

145109

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI**

**MAGAZİN COĞRAFYA DERGİLERİNİN COĞRAFYA
ÖĞRETİMİNDEKİ YERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Murat YAMAN**

**Tez Danışmanı
Yrd.Doç.Dr. Ersin GÜNGÖRDÜ**

- 145109 -

Ankara-2004

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne

Murat YAMAN'a ait "Magazin Coğrafya Dergilerinin Coğrafya Öğretimindeki Yerinin Değerlendirilmesi" adlı çalışma Jürimiz tarafından Coğrafya Eğitimi Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

(İmza)

Başkan...Yazıcı Doç. Dr. Ersin...Süngüoğlu

Akademik Ünvanı, Adı Soyadı

(İmza)

Üye...Doç. Dr. Utku...Ezer...Uraloğlu

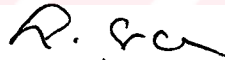
Akademik Ünvanı, Adı Soyadı

(İmza)

Üye...Yrd. Doç. Dr. Leyla Ercau

Akademik Ünvanı, Adı Soyadı

ÖZET

Bu araştırmanın amacı yüksek öğretim Coğrafya öğrencilerinin, Coğrafya öğretimi açısından alternatif kaynaklar olarak ifade edilen magazin Coğrafya dergilerine ilişkin görüşlerini belirlemek ve bu dergilerin Coğrafya öğretimindeki yerini tespit edebilmektir.

Araştırmada veri toplama aracı olarak bir anket uygulanmıştır. Geliştirilen anket Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören 194 öğrenciye uygulanmıştır. Araştırmanın alt problemlerinin çözümlenmesinde; tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmış; frekans, yüzde ve aritmetik ortalama değerleri kullanılmıştır.

Araştırmaya katılan değerlendirmecilerin çoğunluğu, dergileri bilimsel bulduklarını, bu dergilerin bilgilerini unutmalarını engellediğini ve fakültede aldıkları bilgileri pekiştirdiğini; dergilerdeki fotoğrafların eğitimlerine pekiştireç olduğunu ifade etmişlerdir.

Yüksek öğretim coğrafya öğrencilerinin magazin coğrafya dergilerinin Coğrafya öğretimindeki yerine ilişkin görüşleri, mezun olunan lise türü ve aylık gelir durumu değişkenlerine göre anlamlı bir fark göstermezken; sınıf ve sürekli takip edilen dergiler değişkenlerine göre anlamlı bir fark göstermiştir.

Yüksek öğretim coğrafya öğrencilerinin magazin coğrafya dergilerinin Coğrafya öğretimindeki yerine ilişkin görüşleri sınıf değişkenine göre amaç, içerik, dil-anlatım ve görsellik boyutlarında anlamlı farklılık göstermiş iken; sürekli takip edilen dergiler değişkenine göre amaç ve içerik boyutlarında anlamlı bir fark göstermemiş; dil-anlatım ve görsellik boyutlarında anlamlı bir fark göstermiştir.

ABSTRACT

Aim of the research is to determine opinions higher school students about the popular geography magazines which are defined as alternative sources for geography teaching.

A poll was taken as a tool for gathering data. The poll was applied to 194 students of Gazi University Gazi Faculty of Education Geography teaching department. In analysing the sub-problems of the research; one-way variance analysis (ANOVA) was done; frequency, percentage and arithmetical average were used.

Average of the evaluators attended to the research stated that they found the magazines scientific. They said that the magazines prevent them to forget their knowledge and strengthen the informations they got in the faculty, also the photos are strenghtener to their education.

While opinions of higher school geography students about the place of popular geography magazines on geography teaching do not show meaningful difference according to graduated high school or income factors, class grade and regularly read magazine factors showed a meaningful difference.

While high school geography students' oppinions about the place of popular geography magazines in geography teaching showed a meaning pul difference according to class grade factor in aim, content, language-exposition and visualty aspects; according to the factor of regularly read magazines, the showed a meaning pul difference in of aim and content but showed a meaning pul difference in language exposition and visualty aspects.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
TABLolar LİSTESİ.....	vii
GRAFİKLER LİSTESİ.....	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	ix
FOTOĞRAFLAR LİSTESİ.....	x
ÖNSÖZ.....	xiii

BÖLÜM I

I.Problem Durumu.....	1
I.1.Problem Cümlesi.....	8
I.2.Alt Problemler.....	8
II.Araştırmanın Amacı.....	9
III.Araştırmanın Önemi.....	9
IV.Varsayımlar.....	9
V.Kapsam ve Sınırlılıklar.....	10
VI.Kısaltmalar.....	11

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	12
KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	12
I. DERGİ NEDİR?.....	12
I.1.-Konularına Göre Dergiler.....	14
I.2.-Yayın Dönemlerine Göre Dergiler.....	15

II. MAGAZİN NEDİR?	15
III.COĞRAFYA DERGİSİ	16
III.1-Bilimsel Coğrafya Dergisi.....	17
III.2-Magazin Coğrafya Dergisi.....	18
IV-ATLAS AYLİK COĞRAFYA VE KEŞİF DERGİSİ	19
IV.1-TİRAJ.....	19
IV.2-YAYINCI KURULUŞ VE ÇALIŞANLAR.....	20
IV.3-DERGİNİN AMAÇ YÖNÜNDEN İNCELENMESİ.....	21
IV.4-DERGİNİN İÇERİK YÖNÜNDEN İNCELENMESİ.....	25
IV.4.1-İçindekiler.....	38
IV.4.1.a-Keşif.....	39
IV.4.1.b-Kültür.....	39
IV.4.1.c-Coğrafya.....	42
IV.4.2-Bölümler.....	46
IV.4.2.a-Yer ve Gök.....	46
IV.4.2.b-Atlas Raporu.....	48
IV.5-DERGİNİN DİL-ANLATIM VE GÖRSEL AÇIDAN İNCELENMESİ.....	49
IV.5.1-Dil ve Anlatım.....	49
IV.5.2-Görsellik.....	54
IV.5.2.a-Kapak.....	55
IV.5.2.b-Sayfa Düzeni.....	57
IV.5.2.c-Haritalar.....	59
IV.5.2.d-Fotoğraf.....	61
IV.6-EKLER.....	86
 V-NATIONAL GEOGRAPHIC TÜRKİYE DERGİSİ	 91
V.1-TİRAJ.....	92
V.2-YAYINCI KURULUŞ VE ÇALIŞANLAR.....	92
V.3-DERGİNİN AMAÇ YÖNÜNDEN İNCELENMESİ.....	93

V.4-DERGINİN İÇERİK YÖNÜNDEN İNCELENMESİ.....	97
V.4.1-Ana Konular.....	97
V.4.2- Bölümler.....	110
V.4.2.a-Yeryüzü Güncesi.....	110
V.4.2.b-Sarı Çerçeve.....	113
V.4.2.c-Bize Sorun.....	114
V.4.2.d- Okur Mektupları.....	115
V.5-DERGINİN DİL-ANLATIM VE GÖRSEL AÇIDAN İNCELENMESİ.....	117
V.5.1-Dil ve Anlatım.....	117
V.5.2-Görsellik.....	120
V.5.2.a-Kapak.....	121
V.5.2.b-Sayfa Düzeni.....	123
V.5.2.c-Haritalar.....	125
V.5.2.d-Fotoğraflar.....	128
V.6-EKLER.....	146
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	147

BÖLÜM III

YÖNTEM.....	148
I.Araştırma Modeli.....	148
II.Evren ve Örneklem.....	148
II.1-Evren.....	148
II.2-Örneklem.....	149
III.Veritoplama Aracının Geliştirilmesi.....	150
IV.Anketin Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışmaları.....	151
V.Verilerin Çözümlemesinde Kullanılan İstatistiksel Teknikler.....	151

BÖLÜM VI

BULGULAR VE YORUM.....	153
1.Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	153
2.İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	168

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	178
1.SONUÇ.....	178
2.ÖNERİLER.....	182
KAYNAKÇA.....	183
EK.....	186

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo .1- Türkiye’de Yayınlanan Bilimsel Coğrafya dergileri.....	18
Tablo.2- Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi Yıllara Göre Tiraj Dağılımı.....	20
Tablo.3- Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi 1993 Yılı Konuları.....	27
Tablo.4- Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi 1994 Yılı Konuları.....	28
Tablo.5- Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi 1995 Yılı Konuları.....	29
Tablo.6- Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi 1996 Yılı Konuları.....	30
Tablo.7- Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi 1997 Yılı Konuları.....	31
Tablo.8- Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi 1998 Yılı Konuları.....	32
Tablo.9- Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi 1999 Yılı Konuları.....	33
Tablo.10- Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi 2000 Yılı Konuları.....	34
Tablo.11- Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi 2001 Yılı Konuları.....	35
Tablo.12- Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi 2002 Yılı Konuları.....	36
Tablo.13- Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi 2003 Yılı Konuları.....	37
Tablo.14- Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi Ekleri.....	87
Tablo.15- Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi’nin Eki Olan Atlasın İçeriği.....	88
Tablo.16 - Yeşil Atlas Konu İçeriği.....	90
Tablo.17- National Geographic Türkiye dergisi yıllara göre tiraj dağılımı.....	92
Tablo.18- National Geographic Türkiye Dergisi 2001 Yılı Konuları.....	98
Tablo.19- National Geographic Türkiye Dergisi 2002 Yılı Konuları.....	99
Tablo.20- National Geographic Türkiye Dergisi 2003 Yılı Konuları	100
Tablo.21- National Geographic Türkiye Dergisi Ekleri.....	146
Tablo.22- İlgili Araştırmalar.....	147
Tablo.23- Araştırmaya katılan değerlendirmecilerin cinsiyet,sınıf, mezun olunan lise türü ,aylık gelir ve sürekli takip edilen dergi değişkenine göre dağılımları.....	149
Tablo.24- “Magazin coğrafya dergilerinin Coğrafya Öğretimindeki Yerinin Değerlendirilmesi” adlı araştırmanın “amaç” boyutuna ilişkin görüşlerin dağılımı.....	153
Tablo.25- “Magazin coğrafya dergilerinin Coğrafya Öğretimindeki Yerinin Değerlendirilmesi” adlı araştırmanın “içerik” boyutuna ilişkin görüşlerin dağılımı.....	156

Tablo.26- “Magazin coğrafya dergilerinin Coğrafya Öğretimindeki Yerinin Değerlendirilmesi” adlı araştırmanın “dil-anlatım ve görsellik” boyutuna ilişkin görüşlerin dağılımı.....	164
Tablo.27- Yüksek Öğretim Coğrafya Öğrencilerinin Magazin Coğrafya Dergilerine İlişkin Görüşlerinin “Sınıf” Değişkenine Göre Farklılığı İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	168
Tablo.28- Sınıf Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler.....	170
Tablo.29- Yüksek Öğretim Coğrafya Öğrencilerinin Magazin Coğrafya Dergilerine İlişkin Görüşlerinin “Mezun Olunan Lise Türü” Değişkenine Göre Farklılığı İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	171
Tablo.30- “Mezun Olunan Lise Türü” Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler.....	172
Tablo.31- Yüksek Öğretim Coğrafya Öğrencilerinin Magazin Coğrafya Dergilerine İlişkin Görüşlerinin “Aylık Gelir Düzeyi” Değişkenine Göre Farklılığı İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	73
Tablo.32- “Aylık Gelir Düzeyi” Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler.....	174
Tablo.33- Yüksek Öğretim Coğrafya Öğrencilerinin Magazin Coğrafya Dergilerine İlişkin Görüşlerinin “Sürekli Takip Edilen Dergiler” Değişkenine Göre Farklılığı İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	175
Tablo.34- “Sürekli Takip Edilen Dergiler” Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler.....	177

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik.1- Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi Konu Dağılımı.....	25
Grafik.2- NationalGeographic Türkiye Dergisi Konu Dağılımı.....	97

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil.1. Rift Oluşumu.....	47
-----------------------------------	----

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

Fotoğraf.1- Manisa Kula'daki volkanik araziden bir görünüm	62
Fotoğraf.2- Dalyan kıyılarından bir görünüm	62
Fotoğraf.3- Muş Bulanık Ovası'ndan bir görünüm.....	63
Fotoğraf.4- Nemrut Krater Gölü'nden bir görünüm.....	63
Fotoğraf.5- Fransa'nın Aosta Vadisindeki Courmayeur Kasabası'ndan bir görünüm...	64
Fotoğraf.6- Erciyes Dağı'ndan bir görünüm.....	64
Fotoğraf.7- Tatvan'da Erozyonun etkisindeki araziden bir görünüm	65
Fotoğraf.8- Manisa Kula'daki volkanik araziden bir görünüm.....	65
Fotoğraf.9- Dalyan'dan bir görünüm	66
Fotoğraf.10- Gediz Deltası'ndan bir görünüm	66
Fotoğraf.11- Meke Tuzlası'ndan bir görünüm.....	67
Fotoğraf.12- Gediz Deltası'ndan bir görünüm.....	67
Fotoğraf.13- Munzur Çayı'nın gözlerinden Bir görünüm.....	68
Fotoğraf.14- Patagonya'daki Buzullardan bir görünüm.....	68
Fotoğraf.15- İstanbul Ormanlarındaki yapılaşmadan bir görünüm.....	69
Fotoğraf.16- Muğla kıyılarından bir görünüm	69
Fotoğraf.17- Van'daki atık su tesislerinden bir görünüm	70
Fotoğraf.18- Manavgat Çayı Kanyonundan bir görünüm.....	70
Fotoğraf.19- Köprüçay Kanyonundan bir görünüm.....	71
Fotoğraf.20- Sahra Çölü'nden bir görünüm,Mali.....	71
Fotoğraf.21- Altaylar'daki Üç Sümer Dağı'ndan bir görünüm.....	72
Fotoğraf.22- Van'daki erozyona maruz kalan araziden bir görünüm.....	72
Fotoğraf.23- Gidengmez Dağları'ndaki kalkerli yapıdan bir görünüm.....	73
Fotoğraf.24- Bolkar Dağları'ndan bir görünüm.....	73
Fotoğraf.25- Erciyes Dağı'ndan bir görünüm.....	74
Fotoğraf.26- Altıparmak Dağları'ndaki buzul gölünden bir görünüm	74
Fotoğraf.27- Altıparmak Dağları'ndan bir görünüm	75

Fotoğraf.28- Bali'den bir görünüm, Endonezya	75
Fotoğraf.29- Bozdağ'dan bir görünüm	76
Fotoğraf.30- Birecik-Şanlıurfa Kırkmağara Tepesi'nden bir görünüm.....	76
Fotoğraf.31- Sakarya Deltası'ndaki Dişbudak, Söğüt ve Akağaç bitkilerinden bir görünüm.....	77
Fotoğraf.32- Süphan Dağı'ndan bir görünüm.....	77
Fotoğraf.33- Süphan Dağı'ndaki volkan konilerinden bir görünüm	78
Fotoğraf.34- Batı Anadolu'nun Uzaydan görünümü	78
Fotoğraf.35- Mexico City'den bir görünüm.....	79
Fotoğraf.36- Cilo Dağları'ndaki İzbirak Buzulundan bir görünüm.....	79
Fotoğraf.37- Artvin-Yusufeli-Demirkent Köyü'nden bir görünüm.....	80
Fotoğraf.38- Tortum Gölü'nden bir görünüm	81
Fotoğraf.39- Zelençuk Nehri Vadisi'nden bir görünüm.....	81
Fotoğraf.40- Rusya'nın Karadeniz'deki Tuapse Limanından bir görünüm	82
Fotoğraf.41- Gediz Deltası'ndaki yanlış yapılaşmadan bir görünüm	82
Fotoğraf.42- Rize Ardeşen'deki Tobamzga Yaylasından bir görünüm.....	83
Fotoğraf.43- Büyük Okyanustaki Polinezya Adalarından bir görünüm	83
Fotoğraf.44- Arnavutluk'un başkenti Tiran'dan bir görünüm	84
Fotoğraf.45- Kura Nehri'nden bir görünüm	84
Fotoğraf.46- Gümüşhane Karaca Mağarası'ndan bir görünüm.....	85
Fotoğraf.47- Hawaii'den bir görünüm	129
Fotoğraf.48- Sahra Çölü'ndeki vahadan bir görünüm.....	129
Fotoğraf.49- Kuğu Bulutlusu.....	130
Fotoğraf.50- Çin'deki Hing-Duan Dağları'ndan bir görünüm	130
Fotoğraf.51- Sinop'tan bir görünüm	131
Fotoğraf.52- Alaska'da vahşi hayvanlar için yapılmış köprüden bir görünüm.....	131
Fotoğraf.53- Gabon'daki Kongou Şelaleleri'nden bir görünüm.....	132
Fotoğraf.54- Madre de Dios Adası'ndaki bitki örtüsünden bir görünüm	132

Fotoğraf.55- Çin'deki Yardanglardan bir görünüm.....	133
Fotoğraf.56- Hawaii'deki volkanik araziden bir görünüm.....	134
Fotoğraf.57- Belize'deki Mercan Resiflerinden bir görünüm.....	135
Fotoğraf.58- Mali'deki Cenne şehrinden bir görünüm.....	135
Fotoğraf.59- Orta Afrika ormanlarındaki fillerin açtığı alanlardan bir görünüm.....	136
Fotoğraf.60- Korsika'daki Rondinara körfezindeki doğal limanlardan bir görünüm...	137
Fotoğraf.61- Derbe vadisindeki kireçtaşı kayalıklarından bir görünüm, Umman.....	138
Fotoğraf.62- Fuji Dağı'ndan bir görünüm.....	138
Fotoğraf.63- Menderes oluşturmuş akarsudan bir görünüm Meksika	139
Fotoğraf.64- Alaşan Çölü'nden bir görünüm.....	139
Fotoğraf.65- Etna Dağı'ndan bir görünüm	140
Fotoğraf.66- Madre de Dios Adası'ndaki karstik mağara girişinden bir görünüm.....	140
Fotoğraf.67- ABD'de oluşan Tornado'dan bir görünüm.....	141
Fotoğraf.68- Kamçatka Yarımadasındaki göllerden bir görünüm.....	141
Fotoğraf.69- Umman mağaralarından bir görünüm.....	142
Fotoğraf.70- Ol Doingo Lengai dağından akmış lavlardan bir görünüm.....	142
Fotoğraf.71- Ol Doingo Lengai dağındaki lavlardan bir görünüm.....	143
Fotoğraf.72- Deniz altı volkanından bir görünüm.....	143
Fotoğraf.73- Tuna Nehri'nden bir görünüm, Viyana	144
Fotoğraf.74- Karstik kayalıklardan bir görünüm, Madre de Dios Adası.....	144
Fotoğraf.75- Madre de Dios Adasında volkanik kayalar üzerindeki kireçtaşı kayalıklarından bir görünüm bir görünüm	145

ÖNSÖZ

21. yüzyılın başlangıcında, dünyada ve ülkemizde, insan ve çevre arasındaki ilişkilerin kompleks yapısı toplumların mutlu bir yaşam sürmesini etkileyen en önemli faktörlerin başında gelmektedir. Bu durumun bireylere ve toplumlara olan etkisini araştıran bir bilim olarak Coğrafya, toplumların sorunlarının çözümünde pek çok bilim dalıyla işbirliği içinde olan ve olaylara toplu bir bakış açısı ile bakarak çözümler üreten bir bilimdir. Bu sebeple Coğrafya, bireylere çeşitli derecelerde, akılcı ve bilimsel bir temelde öğretilmelidir.

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde çok değerli katkıları bulunan ve yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen danışmanım Yrd.Doç.Dr. Ersin GÜNGÖRDÜ'ye; Coğrafyaya bakış açısı ile bana ufuk kazandıran Prof.Dr. Cemalettin ŞAHİN'e teşekkürü borç bilirim.

İhtiyaç duyduğum zamanlarda düşüncelerini ve yardımlarını esirgemeyen Yrd.Doç.Dr. Salih ŞAHİN, Yrd.Doç.Dr. Ülkü Eser ÜNALDI ve Yrd.Doç.Dr. Servet KARABAĞ'a en içten teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmanın her aşamasında yardımlarını esirgemeyen ve her konuda yol gösteren Dr. Bülent AKSOY'a en içten teşekkürlerimi sunar; yine yardımlarını hiç esirgemeyen Dr. Mücahit COŞKUN'a da şükranlarımı sunarım.

BÖLÜM I

I.PROBLEM DURUMU

İnsanoğlunun dünyada ortaya çıkışının tam olarak ne zaman meydana geldiği kesin olarak bilinmemektedir. Bununla beraber ilk insanın günümüzden yaklaşık iki milyon yıl önce ortaya çıktığı bilim adamlarının ortak görüşleridir. İnsanoğlu bu varoluş sürecinden bu yana, doğayla bir mücadele içinde olmuş ve bu mücadelede bazen insan, bazen de doğa kazanmış ve bu yarış günümüze kadar devam etmiştir.

Varolduğundan beri insanın çevre ile ilişkileri içinde, yiyecek bulma, barınma, güvenlik gibi ihtiyaçları nedeniyle doğa ile etkileşiminin fazlalığı, doğadan çok büyük bir etkilenme ile devam etmiş ve bu etkileşim içinde bilimler ortaya çıkmıştır. İlk bilimlerin öncelikle Felsefe ve Coğrafya alanında ortaya çıktığı kabul edilir. Bu ilk bilimlerin birinin Coğrafya olduğunun düşünülmesi kuşkusuz Coğrafyanın çevre ile ilgili bir bilim olmasından kaynaklanmaktadır. İlk bilimlerin ortaya çıkması ve bilimsel gelişmeler, insanoğlunun da gelişmesine neden olmuş bu gelişme 20. yüzyılda hat safhaya ulaşmış; Coğrafya'daki gelişme de en yüksek seviyelere gelmiştir. Bu gelişme ile Dünya'nın neredeyse keşfedilmemiş bölgesi kalmamış, avcılık, toplayıcılık ve tarımla başlayan doğadan yararlanma olgusu bugün Dünya'nın tüm kaynaklarının işlenmesine, ve hattâ bu kaynakların tüketilmesi tehlikesi ile karşılaşılmasına kadar ulaşmıştır. Bu gelişmişlik düzeyi Dünya'nın her yanında aynı olmayıp çeşitli kıtalar ve bölgelere göre değişken bir özellik arz eder. Ancak bu "gelişmişlik" olarak tarif ettiğimiz ve "medeniyet" olarak ta adlandırılan bu olguda, insanın mekânla ilişkisi devam etmekte olup, oldukça karışık ve çeşitli bir hâl almıştır. İnsan ve mekân arasındaki bu ilişkileri anlayabilmek için Coğrafya bilgisine ihtiyaç her zamankinden daha güçlü bir duruma gelmiştir.

“Herkes Coğrafyanın , genel kültürün belirli bir tarafsızlık anlayışı içinde, bir dünya betimlemesinin unsurlarını ortaya koymak üzere, sadece okulda ve üniversitede okutulan bir bilim dalı olduğunu düşünür. Ne olursa olsun, birkaç yıldır öğrenciler, artık her ülkenin ve bölgenin yer şekillerini, iklimini, akarsularını, bitki örtüsünü, nüfusunu, tarımını, kentlerini, sanayi kollarını sıralayan bu derslerden söz edildiğini duymak istemiyorlar. Lisede coğrafyadan o kadar “bıkkınlık” gelmiştir ki, art arda iki eğitim bakanı (biris Coğrafyacı!), sonunda “yalnız kitaba bağlı, bugün geride kalmış” bu eski bilim kolunun kaldırılmasını önermişlerdir. Eskiden bir işe yaramıştı; ama bugün televizyon, bütün ülkelerdeki güncel olayları daha iyi sergilemiyor mu, sinema manzaraları! çok daha iyi göstermiyor mu?” (Lacoste1976-aktaran,Arayıcı,1998;11).

“Ülkemizde bugün okutulmakta olan “bölgelere göre Coğrafya öğretimi” şu sonuçları doğurmuştur;

- Ezbercilik
- Tekrarlama
- Öğretimi zorlaştırma ve sevimsizleştirme
- Gereksiz bilgi verme (sentez ve yorum yerine gereksiz bilgi yığını öğretme)
- Mezunların devlet kuruluşlarında iş bulamaması.

Bunların sonucunda coğrafya kuru bilgi yığını, coğrafya dersleri de sevimsiz bir ders durumuna gelmiş bulunmaktadır” (Şahin,2001;78).

Coğrafya bilgisine ihtiyaç bugün oldukça artmış durumda iken, Coğrafyaya olan tutum ve Coğrafya öğretimi nasıl olup ta bu derecede sevimsiz ve ilgi çekicilikten uzak hâle gelmiştir. Bu durumun sebepleri ne olursa olsun Coğrafyanın bireyler, çoğunlukla da öğrenciler tarafından sevimsiz olarak algılandığı bir gerçektir. Coğrafyaya ve Coğrafya öğretimine karşı bu soğukluk kendini göstermekte iken, magazin coğrafya dergileri nasıl olup ta bu kadar rağbet görmektedir? Bu araştırmada bu durumun sebepleri üzerinde yeterince durulmasa da Coğrafya öğretiminde bir yeri olup olmadığı değerlendirilecektir.

“Coğrafya bilimi insanın ne gibi ihtiyaçlarını karşılar?” sorusunu sormak belki de Coğrafya’nın insanlığa faydalarını açıklamanın ilk yoludur. Bilim dalları çok çeşitli olmasına rağmen fen ve sosyal bilimler olarak ikiye ayırmak mümkündür. Bu iki bilim grubu da, bilgiler edinme, bu bilgileri insanlık için kullanma yolunda kendine has ve bazen de ortak olan yöntemler kullanmakta ve elde ettiği sonuçları insanlığa faydalı olabilmek amacıyla dünyaya sunmaktadır. Coğrafya da bu iki bilim grubu arasında kendine özgü yeri olan bir bilimdir.

“Coğrafya bilimi bir yarısyyla fen bilimi, diğer yarısyyla da sosyal bilimdir. Hem bu nedenle , hem olaylara geniş bir açıdan bakışı, hem de araştırdığı konular yönünden, en çok komşu bilime sahip olan bilim dalıdır. Bu durumun Coğrafyaya ve Coğrafyacılar kazandırdığı önemli bir avantaj vardır. Bu da Coğrafyacının olaylara çok boyutlu bakabilme özelliğidir. Coğrafyacı bu özelliğini, hem sosyal hem de fen bilimlerinin çeşitli dallarına ait olan bilgilere sahip olmasından kazanmaktadır. Bu özelliğinden dolayı Coğrafyacı; “geri kalmışlık”, “açlık”, “kuraklık”, “küreselleşme”, “kutuplaşma”, “kalkınma”, “iklim değişiklikleri”, “çölleşme”, “salgın hastalıklar” gibi Dünya’yı ve Dünya’da yaşayan bütün insanları ilgilendiren evrensel sorunlar hakkında en sağlıklı bilgilere ve görüşlere sahip olan meslek adamıdır”(Şahin,2001;17-18).

“Coğrafya’nın asıl amacı; mekân farklılık ve benzerliklerinin, başka bir ifadeyle değişik coğrafi görünümünün analizi, insanların mekânı olan yeryüzünün tanınması ve dolayısıyla daha iyi yararlananlara katkıda bulunmasıdır”(Güngördü,2001;5).

Görüldüğü üzere Coğrafya insanlık için her bilimin olduğu gibi gereklidir. Coğrafya öğretimi ve Coğrafyada var olan bu bıkkınlık ve sevimsizlik durumu devam etmekte iken, coğrafi bilgilerin insanlar için gerekli olması olgusu da kaçınılmazdır. Coğrafyada sevimsizlik olgusu bu durumdayken, magazin coğrafya dergileri Dünya’ya ya da Dünya’nın çeşitli bölgelerine ait son derece kapsamlı bilgilere sahiptirler. Bu

bilgiler sadece ticari bir kazanım elde etmek için mi tutulmaktadır? Bu coğrafi bilgiler başka bir amaç için kullanılabilir mi?

“Liselilerin ve kolejlilerin coğrafya konusundaki bıkkınlıkları kuşkusuz öğrenimin genel sıkıntısından ileri gelmektedir; ama neden özellikle coğrafya söz konusu olmaktadır? Yeni bir olguyla karşı karşıyayız: Bu bilim dalı bugün insanı şaşkına çeviren pedagojik uygulamalarına rağmen geçmişte belli bir ilgi uyandırıyordu. Coğrafya kitaplarının gittikçe resimlerle süslenmesine ve magazin dergilerine benzemesine rağmen, bu bilim dalı gittikçe artan bir sıkıntıya neden olmaktadır. Birkaç yıldan beri “Coğrafya Öğretmenleri”ni dışlama, yaşamı pek de hoş hale getirmeyen davranışlarla ortaya çıkmıştır. Bazıları televizyonu, sinemayı hileli rekabette bulunma ile “pedagojik demagoji” yapmakla ve sıkıntılarının nedeni olmakla suçlayacak noktaya varmaktadırlar. Çünkü medya bütün ülkelerin, bütün manzaraların resimlerini o kadar çekici bir şekilde göstermektedir ki, bıkkın öğrenciler artık sınıfta “Coğrafya yapmak” istememektedirler. Ama ortaöğretimde coğrafya öğretmenlerinin karşılaştıkları güçlüklerin başlıca nedeni manzara coğrafyası mıdır? Bununla birlikte coğrafya “kılavuzu” ve ansiklopedileri hiçbir zaman bu kadar satın alınmamıştır (özellikle süreli yayın şeklinde olanlar). Halbuki bu başarılı yapıtlar biçim ve içerik olarak nefret edilen coğrafya kitaplarından pek de farklı değildirler” (Lacoste1976-aktaran,Arayıcı,1998;101)

“Coğrafyanın sorunları sadece Coğrafyacıları ilgilendirmiyor, tam tersine bütün vatandaşları ilgilendiriyor. *Öğretmenler coğrafyası* olan bu pedagojik söylem, medyanın oyunlarını sergilediği oranda sıkıcı görünmekte ve herkesin gözünde coğrafyanın, iktidar sahipleri için korkunç bir güç aracı olduğunu saklamaktadır. Çünkü coğrafya, önce, savaş yapmaya yarar. Coğrafya önce, siyasi ve askeri uygulamalar için stratejik bir bilgidir ve ilk anda karışık, çok çeşitli bilgilerin bir araya gelmesini gerektiren de bu uygulamalardır.” (Lacoste1976-aktaran,Arayıcı,1998;12).

“Coğrafyacıların, Antropologların, Sosyologların, üçüncü dünyanın şu veya bu halkı, şu etnik grup, şu aşiret, şu bölge, şu mahalle, şu gecekondu semti, vb. üzerinde yaptıkları monografilerin, büyük güçlerin politik ve askeri haber alma servisleri için (tabi ki en başta CIA, Pentagon gelmektedir), önemli bilgiler oluşturdıklarını anlamak gerekir. Uzun zamandan beri biriktirilen bu bilgiler gerekirse, dünyanın şu veya bu yerine başarıyla ve hızla müdahale etme olanağı verecektir.” (Lacoste1976-aktaran,Arayıcı,1998;91)

Bu olgu göz önünde bulundurulduğunda coğrafi bilgilerin magazin coğrafya dergilerinin elinde oldukça güçlü bir stratejik bilgi topluluğu oluşturduğu sonucuna varılabilir. Coğrafya öğretiminde ise, popülerlik durumu göz önüne alındığında magazin coğrafya dergilerinin olumlu ya da olumsuz bir yeri olduğu düşünülebilir.

“Özellikle Fransa’da ve Almanya’da veya bunların etkisinde kalan diğer ülkelerde coğrafya XIX. yüzyılın sonundan itibaren liselerin programında bulunmaktadır ve başlıca işlevinin halâ orta öğretim öğretmenlerinin yetiştirilmesi olan üniversitelerde önemli bir yer işgal etmektedir. Diğer ülkelerde , özellikle Birleşik Devletler’de orta öğretimde coğrafya olmadığından yakın zaman kadar üniversitelerde de varolmamıştır. Buna karşılık “coğrafya toplulukları” orada çok etkindir; bu topluluklar genellikle “National Geographic Society” gibi büyük şirketlerin genel müdürleri veya emekli amiraller tarafından yönetilmektedir. Uzun zamandan beri, özgün zevkleri ve politik kaygıları yansıtan çok ünlü dergiler yayımlanmaktadır.”(Lacoste1976-aktaran,Arayıcı,1998;76)

National Geographic Topluluğu yüzyıldan fazla bir zamandır faaliyetlerini sürdürmektedir. Ancak bu topluluğun yönetim kademesinde emekli amiraller ve büyük şirketlerin yöneticilerinin bulunması coğrafi bilginin stratejik bilgiler içerdiği düşüncesini doğrular niteliktedir. Bu tür dergilerin ellerindeki bu bilgilerin stratejik

olduğu düşüncesinden başka geniş kitlelere ulaşmaları sebebiyle Coğrafya öğretimine etki ettikleri aşikârdır. Bu araştırmada bu durumun özellikleri üzerinde durulacaktır.

Sonuç olarak, insan ve mekân arasında meydana gelen ilişkilerin analizini açıklayan bir bilim olarak Coğrafya, elde ettiği bulguları toplu bir bakış açısıyla değerlendirip ortaya koyarak insanların sorunlarına çözümler üretir. Coğrafya yaşadığımız Dünya'ya ve çevreye, sağlıklı bir bakış açısı ile bakmamızı sağlar. Bu nedenle Coğrafya her birey tarafından öğrenilmelidir. Bu öğrenim bugün dünyada ve ülkemizde ilköğretim, ortaöğretim ve yüksek öğretim ve lisans üstü eğitim de, formal eğitim şeklinde alınmaktadır. Ancak Coğrafya öğretimi formal eğitim dışında, özellikle 20. yüzyılda Dünya'da etkinliğini artıran medya tarafından da verildiği düşünülmekte ve söylenmektedir. Medya pek çok alanda olduğu gibi eğitim ve öğretimde de etkili olmaya başlamış; Coğrafya'da da bu etkiden nasibini almıştır. Bugün pek çok gazete ve dergi eğitim ile ilgili ekler yayınlamaktadır. Bu ekler genelde ticari bir amaçla hazırlanmakta olmalarından dolayı ve bireylerin de bu eklere olan ilgilerinin fazlalığından dolayı çok fazla rağbet görmekle beraber, gerçek anlamda eğitim ve öğretime katkıları kesin olarak bilinmemektedir.

Medyanın bugün itibariyle, devlet otoritesinde yasama, yürütme ve yargıdan sonra dördüncü büyük güç olduğu görüşü pek çok kez tekrarlanan ifadelerden biridir. Bununla beraber gerçekten televizyonlarda Coğrafya belgesellerinin veya bu ad altında yayınlanan belgesellerin, yayınlarda oldukça önemli bir yer kaplaması, medyadaki izlenme kaygısını düşünürsek; kişilerin Coğrafya'ya ilgilerinin bir göstergesidir. Bununla beraber Coğrafya dergileri olarak kendilerini adlandıran dergilerin işportada bile satılıyor olması, bireylerin bu kaynaklardan gelen Coğrafya bilgileriyle karşı karşıya kaldıklarının bir göstergesi olmaktadır.

“İçinde bulunduğumuz teknoloji ve bilim çağında genç kuşaklar, pervasızca pompalanan niteliksiz bir görsel bombardıman altındadırlar. Daha baskın olan görsel medyanın etkisinde kalan genç kuşaklar ve özellikle çocuklar okumaktan ziyade gözleriyle öğrenmeye, dahası onları kullanmaya alıştılar” (Boydaş,2003:129). İşte bu nedenden dolayı ülkemizde ilköğretim ve ortaöğretim dışında, yüksek öğretimdeki Coğrafya bölümleri bir kenara bırakılırsa, bu okullardan mezun olan gençlerin Coğrafya bilgileri veya Coğrafya eğitimleri ile ilişkileri sadece televizyon, gazete ve çeşitli dergiler tarafından alınan bilgiler seviyesindedir.

Öğretim, öğrenmenin gerçekleşmesi ve bireyde istenen davranışların gelişmesi için uygulanan süreçlerin tümüdür.(Varış,1974:16)

Coğrafya Öğretimi; Milli Eğitim Bakanlığı’nın belirlediği müfredat (ders) programı çerçevesinde öğrencileri Coğrafya alanı ile ilgili belirlenen hedef davranışlara ulaştırmada yapılan faaliyetlerin bütünüdür.(Coşkun, 2000:3)

Coğrafya Eğitimi; Öğrencinin bu öğretim faaliyetleri sonucunda hedeflenen davranışları sergilemesidir .(Coşkun, 2000:3)

Dünyada ve ülkemizde, üniversitede Coğrafya eğitimi ve öğretimi almış bireyler meslek olarak Coğrafya öğretmenliğini seçtikleri zaman ilköğretim ve orta öğretimdeki Coğrafya öğretiminin ve eğitiminin uygulayıcısı olurlar. Bu sebeple üniversitelerde alınan eğitimin kalitesi ilköğretim ve orta öğretimdeki Coğrafya eğitim ve öğretiminin de kalitesini belirler. Ancak formal olarak alınan bu coğrafi bilgiler bazen de basın-yayın organları ile desteklenmekte veya bu basın-yayın organları bireylere doğru ya da yanlış Coğrafya bilgisi/Coğrafya bilgisi olarak adlandırılan bilgi vermektedir. Peki ama medyadan gelen bu bilgiler ne derece etkilidir? Bu araştırmada bu soruların cevapları üzerinde de durulacaktır.

Daha önce de belirtildiği üzere Coğrafya öğretimini ilköğretim, orta öğretim, üniversite ve lisans üstü eğitim olarak dörde ayırmak mümkündür. Coğrafya eğitimi, doğru olarak verildiği takdirde dolaylı olarak toplumun topyektün kalkınmasında etkili olmaktadır. Coğrafya, insanlara yurt sevgisi, çevre bilinci, değişik kültürel değerler kazandırır. Coğrafi bilgi ise kaynakları sınırlı olan dünyamızdan en verimli bir şekilde yararlanma; çok çeşitli ve karmaşık sorunları (açlık, susuzluk, kuraklık, nüfus artışı, doğal afetler,vb.) toplu bir şekilde kavrama özelliği kazandırdığı için çözüm yollarının üretilmesinde çok önemli bir işleve sahiptir.

I.1-Problem Cümlesi:

Magazin coğrafya dergilerinin coğrafya öğretimindeki yeri nedir?

I.2-Alt problemler:

1-Magazin coğrafya dergilerinin coğrafya öğretimindeki yerine ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?

2- Magazin coğrafya dergilerinin coğrafya öğretimindeki yerine ilişkin öğrenci görüşleri;

- a- Öğrenim gördükleri sınıf düzeyi
- b- Mezun oldukları okul (lise) türü
- c- Aylık gelir durumu
- d- Sürekli takip ettikleri dergiler

değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

II.Araştırmanın Amacı:

Bu araştırmanın amacı yüksek öğretim Coğrafya öğrencilerinin, Coğrafya öğretimi açısından alternatif kaynaklar olarak ifade edilen magazin Coğrafya dergilerine ilişkin görüşlerini belirlemek ve bu dergilerin Coğrafya öğretimindeki yerini tespit edebilmektir.

III.Araştırmanın Önemi:

1-Araştırma Coğrafya bilgisinin bireylere ulaşmasında etkili olabilecek ve oldukça yüksek tiraja sahip magazin Coğrafya dergilerinin Coğrafya öğretiminde bir yeri olup olmadığını, eğer var ise bu dergilerin coğrafi bilgiye katkısındaki niteliklerini ortaya koyabileceğinden, bu dergilerin uygulayacakları yöntemler hakkında daha fazla bilgi sahibi olmalarına katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

2- Araştırma sonucunda bu dergilerin nasıl algılandığı ve Coğrafyanın nasıl algılandığı ile ilgili sonuçlar da ortaya konabileceğinden araştırma sonuçları, Coğrafyanın doğru algılanmasına yardımcı olabilecek ve bu dergilerin Coğrafyanın doğru algılanışı ile ilgili yayınlar yapmasına da olanak sağlayacağı düşünülmektedir.

IV.Varsayımlar:

1- Ülkemizde Coğrafya öğretimindeki araç-gereç eksikliğinin temelinde ekonomik nedenlerin başta geldiği düşünülmektedir. Bu sebeple ekonomik güce sahip magazin Coğrafya dergilerinin, Coğrafya öğretimi alan bireylerin özellikle gezi-gözlem ve arazi çalışması gibi parasal yeterlilik düzeyi gerektiren öğrenme yöntemlerinin eksikliğini giderdiği düşünülmektedir.

2- Magazin Coğrafya dergilerinin gerek yüksek öğretimde gerekse ilköğretim ve ortaöğretimde, özellikle görsel boyutta kaynak olabileceği düşünülmektedir.

3- Magazin Coğrafya dergileri Coğrafya öğretiminde önemli pekiştireçler sağladığı düşünülmektedir.

4- Magazin Coğrafya dergileri ulaştığı kitlelerin fazlalığı sebebiyle Coğrafya bilgisinin geniş kitlelere ulaşmasına katkı sağladığı düşünülmektedir..

V.Kapsam ve Sınırlılıklar:

V.a) Kapsam: “Magazin Coğrafya Dergilerinin Coğrafya öğretimindeki yerinin değerlendirilmesi” adlı araştırmanın kapsamını ülkemizde yayınlanan magazin Coğrafya dergileri oluşturmaktadır.

V.b) Sınırlılıklar:

1- Magazin Coğrafya Dergilerinin Coğrafya Öğretimindeki Rolünün Değerlendirilmesi adlı bu çalışmada, dergilerdeki coğrafi konuların aktarılışının tümünü Coğrafya öğretimi açısından değerlendirmek zaman alıcı ve asıl hedeften uzaklaştırıcı olacağından çeşitli başlıklar halinde örneklerle açıklanacaktır.

2- Magazin Coğrafya Dergisi kavramına dahil edilebilecek pek çok dergi olmasına rağmen yüksek bir tiraja sahip, dolayısıyla geniş kitlelere ulaşabilme özelliği olduğu için araştırma, Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi ve National Geographic Türkiye dergileriyle sınırlı tutulacaktır.

3- Araştırma, tezin planlanması ve raporlaştırılmasından dolayı, bu dergilerin ilk sayılarından 2003 yılı sonuna kadar ki sayıları ile sınırlı tutulacaktır.

4- Yüksek öğretim Coğrafya öğrencileri aynı zamanda Coğrafya öğretmeni adayı olduklarından, araştırma, yüksek öğretim Coğrafya öğrencileri ile sınırlı tutulacak ve bunun için de Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Coğrafya Bölümü öğrencileri seçilecektir.

VI.Kısaltmalar:

f. frekans

F: F değeri

P: Anlamlılık

Sd: Serbestlik derecesi

$\bar{X}$: Aritmetik Ortalama

‰: yüzde

KO: kareler ortalaması

KT: kareler toplamı

N: denek sayısı

S: standart sapma

vb: ve benzeri

bkz: bakınız

A.A.C.K.D.: Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi

N.C.T.D.: National Geographic Türkiye Dergisi

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

I.DERGİ NEDİR?

Dergi ülkemizde “Mecmua” kelimesinin karşısı olarak kullanılmaktadır. Süreli yayınların gazeteden sonraki en önemli türü olan dergi, adını derlemek, toplamak anlamlarını taşıyan kelimelerden almıştır. Ülkemizde dergi kavramı yılda en az üç-dört kez yayınlanan ve kitaba yakın olan “review”lerden (eleştiri, tekrar gözden geçirme) , gazeteye yakın olan ve haftada veya on beş günde bir yayınlanan ”magazin”e kadar tüm süreli yayınları kapsayacak şekilde kullanılmaktadır. İngilizce’de dergi kelimesinin karşılığı olarak “magazine” kullanılmaktadır. Genel bir dergi tanımı olmamasına karşın, tanımlamalarda belli başlı ortak yönler öne çıkmaktadır.

Bilim, edebiyat, hukuk vb. bir alanda uzmanlaşmış süreli yayın. (Büyük Larousse,cilt-6;3061)

Düzenli aralıklarla yayınlanan bilim, edebiyat, sanat, siyaset, hukuk, vb. alanlarda haber, makale, deneme, inceleme, araştırma, eleştiri türünde yazılar içeren ve genellikle resimli olarak basılan süreli yayın. (Dictionnaire Larousse,cilt-6;641)

Siyaset, Edebiyat, Teknik gibi sanat ve bilimle ilgili konuları gazeteden daha sıkı bir yolla inceleyen, ve gündelik olmayan süreli yayın. (Türkçe Sözlük,cilt-1;562)

Yukarıdaki tanımların en önemli ortak özelliği derginin aralıklarla yayınlanıyor olmasıdır. Bir yayının dergi olabilmesi için haftalık, on beş günlük ,aylık, üç-dört aylık ya da yıllık olarak belirli ve düzenli periyotlar halinde yayınlanıyor olması gerekmektedir. Zaten bu özelliğinden ötürü ”süreli yayın” adı da verilmektedir. Etimolojik manada;

Arapça "mehazin" kelimesinin çoğulu olan "mahzen" ,İngilizce'de "magazine", İtalyanca'da "magazzino" dilimizde de "depo" ya da "kırkambar" olarak ifade edilmektedir.İçerisinde hemen hemen pek çok konuda ve haber, eleştiri, makale, deneme; çok çeşitli yazı türleri, resim, fotoğraf, çizgi kompozisyon ve karikatür gibi pek çok özellik taşıyan bu yayınlara "kırkambar" denilmesinin nedeni de bu olsa gerekir.

Tanımlardan anlayabileceğimiz bir ikinci özellik olarak da dergilerin nitelikli kağıda yazılıyor olmasını ve ciltli olmasını sayabiliriz.

Gerçek anlamda dergilerin ortaya çıkışının tarihsel süreç içerisinde batıda matbaanın icadı ve basım sanatının gelişmesiyle oluştuğunu söyleyebiliriz.Belki de bir anlamda "Kitabın fazla ciddi!, gazetenin fazla sorumsuz!" olması sebebiyle kitap ile gazete arasında bir geçiş alanı olarak ortaya çıkmıştır. Bilinen en eski dergi "Erbaucliche Monaths - Unterredungen" (Örnek Aylık Düşünceler) , 1663-1668 yılları arasında Hamburg'da yayınlanmıştır ve Avrupa'da gitgide yayılmaya başlamıştır. Bu ilk dergilerin genel özelliği bilimsel gelişmeleri tartışma ve yayma gereksiniminden doğmuş olmasıydı. Daha sonra benzer ürünlerin edebiyat alanında da ortaya çıktığını görmekteyiz.

18. yüzyılda okuryazarlığın artması,19.yüzyılda ise sanayi inkılabının olağan sonucu olarak basım tekniğinin ucuzlaması dergilerin fiyatlarının düşmesini sağladı. Bu düşüş ise okuryazar oranının artışı ile birlikte dergi tirajlarının yükselmesine sebep oldu.Böylece kitlesel bir nitelik taşıyan dergiler bir ticari reklam aracı olarak da görülmeye başlandı.19. yüzyılda çoğunlukta olan edebiyat ve fikir dergileri güncel sorunların ele alındığı birer forum niteliğindeydi. 20.yüzyılda ise ulaşılan kitle sayısının artışı ve teknik yenilikler reklam sektörünün dolaylı yoldan dergilere finansal destek vermesine sebep oldu. Toplumun da kısa yoldan bilgi edinme gereksinimi ile beraber Amerika Birleşik Devletleri'nde 1923 yılında haber dergisi olan "Time" dergisi çok büyük bir kitleye ulaştı ve bunu dünyanın farklı ülkelerinde benzer süreçler izledi. 20.

yüzyılın ikinci çeyreğinden itibaren dergiler artık yavaş yavaş kurumsallaşmaya başlamış ve bugüne kadar gelmiştir.

I.1.Konularına Göre Dergiler:

Dergiler insanı ilgilendiren her türlü ilgi ve faaliyet alanından söz ettiği için sınıflama yapmak oldukça zor olmasına karşın basit bir bakış açısıyla “genel dergiler” ve “ihtisas dergileri” olarak iki gruba ayrılabilir.

I.1.a-Genel Dergiler: Niteleme ölçütü olarak genel kavramını kullandığımız dergiler, içerisinde her okuyucunun ilgisini çekebilecek konular bulunduran ve kırkambar kelimesine daha çok uyum sağlayan grubu oluşturur.

I.1.b-İhtisas Dergileri: Belli bir konuya ağırlık veren ve buna göre bu konulara özel ilgisi olanlara hitap eden dergilere ihtisas dergisi adını verebiliriz.Bu tür dergiler arasında şunları sayabiliriz:

Haber Dergileri

Mizah ve Karikatür Dergileri

Sinema Dergileri

Magazin Dergileri

Tiyatro Dergileri

Erkek ve Kadın Dergileri

Gençlik Dergileri

Çocuk Dergileri

Spor Dergileri

Fikir Dergileri

Sektörel Dergiler

Bilimsel Dergiler

Yukarıda sayılanlardan bilimsel dergiler, herhangi bir bilim dalında yayın yapan veya ağırlıklı olarak bilim ve teknik alanındaki konulara eğilen genellikle aylık olarak yayınlanan dergilerdir . Ülkemizde buna en bilinen örneklerden biri olarak TÜBİTAK (Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu) tarafından yayınlanan “Bilim ve Teknik” dergisini gösterebiliriz. Sektörel dergiler ise İş ve Sanayi kesiminin belli bir kesimine seslenen çoğunlukla haftalık veya aylık periyotlarla yayınlanan dergilerdir.

I.2.Yayın Dönemlerine Göre Dergiler:

Yayın sürelerine göre sınıflandırma yapmak dergiler için mümkündür.Buna uygun olarak aşağıdaki şekilde bir sınıflama yapabiliriz.

- a- Haftalık (Haftada bir kez yayınlanır.)
- b- On beş Günlük (İki haftada bir yayınlanır.)
- c- Aylık (Her ay bir defa olmak üzere yılda 12 kez yayınlanır.)
- d- Üç Aylık (Üç ayda bir yayınlanır.)
- e- Dört Aylık (Dört ayda bir yayınlanır.)
- f- Yıllık (Yılda bir kez yayınlanır.)

II. MAGAZİN NEDİR?

Çoğunluğu ilgilendirecek, çeşitli konulardan söz eden, bol resimli yayın. . Daha çok eğlence ve spor dünyasında tanınmış kişilerle ilgili haber ve yorum. (Türk Dil Kurumu,cilt-2;1482)

Çok çeşitli konuları işleyen, genellikle resimli , süreli yayın. (Dictionnaire Larousse,cilt-4;1560)

Magazin günümüzde gereksiz bilgiler veren, önemli olmayan konulardan bahseden anlamında kullanılmaktadır. Oysa magazin bütün dünyada çok çeşitli olaylara

farklı yönlerden bakış açısı ile bakan , olayların herkesçe dikkate alınmayan yönleriyle aktarılması anlamıyla kullanılmaktadır. Ülkemizde ilk çıkan magazin dergisinin 1873 yılında İstanbul'da yayınlanan "Cüzdan" adlı dergi olduğu kabul edilir.

Magazin kelimesi etimolojik manada Arapça "mehazin" kelimesinin çoğulu olan "mahzen"den türeyip dilimize geçmiştir. İngilizce'de dergi kelimesinin karşılığı olarak "magazine" kullanılmaktadır. Görüldüğü üzere magazin kavramı dergi ile aynı kökten gelmektedir. Ancak ülkemizde magazin kelimesi kişilerin ilgisini çeken ,olaylara önemli olan tarafından bakmak yerine merak uyandıran ve gizli kalan bilgileri veren anlamında kullanılmaktadır. Gerçekten de gerek basılı yayınlarda gerekse televizyonlarda yayınlanan magazin konuları kimilerine göre oldukça önemli olmakla beraber, yeni bir bilgi kazandırma veya toplumu bilgilendirme amacından son derece uzaktır. Bununla beraber magazin denince akla ilk gelen özellik çoğunluğun ilgisini çekmek olarak göze çarpar. Örneğin bir müzisyenin en önemli özelliği beste ve söz becerisinin niteliği olmasına rağmen , ilgili kişinin özel hayatı ile ilgili yayınların, gerek basılı gerekse görsel medyada yayınlanan özelliklerinin sürekli olarak ön plana çıkması, medyanın reklam ve ticari niteliği de göz önünde bulundurulursa, çok fazla kişi tarafından takip ediliyor olması bu saptamaya gerekçe olarak gösterilebilir.

Magazin deyince akla gelen ikinci özellik ise yayınların bol resim içermesidir. Gerçekten kendisine magazin sıfatı veren tüm yayınların içeriğinin büyük bölümüne bakıldığında resimlerin, içeriğin çoğunluğunu doldurduğu göze çarpmaktadır.

III. COĞRAFYA DERGİSİ

Araştırma için yapılan literatür taramasında coğrafya dergisi tanımına rastlanamamıştır. Ancak dergi kavramında açıklanan özellikler göz önüne alınırsa şöyle bir tanım yapmak yerinde olur. Eğitim- Öğretim kurumları, bilim adamları, özel ya da tüzel kişiler tarafından yapılan coğrafi veya coğrafi nitelik taşıyan inceleme ve

araştırmaların süreli ya da süresiz yayınlandığı dergilere coğrafya dergisi denir. Coğrafya dergisi deyince akla gelen, içerik bakımından coğrafi nitelik taşıyan dergileri, bilimsel ve bilimsel olmayan veya bilimsel bilgilere ek olarak farklı biçimler içeren dergiler olarak grplamak mümkündür.

III.1. BİLİMSEL COğRAFYA DERGISİ

Üniversite, enstitü ya da çeşitli bilim adamları tarafından yapılmış olan bilimsel coğrafi inceleme, araştırma ve makalelerin yayınlandığı süreli ya da süresiz dergilerdir. Bu dergilerin özellikleri içinde araştırma ve bulguya dayanıyor olmalarını, içerisinde gözlem ve değerlendirme kısımlarının olmasını, metodolojisinin arazi çalışması veya literatür taramasına dayanmasını sayabiliriz. Bu dergiler genellikle niversitelerin Coğrafya bölümlerinin çıkardığı dergilerdir. Üniversitelerin ya da bilim adamlarının toplanarak çıkardıkları dergiler genellikle Coğrafya adı altında yayınlanır. Bununla beraber bazı üniversitelerin çıkardıkları dergiler pek çok bilim dalında yayın yaparlar ve bunların içerisinde coğrafi araştırmalar da yayınlanır. Aşağıda Türkiye’de çıkan bilimsel coğrafya dergileri verilmiştir.

Tablo .1- Türkiye’de Yayınlanan Bilimsel Coğrafya Dergileri

Dergi Adı	Yayınlayan Kurum	Yayınlanan Yer
Coğrafya Araştırmaları Dergisi	Ankara Üniversitesi	Ankara
Deniz Bilimleri ve Coğrafya Enstitüsü Bülteni	İstanbul Üniversitesi	İstanbul
Jeomorfoloji Dergisi	Jeomorfoloqlar Derneği	Ankara
Doğu Coğrafya Dergisi	Atatürk Üniversitesi	Erzurum
Ege Coğrafya Dergisi	Ege Üniversitesi	İzmir
İ.Ü.Edebiyat Fakóltesi Coğrafya Dergisi	İstanbul Üniversitesi	İstanbul
Marmara Coğrafya Dergisi	Marmara Üniversitesi	İstanbul
Türk Coğrafya Dergisi	Türk Coğrafya Kurumu	İstanbul
Fen Edebiyat Fakóltesi Dergisi, Coğrafya Serisi	On dokuz Mayıs Üniversitesi	Samsun
Akademik açđ	On dokuz Mayıs Üniversitesi (Erkan Kitapevi)	Samsun

III.2. MAGAZİN COĞRAFYA DERGİSİ

Tüzel bir kişiliğe sahip, ticari niteliği olan, farklı meslek mensuplarından oluşan kişilerin yaptıkları gezi ya da araştırmaların yayınlandığı, Fiziki ve Beşeri olaylar ile ilgili bilgiler veren, süreli yayın yapan dergilerdir.(Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi, National Geographic Türkiye, Geo, Gezi, Mobidik vb.)

Magazin coğrafya dergisi deyince akla gelen özelliklerden ilki çoğunluğa hitap eder olmasıdır. Gerçekten de Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi ve National Geographic Türkiye dergisinin satış rakamlarına bakıldığı zaman 40.000 ile 90.000 civarında satış yaptığı görölür. Ülkemizdeki okuma oranının düşüklüğu de göz önüne alındığında bu satış rakamlarına erişilmesine sebep olan okuyucuların farklı kesimlerden olabileceği kolayca anlaşılabılır.

Magazin Coğrafya dergisi deyince akla gelen ikinci özellik ise bol resimli dergiler olmalarıdır. Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi'nin 100.000 fotoğraflık bir arşive sahip olması, National Geographic dergisinin ise dünyanın en büyük fotoğraf arşivine sahip olması bu saptamayı destekler niteliktedir.

VI. ATLAS AYLIK COĞRAFYA VE KEŞİF DERGISİ

Nisan 1993 yılında ilk sayısını yayımlayan dergi bugün 10. cildini tamamlamıştır. Bugün ülkemizde satılan dergiler içinde en yüksek tiraja sahip olan dergilerden biri olup özellikle ülkemizin doğal ve tarihi güzelliklerini tanıtmada anlamında çok sayıda araştırma ve fotoğraflar yayınlamıştır. Tüm fotoğraflarını kendi fotoğrafçılarına çektiren dergi, ülkemizin doğal özellikleri ile ilgili en büyük fotoğraf arşivine sahiptir.[yaklaşık 100.000 fotoğraf (Cem Kırmızı Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi Dergisi Marka Müdürü)]

Dergi Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 01.07.2002 tarih ve 7504 sayılı kararı ile ilköğretim kurumlarının 6., 7., ve 8. sınıfları ile ortaöğretim kurumları için tavsiye edilmiştir.

VI.1-TİRAJ:

Aşağıda Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi'nin 1997'den bu yana ülkemizdeki satış rakamları verilmiştir. Dergi, 1993 yılından beri ülkemizde yayınlanmakta olmasına rağmen Pazarlama Müdürü Cem Kırmızı'dan alınan bilgiye göre 1996 yılı ve önceki yılların satış rakamları kayıp olduğundan sadece 1997 ile 2003 yıllarına ait satış rakamlarına ulaşılabilmektedir.

Tablo.2-Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi Yıllara Göre Tiraj Dağılımı

yıllar	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	toplam	ortalama
1997	28,241	27,604	24,312	29,823	28,618	29,817	26,292	28,646	28,952	29,848	23,298	23,445	328,896	27,408
1998	30,460	31,992	26,948	28,859	28,556	25,189	31,180	26,971	29,596	27,275	40,316	30,465	357,807	29,817
1999	31,987	27,408	38,080	34,178	29,209	27,515	40,330	32,748	31,823	35,754	25,814	28,719	383,565	31,963
2000	37,868	42,618	46,105	44,619	37,289	29,335	38,047	34,978	33,771	40,413	31,111	27,190	443,344	36,945
2001	39,930	35,252	38,048	41,469	43,402	68,660	87,352	66,432	50,158	38,661	35,657	37,060	582,081	48,506
2002	42,801	31,832	40,909	36,584	34,932	30,293	33,512	40,518	39,428	36,253	39,213	37,046	443,321	36,943
2003	47,712	36,168	46,321	48,724	42,133	33,886	36,683	34,156	34,112	32,211	31,554	28,460	452,120	37,676

Kaynak : cemkirmizi@dbi.com 08.03.2004

Dergi, yayınlarında Fiziki ve Beşeri olaylar ile ilgili konuları değişik yönleriyle işleminin yanında özellikle Coğrafya ile ilgisi az olan ya da olmayan geniş kitlelere ulaşması sebebiyle ülkemizin coğrafi güzelliklerini tanıtmaya, sevdirmeye ve çevre bilincinin gelişmesi açısından etkili olabilecek yayınlara yer vermektedir .

VI. 2-YAYINCI KURULUŞ VE ÇALIŞANLAR:

Dergi, Doğan Burda Rizzoli Dergi Yayıncılık ve Pazarlama Anonim Şirketi tarafından yayınlanmaktadır.Derginin merkezi Güneşli 34212 İstanbul'da olup Hürriyet Medya Towers binasındadır. Derginin genel müdürü Neslihan Tokcan, Yayın danışmanı Mehmet Yaşın, Yayın yönetmeni Özcan Yüksek, Yazı işleri müdürü ise Hüseyin Keçe'dir.

Dergi ilk sayılarında bilimsel danışman bulundurmamıştır. Bununla beraber katkıda bulunanlar başlığı altında Bilimsel unvan taşıyan kişilere de başvurulmuştur. Sadece Coğrafya ile ilgili bilimsel danışmanlardan başka, diğer bilimlere ait bilim

adamlarının da farklı sayılarda katkıda bulunduğu göze çarpar. 1995 mayıs ayından itibaren “Katkıda bulunanlar” başlığından farklı olarak “Araştırma” başlığı altında, dergiye danışmanlık yapan bilim adamları belirtilmiştir.1993’ten bugüne kadar dergiye danışmanlık yapan Coğrafyacı bilim adamları veya Coğrafyacılar a ait bilgiler ile diğer danışmanlardan süreklilik arz edenler aşağıda verilmiştir.

Dr.Cem Güneysu Jeomorfoloji alanında 2000 kasım ayına kadar danışmanlık yapmıştır. Jeomorfolog Cengiz Kayaçtar 1997 Temmuz sayısına katkıda bulunmuştur. Jeoloji alanında Prof.Dr.Tuncer Güvenç, Botanik alanında Prof.Dr. Faik Yaltırık 1994’ten günümüze kadar, Arkeoloji alanında Dr.Şehrazat Karagöz1999 yılı sonuna kadar,Zooloji alanında Yrd.Doç.Dr. Cüneyt Kubanç1999 Kasım ayından günümüze kadar, Mayıs 2002’den itibaren de Jeofizik alanında Prof.Dr. Tuncay Taymaz ve Askeri tarih alanında Prof.Dr. Cemalettin Taşkıran sürekli bilimsel danışmanlar olarak görev yapmışlardır.

VI. 3-DERGINİN AMAÇ YÖNÜNDEN İNCELENMESİ:

Bir derginin amacının belirlenmesi için öncelikli olarak hangi sınıfa dahil olduğunu bilmek gerekir.Yani ne tür bilgiler içerdiğine bakılarak o derginin amacı da belirlenebilir.Derginin amacı önemli oranda içerdiği bilgilerle de alakalıysa da yayınlandığı dönemdeki genel siyasi ve kültürel özellikler, derginin ekonomik işlev derecesi gibi faktörler de amacı belirler. Örneğin Tanzimat Dönemi dergilerinden çoğunluğu ticari kazanç amacından ziyade, toplumsal değişimin dergiyi çıkaran kolektif aklın görüşlerine göre biçimlenmesini amaçlamıştır.Buna karşın bilimsel dergiler ise herhangi bir bilim dalındaki inceleme ,gelişme, yenilikler ya da araştırmaların yayılması amacıyla çıkarılır. Bilimsel olmayan dergiler ise çoğunlukla ticari gelir sağlamak amacıyla yayınlanmakla birlikte ağırlık verdiği konulara göre özel amaçlar taşırlar. Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi’nin amacının belirlenmesinde ağırlıklı olarak içerik özelliklerine dayanmakla birlikte ticari gelir sağlama ve derginin editörünün yazılarına bakılarak aşağıda verilen sonuçlara varılmıştır.

Dergi ilk çıktığı yıllarda gezi ve turizm amaçlı yayınlar yapmıştır. Çevre tanııtma ve tatilcilere rehber olma amacıyla yayına başladığı bu ilk yıllarda derginin adı da zaten “Atlas Aylık Gezi Dergisi” şeklindedir. İlk sayısında genel yayın müdürü Mehmet Yaşın’ın “editörden” başlıklı önsözünde yer alan ifadeler aşağıda çıkarılmıştır.

“Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi, Türkiye’nin ilk ve gerçek gezi dergisi. Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi yolculuk etmeyi, doğayla ya da başka kentlerle iç içe yaşamayı sevenlerin ellerinden düşürmeyecekleri bir dergi. İnsan yapısının ayrılmaz parçası olan keşfetme duygusuna sahip herkes Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi’ni okuyacak. Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi ile göz kamaştıran Coğrafyalar gezilecek, hafta sonu cennetlerine gidilecek, kır evleri ve çiftliklerde gizlenmiş yaşamlar incelenecek. Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi, tatile gidenlerin gerçek rehberi olacak. Bakir doğa parçaları, arkeoloji, folklor ve kültür...her sayısında yeni bir dünya göz önüne serilecek.Özgün yazılar ve orijinal fotoğraflarıyla Türkiye’de ilk kez yabancı basından “yardım” almadan çıkan bir dergi olacak.”(Nisan,1993;3)

Dergi bu yönüyle, bu ilk yıllarında gerçekten bir gezi dergisi niteliğindedir. Bununla beraber magazin kavramında açıklandığı üzere derginin bol fotoğraflı olması ve fotoğraflarını hiçbir yabancı kaynaktan almayıp tamamını kendi fotoğrafçılarına çektiirmesi ve baskı kalitesi ile birlikte özellikle yeni yerler gezme veya keşfetme dürtüsünün de verdiği etkiyle Aralık 1993 yılında (9.sayı) Türkiye’nin en çok satan dergisi haline gelmiştir. Bu ilk sayılardaki gezi özelliği zamanla tirajın da artmasıyla birlikte konulara daha nitelikli eğilme çabasını gerektirmiş ve 1994 yılından itibaren bilimsel danışman olarak ilgili konuyla ilgili bilim adamlarıyla da fikir alış verişinde bulunulmaya başlanmıştır. 1994 Temmuz sayısında yayınlanan ve Zet-Nielsen araştırma şirketi tarafından yapılan “Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi dergisi okur profili” adlı, derginin okurlarının demografik özelliklerini belirlemek amaçlı araştırmanın kısa bir özeti aşağıya çıkarılmıştır.Buna göre:

“Derginin okur katsayısı 2,66’dır. Yani her ay yaklaşık 130.000 kişi tarafından okunmaktadır ve 93.000’i dergiyi her ay satın almaktadır.

Okuyuculardan 65.000’i üniversite ve üstü mezunu, 58.600’ü lise mezunudur. Türkiye nüfusunun eğitim yılı ortalaması 5,2 iken dergi okurunda bu oran 12,9’dur.

Araştırma sonucu elde edilen bilgilere göre dergi okurlarının ortalama yaşam standardı Türkiye ortalamasının yaklaşık iki katı civarındadır.”(Temmuz,1994;3)

Görüldüğü üzere, derginin kendisinin yaptırdığı araştırma sonuçlarına göre de bu dönemde en çok satan dergi olmasının önemli bir özelliği okuyucuların gelir ve eğitim yüksekliğidir. Gelir yüksekliğinin gezi yapmak ile ekonomik sebeplerden ötürü güçlü bir ilişkisi olması nedeniyle, derginin ilk sayılarında amacının “gezi” olgusuna yönelik olduğu göze çarpar. Veriler içinde okuyucuların eğitim seviyesinin verilmesi, dergi yayınlarının amaç bakımından; çok farklı kesimlerden, fakat doğa tutkusu ve çevre bilincine erişmiş kişilere hitap etmek olgusuna yönelik olduğunu gösterebilir. Eğitim seviyesi ile çevre bilinci arasındaki güçlü ilişkiden dolayı derginin bu amaca yönelik yayınlar yaptığı göze çarpar.

Derginin çok farklı kitlelere hitap eder nitelikte olması dolayısıyla ilk yıllarda yayınlarının bu nitelikte olmasının sebepleri arasında kuşkusuz ticari bir yapıya sahip olması nedeniyle magazin olmasının ya da başka bir deyişle bol fotoğraflı ve pek çok kişiye hitap eder olmasının, derginin genel özelliğinde ana parçalar olması oldukça mantıklıdır. Bununla beraber bir gezi dergisi niteliğindeki bu ilk sayılarda işlenen konuların Coğrafya biliminin çeşitli dalarına ait bilgiler içermesi açısından Türk insanına bazı coğrafi bilgilerle beraber Coğrafya sevgisi de aşıladığı düşünülebilir.

Dergi ilerleyen yıllarda bu özelliğine ek olarak Coğrafyada tarihsel süreç içinde ayrı bir alt olgu olabilecek durumdaki “keşif” kavramının uygulayıcılığına eğilmeye başlamıştır. Gerçekten bugün sanayileşmiş batı ülkelerinin bu sanayileşmeye

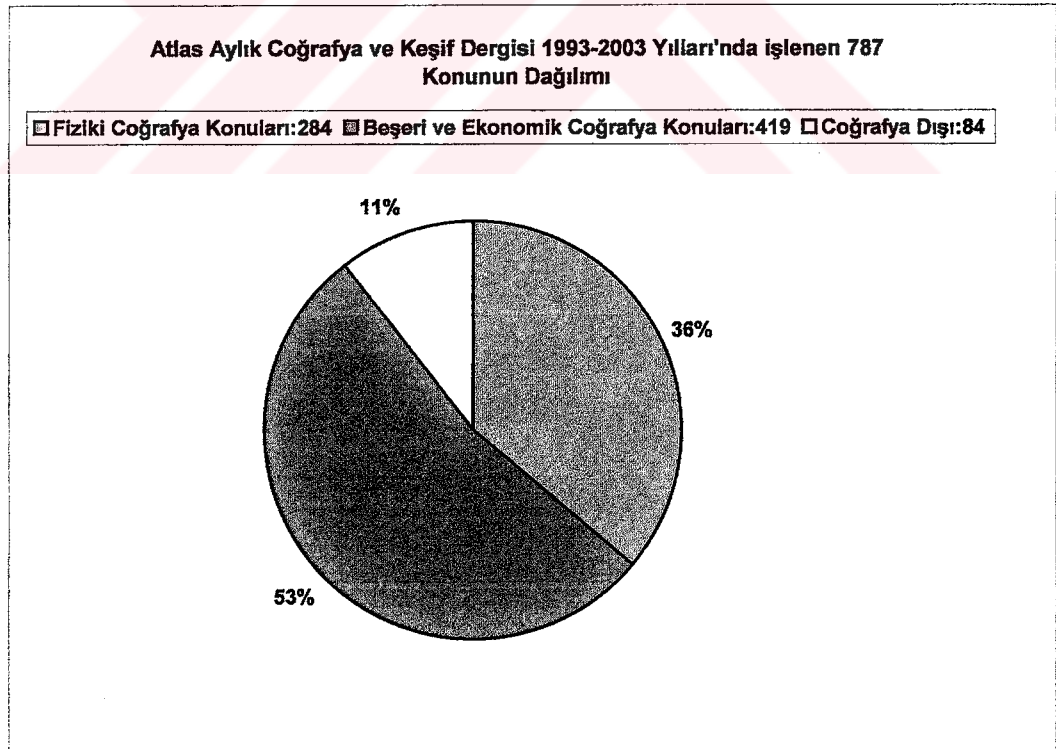
ulaşmalarında yaklaşık 400-500 yıl öncesinden elde ettikleri coğrafi keşiflerin getirilerinin önemi, bugün artık ilköğretim tarih ders kitaplarında bile okutulmaktadır. Bu sebepten derginin bu olguya eğilmesi hem coğrafi bilgi edinme arzusunun geniş kitlelere ulaşması, hem de Coğrafyada yeni bilgiler edinilmesi açısından önemli olabilir. Bu keşif olgusu üzerinde ayrıntılı bilgi vermeye tezin konusu açısından gerek duyulmamakla birlikte, örneğın 1996 yılında, Toros Dağlarındaki Finike Gök Mağaraya yapılan keşif sırasında, mağaranın, Avrupa ve Asya kıtasının en derin mağarası olduğunun keşfinin yapılmış olmasının burada belirtilmesinde fayda vardır.

Derginin özellikle 1993 yılından itibaren günümüze gelinceye kadarki yayınlarında yeni yerler keşfetme, doğayı koruma, coğrafi güzellikleri tanııtma, Coğrafya kültürü edindirme gibi amaçlarla yayın yaptığı göze çarpmaktadır. 1998 yılında ilk sayısını yayınladığı ve yılda bir kez yayınlanan ücretli ek dergi “Yeşil Atlas” tamamıyla çevre konularını içermektedir. İlk yıllarda gezi rehberi gibi ekler yoğunluktayken, ilerleyen yıllarda çok çeşitli Coğrafya haritaları ve coğrafi özellik taşıyabilecek harita ve kitapçıklar vermesi, derginin bir gezi dergisi niteliğinden magazin Coğrafya dergisi niteliğine geçiş yaptığının bir kanıtı olarak gösterilebilir. Yine ilk sayılarında işlenen konularda daha çok tatil yerleri olabilecek bölgelere ayrılan yayınlar, sonraki yıllarda tatil yerleri olmaktan uzaklaşıp, Nemrut krater gölü gibi daha çok coğrafi olabilecek konulara yönelmiştir. 1998 yılı ocak sayısından itibaren de derginin adı “Atlas Aylık Gezi Dergisi” yerine “Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi” şeklinde değıştirilmiş ve günümüze kadar gelmiştir. Bu durum derginin Coğrafya dergisi olmak gibi bir amaca yönelik yayın yaptığının göstergesi olabilir.

VI. 4-DERGINİN İÇERİK YÖNÜNDEN İNCELENMESİ:

Bir derginin içeriğinin , amacı ile uygun konulardan oluşması derginin içerik bakımından iyi hazırlandığının göstergesidir. Ancak tezin konusu gereği, içeriğin coğrafi bilgi edindirme niteliği ve Coğrafya öğretimine katkı sağlamasına yönelik bir biçimde olması bakımından, burada, dergi içeriği incelenirken bu özellikleri taşıma kapasitesi baz alınarak bir inceleme yapılmıştır.

Dergi ilk çıktığı 1993 nisan ayından 2003 yılı sonuna kadar çıkan 129 sayı içerisinde toplam 787 ana konu başlığı altında yayın yapmıştır. Bu konu başlıklarından 84 tanesi Coğrafya dışı konulardan ibarettir. Bu işlenen konulardan Coğrafyaya konu olabilecek 703 konudan 284 tanesi Fiziki Coğrafyaya, 419 tanesi de Beşeri ve Ekonomik Coğrafyaya dahil edilebilecek durumdadır.

Grafik.1-Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi Konu Dağılımı

Derginin bu konu başlıkları içerisinde işlediği konuların önemli bir özelliği de alanı esas almasıdır. Herhangi bir konu işlenirken mutlaka ya Dünyanın ya da Türkiye'nin belli bir alanına ait özellikler incelenmektedir. Bununla beraber örneğin 2002 yılı şubat sayısında konuyu esas alan ve “küresel ısınma” başlığı altında işlenen konuda, küresel ısınmanın nedenleri, iklim değişikliğiyle ilişkileri bilim adamlarının görüşleri de eklenerek incelenmiştir.

Dergi, ilk sayfalarında ilgili bölümde yayınlanan konulara ilişkin bir sayfa ayırmaktadır. **İçindekiler** ve **Bölümler** olmak üzere iki ana başlık halinde verilen bu sayfada işlenecek konu başlıkları belirtilmektedir. İçindekiler başlığı altında derginin ilgili sayısında işlenecek ana konuların listesi ve kısa bir tanıtımı bulunmaktadır. Bölümler kısmında ise içeriğin yoğunluğunu kapsayan ana konu başlıklarından farklı olarak içeriğin az bir oranını kapsayan ve çeşitlilik göstermekle birlikte aynı bölümlerin bulunduğu bir kısım mevcuttur.

Derginin konu başlıkları şeklinde verdiği içerikteki temel özelliklerden biri de, ana konu başlıklarındaki sınıflamaların coğrafi bir nitelikte olmamasıdır. Yani içerisinde coğrafi bilgiler bulunan yayınların bazen Coğrafya (Tuz Gölü Havzası, Mart-1999), bazen keşif (Göksu Deltası, Şubat-1995), bazen Dünya (Senegal, Ağustos-2001), bazen hafta sonu (Büyük Göl ve Devrez Çayı, Eylül-1996), bazen kent (Balıkesir, Mayıs-2001), bazen de kültür (Bask, Aralık-2001) başlığı altında yayınlanıyor olmasıdır. Ayrıca coğrafi nitelik taşıyabilecek bilgiler ana konu başlıkları dışındaki bölümler kısmında da verilebilmektedir.

İlk sayısından 2003 yılı sonuna kadar dergide işlenen konulara ait dizin dergideki yayın başlıklarına göre aşağıda gösterilmiştir.

Tablo.3- Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi 1993 Yılı Konuları	
NİSAN	EYLÜL
1-HEMŞİN / Bulutların ülkesi	1-GÖKÇEADA/ Gökçeada'nın derin rüyası
2-OLYMPOS / Tanrıların buluştuğu vadi	2-YUGURLAR/ Budaya tapan Türkler
3-EGE VE AKDENİZ / Su altından notlar	3-SEDİR ADASI/ Kumlardan efsane
4-ÇERKESLER/ Kafdağı'nın insanları	4-ANZER BALI/ Bir arının trajedisi
5-VENEDİK/ Biblo şehir	5-PASKALYA DADISI/ Göğü seyreden gözler
6-MISIR/ Nil'de taşan çocuklar	6-BÜYÜK MENDERES/ Bereket mahkumu ırmak tanrı
7-ADANA/ Ölümsüzlüğün sırrını gizleyen toprak	EKİM
MAYIS	1-NEPAL/ Himalayalar'da uzun yürüyüş
1-GÖLLER BÖLGESİ / Durgun su, akan hayat	2-ASSOS/ Aristo'dan Assos dersleri
2-BODRUMDAN MARMARİS'E/ Ölümsüzlüğün sırrını gizleyen toprak	3-BOĞAZIÇI KÖPRÜSÜ/ Köprüden geçti zaman
3-ORHUN ABİDELERİ/Türklerin kökenleri	4-VANUATU TAKIMADALARI/ Yanardağa tapan halk
4-SUUDİ ARABİSTAN/ Beşinci şart Mekke	5-AYVALIK/ Şeytan burada çarpıldı
5-PRAG/ Prag'daki dayanılmaz hafiflik	6-ÇORUH NEHRİ/ Güneş ülkesinden akan nehir
6-PALANDÖKEN / Mayısta kayak	7-SANTORINI/ Felaket güzeli ada
HAZİRAN	8-ALARA ÇAYI/ Uçarak doğan su
1-KIZILIRMAK/Kızılırmak'la akmak	KASIM
2-MAYALAR/ Zamanın çocukları	1-HEMŞİN YAYLALARI/ Vadileri uça uça
3-KIZILDENİZ/ Derin renkler	2-KIRIM TATARLARI/ Tatarların dönüşü
4-FETHİYE/ Kelebekler vadisinde gündüz düşleri	3-GÖKSU NEHRİ/ Toroslar'ı delen su
5-AKBÜK/ Sessizlik ve siz	4-BALİ / Masal çocukları
6-GÖREME/ periler ve fotoğraflar	5-NİĞDE-BOR/Geçti borun pazarı
TEMMUZ	6-AYVAINİ MAĞARASI/ Yeraltından notlar
1-IHLARA VADİSİ/ derin sular sessiz su	7-PORTEKİZ/Denizler hakimi halk
2-KARANLIK İÇİ KANYONU/ Karanlık içine yolculuk	8-BRAŞOV/ Korku şatosunun ziyaretçileri
3-DATÇA YARIMADASI / Datça'yı keşfetmek	9-UZUNGÖL/ Göl göl Karadeniz
4-MARMARİS/ Marmaris'in tuzlu gözleri	ARALIK
5-FETHİYE / Fethiye'ye methiye	1-BEYŞEHİR/ Kuruyan gölün yaşları
6-KARAMAN / Gizemli topraklar üzerinde	2-KUDÜS/ Gül ve kum şehri
7-PORTO FİNO/ Aşkın bulunduğu liman	3-ÇAT VADİLERİ/ Taşlaşmış dinazorların ormanı
AĞUSTOS	4-MOSKOVA/ Rusya'nın yeni yüzü
1-APHRODISIAS / Aşk Tanrıçası'nın mermer hazinesi	5-GANOT BATIĞI/ Derindeki Amphora dağı
2-FİNLANDİYA / Kuzeyden vahşi çağrı	6-ROMANYA/ Romanya seferi
3-BAFA GÖLÜ / Gizli işlerin peşinde	
4-PUSHKAR / Ruhların yıkandığı panayır	
5-VAN GÖLÜ / Nemrutun ateşini söndüren göl	
6-GÜNEYDOĞU ANADOLU / Güneydoğuya sarı yolculuk	

Tablo.4- Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi 1994 Yılı Konuları

OCAK	TEMMUZ
1-DAĞLI KUYLUCU/ Ayı gölü ormanında bir boşlukta	1-GÜLLÜK KÖRFEZİ/Gezginin güllüğü
2-KAFKASYA/ Kimliklerini arayan Mingreller	2-İNDUS VADİSİ/Pakistan;akıl sır ermez gizem
3-ALADAĞLAR/Dramatik yarlar yüksek tutkular	3-GÖCEK/Göcek'in koynunda
4-VİETNAM/Yeniden günaydın Vietnam	4-HARRAN VE ŞANLIURFA/Bin yıllık susamışlık
5-İĞNEADA/Kıyıda ki orman denizi	5-SAKARYA NEHRİ/Yorgun akan nehir
6-YUNANİSTAN/Meteora manastırları	6-PATAGONYA/Ütopya , Patagonya
ŞUBAT	AĞUSTOS
1-ULUBURUN BATIĞI,KAŞ/Dünyanın en eski batığı	1-BODRUM/Fena halde Bodrum
2-PETERSBURG/Beyaz geceler kenti	2-BERLİN,FRANKFURT,MÜNİH/Üç Almanya masalı
3-BOLKAR DAĞLARI/Cehennem Dere'de soğuk yürüyüş	3-GÖKOVA/Kalbimi Gökova'ya gömün
4-ROMANYA/Kumsalda Nirvana	4-İSRAİL/Dinler labirenti
5-ÇAMALTI TUZLASI/Filamingo'nun füğünü	5-BİZANS/Bizans mirası
6-UMMAN/Kabusun düşler ülkesi	6-VALLA KANYONU,PINARBAŞI/Sudaki kapan
7-MONACO,NICE,CANNES/Üç günde üç kent	EYLÜL
MART	1-KRAL YOLLARI/Anadolu'nun en eski ulaşım ağı
1-GALAPAGOS TAKIMADALARI/Galapagos'ta türlerin kökeni	2-GÖKOVA KÖRFEZİ/Keşfedilmemiş zamanlar
2-ARTVİN,CAMİLİ/Maçahel adlı bir köy	3-GRANT KANYON VE ANIT VADİ/Arizona rüyası
3-DİLEK YARIMADASI/Vahşi bir dilek	4-KOVADA GÖLÜ/Deniz,akarsu ve rüzgarlı göl
4-GRON KANARYA/Güneşe sığınanların adası	5-VANVATU,PENTECOST/Erkek sen atlarsın
5-BAYBURT/Bayburt'un beş bin yılı	EKİM
6-YEDİGÖLLER/Bir orman yedi göl	1-ŞEYTAN VADİSİ,ÇILDIR GÖLÜ/Çıldır... Bir ve uzakta
NİSAN	2-CAİSALMER,HİNDİSTAN/Serap kent
1-VERÇENİK/Geçit vermeyen zirve	3-PRES ADALARI/Marmara'nın prensleri
2-BUDAPEŞTE/Tuna,Buda ve Peşte	4-KIRGIZİSTAN/Kar leoparlarının izinde
3-IŞIKLI GÖL/Yüz bin kuş yuvası	5-DALYAN VE KÖYCEĞİZ/Kumsalda 95 milyon yıl
4-KENYA/Dünyanın hayvanat bahçesi	6-KARATEPE – ASLANTAŞ MİLLİ PARKI/Güneşin kutsadığı ülke
5-CENNET,CEHENNEM MAĞARALARI/Kutsal vadiler diyarında	KASIM
6-NAZCA/Tarıya giden patikalar	1-KAÇKARLAR/Yabanların son dansı
MAYIS	2-TITICACA GÖLÜ/Göğe tutunan adalar
1-POTOSİ MADENLERİ/Parlayan gümüşler, kararan hayatlar	3-GÖÇEBELER/İlk yolcular,son mevsimler
2-ALAŞEHİR/Suyun ve rengin kenti	4-TUZ GÖLÜ/Kozmik tat tuz
3-KIZILDENİZ/Kıtaları bölen akvaryum	5-BOZCAADA/Hayatı adaya rüzgar getirir
4-KEKOVA/Bir Kaş,Bir Kekova,Üçağız	6-BRUNCİ SULTANLIĞI/Uzakdoğu'nun barış yurdu
5-BATI HİMAYALAR/Annapura:Yüksekteki macera	ARALIK
6-PAMUKKALE/Yeter ki kararmasın!	1-HATAY/Antakya;Fantazya
HAZİRAN	2-ANTAKYA/Mozaiklerdeki antik yaşam
1-KUZEY KIBRIS/Hep sıcak bir ada	3-SAMANDAĞ BATIĞI/Dipteki pırlıtlar
2-BAFA GÖLÜ/Kuşlar ve keşişler sığınağı	4-KATMANDU/Ölümsüzlüğün kenti
3-MALTA/Şövalyeler ülkesi	5-KÜTAHYA/Renklerle giden yollarda
4-ANADOLU/Anadolu'nun yüz milyon yılı	6-MOTOSİKLETTE 11 ÜLKE/Sınır yok
5-FİNİKE/Noel Babanın yalnız kumsalları	7-EREĞLİ SAZLIĞI/Yaban ağıtlar
6-LAPLAND/Buz çölünde yaşamak	8-KÖPRÜLÜ KANYON,SELGE/Kuşatılan güzellik
	9-MAKEDONYA/Harabati Baba'nın öyküsü

Tablo.5- Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi 1995 Yılı Konuları

OCAK	TEMMUZ
1-EFES/Artemis'in ışıldayan kenti	1-KİŞ ADASI,BASRA KÖRFEZİ/Su altında bin bir gece masalları
2-TANA TORAJA/Dağ insanları ve ölüleri	2-KARABURUN/Issızlığın koylarında
3-KASTAMONU'DA AYI GÖLÜ VE KUŞ GİRMEZ	3-HAMBURG/Arzular limanı
ORMANLARI/Ayı girer kurt girmez	4-SİDE/Denizin armağanı
4-DUBAİ/Çöldeki su şehri	5-RAT,KAYAK,DAKI/Su oyunları
5-ZAMANTI IRMAĞI/Sular ülkesine yolculuk	6-FAS/Magrib ülkesi
6-HELSİNKİ/Sonsuz melankoli	7-MAYA ÜLKESİNDE CAMEL TROPHY/Kalbi durduran anlar
ŞUBAT	AĞUSTOS
1-PİRİNÇ/Kara çamurda beyaz taneler	1-VARANASI/Ölemey gidilen şehirler
2-TAYLAND/Ruhların krallığı	2-ÇEŞME/Ege'nin ortasında
3-ULUDAĞ/Kutsal sığınak	3-KİLİS/Sınırdaki hayat
4-AURITIUS/Okyanusun ortasındaki cennet	4-ORHANIYE,MARMARİS/Efsaneler koyu kızkumu
5-GÖKSU DELTASI/Sevinç ötüşleri	5-KIZILIRMAK DELTASI/Hüzün ırmağının ağzında
6-SİNOP/Dağların kenti	EYLÜL
7-ZİMBABUE/Afrika kahkahası	1-CANCUN/Güneşin ve ateşin kıyıları
MART	2-AVUP DAĞI/Bir masalın peşinde
1-KALİFORNİYA/Batı yakasına yolculuk	3-KNIDOS/Afrodit'in kutsal sığınağı
2-AYGIR GÖLÜ/Donmuş göl sıcak nefes	4-APOLYONT GÖLÜ/Güzel kokulu ruhlar gölü
3-PARİS/Fransa'nın ürperen kalbi	5-KAYSERİ/Zamanın kavşağındaki göl
4-YENİCE ORMANLARI/Sis kuşağı ormanları	EKİM
5-ÇANAKKALEDE İKİ BATIK GEMİ/Tarihe dalmak	1-MONC BLANC/Avrupa'nın doruklarında
6-BİSİKLET/Kaçkar etabında buz dansı	2-KAPIDAĞI YARIMADASI/Denize açılan kapı
NİSAN	3-İPEK/Hassas temas
1-ANKARA/Son başkentini anımsamaları	4-YEDİGÖLLER/Sonbahar sanatı
2-LAMU/Okyanusta bir nokta	5-MANYAS GÖLÜ/Cennet kuşları
3-SAMİSTAL SİLSİLESİ/Beyaz karanlık	6-OUEBEC/Suların daraldığı yer
4-KAPADOKYA/Yeraltında yaşama savaşı	7-KARAVANLA AVRUPA TURU/Kırk gün kırk gece zamanın peşinde
5-GÖLLER YÖRESİ/Mavi lekeler	KASIM
6-MARMARA ADASI/Mermer ada	1-YALNIZÇAM/Sisler geçidi
MAYIS	2-PETRO/Gül rengi şehir
1-GÜNEYDOĞU ANADOLU PROJESİ/Sudaki ateş ve bereket	3-ŞEBİNKARAHİSAR/İl olma destanı
2-URLA/İzmir'de bir yarımada	4-SAKLIKENT KANYONU/Dağdaki koridor
3-ANTARTİKA/Dünyanın sonları	5-LA PAZ/Dünyanın en büyük başkenti
4-BOZBURUN/Marmaris koylarında	6-SAGALASSOS/Toroslar'ın kraliçesi
5-DEMİRKAZIK/Zirveye kaçış	ARALIK
6-KAZAKİSTAN,KIRGIZİSTAN/Tanrı dağlarından tekerlek izleri	1-FETHİYE/Ölü denizin dibindeki hayat
HAZİRAN	2-GÜMÜŞHANE/Dağların avucundaki kent
1-BABA BURNU/Asya'nın en batı ucunda	3-ERMENİSTAN/Ağrının ardında
2-İNKA İMPARATOLUĞU/Güneşin çocukları	4-SAKLI KENTTEN TAHTALIYA/Beyaz geçiş
3-KARAPINAR/Türkiye'nin tek çölü	5-YELLOWSTONE/ABD'nin vahşi kalbi
4-KEMER VE PHASELİS/Işık yağmuru altında	6-ODTÜ/Bozkırdaki bilim okyanusu
5-DOĞUYA YOLCULUK/Çin'e yürüten çocuk	7-BİSİKLETTE FAS/Atlas'larda sıcak etap
6-GEŞİ/Geşi'nin büyüleri	

Tablo.6- Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi 1996 Yılı Konuları

OCAK	TEMMUZ
1-İNCİR/Cennet meyvesi	1-BATI TOROSLAR/ Uçan adamın gözüyle
2-HASANDAĞI/Suskun dağ	2-KÜBA/ İki Dünyaı ülke
3-KOMMAGENE/NEMRUT/Bakan taşlar	3-GÖKÇEADA/ Hüzün adası
4-KOPENHAG/Masallar kapısı	4-ILGARINI MAĞARASI/ Karanlığın içinde dört gün
5-KAZDAĞI/Bin pınarlı İda	5-MAZI/ Çılgın Dünyadan uzakta
6-BURMA/Altın düşler ülkesi	6-KIZILIRMAK/ En uzun ırmak
ŞUBAT	AĞUSTOS
1-TOROSLARIN DERİNLİKLERİNDE/Yeraltında büyük keşif	1-KARALAS KOYU/Kekova'nın sakin sığınağı
2-TUNUS/Mucizeler labirenti	2-YEVSTAFİY BATIĞI/ Katerina'nın Çeşme'ye gömülen düşü
3-ALDAĞLAR GÖÇEBELERİ/Toros insanları	3-SİLOLİ ÇÖLÜ/ Karlı çölden notlar
4-ENEZ/Sınıra dayanmış hayatlar	4-AMASYA/ Şehzadeler kenti
5-"MERİÇ DELTASI/Kuşların dansı	5-PEKİN/ Pekin efsaneleri ve gerçekleri
6-ALTIPARMAK DAĞLARI/Dağların oyunu	EYLÜL
MART	1-GÖCEK KOYLARI/İslak rüzgar
1-İHTİYARŞAHAP DAĞLARI/Van gölünün güneyi	2-ÇORUHTA RAFTİNG/Vahşi yolculuk
2-KAZBEK DAĞI/Buz piramit	3-SUANETİ/Suanlar ülkesi
3-BURSA/Modern,eski,yeşil	4-SEYHAN-CEYHAN DELTASI/Akdeniz'in mücevherleri
4-RIO DE JANEİRO/Rio'nun fantezileri	5-NEWYORK/Dev metropol
5-BEYAĞAÇ/Çıkmaz yolun ucunda	6-VENICE BEACH/ Dünyaya biçim veren plaj
6-KİVİ/Taşların arasındaki köy	EKİM
NİSAN	1-VİRANDERE/ En vahşi dere
1-EKVATORUN VOLKANLARI/Chimboza,cotopaxi ve diğerleri	2-MEXİCO CITY/ Kaos kentin renkleri
2-FOÇA/Güzel sesli yaratıklar limanı	3-TAŞKENT/ Çıplak dağın insanları
3-TUKANG BEŞİ DAĞLARI/Mucizeler Dünyasına ilk dalış	4-ALANYA/ Güneşin kalesi
4-ALADAĞLAR,DEMİRKAZIK/Kuzey duvarı geçit vermedi	5-MATERA/ İsa'nın uğramadığı köy
5-SULTAN SAZLIĞI/Saz ormanının kuşları	6-ORTA FIRAT VADİSİ/ Bereketle boğulacak geçmiş
6-BALIK GÖLÜ VE DERESİ/Yüksek topraklar	KASIM
MAYIS	1-ALASKA/Eskimolar ülkesi
1-KARACEHENNEMBOĞAZI/Küreden geçen bir çay	2-ELMALI/ güneşin yaylaları
2-VENEDİK/Denize kayan kent	3-YAZYURDU'NDAN HALDİZAN DERESİNE/ Uzungöl'e uzun yol
3-HACİBEKTAŞ/Kasabanın ruhu	4-MİLAS/ Geçmişe adanmış
4-SAN DIEGO/Batıda hayat var	5-BODRUM MÜZESİ/ Su altı kalesi
5-AYINCIK/Köknar ormanının kıyısında	6-KERKENES DAĞI/ Bir dağ efsanesinin peşinde
6-YEDİBURUNLAR/Son sığınak	ARALIK
7-DARENDE/Otuz yapraklı gül şehri	1-BRİTİSH COLOMBIA-KANADA/ Orcalar arasında
HAZİRAN	2-SÜTÇÜLER/ Issızlığın ortasında
1-CAMEL TROPHY KALİMANTAN 96/Zevk,çamur ve zafer	3-BOZBURUN BATIĞI/ Ortaçağın denizdeki sırları
2-İMERHEV/MEYDANCİK-ARTVİN/Masal vadisi	4-TİFLİS/ Gürcistan'ın kalbi
3-ZONGULDAK KÖMÜR MADENİ/Yeraltı insanları	5-DOĞU KARADENİZ DAĞLARI/ Çan sesinin peşinde
4-ANAMUR/Rüzgarlı burun	6-KAHRAMAN MARAŞ/ Güneyin çıkmaz kenti
5-ERDEK/Vazgeçilmez körfez	
6-BEYPAZARI/Kırık topraklar üzerinde	

Tablo.7- Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi 1997 Yılı Konuları

OCAK	TEMMUZ
1-KIZILELMA-CUMAYANI MAĞARALARI/Karanlığın haritası	1- HONG KONG/ Hong Kong : zor dönüş
2-HİVA/ Kervanların düşü	2-KARAMIK/ Batakılıkta buluşma
3-ACELE YAYLASI/ Buzlu ufuklar	3-KEMAH/ Dğaların kıskacındaki Kemah
4-REDWOOD MİLLİ PARKI/ Kırmızı orman	4-AMRITSAR-HİNDİSTAN/ Altın tapınağın Kutsal kenti
ŞUBAT	5-PARAPANT/ Türkler uçuyor
1-AKDAĞLAR/ Doruktaki uzun gece	6-BOZBURUN-REŞADİYE/ Ege'nin uzak yarımadaı
2-TROİA/ Troia'nın öcü	AĞUSTOS
3-INLE GÖLÜ-BURMA/ Masal gölü	1-ÇIRALI/ Sonsuz ateşin kıyısında
4-EDİRNE/ Mühürlenmiş zamanın başkenti	2-İSTANBUL/ 50 Yıl eski İstanbul
5-ARCHES MİLLİ PARKI/ Doğanın sanatı: taş kemerler	3-ENDONEZYA/ Lembah'in yaratıkları
MART	4-JAMAİKA/ Karayip ruhu
1-EROZYON/ Kaybolan topraklar	5-GÜNDOĞAN/ Sessiz günlerin köyü
2-LİZBON/ Görkem ve düş	EYLÜL
3-CİLO DAĞI/ Cilo'nun sessiz yüzü	1-KELEBEKLER VADİSİ/ Efsanenevi güzellik
4-NORVEÇ/ Dantel topraklar	2-KUNGLAR-NAMİBYA/ Kalahari'de taş devri
5-LATMOS/ Beşparmak: izlerin gizleri	3-KOÇKABANI/ Şelaleler vadisi
NİSAN	4-KIRGIZİSTAN/ Tanrı Dağları'nın esirgediği ülke
1-İNCEHİSAR-İNCEHİSAR/ Afyon'un peri bacaları	5-GEDİZ DELTASI/ Kentin kuşattığı kuş cenneti
2-SIPADAN ADASI/Pasifik'in mor Dünyası	6-SÖBÜCE/ Kayıp ruhun peşinde
3-ÇATALHÖYÜK/ Çatalhöyük benzersizliğiyle meydan okuyor	EKİM
4-AFGANİSTAN/ Afganistan: körleşme	1-AFRİKA ASLANI/ Afrika aslanı
5-HAMSİ/ Hamsiname: küçük bir balığın öyküsü	2-ETOSHA/ Namibya'nın hayvanlar krallığı
MAYIS	3-DOĞANŞAR/ Doğanşar'ın büyük düşleri
1-AZERBAYCAN/ Azeri ülkesi	4-ACARA/ Müslüman Gürcüler
2-BARHAL ÇAYI/Barhal'da bahar	5-KARAHALLAR/Karahallar'ın sis ormanları
3-KÖYCEĞİZ GÖLÜ/ Puslar arasında	6-KUZEY TAYLAND/ Dolunay kadınları
4-NORVEÇ/ Kutuptaki Norveç	7-OLTU/ Siyah güzellik
5-ŞEHRİBAN KAZANI/Şehriban'ı geçiş	KASIM
HAZİRAN	1-HAWAİİ/ Hawaii volkanları
1-SULAWESİ/ Mercan gezegeni	2-ÇAMLIYAYLA/Üfkun ardındaki kapı :Namrun
2-SULAWESİ/Deniz çingeneleri	3-MİLAS'IN KÖYLERİ/ Çomakdağ ve Düğünler
3-SEYFE GÖLÜ/Stepteki sığınak	4-KÜRE DAĞLARI/ Yaralı göz
4-PARIA/ Hayalet nehir	5-BOSNA DOSYASI/ Yıkımdan sonra;Sevgilim Saraybosna
5-KAÇKARLAR/ Kaçkar'ın çiçekleri	6-BOSNA/ Zoraki güzellik
6-KABAK KOYU/ Mucize üçgeni	ARALIK
7-ANTARKTİKA/ Antarktika notları	1-KONYA/ Konya'da sanrı
	2-BUTAN/ Perdesini arıyor
	3-KALKANLI DAĞLARI/ Maçka'nın soğuk yaylaları
	4-MENDERES DAĞLARI/ İşleyen nehir
	5-SİNOP'TAN ANAMUR'A/Uçarak Türkiye
	6-SİNASOS/ Güllerin arasındaki mücevher

Tablo.8- Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi 1998 Yılı Konuları

OCAK	TEMMUZ
1-FIRTINA VADİSİ/ Kaçkar'ın damarı	1-TANGO/ Arjantin'in hüzünlü dansı
2-BOLKAR DAĞLARI/Medetsiz elini uzattı	2-BANDA DENİZİ/ Okyanus düşleri
3-AKDOĞAN GÖLÜ/ Uzak gölün insanları	3-KÖPRÜÇAY/ Suyun başyapıtları
4-MADAGASKAR/ Vahşi Mucize	4-ANTAKYA/ Bereketin, hilalin kalbi
5-ÇİN'E/ Eski, yeni ve son	5-KEBAN BARAJI/ Gelişme savaşı
6-AKDENİZ FOKU/ Monachus'un trajedisi	6-OSMANLILAR/ Kuruluş
ŞUBAT	AĞUSTOS
1-SOLOMON ADALARI/ Zamanda kaybolan adalar	1-ORANGUTANLAR/ Borneo'nun vahşi ve yalnız çocukları
2-IĞDIR'IN YÜKSEK KÖYLERİ/ Kurak hayatlar	2-ARJANTİN/ İyi havalar, Buenos Aires
3-MENCİLİS DAĞLARI/ Cennetin kovuğu	3-GANOZ DAĞI/ Üzüm kokulu dağ
4-MADAGASKAR/ Ötülerle dans	4-KAZANKAYA VADİSİ/ Uğultu vadi
5-ESKİ TÜRKLER/ Bozkırın uyanışı	5-BELKİS(ZEUGMA)/ Tufanı beklerken
6-MOĞOLİSTAN/ Yalnız ülke	6-PATARA/ Altın kumsal
MART	EYLÜL
1-BAOBABLAR ÜLKESİ/	1-PERGAMON/ Bergama'nın armağanları
2-MADAGASKAR/ Ölümsüz ağaçlar	2-DENİZ İNEKLERİ/ Okyanusun kızı
3-KARAMAN/ Karadağ'ın sırrı	3-ALAÇAM/ Dağa gizlenen vadi
4-KATMANDU VADİSİ/Dünyanın en yüksek gölgesinde	4-VUDU/ Büyülü din
5-ZİMBABWE/ Zambezi'yi geçiş	5-SASON KANYONU/ Sır merdivenler
6-CİLO DAĞLARI / Reşko'nun buzlu Dünyası	6-YİTİRİLEN SULAK ALANLAR/ Suyu arayan topraklar
7-TRABZON/ Ruhunu arayan kent	EKİM
NİSAN	1-TAŞUCU-AYDINCIK/ Akdeniz'in mavi derinlikleri
1-KIZILDERİLİ PUEBLÖLAR/ Göğe yükselen merdivenler	2-FIKRET MUALLA/ Sürgün renkleri
2-İKİZDERE VADİSİ/ Meçhul vadi	3-HANOİ/ Ejderin başkenti
3-HİMBALAR/ Kiremit vücutlu balık	4-MATTERHORN/ Alplerin efsanevi zirvesi
4-TROAS'IN GRANİTLERİ/ Zamanı öğüten taş	5-ARHAVİ/ Vahşi, gururlu ve güzel
5-KAÇKAR DAĞI/ Zirvedeki kış	KASIM
6-BANDA DENİZİ/ Palyaço tutkusu	1-HALONG KÖRFEZİ/ Bin bir ada masalları
MAYIS	2-UŞAK/ Sessiz ve doludizgin
1-İRAN/ Demavend'in öfkesi	3-HAREM/ Mahram labirent
2-NAMİB ÇÖLÜ/ Uzaklığın ve susuzluğun toprağı	4-PERU/ İnka ruhu
3-ASSOS / Assos'un bebekleri	5-KANGAL/ Bozkırın gözleri
4-JAPONYA / Tokyo ve Kyoto	6-KAÇKAR DAĞLARI/ Kaçkarlar'da sonbahar
5-ANTALYA/ Cennete hücum	ARALIK
HAZİRAN	1-NAZİK VE HAÇLI GÖLLERİ/ Bilican gölleri
1-CİZRE/ Tufandan sonraki kent	2-KOMOR ADALARI /İssızlığın ortasında
2-HAVANA PUROSU/ Ateşli dumanın dansı	3-PAKİSTAN/ K2'de bir dakika
3-HARİDWAR/ Yeryüzü mahşeri	4-ALABALIK/ Nehirdeki mucize
4-SİLİFKE/ Kasabanın mucizeleri	5-ÖDEMİŞ/ Maziyle yaşayan kent
5-KUZEY KUTBU/ Son paralele yürüyüş	6-OBROKLAR/ Yaylanın mavi gözleri
6-ULUDAĞ'IN YÖRÜKLERİ/ Silik geçmiş	

Tablo.9- Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi 1999 Yılı Konuları

OCAK	TEMMUZ
1-AKŞEHİR/Dünyanın ortası	1-TROBRIAND ADALARI/aşkın adaları
2-DEMİRKÖPRÜ BARAJI/Eski köye yeni göl	2-PERVARI/pervani'nin zikzaklarında
3-İZLANDA/Soğuk cennet	3-PEYNİRLİKÖNÜ MAĞARASI/Dünyanın dibine yolculuk
4-REN-TUNA KANO GEÇİŞİ/Ren'e karşı	4-AKDENİZİM/olağan dışı anlar ve manzaralar
5-HASANKEYF/ Son bakış mı?	5-BABADAĞ/dağdaki kasaba
6-SIVASTOPOL/ Doktor yunuslar	
ŞUBAT	AĞUSTOS
1-ÇUKUROVA/ Yaşar Kemal'in Coğrafyası	1-BAŞKIRDISTAN/bozkırın son atlıları
2-SARIKEÇİLİLER/ Toroslar'ın göçebeleri	2-DALYAN/mucizevi labirent
3-PAPUA YENİ GİNE/ Timsah adamın nehri:Sepik	3-MACARİSTAN/varolmanın bin yılı
4-YATAĞAN/ Kütlenen gelecek	4-GELİBOLU/toprak deyip geçme
5-TRANS AVRUPA 2. BÖLÜM/ 41 Kilitli Main	5-ZENGİN VE KOCADERE/vadinin hayalleri
6-MİMAR SİNAN /Kubbedeki mucize	6-ELBİSTAN/kurşuni bulutlar altında
MART	EYLÜL
1-MİLNE KÖRFEZİ/Derin cennet	1-DEPREM ÜLKESİ/depremle yaşama rehberi
2-HADİM/ Unutulan kasaba	2-CİMİL VADİSİ/yükseklerin beyi
3-TUZ GÖLÜ VE HAVZASI/ Suyun susuzluğu	3-KABUKSUZ SALLYANGOZLAR/su altının kelekleri
4-Tokat/ Zamanın oyunu	4-ERZİNCAN/mercan'ın kanyonları
5-TÜRKMENİSTAN / Çöldeki hayal	5-TROIA/gerçekleşen masal
6-TRANS AVRUPA 3. BÖLÜM/Senin için Karadeniz	6-ENDÜŞÜZ/ıspanyol serabı
7-SİYASİ ATLAS AYLIK COĞRAFYA VE KEŞİF DERGİSİ/ 600 yıllık fısıltı Kosova	
NİSAN	EKİM
1-HULİLER/Papua'nın dağ adamları	1-SALDA GÖLÜ/mavi ayna
2-DİYARBAKIR/Kavimler diyarında	2-KANGURU ADASI/Avusturalya'nın yaban noktası
3-DUPNİSA MAĞARASI/Karanlığın gizlediği güzellik	3-HAKKARI/hakkari'nin çıplak kralları
4-EĞİRDİR GÖLÜ/Suyun yedi rengi	4-VAN GÖLÜ'NÜN ÇEVRESİ/yukarı deniz
5-IRAK SEFERİ/ Bir seferin anatomisi	5-DEPREM ÜLKESİ,YERALTIMIZ/kırık ülke
6-HÜRREM SULTAN/Osmanlı'nın kraliçesi	
MAYIS	KASIM
1-MİDYAT/Dinler ve diller kenti	1-ENDONEZYA/su altı gerçeküstü
2-VİETNAM/Hmongların renkleri	2-HİZAN/de ha hizan
3-BOĞAZKÖY/Hititlerin başkenti	3-ORTA AVUSTRALYA/kırmızı rüya
4-AYDIN DAĞLARI/efelenen topraklar	4-SALAÇUR VADİSİ/göller bahçesi
5-ZAMAN/III.bin yıla girerken;Zaman sensin	5-DEPREM ÜLKESİ/marmara depremi
6-KOCAÇAY/deltada bahar	
HAZİRAN	ARALIK
1-YEMEN/çölün çatısında	1-ANADOLU MUCİZELERİ/üçüncü binyıla miras
2-ACIGÖL/mutlu düşler	2-ABORİJİNLER/düş zamanı insanları
3-YENİÇERİLER/ateşten kılıçlar	3-ÜÇYÜZ YILLIK TARİH/Anadolu'nun arkeolojik macerası
4-GÜZELYURT/taş labirent	4-KARAKURUM/K2 Uğur O
5-DENİZİN GÖZLERİ/derin bakış	5-AYASOFYA/fantastik bir başlangıç
	6-DUYGU/hayatın sahileşmesi

Tablo.10- Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi 2000 Yılı Konuları

OCAK	TEMMUZ
1-TUVA VE HAKASYA/Şaman türkler	1-EGE DENİZİ/Ege'yi uçarak
2-AĞRI DAĞI/Rüzgarlı zirve	2-BANGLADEŞ/Hayalet gemiler
3-İNDİ-PASİFİK/Derin ortaklık	3-GİDENGELMEZ DAĞLARI-PAULOS'UN SERÜVENİ/Anadolu'daki aziz
4-BOLKAR DAĞLARI/Kutlu sevdâ	4-ANNAPURNA/Çığların çılgılığı
5-MEDETSİZ/At kuyruk sallamaz	5-TİRE/Gizli bahçe
ŞUBAT	AĞUSTOS
1-BARDEL/Onun yerine	1-YEZİDİLER/Güneş yakaranlar
2-AŞKIMIZIN COĞRAFYASI/Masal sevdaları	2-SİDNEY/Serbestliğin sesi
3-ÇILDIR/Kükreyen göl	3-ZEUGMA/Fırat'ın çocukları
4-TUVA/Tanyeri Türkleri	4-HAKASYA/Bin su tatarları
5-SHİSHA PANGMA/13 Zirve	5-KUZEY KIBRIS/İhtiras adası
MART	EYLÜL
1-ANİ/Kırk kapılı şehir	1-GÖÇEBE AŞİRETLER/Yol
2-KIMBERLEY/İssızlığın durakları	2-FLORES DENİZİ/Derin pusu
3-STRZELECKİ ÇÖLÜ/Vahşi kavşak	3-DİVRİĞİ/Taş dantel
4-ÖRÜMCEK ORMANI/Yeşil masal	4-KÜRE DAĞLARI/Yeşil gözbebeği
5-İSTANBUL DALYAN/İstanbul dalyan kütükle	5-TÜRKMENBAŞI/Petrol vahası
6-DOĞU ANADOLU/Karakışın doğusu	EKİM
NİSAN	2-İSPİR/Kırık topraklar
1-KAFİRİSTAN/Kalaşlar	3-SCHWARZMOOSKODEL BUZ MAĞARASI/Şeffaf dehliz
2-BİYOLOJİK ÇEŞİTLİK-MERCAN RESİFLERİ/Tedirgin bekleyiş	4-BEYTÜŞŞEBAP/Dağların sabrı
3-BORNEO/Yağmur ormanındaki mucizeler	5-KIBYRATIS/Taş tanrıları
4-BİTLİS/Vadideki kent	6-KÜÇÜKÇEKMECE/ULUBAT/Gölden göle
5-SERAP MAĞARASI/Yeraltında serap	KASIM
6-İSKENDER İĞRİR/Bir dağın ağrısı	1-ALTAYLAR/ Anayurt
MAYIS	2-ALTAYLAR/ El oyun
1-MALİ/Çölde tuz	3-ALTAYLAR/ Telli duvaklı toy
2-DALAMAN/El değmemiş dalaman	4-ALTAY ŞAMANİZMİ/Gök yolunun kamları
3-HALFETİ/Suya verilen kent	5-KAZANOVKA/Büyük orta Asya mezarlığı
4-NEW ORLEANS/Arzular karnavalı mardi gras	6-UKOK KURGANI/Uyuyan prenses
5-NEW ORLEANS/Caz kent	7-BATI KARADENİZ/Sonbahar bahçesi
6-DEPREM/Antik depremler	8-BANAZ /Kasabanın kaderi
HAZİRAN	9-İSTANBUL FUNDALIKLARI/en nadir en acıklı
1-SULU DENİZİ/Siyah kumun yaratıkları	ARALIK
2-KİLİSTRA/Azizler sığınağı	1-LALEŞ/Yezidilerin kutsal vadisi
3-SOFYA/Büyür ama yaşlanmaz	2-KASTAMONU/Zamanlar yumağı
4-KIBRIS KANYONU/İslak koridor	3-KÖÇEKLER/Feleğin dansçıları
5-GÖCEK/Göcek'e bakmak	4-CHO OYU/Rüya zirve
6-FETHİYE ANTALYA/Lykia yolu	5-DOĞONLAR/Malinin kahinleri
	6-GERMİR/Mezattaki kasaba

Tablo.11- Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi 2001 Yılı Konuları	
OCAK	TEMMUZ
1-MEKSİKA/Tarahumara kızıl derilileri	1-MAKEDONYA/Uçuşan renkler
2-ŞUAYİPŞEHİRİ/Harran'dan öte	2-SAKARYA DELTASI/Göldeki orman
3-KÜÇÜK MENDERES/Bereket havzası	3-MASLAK/Kristal semt
4-KÜÇÜK MENDERES HAVZASI/Tahtacı düğünü	4-MAKEDONYA YÖRÜKLERİ/Çiçeği giyerken
5-BALİ/Denizin maskesi	5-NUSAYRILAR/Bin Yemin
6-MÜBADELE/Büyük bedel	6-BİRECİK/Suyun Kapısı
ŞUBAT	AĞUSTOS
1-TROİA/Anadolulu Troia	1-ÜRDÜN/Çölün Çerkesleri
2-KONYA/Sillenin varı yoğu	2-ESİR TÜRKLER/Ana ben ölmedim
3-DOĞU BEYAZIT/Ağrının gölgesinde	3-MUNZUR VADİSİ/Ak Munzur ak
4-VİETNAM/Parfüm pagoda	4-EVENLER/Sibirya'ya hayat verenler
5-BRENTA DOLOMITLERİ/Alper'in katedrali	5-LYKIA /Özgürlüğün ülkesi
6-KÜLTÜR/Evliya aşkına-beyzadeler	6-SENEGAL/Balık her şeyi bilir
MART	EYLÜL
1-ORYANTALİZM/Hayali doğu	1-OĞUZLAR/Sonsuz göç
2-DOĞU KARADENİZ/En kırılğan.en canlı. yaban	2-OĞUZLAR/Hazar ötesinde
3-BİRGİ/Orta çağda unutulmuş kent	3-OĞUZLAR/Anadolu yörükleri
4-SOMON/Somonun yolculuğu	4-OGUZLAR/İslam'ın kubbesi
5-HUŞ/Kutsal ağacın gölgesinde	5-EFELEK/Kayıp vadi
6-YUKARIKIZILCA/Dağların eteğindeki miras	6-MEKSİKA HUICHOLLERİ/Peyote yolcuları
	7-SÜPHAN DAĞI/Van gölünün efendisi
	8-ROTTERDAM/Global şehir
NİSAN	EKİM
1-EN UZUN YIL 1915/Sarıkamış/beyaz ölüm	1-CHANNEL ISLAND MİLLİ PARKI/Kaliforniya düşü
2-EN UZUN YIL 1915/Ermeni techiri-yüzbinlerin trajedisi	2-FINDIK/kabuğundaki cevher
3-EN UZUN YIL 1915/Çanakkale-nüfus kütüğümüz	3-BEDEVİLER/Çöl,töre,kahve
4-PRIBILOF ADALARI/Bering'deki sığınak	4-GİRESUN/Yare verdim sesinu
5-ALLIANOI/tarıncanın hüznü	5-ANTARKTİKA/yeryüzünün buzlu arşivi
6-TUZ GÖLÜ/Yaşatan tuz	6-ZİGAM VADİSİ/Dağ Lazları
MAYIS	KASIM
1-KIZIL DENİZ /Çölün rüyası	1-YABAN YAŞAM/Afrika göçüğünde yaban hayat
2-LÜBNAN/Bilgelik meclisinde	2-PRAG/yağmur parmaklı kent
3-URARTU/Evrenin kralları	3-İKİZTEPE/Karadeniz tarih öncesi
4-BALIKESİR/Zamana yolculuk	4-VAN GÖLÜ /Vah Van
5-CEYLANPINAR/Kurak hayatlar	5-YERKÖPRÜ ŞEHALESİ/iki nehrin rakısı
6-ŞAŞAT/Kar gıreşi	6-TÜRKİYENİN KELEBEKLERİ/sonsuzluğun kanatları
7-TÜRKİYE/Dikkat kırılabilir	
HAZİRAN	ARALIK
1-KIZILDEERİLİLER/Navajo'lar/beyaz adamın kızıl tuzağı	1-İSLAM/İslam'ın altın çağı
2-KIZILDERİLİLER/Asimilasyon/Çalınan ruh	2-BASK/küçük halk,büyük gurur
3-KIZILDERİLİLER/Pow wow/Varoluşun dansı	3-KARASU SIFONU/Yerköprü'nün damarında
4-YAZILI KANYON/Zor geçiş	4-SELÇUKLU/Anadolu estetiği
5-SAİT FAİK/İnsanlık hali	5-METEORA/Manastırlarla yarış
6-OLİMPOS MİLLİ PARKI/Bakır tuval	6-İÇ ANADOLU/Susayan göller

Tablo.12- Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi 2002 Yılı Konuları

OCAK	TEMMUZ
1-KENYA VE SENEGAL/Savaş ve aşk	1-KUZEY KORE/Gizli ülke
2- KENYA VE SENEGAL/Beyaz keçili halk	2-GÜNEYDOĞU/Sınırdaki hayatlar
3- KENYA VE SENEGAL/Ormanın ruhları genç erkekleri dövüyor	3-KARAHAN/Kayıp vadideki köy
4-ŞAŞAT/Bir çığ gibi hayat	4-SİĞACIK/Şairlerin anayurdu
5-TROİA/Üçüncü Tanrı'nın tüneli	5-BEYDAĞLARI/Uçuşan doruklar
6-PAKİSTAN/Afgan mülteciler sürgünde	6-ŞEMDİNLİ/Son kasaba
7-KAOS/Dünyaya başka bir tür bakış	7-DEVE GÜREŞİ/ Gururun hörgüçleri
ŞUBAT	AĞUSTOS
1-FİLİPİNLER/Derin içgüdü	1-DÖVME/Doğunun tenindeki nakış
2-MEZRAA TELEİLAT/Yeni bir yaşamın öncüsü	2-DEDEGÖL DAĞLARI/Kaya ormanı
3-NEW YORK/11 Eylül sonrasında	3-ALBERTA/Biyolojik korunak
4-KÜRESEL ISINMA/Sıcak mı,soğuk mu?	4-KOZAK YAYLASI/Keyenin ucunda
5- KÜRESEL ISINMA/Mersin'de sel	5-KORE SAVAŞI/Unutma beni
6-ABU VİÇE/Marsis'in taş basamakları	6-ARKEOLOJİ/Değişen geçmiş
7-İSTANBUL ORMANLARI/Kentle doğanın savaşı	7-DEVE GÜREŞİ/ Gururun hörgüçleri
8-MEKKE/Son kale	1-KAÇKAR DAĞLARI/Son ütopya
MART	EYLÜL
1-KERBELA/Sonsuz matem	2-SASON/Uçurumlar vadisinde
2-BALIK GÖLÜ/Buz ,yaşam,ölüm	3-ORDU/Geçmişe ilerleme
3-İSKİLİP/Sanat ve el	4-ŞAM/Doğunun akşamı
4-ERGENLİK/ Büyük dönüşüm	5-KİRMİR/İr/Kırmır'in renkleri
5-İSTANBUL/Caferiler	6-ABD MÜSLÜMANLARI/ Müslüman ABD
6-JAPONYA/İnsanın kaybettiği an	1- CİLO/ Hasretin dağlarında
7-SAN FRANCİSCO/Şehirlerin öncüsü	2-KALİFORNİYA/Ölüm vadisi
NİSAN	EKİM
1-YABAN KOYUNLARIMIZ/Vahşi delikanlılar	3-MANİSA/Şehzadeler kenti
2-HRİSTİYAN TÜRKLER/Gagavuzlar	4-GEDİZ DELTASI/Kuş cenneti
3-ENDONEZYA/Bali'nin seremonileri	5-KİRİM TATARLARI/Büyük dönüş
4-HAFİK/Ben burdayım	6-ARSIYAN DAĞI/Yüksek bahçe
5-BİRECİK VE SURUÇ/Anadolu'nun yeni sırları	7-AFGANİSTAN/Türk paşası Afganistan'da
6-KARACA MAĞARASI/Gümüşhane'nin gizli tacı	1-DON KAZAKLARI/Tanıdık bakış
7-MALAVİ/Sıcak ve gururlu	2-DAĞ BUZULLARI/Uyuyan Ejderha
MAYIS	KASIM
1-MORİTANYA/ Şingeti'de Cuma	3-HARPUT/Kaybeden şehir
2-KİEV/zarif ve mağrur	4-HİNDİSTAN/Görülmeyen şeyler
3-BURSA VE UŞAK/Küçük Asya'da intikam günleri	5-DİCLE/Son akış
4-SİRRI ERİNÇ/Coğrafya hocamız	6-GEDİZ/Deltada savaş
5-ARAS VADİSİ/Kınalı yamaçlar	1-BATİ GATLAR /Yağmurun yaratıkları
6-GİLİNDİRE MAĞARASI/Torosların kalbinde	2-AMİSHLER/Hayal gibi gerçek
7-KÜÇÜK AĞRI DAĞI/Beyaz piramid	3-NARMAN /Kırmızı periler diyarı
8-MARMARA'NIN DİBİNDE/Kader çizgilerimiz	4-TARİH/Anadolu mumyaları
HAZİRAN	ARALIK
1-KENYA/Büyük yarık	5-EL EZHER/Alimler, Dervişler ve Müritler
2-ANZER/Vadideki iksir	6-AMANOSLAR/Ormanın gülüşü
3-KUDÜS/Üç kudüs	
4-ABDAL MUSA/Mucizeler dergahı	
5-FİLİSTİN/Son sömürge	
6-ALADAĞLAR/Uzun geçiş	

Tablo.13- Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi 2003 Yılı Konuları

OCAK	TEMMUZ
1-MUŞ OVASI/Doğanın çağrısı	1-KONYA/Çatalhöyük'ün sırları
2-ADRAR PLATOSU/Çölün labirenti	2-GRÖNLAND/Buzdağların yurdu
3-MEXİCO CITY/Devrim ve Fiesta	3-SAKA GÖLÜ/Yeşil evren
4-GELİBOLU YARIMADASI/Savaşın yarımadası	4-KENYA/Pokot olmak
5-ALPLER/Maceranın ölümü	5-TUZLA GÖLÜ/Flamingonun ölümü
6-AYDINCIK BATIĞI/Aydincik batığı	6-TÜRKMENLER/İrak'ta çelik çomak
ŞUBAT	7-ORMANSIZLAŞMA/Satılık ülke
1-İRAK/ "önleyici virus"u beklerken	AĞUSTOS
2-DOĞU AKDENİZ/Derin Akdeniz	1-KAPAWİ/Amazon'un uzak köşesi
3-KULA/Yanık ülke	2-KARAMANLICA/Karanlıkta dil
4-YARDIM /İnsanı kurtarmak	3-TERMESSOS/Yaban kent
5-MİMARİ/Batının bütün köprüleri	4-SİVEREK/ Aşiretler konağı
MART	5-SON TIRMANIŞ/
1-AZTEKLER/İki Dünyanın çarpışması	6-ATLAS NAME/Biliir kalp
2-ÇERKEŞLER/Kafkasya'daki Çerkesya	EYLÜL
3-ÇERKEŞLER/Anadolu'daki Kafkasya	1-BEDEN/Beden zamanı
4-ÇORUH VADİSİ/Nehirleşme	2-VÜCUT GELİŞTİRME /Mükemmel fantezi
5-GÜNEŞ TUTULMASI/Güney Afrika'da bir dakika	3-TARIM İŞÇİLERİ/Mevsimlik hayatlar
6-GEDİZ DELTASI/Deltada ikinci cephe	4-BURDUR GÖLLER HAVZASI/Dağların ucunda
7-BARIŞ YOLUNDA/Canlı kalkanlar arasında	5-ARDAHAN/Serhat topraklar
NİSAN	6-İRAN ZORHANELERİ/Pehlivan dergahı
1-DOĞU KARADENİZ/Dağ lazları	EKİM
2-MEKSİKA/Yaşayan Aztekler "Nahualar"	1-TURKANALAR/İnsanın ayağa kalktığı yer
3-KARS/Eski bir inci	2-LİTVANYA VE KIRIM KARAYLARI/Musevi Türkler
4-MONT BLANC/Beyaz dağ	3- GİRESUN/Sis dağı
5-ATLAS AYLIK COĞRAFYA VE KEŞİF DERGİSİNİN ON YILI/Arkeolojinin on yılı	4-BATMAN/Şingalik diye bir yer
6- ATLAS AYLIK COĞRAFYA VE KEŞİF DERGİSİNİN ON YILI/Doğanın on yılı	5-ALTINBEŞİK MAĞARASI/Son keşif
7- ATLAS AYLIK COĞRAFYA VE KEŞİF DERGİSİ'NİN ON YILI	6-BATI ANADOLU/ Miletos üçlüsü
8- ATLAS AYLIK COĞRAFYA VE KEŞİF DERGİSİ'İN ON YILI/Atlas Tır'ı yüklü Anadolu	KASIM
MAYIS	1- ARNAVUTLUK BEKTAŞİLERİ/Kardeşlik tekkesi
1-POLİNEZYA ADALARI/Okyanusun rüyası	2-İSPANYA/Dünyanın gezgin azizleri:Cizvitler
2-ARNAVUTLUK/Kartallar ülkesi	3-HASANKEYF/Hasankeyf'e sadakat
3-KULA/Sınır çizen nehir	4-HASANKEYF/Sudan kurtulanlar
4-PETERSBURG/300 yıllık görkem	5-BULDAN/Zamanı dokuyan kent
5-KÜÇÜK MENDERES DELTASI/Doğanın armağanı	6-ANTALYA KÖRFEZİ/Sualtı
6-GÜNEYDOĞU ANADOLU/Kökenin kaşifi	ARALIK
7-HUKAGU'NUN YAĞMASI/Bağdat'a gelen ilk barbarlar	1-TÜRKİYE,İRAN,NAHÇIVAN/Ağrı'nın üç eteği
HAZİRAN	2-POLOVİT/Gökyüzündeki vadi
1-KARS /On birinci kurt	3-FİLİPİNLER/Mucizenin tükenişi
2-BARCELONA/Gururlu ve neşeli	4-BATI TRAKYA TÜRKLERİ/Benden selam söyle Trakya'ya
3-MUNZUR GEÇİŞİ/Karlı bahar	5-KIRKLARELİ/Köprü kent
4-İRAK/İşgal	6-KIRKLARELİ/Geçmişin halkları
5-BİNGÖL/Bin ayıp	
6-HARRAN/Göklerin şehri	
7-ORMANSIZLAŞMA/Baltalar bileniyor	

Yukarıdaki bilgilerden de anlaşılacağı üzere dergide işlenen konuların büyük çoğunluğu gerek Fiziki gerekse Beşeri ve Ekonomik Coğrafyanın konusu olabilecek konulardan ibarettir. Bununla beraber Coğrafya biliminin konusuna dahil edilemeyecek konulara da rastlanmaktadır. Örneğin Eylül 2003 sayısında vücut geliştirme ile ilgili bir bölüm vardır. Bu bölümde insanların vücut geliştirme ile ilişkileri magazinел bir bakış açısıyla bol fotoğraflar yayınlanarak incelenmiştir.

VI. 4.1- İçindekiler:

Daha önce de belirtildiği üzere derginin ilk sayfalarında işlenecek konular çeşitli sınıflamalar ile başlıklara ayrılmaktadır. Bu başlıklardan özellikle Coğrafya başlığı altında yayınlanan konular, genellikle Türkiye ya da Dünya'daki çeşitli bölgelere ait bölümlerden oluşmaktadır. Ocak 2003 sayısının Coğrafya başlığı altında işlenen konu Adrar Platosu iken, Mart 2003 sayısında aynı başlık altında yayınlanan konu nehirsizleşme ön başlığı ile Çoruh Nehri'dir ve bu nehrin vadisinde bulunan ve yapılması planlanan barajların bölgenin ekosistemine etkileri incelenmiştir. Adrar platosu ise Sahra Çölü'nün Moritanya'daki toprakları ve çöldeki insanların yaşayışı ile ilgili olup bu platoya yapılan gezi ile ilgilidir.

Dergideki konu başlıkları ilk sayısında Keşif, Hafta sonu, Tatil, İkinci Ev, Dünya ve Kültür şeklinde sınıflanmışken, 1995 Şubat sayısından itibaren Coğrafya başlığı altında da bir bölüm ayrılmaya başlanmış ve bugüne kadar çeşitli değişiklikler olmakla beraber Kent , Keşif, Tarih, Doğa Koruma, gibi pek çok konu başlığı da eklenmiş ve çeşitli değişikliklerle hemen hemen aynı şekilde devam etmiştir. Sonuç olarak çoğunlukla Keşif, Kültür, Coğrafya başlığı her sayıda ortak olabilecek kadar yoğundur. Coğrafya başlığı eklenmemiş olsa bile ilk sayısından itibaren Coğrafya biliminin konusuna girebilecek konular yer almıştır. Örneğin şubat 1994 sayısında keşif başlığı altında Bolkar Dağları, Çevre başlığı altında da Çamaltı Tuzlası işlenmiştir. Genel olarak Coğrafya,

Dünya, Keşif, Kültür ve Kent konu başlıkları pek çok sayıda ana konu başlıkları olarak dergide yer almaktadır.

Dergideki ana konu başlıkları her sayıda farklılık gösterdiğinden dolayı sadece süreklilik arz eden başlıkların genel özellikleri açıklanacaktır.

VI.4.1.a-Keşif: Bu başlık altında genellikle özel ekipmanlarla gidilebilecek yüksek dağlar, mağaralar vb. gibi alanlar derginin çalışanlarının gözüyle anlatılmaktadır.Örneğin Ekim 2003 sayısında Antalya'nın İbralı kasabası yakınındaki Altınbeşik Mağarası'na dergi ekibi tarafından bir gezi düzenlenmiş ve daha önceden mağaranın hiç gidilmemiş bölümlerine gidilmiştir.Yine 2003 sayısında Kırgızistan'daki Batı Altay Dağları'ndaki Ala Arça Dağı'na dergi ekibi tarafından bir keşif gezisi yapılmış ve yayınlanmıştır. Gümüşhane'deki Karaca Mağarası, İçel kıyılarındaki mağaralar, Kastamonu'daki Karadeniz Bölgesi'nin en derin mağarası Dağlı Kuyucu ve Ilgarini, Bursa'daki Ayvaini Mağarası, Cumayanı Mağaraları, Karabük'teki Mencilis Mağarası, Dupnisa Mağarası, Kazandere Mağarası, Peynirlikönü Mağarası, Schwarzmösgel Buz Mağarası ,Yarımburgaz Mağarası vb. gibi pek çok mağaraya ait yayınlar yer almıştır. Ağrı Dağı, Akdağlar, Aladan (Bolu), Aladanlar, Altıparmak Dağları, Annapurna Dağı, Alp Dağları, Artvin çevresi dağları, Avup Dağı, Avusturya Alpleri ,Beşparmak Dağları, Beydağları, Bolkar Dağları, Bubi Dağı, Cho Oyu Dağı, Cilo Dağı ,Demirkazık Dağı, Demavend Dağı, Erciyes Dağı, Ganos Dağı, Gidengelmez Dağları,Hasan Dağı, Himalayalar, Ilgaz Dağları, Kaçkarlar, Karçhal Dağları, Kazbek Dağı, Kazdağı, Kerkenez Dağı, Kofu Dağı, Köroğlu Dağları, Küre Dağları, Matterhorn Dağı, Mont Blanc, Nemrut Dağı, Palandöken, Shisha Pangma Dağı, Stubai Dağı, Tanrı Dağları, Toros Dağları, Uludağ, Verçenik Dağı, Dilek Dağı,Yalnızçam Dağları, Zigana Dağları vb gibi Türkiye ve Dünyadan pek çok dağ veya dağ silsilesine ait yayınlar yer almıştır.

VI.4.1.b-Kültür: Dergideki konu başlıklarından biri **kültür** adı altında yayınlanmaktadır. Bu bölümde genellikle Türkiye ya da Dünyadaki çeşitli ırklara ait

kültürel özellikler incelenmektedir. Yine bol fotoğraflı bu yayınlarda günlük yaşamdan, düğünlere, cenaze törenlerinden, ekonomik hayata ait konular bir gözlemci gözüyle anlatılmaktadır. Aralık 2003 sayısında işlenen “Batı Trakya Türkleri” konulu yayında gezginin yazılarından birkaç alıntı aşağıdadır.

“Baba oğul beraber kekik eliyorlar. (Eskiden işimiz iyiydi) diyor Mehmet Bey. (Kilosunu üç Euro’ya verirdik, şimdi bir Euro’ya geliyor Türkiye’den) Mehmet Bey bir Rum tüccarla anlaşmış. Çünkü ticaret Rumların elinde. Hebil Köyü Bulgaristan sınırına çok yakın. Yunanistan bu bölgeyi yakın zamana kadar askeri bölge ilan ettiği için çok zorluk çekmiş insanlar”(Aralık,2003;177).

Görüldüğü üzere gezginin yazılarında bazen ilgili toplumdan insanlarla yapılan söyleşiler olabilmektedir. Bazen de ilgili topluma ilişkin bazı gelenekler yayınlanmaktadır.

“Ova köylerinden Göynüklü’de 4 Ekim 2003 tarihinde geleneksel Mahya yapıldı. Mahya Türklerin Toy geleneğini anımsatıyor. Türbenin önünde adaklarını topluca adayan köy halkı dualarla kesilen inek ve koyunları kazanlarda kavurarak etli pilav pişirdi. O hafta sonu Göynüklü, civardan gelen tüm konukları ağırladı ve fakir ailelere yemek verdi. Mahyadan bir gün önce organizasyonda görev alanlar, kesilen hayvanların ciğerlerini kavurup hayır duası ettiler”(Aralık,2003;172).

Kültür başlığı altında dergide pek çok kültürün çeşitli özellikleri benzer şekilde işlenmiştir. Aborjinler , Altaylar , Bask Bölgesi Halkı , Bedeviler , Caferiler , Çerkesler , Evenler, Oğuzlar, Huicholler , Gagauzlar, vb pek çok kültüre ilişkin yayına rastlamak mümkündür. Bu konular Kültür Coğrafyasının konularına girebilecek niteliktedir veya bölgesel Coğrafya araştırmaları için oldukça etkili bir kaynak teşkil edebilir. İçerik bilgileri açısından Nüfus Coğrafyasının da konusuna girebilecek bu konular daha çok bir gezginin gözüyle anlatılmıştır. Bununla beraber kültür başlığı altında sadece çeşitli ırklara

veya toplumlara ait özellikler dışında, coğrafi özellik taşıyan bilgilerden çok arkeolojik bilgiler de bu başlık altında yayınlanabilmektedir. Şubat 1994 sayısında kültür başlığı altında yayınlanan konu Kaş açıklarındaki Uluburun adı verilen 3300 yıllık bir gemi batığıdır ve bu gemi ile ilgili çeşitli tarihi bilgilerle bölgeye yapılan dalış gözlemleri incelenmiştir. Yine 1994 yılı Mart ayında kültür başlığı altında işlenen konu Bayburt'tur. Kültür başlığı altında işlense de bu konu Beşeri ve Ekonomik Coğrafyanın konusuna girebilecek konuları içermektedir.

“Denizden yüksekliği 1556 m olan Bayburt genel olarak engebeli bir araziye sahip; 3652 Kilometre karelik yüzölçümü ile Anadolu'nun kuzeydoğusundaki illerimizden. İlk zamanlar Erzurum'a, daha sonraları Gümüşhane'ye bağlı bir ilçe olan Bayburt'un il oluşu 1989 yılına rastlıyor. Aydıntepe ve Demirözü ilçeleri de daha sonra buraya bağlanıyor. Böylece merkez ilçesi dışında iki ilçesi daha olan Bayburt'un bugün 177 adet köyü var” (Mart, 1994; 108).

Görüldüğü üzere ile ait bazı coğrafi bilgiler yer almaktadır. Bununla beraber yine orman alanlarının ilin % 3'ünü kapsadığı, kentin gelişiminin Çoruh Nehri'nin iki yanındaki tepelere doğru olduğu, geçim kaynaklarının çoğunlukla çiftçiliğe dayandığı ve kentin sürekli göç verdiği gibi diğer coğrafi özellik taşıyabilecek bilgilere de ulaşmak mümkündür. Yine aynı bölümde kentin Beşeri ve ekonomik özellikleri ile ilgili bilgiler aşağıdaki şekilde verilmiştir.

“Sanayi pek gelişmemiş Bayburt'ta; biri yem diğeri tuğla fabrikası olmak üzere iki işletmesi var. Sezonluk işletmeler bunlar. Memur ve esnafı ayırırsak halkın büyük çoğunluğu tarım ve hayvancılıkla uğraşıyor. Bitkisel ürünler arasında en çok tahıl ve şekerpancarı üretiliyor. Sadece kendileri tüketecek kadar üretim yapan köylüler yeni yeni arıcılıkla da uğraşmaya başlamışlar. Hayvancılıkta ise yöreye özgü bir tür olan kara koyun başı çekmekte. Yaygın olan koyun ve kıl keçisi yetiştiriciliğinin yanı sıra sığircılık da geliştirilmeye çalışılıyor son zamanlarda.” (Mart, 1994; 108).

VI.4.1.c-Coğrafya: Bu başlık altında işlenen yayınları çoğunlukla Türkiye'deki, dağ, delta, ova vb. gibi yeryüzü şekilleri ile göl, akarsu gibi Hidrografya'ya özgü olabilecek konular içermektedir. Bununla beraber sadece Fiziki Coğrafyaya ait olabilecek konular incelenmeyip Beşeri ve Ekonomik Coğrafyanın konusu olabilecek konular da yer almaktadır. Bu başlık altında Nisan 1995 sayısında Göller Bölgesi işlenmiştir. Yine bir gezgin gözüyle ve bol fotoğraflı bu konunun işlenişine bakıldığı zaman bazı bilimsel bilgilere de ulaşmak mümkündür.

“ (Bir gölün yüzeyi hiçbir zaman düz değildir.Örneğin 3,5 km uzunluğundaki bir göle gidip kıyısından baktığınızda gölün yüzünü ufukla birleşmiş gibi görürsünüz.Sonunu göremezsiniz.Çünkü gölün sonu ufuk düzleminden 1 m. aşağıdadır.).Reşat İzbirak'ın bu sözleri bende heyecan uyandırıyordu.”(Nisan,1995;102) diyerek yola çıkan gezgin sırasıyla Beyşehir, Eğirdir, Burdur, Salda ve Acı Göl'ü bir gezgin gözüyle anlatmıştır. Bu geziye ait yazıda önce göllerin oluşumu ile ilgili biraz bilgi verilmiştir.

“Göllerin nasıl oluştuğunu merak ettiniz mi?.Göllerin oluşabilmesi için eski toplumların yer altı ve yer üstü tanrılarına yüklediği kırılmalar, kıvrılmalar, bükülmeler, çökmeler, volkanik olaylar, heyelanlar gibi bir takım olaylar sonucunda önce bir “çanak” biçiminin meydana gelmesi ve sonra bu çanak biçiminin içine suların birikmesi gerekiyor. Suların biriktiği bu çanakların oluşumunu Profesör İzbirak üç bölümde toplamış. Tektonik Çanaklar, Sertleşme Çanaklar, Oyuntu Çanaklar. Göller bölgesindeki başlıca göllerin çanakları ise tektonik ama karstik olaylar da etkili olmuş. İlginç olan bir noktada hiç bir gölün çanağının ilk günkü gibi kalmaması.Bir yandan kıyıyla bitmez tükenmez bir mücadele içinde olan dalgalar kıyıyı oyarak dik yarlar meydana getiriyor.Öte yandan akarsular karıncalar gibi çalışarak göle çeşitli maddeler taşıyor.Bu maddeler kıyılarda yığılıyor ve dibe çöküyor.Böylece kıyı çizgisi gittikçe değişiyor.Toz gibi pek küçük parçalar kendilerini rüzgarın buyruğuna bırakıp, gölün ortalarına kadar uçuşabiliyor.Rüzgar yorulunca onlarda gölün yüzeyine konuyor.Zamanla bu parçacıklar

da dibe çöküyor. Bir gün, iki gün değil yüz binlerce yıl bu olay durmaksızın tekrarlanıyor. Bu arada gölde yaşayan bitki ve hayvanlar varsa bunların kalıntıları da yer yer birikiyor. Bütün bunlar sonuçta değişik oranlarda göl çanaklarının biçimini değiştiriyor. Göl çanağının biçimini değiştiren bir başka olay da kaplumbağa hızından daha yavaş meydana gelen çöküntüler...

Türkiye'nin iki büyük tatlı su gölü Beyşehir ve Eğirdir bu bölgede bulunuyor. Kovada, Burdur, Acıgöl ve Salda gölleri de bölgenin başlıca gölleri arasında. Suğla ise kurutulmuş. Bölgenin gölleri aynı zamanda Türkiye'nin önemli kuş alanları" (Nisan, 1995; 102).

Görüldüğü üzere tasvir metoduyla işlenen konular bazen bilimsel olabilecek bilgilerle donatılabiliyor. İlk bölümde "konu"yu esas alan bir metotla göllerin oluşumu ile ilgili bilgi verildikten sonra "alan"ı esas alarak ilgili göllere ait bilgilere geçiliyor. Bu konu işlenirken bölge gölleri ile ilgili verilen bilimsel olabilecek bilgiler aşağıda özet olarak çıkarılmıştır.

"BEYŞEHİR GÖLÜ: 656 kilometre karelik Beyşehir Gölü denizden 1121 m yükseklikte. Hemen kıyıdan itibaren heybetle yükselmeye başlayan Dedegöl Dağları (2892 m) gölle birlikte zevkle izlenecek manzaralardan oluşuyor. Batısındaki ormanlık alanla birlikte göl 1993 yılında milli park statüsüne alınmış. Gölün en önemli sorunu su seviyesindeki dramatik düşüşün hala devam ediyor olması.

EĞİRDİR GÖLÜ: 468 kilometre karelik alana sahip Türkiye'nin ikinci büyük bu tatlı su gölü, kuzey-güney doğrultusunda 50 kilometre uzanıyor. Kuzeyde genişliği 10 kilometreyi, güneyde ise 16 kilometreyi bulan gölün orta kesimi daralıyor, 3 kilometrenin altına düşüyor. Bu nedenle göl, iki bölüm olarak düşünülüyor. Kuzeyde kalan bölüm Hoyran Gölü adını taşıyor. Hoyran Gölü besin maddeleri bakımından daha zengin, sıg ve sazlıklarla kaplı. Kış aylarında 30 bin civarında su kuşu bu bölümde barınıyor. Göl ,

çevresinde yükselen karla kaplı 2799 m yüksekliğindeki Barla Dağı ve Kirişli Dağı (1893 m) ile birlikte insana güzelliği tattırıyor...

Deniz yüzeyinden 916 m yüksekte olan ve en derin yeri 15 m olan göl, su ürünleri açısından da oldukça zenginmiş önceleri. On tür balık yaşarmış.Ama bu balıklar tıpkı Beyşehir Gölü'nde olduğu gibi göle bırakılan tatlı su levreğine yem olmuş.Göl yürürlüğe konan sulama projelerinin yol açtığı su seviyesi düşüklüğünün, tarımsal kökenli kirliliğin ve Isparta ilinin su ihtiyacının buradan karşılanması gibi pek çok tehdidin ardında varlığını sürdürüyor...

Eğirdir gölünün fazla suları doğal bir kanaldan, Boğazova denilen ve en geniş yeri 2,5 kilometreyi bulan bir oluktan, Kovada Gölü'ne boşalıyor. Denizden yüksekliği 900 m olan Kovada Gölü'nün uzunluğu 10, genişliği ise 2 kilometre.Kovada Gölü'nün fazla suları ise Aksu çayı üzerinden Akdeniz'e boşalıyor.

BURDUR GÖLÜ: Adını Burdur kentinden alan , yüzölçümü 200 kilometre kareyi bulan Burdur Gölü'nde su düzeyi, 1,5 milyon yıl öncesinden günümüze kadar iklim farklılıkları yüzünden bir kaç kez değişmiş. Göl, o zamanlar çok daha geniş bir alanı kaplıyormuş.Su düzeyinin denizden yüksekliği 1100 m iken bugün 854 metreye inmiş durumda.Yapılan araştırmalar da 30,40,50,80 metrelerde bir çok sekiye rastlanmıştır. Ramsar sözleşmesine dahil edilen tuzlu ve en derin yeri 110 metreyi bulan göl, kış mevsimi boyunca 200.000'in üzerinde kuşa ev sahipliği yapıyor.Dünyada görülen Dikkuyruk (Oxyuruni) türüne ait 9 tür olmasına rağmen Türkiye'de görülen Dikkuyruk (Oxyuruni lelucocephalia) sadece bu bölgede yaşıyor ve tahminlere göre 19 bin civarında kalmış durumda.Göl kıyısının uzunluğu ise 90 kilometre...

Burdur gölü ne yazık ki sorunsuz değil .Sorunların başında kirlilik geliyor.Göl çevresinde faaliyet gösteren devlete ait kükürt, şeker ve süt fabrikaları ile E.B.K. tesislerinin asitli, zehirli atıkları arıtılmaksızın göle boşaltılıyor. Nüfusu 50 bin civarında olan Burdur kentinin tamamlanmak üzere olan kanalizasyon şebekesinin atıklarının, arıtma tesisi olmaksızın göle boşaltılması ihtimali de var.

SALDA GÖLÜ:Daireye yakın bir biçimi olan 37 kilometre karelik gölün denizden 1150 m yüksekliği var. Ormanlarla kaplı dağların ve tepelerin arasındaki gölün

derinliği ise 184 m. Türkiye'nin en derin ,aynı zamanda da en temiz göllerinden biri olan gölün suları Hamburg Üniversitesinin raporlarına göre içilebilir vaziyette. Güneyden göle doğru dimdik inen 2254 metre yükseklikteki Eşeler Dağı'nda ise gölün manzarası olağanüstü.Göle benzersiz görünümünü veren en önemli özelliği kıyı boyunca uzanan kalkerimsi beyaz oluşumlar. Yöre halkının "geren" adını verdiği bu oluşumlar Hamburg üniversitesinin tahlillerine göre Hydromagnesit. Bu tortullar gölün kıyılarında küçük adacıklar bile oluşturmuş.

Geceyi Yeşilova'da geçirdikten sonra Acıgöl'e doğru yola çıktım. Yolumun üzerinde bir zamanlar önemli kuş alanlarından sayılan Çorak Göl vardı.Kurutulmuş olduğunu sandığım gölü suyla görünce oldukça şaşırdım .Üstelik pek çok flamingo da vardı.

ACIGÖL:Daha önce kurak yaz aylarında hep bembeyaz tuzlu bataklıklar olarak gördüğüm Acıgöl bu kez gerçek anlamda bir göl görünümünde idi. Afyonkarahisar-Denizli il sınırının üstünde, yüzölçümü 153 kilometre kare olan göl,aynı adı taşıyan göllerin en büyüğü. Denizden yüksekliği 836 metre. Kuzey ve güneyinde 1500-2000 metre yüksekliğinde volkanik kayalar ve kireçtaşlarından oluşan dağlar yer alıyor.Derinliği bilinmeyen ama sığ olan kıyı sularında bitki örtüsü çok zengin.Güneydoğusunda sayısız pınarlardan çıkan sular göle karışıyor.Acıgöl'ün suları hem acı hem de tuzlu; tuzluluk açısından Tuz Gölü'nden sonra geliyor. Göl çevresinde sodyum sülfat içeren üç fabrika kurulmuş.İlginçtir bu kez sanayileşme kuşların lehine çalışmış. Fabrikaların üretim için gölde açtıkları havuzlar flamingolar ve deniz kırlangıçları için yaşam ortamı oluşturmuş.Ancak yaz mevsiminde bu havuzlardan rüzgarın etkisiyle savrulan yoğun toz bulutları çevre köyleri olumsuz yönde etkiliyor." (Nisan,1995;102-116)

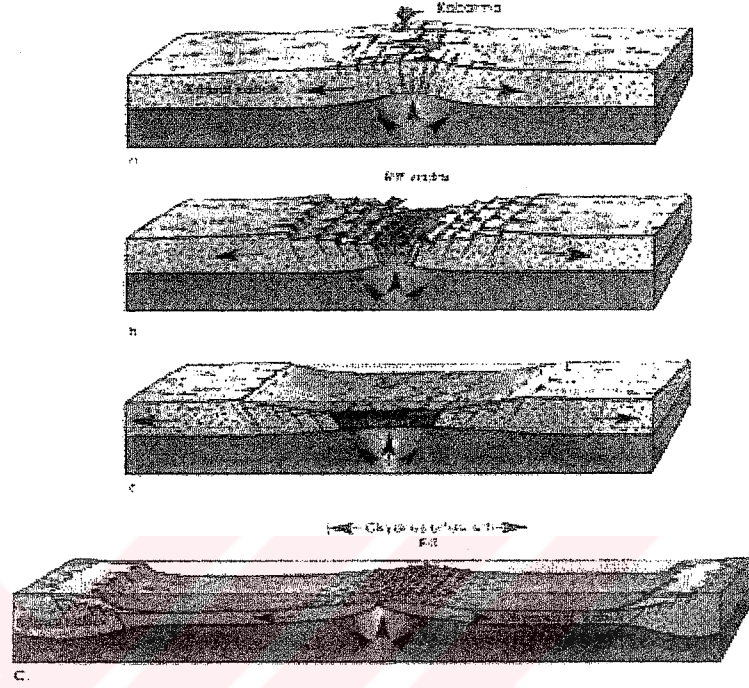
Coğrafya'nın inceleme konusu olabilecek bilgiler sadece Coğrafya başlığı altında yayınlanmadığından burada ayrıca Coğrafya başlığı altında yayınlanan konular sınıflandırılmamıştır.

VI. 4.2- Bölümler:

Dergide bu ana konu başlıkları dışında Bölümler adı altında yayınlanan bir bölümde vardır. Bu bölümde yayınlanan konular ilk sayısında Söyleşi, Otomobil, Alışveriş, Meteoroloji, Fotoğraf, Ekonomi, Panorama gibi çoğunluğu Coğrafya dışı olabilecek bilgilerden oluşmuş iken 2003 yılına geldiğinde Panorama, Atlasname, Yer ve Gök, Mektup, Gezgince, Bumerang gibi bölümleri içermeye başlamıştır. Bu başlıklarda genellikle Coğrafya ile ilgili bilgilere rastlamak mümkündür.

Bu bölümler içerisinde coğrafi bilgiler taşıyabilenlerden iki tanesi açıklanmıştır. Çünkü diğerlerinde coğrafi bilgi olabilecek bilgiler mevcut değildir.

VI. 4.2.a-Yer ve Gök: Bu bölümde işlenen bir konu örneği aşağıda verilmiştir. Mart 2003 sayısında yer alan bu bölümde blok diyagram da kullanılarak Rift hakkında bilgi verilmiştir. Bu tür bilgiler derginin bölümler alanında yer alan konulardır ve genellikle “konu”yu esas alan bölümler de bu başlıklar altında yer almaktadır. Bununla beraber bu başlık altında jeolojik ve astronomik konular büyük çoğunluğu teşkil etmektedir.

Şekil.1.Rift Oluşumu(A.A.C.K.D.Mart,2003)

“BİR RİFT’İN OLUŞUMU : Kabuğun daha katı kesimi olan Litosferin daha sıvı haldeki Asnetosfer üzerine yaptığı basınç nedeniyle magma, bulabildiği çatlaklardan yüzeye ulaşmaya çalışır. Bu olay yeryuvarında meydana gelen tektonik hareketlerin başlangıcıdır. Birkaç cm genişliğindeki çatlak, birkaç on milyon yılda büyük bir açılma havzasına dönüşür.Çatlaktan yukarı doğru çıkan magma okyanus sularıyla karşılaşınca yavaş yavaş soğumaya başlar. Böylece okyanusal kabuğa yeni eklenmeler olur. Eklenme yavaş bir hızda olduğu için yeni çıkan magma yayılma merkezinde, bir yayılma ve birikme merkezi meydana getirir.Yukarı çıkmaya çalışan magma yerleşeceği yeni alanlar bulmak için içinden çıktığı çatlağı her iki tarafa doğru eşit olarak iter. Milyonlarca yıl devam eden bu süreç sonunda magma çıkışının olduğu bu bölgede açılma başlar. Bu açılma zonuna ise aşağıdan gelen genç bir kabuk yerleşir. En uzaktaki kabuk ise en yaşlıdır. Bu durum yapılan jeokimyasal ve jeokronolojik testlerle saptanmıştır” (Mart.2003;22).

VI.4.2.b-Atlas Raporu: Bu bölümde genellikle çevresel sorunlar üzerinde durulmaktadır. Örneğin Mayıs 2003 sayısında bu başlık altında yayınlanan konular Gediz Deltası'ndaki kirlenme, Trakya'daki yer altı sularının kirlenmesi ve Van Gölü çevresindeki Göçmen kuşlar popülasyonunun durumudur.

Mayıs 2003 sayısında yer alan Atlas Raporu başlığında işlenen konu ile ilgili alıntı aşağıdadır.

“Yanındaki Eber Gölü ile birlikte flora ve fauna açısından son derece değerli olan Akşehir Gölü giderek küçülüyor.Göl alanı 350 kilometre kareden 150 kilometre kareye düştü.Gölün yok oluş nedeni ise ne kuraklık ne de kaynakların azlığı. Tarımsal amaçlı su çekimi Nasrettin Hoca'nın gölünü kuruma noktasına getirdi. Afyon ve çevresindeki yerleşimlerin ve sanayi atıklarının da atıldığı Akşehir Gölü büyük bir çevre felaketi yaşıyor. Gölün acilen “atık çukuru” durumundan çıkarılması ve çevresindeki tarım arazilerinde sürdürülebilir tarım tekniklerine geçilmesi gerekiyor. Eber Gölü ile birlikte 1992’de doğal sit alanı ilan edilen Akşehir Gölü 15 yıl öncesine kadar ülkenin en önemli kuş cennetlerinden biriydi.Ekolojik yıkımla birlikte hem kuş türleri son derece azaldı hem de yöredeki ekonomik balıkçılık da öldü” (Mayıs,2003;22)

Bölümler başlığı altında yayınlanan konular bu tür bilgileri içerir.Bununla beraber dergi ilk çıktığı yıllarda işlediği alanlar ile ilgili bir gezi rehberi niteliğinde “nasıl gidilir” gibi bölümler yayınlarken daha sonraki dönemlerde özellikle 1996 yılından sonra bu tür alanlara yönelinmeye başlamıştır.

VI.5 -DERGİNİN DİL-ANLATIM VE GÖRSEL AÇIDAN İNCELENMESİ:

VI.5.1-Dil ve Anlatım: Anlatma ve anlamının en yaygın ,en etkili aracı dil olduğuna göre öğrenme ve öğretme etkinliklerinde dilin doğru kullanılması büyük önem taşımaktadır. Çünkü bilginin kaynaktan alıcıya, yani hedef kitleye ulaşmasında araç olan dil, amaca uygun kullanılmazsa bilgi aktarımı gerçekleşmez.(Duman,2003:121)

Dil, hem anlamada hem de öğrenmede önemli bir etkidir. Bu sebeple dilin doğru kullanılması sadece bu faaliyetlerde değil her türlü iletişimde en etkili sonuca ulaşılmasını sağlar.

Derginin dil ve anlatım açısından incelenmesinde derginin bir ders kitabı ya da bir bilimsel dergi olmamasından ötürü dilin kullanımındaki özellikler dikkate alınırken, bu olgu göz ardı edilmemekle birlikte, derginin Coğrafya öğretimindeki yeri açısından dil kullanımının doğruluğu ilkesi, bir eğitim ya da bilimsel dergi basamaklarına uygun olarak incelenecektir. Ayrıca tez konusu bir dergi incelemesi olmayıp dergilerin Coğrafya öğretimindeki yeri ile ilgili olduğundan derginin dil ve anlatım özelliklerinin niteliğinden çok Coğrafya öğretimi açısından nasıl bir özellik taşıdığı önemlidir.

Derginin dil ve anlatım özellikleri içerisinde, metinlerde herhangi bir **imla hatası** veya **noktalama işareti** hatasına rastlanmamıştır.**Cümle yapısının** incelenmesi ise derginin anlatım özelliklerinde ortak olan “tasvir” metoduna uygunluk arz eder. Örneğin Haziran 2002 sayısındaki Doğu Afrika Yarık Sistemi konulu “Büyük Yarık” başlığıyla yayınlanan bölümde geçen bir ifade aşağıdadır.

“Afrika’nın Hint Okyanusu’na **bir boynuz gibi** sokulduğu Etiyopya ve Somali topraklarında başlayıp, Mozambik’te, Zambezi Nehri’nin denize ulaştığı noktaya kadar devam ediyor” (Haziran,2002;51).

Cümle yapılarında bazen devrik cümlelere de rastlamak mümkündür. Bu cümle yapısının kullanımının da metinlerdeki “tasvir” metoduyla ilişkisi göz ardı edilemez. Haziran 2002 sayısındaki Doğu Afrika Yarık Sistemi konulu Büyük Yarık başlığıyla yayınlanan bölümde Nakuru Gölü parkının etrafındaki manzara ile ilgili bir bölüm aşağıda verilmiştir.

“Ana kapıdan içeri girer girmez nerdeyse gezegen değiştiriyorsunuz; bir iki dakika arkanızda bulaşık suyu birikintileri, çöpler ve gürültü, hemen önünüzde bir yeşil derinlik, göz banyosu ve kuş sesleri” (Haziran,2002;53).

Görüldüğü üzere cümle yapıları bu şekildedir. Cümle yapılarındaki genel özelliklerden biri de şimdiki zaman kullanımıdır. Bilimsel metinlerin en önemli özelliklerinden biri ise geniş zamanlı ifadelerin yer almasıdır.

“Akarsular, yüksek yerlerden aşındırdıkları materyalleri alçak yerlere biriktirirler.Çünkü, dik yamaçlardan hızla akan suların taşıma gücü fazladır. İri blokları, çakılları ve kumları taşıyan akarsular, düzlüğe ulaşınca hızları aniden azalır.Buna bağlı olarak taşıma güçleri de hızla azalan akarsular, taşımış olduğu materyali burada biriktirir.Böylece birikinti konileri oluşur.Birikinti konileri dağ eteklerinde dikliğin bitip, düzlüğün başladığı yerde oluşurlar.” (Şahin-Doğanay,2000:35)

Dergideki cümlelerin çoğunluğu ise şimdiki zaman kullanılarak yazılan cümlelerden oluşmasıdır. Ekim 2002 sayısındaki Cilo Dağları konusundan bir alıntı aşağıdadır.

“İzbırak Buzulu, Cilo Dağları’nın en uzun buzullarından. Reşko’nun kuzey duvarının dibinden başlıyor, yaklaşık 3 kilometre boyunca hafif bir eğimle doğuya doğru iniyor. Başlardaki pürüzsüz buz tabakası alt noktalarda yerini vadinin yapısından dolayı kırılmalara ve derin çatlaklara bırakıyor” (Ekim, 2002;40).

Anlatım açısından derginin en dikkat çekici özelliği “tasvir” metodunu kullanmasıdır.

“Tasarlama,bir şeyi sözle ya da yazıyla anlatma,göz önünde canlandırma, betimleme.”(Türk Dil Kurumu-Türkçe Sözlük;1423).

“Bir nesnenin,yerin görünüşü, hareketleri, kişide uyandırdığı intibaları anlatmayı ve zihinde canlandırmayı amaçlayan bir anlatım tarzıdır.Yazar dış Dünyadan duyu organlarıyla edindiği intibaları kendi yarattığı evrende canlandırır ve dil vasıtasıyla okura sunar. Okuyucu görmediği bu evrenin içine girer ve onunla aynileşir; bu evrenin kendine özgü gerçekliğine katılır.

Tasvir gözleme dayanır, tek başına bir yazı türü değildir. diğer türlerle birlikte başka anlatma metotlarıyla, daha çok öyküyle birlikte kullanılır.

Yazar tasvirde kişisel yorum ve intibalarından da yararlanır, bu ise öyküye canlılık katar. olayların akışının yavaşladığı veya durduğu yerde tasviri başlar. tasvir aynı zamanda okurun hayal kurmasını ve olaya katılmasını da sağlar.

Başarılı tasvir yazarları tasvirini yaptıkları şeyin sadece görünüşü sözcüklerle vermekle kalmaz, beş duyuyu da faaliyete geçirerek onun tadını, rengini, kokusunu, uyandırdığı ruh halini vererek okurda heyecan uyandırır. bu itibarla tasvirler edebî tasvir ve fikir ağırlıklı tasvir olarak ikiye ayrılırlar. birincisi öznel, ikincisi nesneldir.

Tasvir sadece itibârî metinlerde değil, bilgi amaçlı yazılarda da kullanılır. çok ciddi bir tür olan ansiklopedi maddelerinin yazımında bile yeri geldikçe tasvirten yararlanır. bilgi ve fikir vermek amacıyla yapılan tasvirlerde tam ve kesin bir ifade kullanılır. kişisel yorumlara sapsmaksızın objektif bir dikkatle tasvir yapılır. bu tür tasvirlerde hayaller ve bilgiler gerçeğe uygundur. ” (Aktaş-Gündüz: 2002:94)

“Tasvirî (Betimleyici) Anlatım:Varlık, nesne ve mekânların çeşitli özellikleriyle göz önünde canlandırılmasıdır. En kısa ifadesiyle tasvirî anlatım kelimelerle resim çizme

sanatıdır. Görülenlerin görme, tatma, işitme, dokunma gibi duyular üzerindeki etkilerinin belirtilmesidir.” (Yaman, 2001:77)

Derginin işlediği ana konuların hepsi bu metotla anlatılmaktadır. Anlatım özelliklerinde, işlenen konuya ait özellikler gezginin (yazarın) çevreden edindiği intibalar ve kendi düşüncelerinin bir karışımı şeklinde verilmektedir. Belki de magazin Coğrafya dergileri Strabon, Evliya Çelebi gibi ilk Coğrafyacıların kullandığı bu anlatım metodunu çağımıza uyarlayarak bir nevi modern ama eski Coğrafyacılık yapmaktadırlar. Ana konuların tamamı bu metotla anlatıldığı için bir örnek vermek yerinde olacaktır.

“(Bir fiyort yaratmak istiyorsan bir dağ al, bir de nehir ve bunları buzul çağından başlayarak birkaç yüz bin yıl boyunca birbiriyle karıştır.) der Norveçliler. Buz, üç yüz milyon yıl öncesinin hakim görüntüsüdür; nehir yataklarını doldurur, dağlarda derin yarıklar açar, belki 15-20 kez gelir gider ve nihayet 14 bin yıl önce hepten kalkar. Geride bıraktığı garip boşluğu deniz suları istila ettiğinde, asıl dolacak olan Norveç’in ruhudur.

Dağlar, ülke alanının yarısına hakim tepeler, dağcılarının, avcılarının, göl ve deniz balıkçıların, kış ve yaz kayakçıların evidir, bir de filozofların, düşünürlerin ve kendinde var olanların. Yüksek şelaleler, dağın kenarlarına güçlkle tutunan kırmızı mavili çiftlik evlerine teğet geçerek denizin elmas yeşili yüzeyinde patlar. Çanların sesi fiyordun derinliklerine süzülen beyaz bir geminin güvertesinde yankı yapar. Dağ ve deniz bu girift ilişkilerini Norveç’in 2000 kilometreyi aşan kıyı şeridinin tümüne yayar. Yine de “Fiyortlar diyarı” nişanı batının birbirine bitişik dört bölgesinin ortak onurudur.

Rogaland Bölgesi, Lysefjord’un kenarında 600 m dimdik yükselen bir şelfe, Prekestolen’e (Pulpit Rock-Mimber Kayası) borçludur bu nişanı, Hordalan ise Grieg’in müziğinin notalarına uzanan Hardangerfjord’a. Diğer iki bölge Sogn og Fjordane ve More og Romsdal uç unvanlarını ellerinde tutar. Sognefjord en uzundur, karayı 200 kilometre derinliğe dek ısıtır. Ülkenin en büyük dağ kitlesi Jotunheimen, en geniş buzulu Jostedal’i de barındırır. Geiranger Fiyordu ise farklı, biraz tartışmalı bir ünvana sahiptir; en güzeldir. “Yedi Kızkardeşler” şelalesinin yedi bacağından süzülen ipeksi sıvı fiyordun

ağızına dökülür.1500 metrelik dağların arasında buzun dinginliğini yakalamış sular, denizden gizli birkaç kıvrım çizer. Birden granit kayaların arası genişler, yalnız bir kasabaya yer açacak kadar aralanır” (Mart,1997;99).

Mart 1997 sayısındaki “Fiyortlar Arasında, Norveç” konusundan alınan bu konuda dikkat edilirse anlatımda benzetme ve betimlemeler ile yazarın kendisinde uyandırdığı izlenimler metnin temel özelliklerinin en göze çarpanlarıdır.

Anlatımla ilgili vurgulanması gereken bir özellik ise bazen bilgilerin aktarımında kesin ve tam ifadelerin kullanılmasıdır. “Ülkenin en büyük dağ kitlesi Jotunheimen, en geniş buzulu Jostedal’i de barındırır” (Mart,1997;99). Aktaş ve Gündüz’e (2002:94) göre tasvir, bilgi vermek için kullanılıyor ise kesin ve tam ifadeler kullanılır. Bu özelliğe derginin anlatım özellikleri içersinde pek çok ana konunun anlatımında rastlamak mümkündür.

Anlatımın tasvir metoduna dayanmasında bir başka özellik daha mevcuttur. Bu da tasvirin bir nevi kelimelerle resim çizme sanatı şeklinde tanımıyla ilgilidir. Derginin ise işlediği her konuyla ilgili mutlaka ya fotoğraf, ya resim ya da grafik veya blok diyagram gibi materyaller kullanması, tasvir metodunun bu özelliğine bir anlamda ters düşecek niteliktedir.Yani dergi anlatımda hem görsel materyaller kullanmakta hem de yazıyla görselleştirme yapmaktadır.

VI.5.2-Görsellik: Dergiler için en önemli özelliklerden birisi kuşkusuz görsel açıdan kişilerde ilgi uyandırmasıdır. Bilimsel dergiler için geçerli olmayan bu olgu bilimsel olmayan dergilerin tamamı için söz konusudur. Çünkü bu dergilerin hemen hemen tamamı ticari bir yapıya sahiptirler. Dergi incelenirken diğer aşamalarda olduğu gibi tezin konusunun bir dergi incelemesinden çok derginin Coğrafya öğretimindeki yeri ile ilgili olmasından ötürü Coğrafya öğretmenleri veya Coğrafya öğrencileri için çekicilik özelliği ile birlikte Coğrafya öğretiminde bir ek kaynak oluşturabilme özelliği de dikkate alınarak bir değerlendirme yapılacaktır. Bu sebepten bir ders araç-gerecinde bulunması gereken özellikler baz alınacak ve ticari açıdan görselliği dikkate alınmayacaktır.

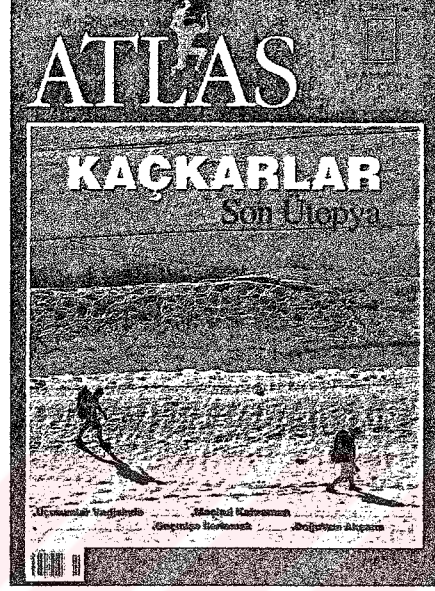
“İçinde bulunduğumuz teknoloji ve bilim çağında genç kuşaklar, pervasızca pompalanan niteliksiz bir görsel bombardıman altındadırlar.Daha baskın olan görsel medyanın etkisinde kalan genç kuşaklar ve özellikle çocuklar okumaktan ziyade gözleriyle öğrenmeye,dahası onları kullanmaya alıştılar.Dolayısıyla **görsel eğitim,görsel olgu** hiçbir dönemde olmadığı kadar etken hale geldi ve önem kazandı...İşte bu noktada bütün ders kitaplarına sadece bilgi veren birer eğitim ve öğretim aracı olarak bakılamayacağı anlaşılmıştır”(Boydış,2003:129).

Gerçekten bugün ülkemizdeki görsel medya bazıları için artık yasama, yürütme ve yargıdan sonra dördüncü güç haline gelmiştir. Bu olgudan eğitimde payını almaktadır. Coğrafya öğretiminde ise fotoğraf, harita, grafik gibi araç-gereçler vazgeçilmez kaynaklardır.Bu olgudan ötürü harita deyince akla gelen ilk bilim Coğrafyadır.Derginin Coğrafya öğretimindeki yeri açısından bu olgular değerlendirilecektir.

VI.5.2.a-Kapak:

Bu ağustos 2002 sayısına ait kapaktır. Bu kapaktaki ana konu başlığı sosyolojik bir olgu olabilecek dövme ile ilgilidir. Bir Coğrafya öğretmeni veya öğrencisi bu kapağa bakarak coğrafi bilgi edinebilme yargısına varamaz. Coğrafya öğretimi açısından başarısızdır.

Eylül 2002 sayısına ait bu kapak başarılı. Coğrafya öğretmenleri veya öğrencileri için ilgi çekicidir. Kapağın çekicilik duygusu ile öğrencilerin daha fazla bilgi edinme arzusu artabilir.

VI.5.2.b-Sayfa Düzeni:

PÜLÜMÜR DEPREMİ

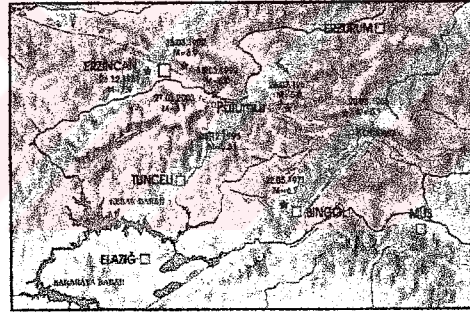
Faylar Unutmuyor

Türkiye'de depremler, özellikle Ege Denizi'nde ve Pülümür Bölgesi'nde sık sık meydana gelir. Bu bölgede depremler, özellikle Ege Denizi'nde ve Pülümür Bölgesi'nde sık sık meydana gelir.

YAZI: DİLEK YILMAZ - FOTOGRAF: TAYYAR

Ovacık ve Kuzey Anadolu faylarının birleştiği Erzurum-Pülümür bölgesi her iki fayın hareketi ile yıkıcı depremlere maruz kalıyor.

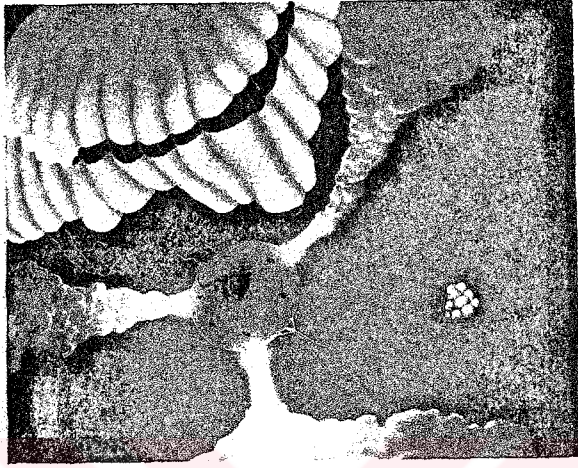
Fayların birleştiği Erzurum ve Kuzey Anadolu faylarının birleştiği bölge depremlere uğruyor. Bu bölge, her iki fayın hareketi ile yıkıcı depremlere maruz kalıyor. Depremler, özellikle Ege Denizi'nde ve Pülümür Bölgesi'nde sık sık meydana gelir.

Türkiye'de depremler, özellikle Ege Denizi'nde ve Pülümür Bölgesi'nde sık sık meydana gelir. Bu bölgede depremler, özellikle Ege Denizi'nde ve Pülümür Bölgesi'nde sık sık meydana gelir.

Türkiye'de depremler, özellikle Ege Denizi'nde ve Pülümür Bölgesi'nde sık sık meydana gelir. Bu bölgede depremler, özellikle Ege Denizi'nde ve Pülümür Bölgesi'nde sık sık meydana gelir.

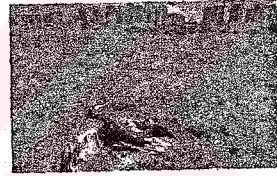

Bu sayfa düzeni başarılı. Hem fayların gösterildiği bir harita, hem depremin yıkıcılığı ile ilgili bir fotoğraf, hem de depremin bölge insanına verebileceği zararları gösteren başka bir fotoğraf mevcut. Metinler ile fotoğraf ve şekiller anlam bakımından uyumlu. Ancak yan metinlerin sayfada yayılışı sağa ve sola yaslanmış; bu da görsel açıdan olumsuzluk katıyor.

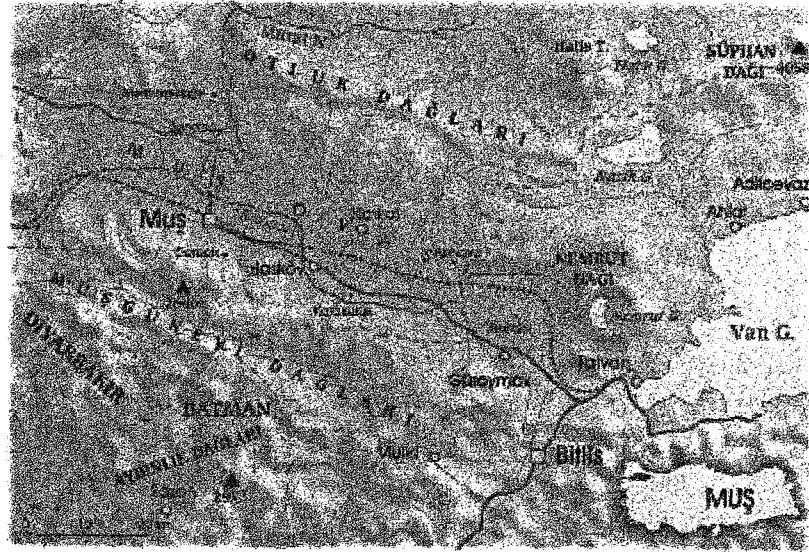

Gediz Deltası

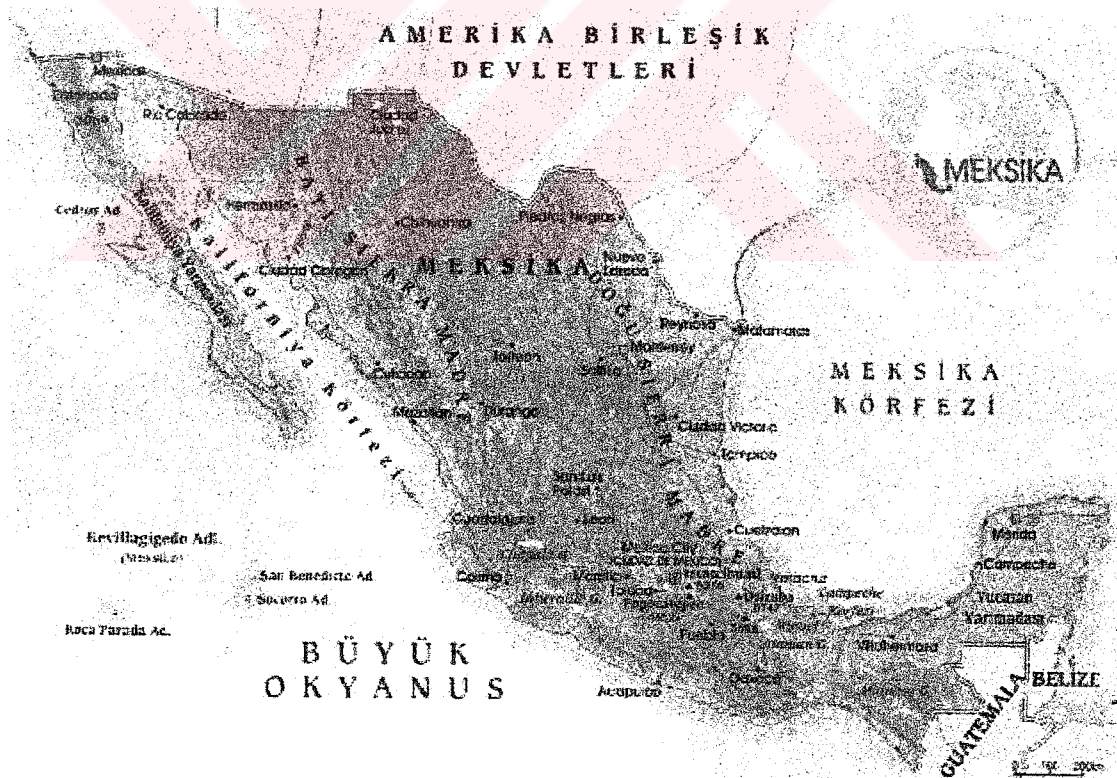
1970'ye yaklaşırken Gediz Deltası'ndaki bitki örtüsü, özellikle de tuzlu bitki örtüsü, hızla yok oluyor. Bu bitki örtüsünün yok olması, Delta'da yaşayan balık ve kuşların yaşam alanını kaybetmesine neden olmaktadır. Delta'da yaşayan balık ve kuşların yaşam alanını kaybetmesi, Delta'da yaşayan balık ve kuşların yaşam alanını kaybetmesine neden olmaktadır. Delta'da yaşayan balık ve kuşların yaşam alanını kaybetmesi, Delta'da yaşayan balık ve kuşların yaşam alanını kaybetmesine neden olmaktadır.

Yukarıdaki sayfa düzeni yanlış. Yazıdaki ana fikir Dünyamız dışında başka bir yaşam yeri olmadığı ve çevrenin korunmasının önemi üzerine. Ancak Gediz Deltası fotoğrafının çevre ile ilgisi yok. Asıl çevre ile ilgili olan ve bir kuşun ölüsünün yer aldığı fotoğraf çok küçük. Eski sayılarından bir sayfanın konulması hem yerleştirme açısından hem de metinle uyum açısından gereksiz. Ayrıca okunamayacak kadar küçük.

Harita.2- Muş Ovası (A.A.C.K.D.Ocak, 2003)

Harita.3- Meksika (A.A.C.K.D.Nisan 2003)

VI.5.2.d-Fotoğraf:

Edgar Dale ,yaşantılarla kavramların oluşumu arasındaki ilişkilerden yararlanarak,öğrenciler en somuttan en soyuta doğru bir öğrenme yaşantısı sağlayacak “yaşantı konisi” adını verdiği “öğrenme yaşantılarını seçme ve eğitim durumlarını düzenlemeye yardımcı bir model” geliştirmiştir. (Yalın,2001:20).Yaşantı konisinin dayandığı bilimsel araştırma bulgularına göre insanlar öğrendiklerinin

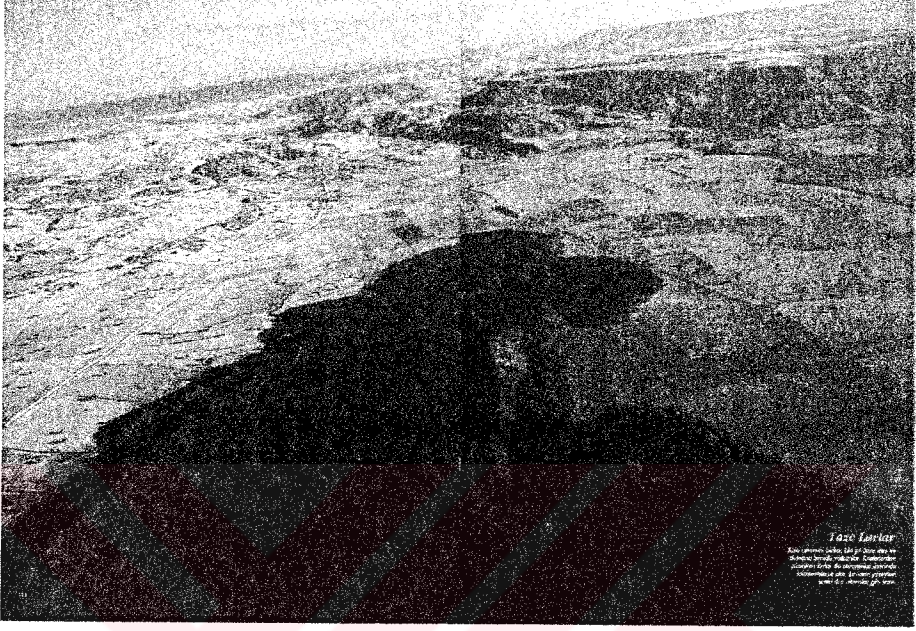
% 83’ünü Görme	% 11’ini İşitme
% 3,5’ini Koklama	% 1,5’ini Dokunma
% 1’ini Tatma	

duyularıyla edindikleri yaşantılar yoluyla öğrenmektedirler. (Gökkaya-Oruç, 2003:145).

“Fotoğraf makinesi bir Coğrafyacının vazgeçilmez araçlarından birisidir.Çünkü öğretmen laboratuvar olan yeryüzündeki doğal güzellikleri bir daha gezip göremeyeceği ihtimalini düşünerek ve sürekli yanında canlı bir kanıt gibi bu güzelliği taşıma isteğinden dolayı fotoğraf makinesinin bu güzelliklerini film karesine yerleştirmek ister.

Yüksek öğretimde gezi ve gözleme çok yer verilmelidir. Çünkü ileride öğretmen olacak öğretmen adayları hem teorikte bildikleri konuları pratikte pekiştirerek, öğrencilerine gelecekte daha güzel bilgiler öğreteceklerdir.Bu geziler sırasında çekilen fotoğraflar, öğretmen adaylarına yararlı birer araç olacaktır” (Güngördü,2001:134).

Daha önce de bahsedildiği üzere derginin 100.000 civarında bir fotoğraf arşivi vardır. Fotoğrafları kendi çalışanlarına çektiren dergi bu arşivden yaklaşık 16000 kadarını yayınlamıştır. Dergideki fotoğraflardan bazı alıntılar aşağıda verilmiştir.

Fotoğraf.1- Manisa Kula'daki volkanik araziden bir görünüm (A.A.C.K.D.Şubat 2003)

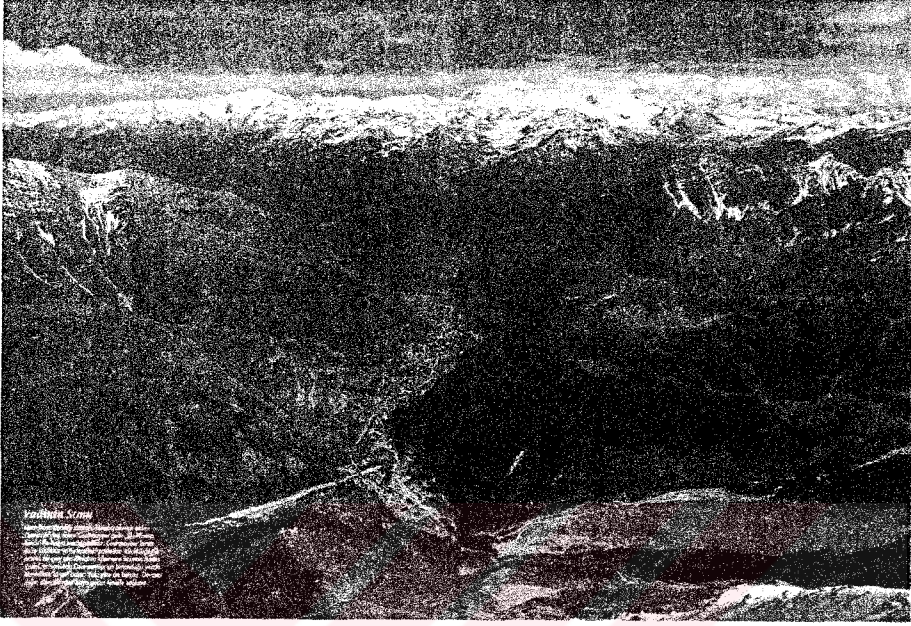
Fotoğraf.2- Dalyan kıyılarından bir görünüm (A.A.C.K.D.,Nisan 2003)

Fotoğraf.3- Muş Bulanık Ovası'ndan bir görünüm (A.A.C.K.D,Kasım, 2003)

Fotoğraf.4- Nemrut Krater Gölü'nden bir görünüm (A.A.C.K.D.,Mart, 2003)

Fotoğraf.5- Fransa'nın Aosta Vadisindeki Courmayeur Kasabası'ndan bir görünüm
(A.A.C.K.D.,Nisan,2003)

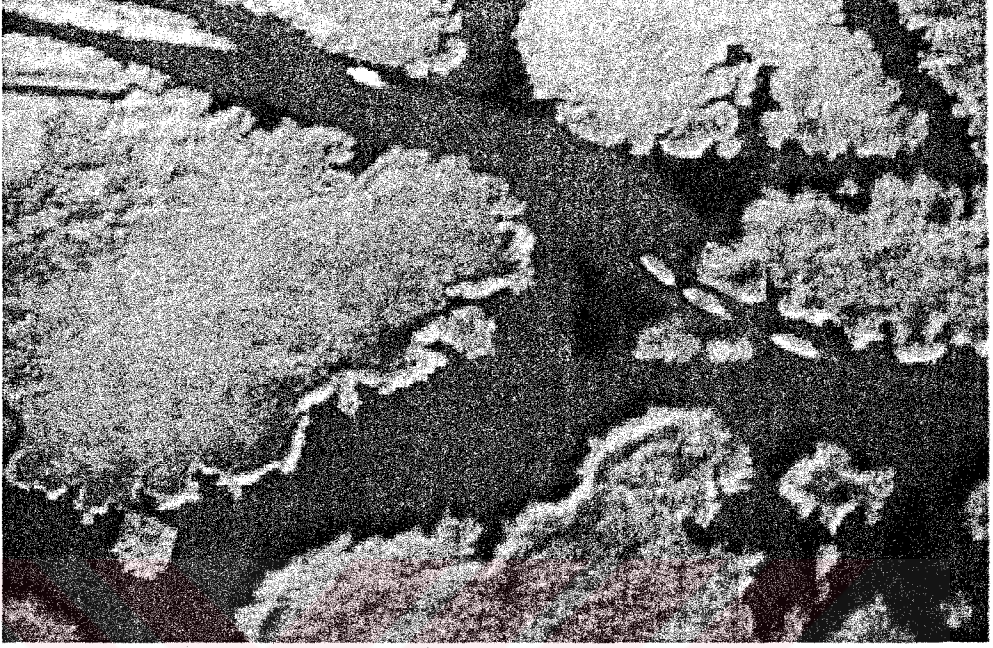
Fotoğraf.6- Erciyes Dağı'ndan bir görünüm (A.A.C.K.D.,Kasım, 2001)

Fotoğraf.7-Tatvan'da Erozyonun etkisindeki araziden bir görünüm (A.A.C.K.D.,Nisan, 2003)

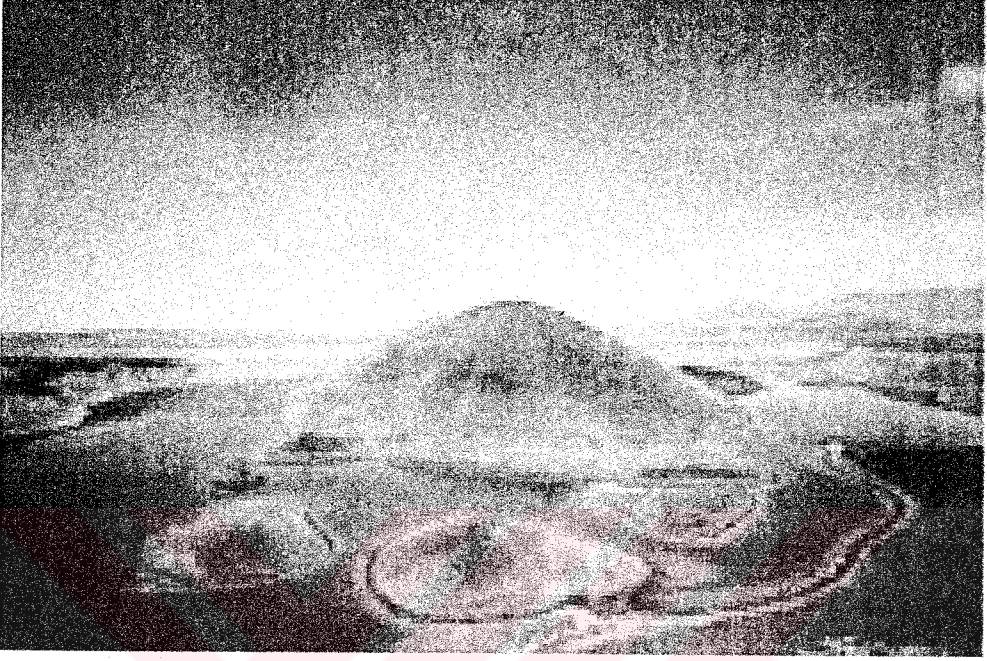
Fotoğraf.8- Manisa Kula'daki volkanik araziden bir görünüm (A.A.C.K.D.,Şubat, 2003)

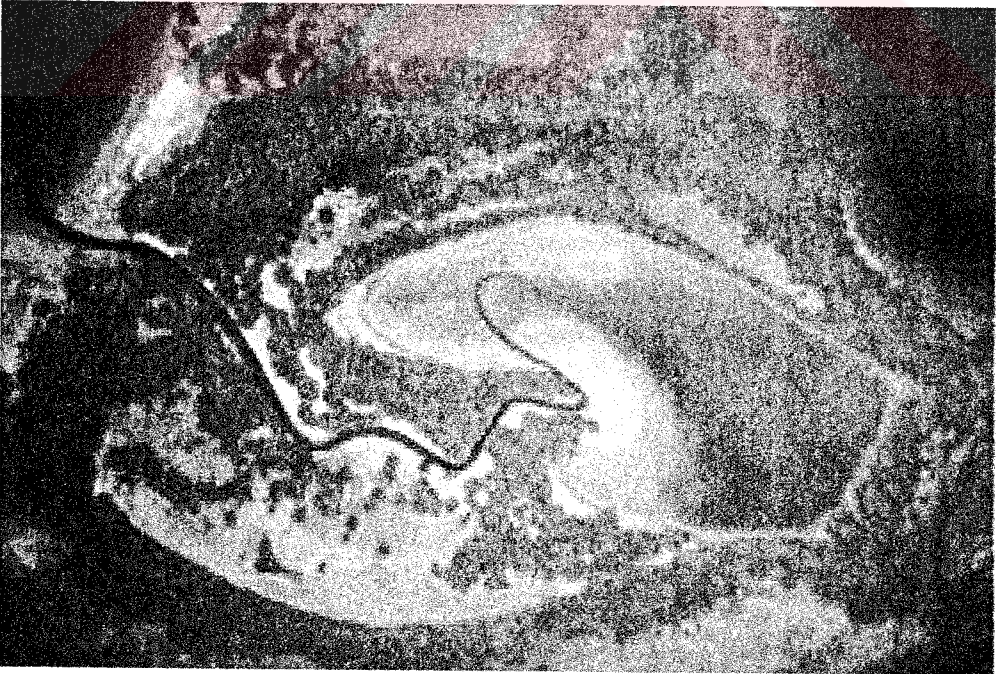
Fotoğraf.9- Dalyan'dan bir görünüm (A.A.C.K.D.,Nisan, 2003)

Fotoğraf.10-Gediz Deltası'ndan bir görünüm (A.A.C.K.D.,Kasım,2001)

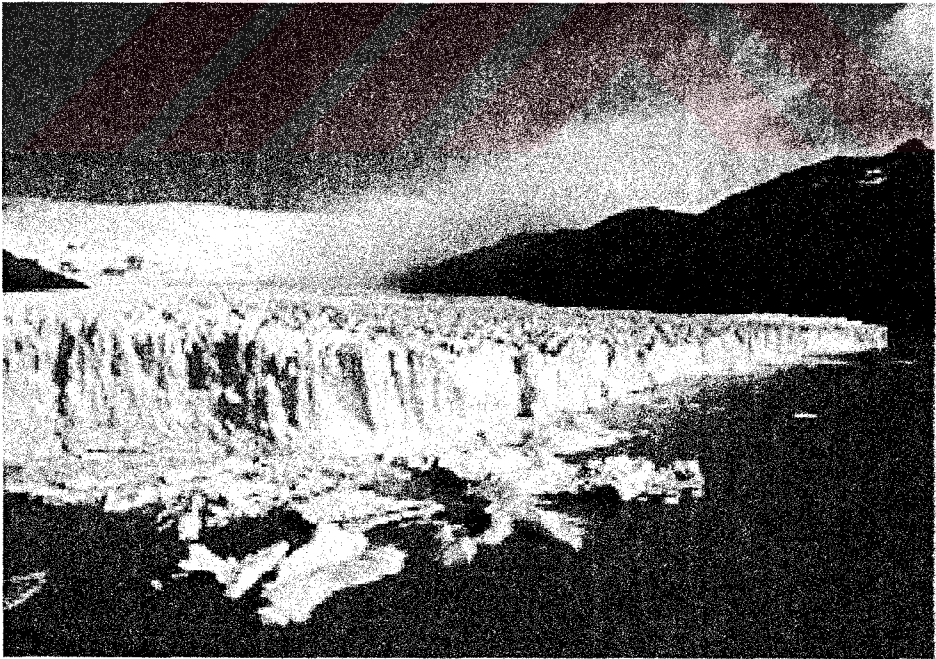
Fotoğraf.11- Meke Tuzlası'ndan bir görünüm (A.A.C.K.D.,Mayıs, 2000)

Fotoğraf.12-Gediz Deltası'ndan bir görünüm (Yeşil Atlas, Sayı 4 - Kasım 2001)

Fotoğraf.13-Munzur Çayı'nın gözlerinden Bir görünüm (A.A.C.K.D.,Ağustos, 2001)

Fotoğraf.14- Patagonya'daki Buzullardan bir görünüm (A.A.C.K.D..Temmuz .1994)

Fotoğraf.15- İstanbul Ormanlarındaki yapılaşmadan bir görünüm (A.A.C.K.D..Şubat. 2002)

Fotoğraf.16- Muğla kıyılarından bir görünüm (Yeşil Atlas Sayı: 4 - Kasım 2001)

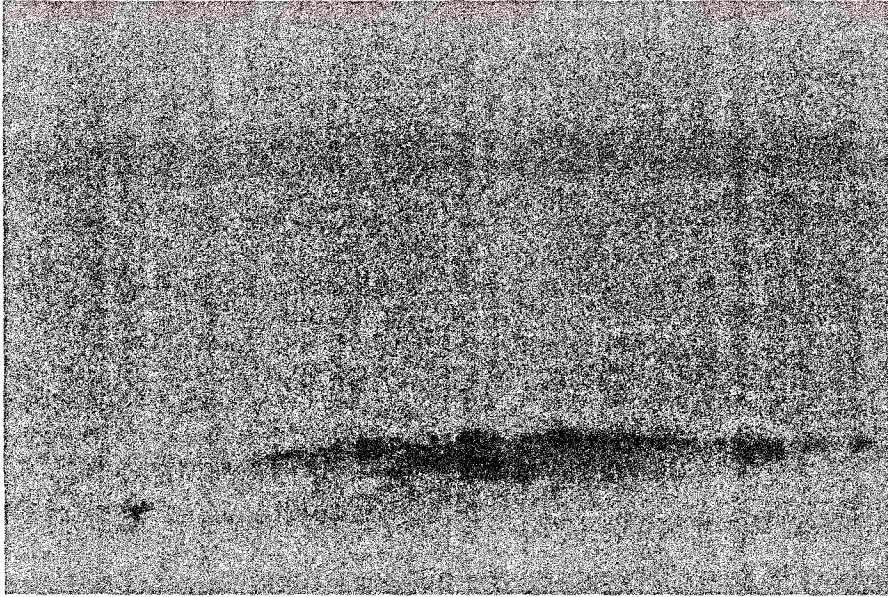
Fotoğraf.17- Van'daki atık su tesislerinden bir görünüm (A.A.C.K.D.,Kasım, 2001)

Fotoğraf.18- Manavgat Çayı Kanyonundan bir görünüm (A.A.C.K.D.,Temmuz, 2001)

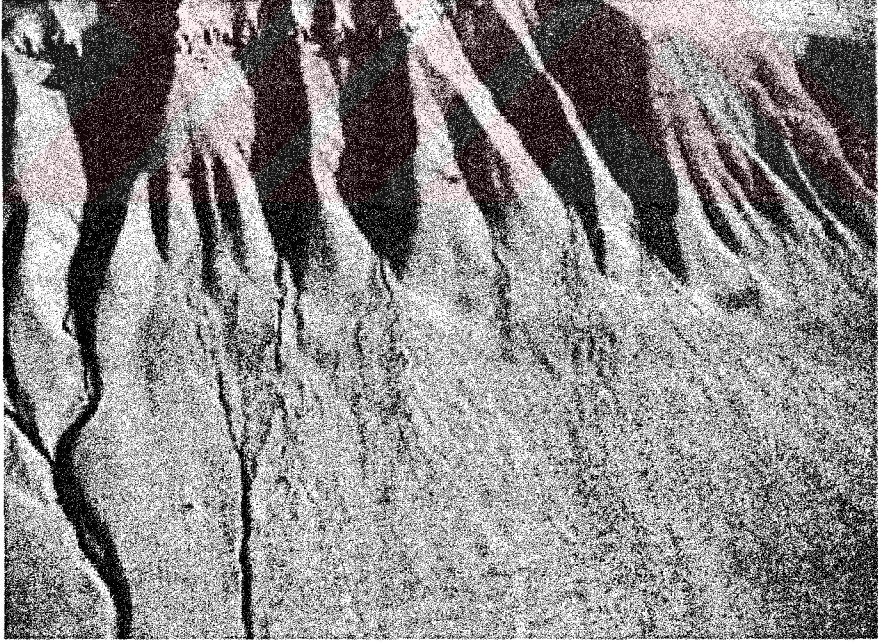
Fotoğraf.19 Köprüçay Kanyonundan bir görünüm (A.A.C.K.D.,Temmuz, 2001)

Fotoğraf.20- Sahra Çölü'nden bir görünüm,Mali (A.A.C.K.D.,Şubat, 2002)

Fotoğraf.21- Altaylar'daki Üç Sümer Dağı'ndan bir görünüm (A.A.C.K.D.,Kasım, 2000)

Fotoğraf.22-Van'daki erozyona maruz kalan araziden bir görünüm (A.A.C.K.D.,Kasım, 2001)

Fotoğraf.23-; Gidengelmez Dağları'ndaki kalkerli yapıdan bir görünüm
(A.A.C.K.D., Ocak, 2002)

Fotoğraf.24- Bolkar Dağları'ndan bir görünüm (A.A.C.K.D., Ocak, 2000)

Fotoğraf.25- Erciyes Dağı'ndan bir görünüm (Yeşil Atlas Sayı 4 - Kasım 2001)

Fotoğraf.26-Altıparmak Dağları'ndaki buzul gölünden bir görünüm (A.A.C.K.D.,Ekim, 2001)

Fotoğraf.27- Altıparmak Dağları'ndan bir görünüm (A.A.C.K.D.,Ekim, 2001)

Fotoğraf.28- Bali'den bir görünüm / Endonezya (A.A.C.K.D.,Nisan, 2002)

Fotoğraf.29- Bozdağ'dan bir görünüm (A.A.C.K.D.,Nisan, 2002)

Fotoğraf.30-, Birecik-Şanlıurfa Kırkmağara Tepesi'nden bir görünüm (A.A.C.K.D.,Nisan, 2002)

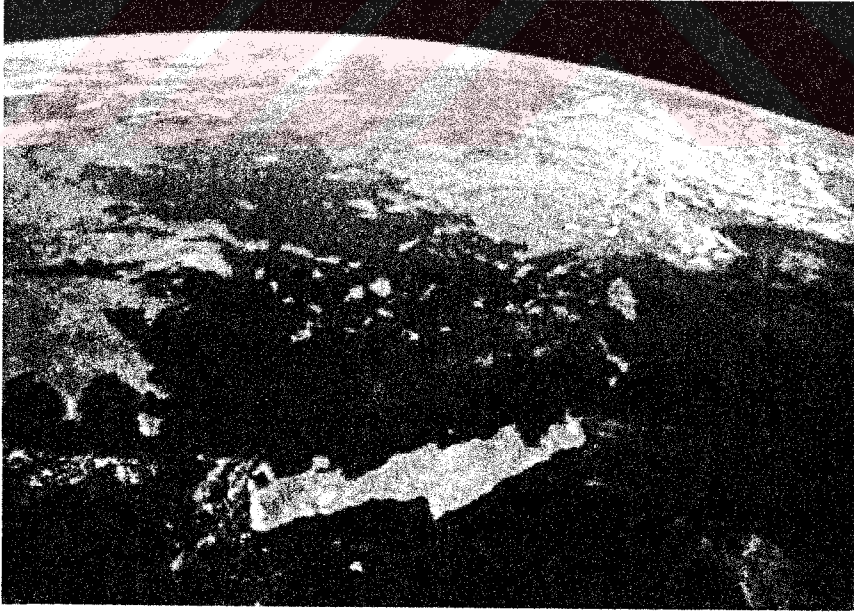
Fotoğraf.31-; Sakarya Deltası'ndaki Dişbudak, Söğüt ve Akağaç bitkilerinden bir görünüm (A.A.C.K.D.,Temmuz, 2001)

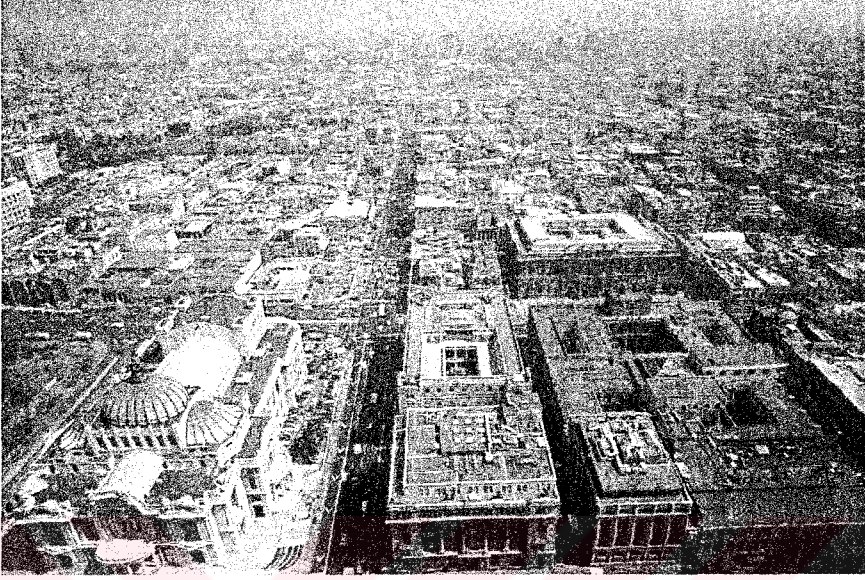
Fotoğraf.32- Süphan Dağı'ndan bir görünüm (A.A.C.K.D.,Eylül, 2001)

Fotoğraf.33-Süphan Dağı'ndaki volkan konilerinden bir görünüm (A.A.C.K.D.,Eylül, 2001)

Fotoğraf.34-Batı Anadolu'nun Uzaydan görünümü (A.A.C.K.D.,Ocak, 2004)

Fotoğraf.35- Mexico City'den bir görünüm (A.A.C.K.D., Ocak, 2003)

Fotoğraf.36-Cilo Dağları'ndaki İzmir Buzulundan bir görünüm (A.A.C.K.D., Kasım, 2002)

Fotoğraf.37- Artvin-Yusufeli-Demirkent Köyü'nden bir görünüm (A.A.C.K.D.,Mart, 2003)

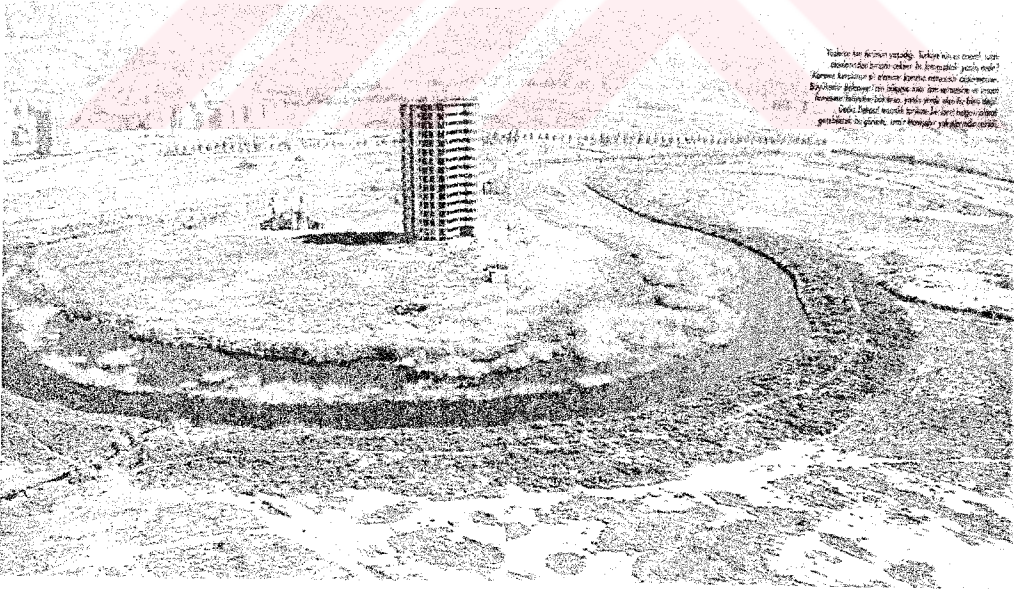
Fotoğraf.38- Tortum Gölü'nden bir görünüm (A.A.C.K.D.,Mart, 2003)

Fotoğraf.39- Zelençuk Nehri Vadisi'nden bir görünüm (A.A.C.K.D.,Mart, 2003)

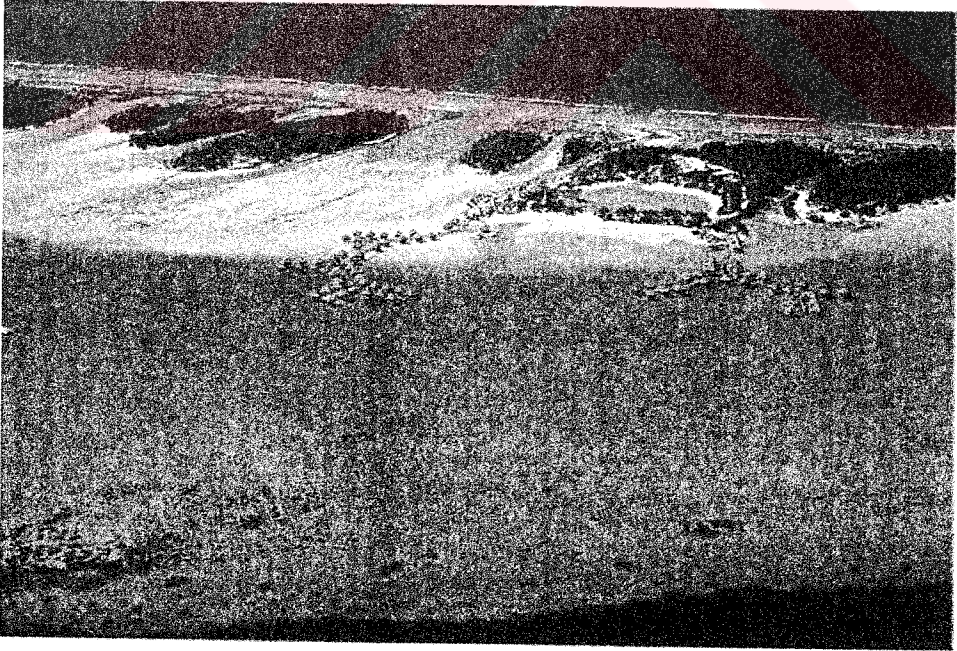
Fotoğraf.40- Rusya'nın Karadeniz'deki Tuapse Limanından bir görünüm (A.A.C.K.D.,Mart, 2003)

Fotoğraf.41- Gediz Deltası'ndaki yanlış yapılaşmadan bir görünüm (A.A.C.K.D.,Mart, 2003)

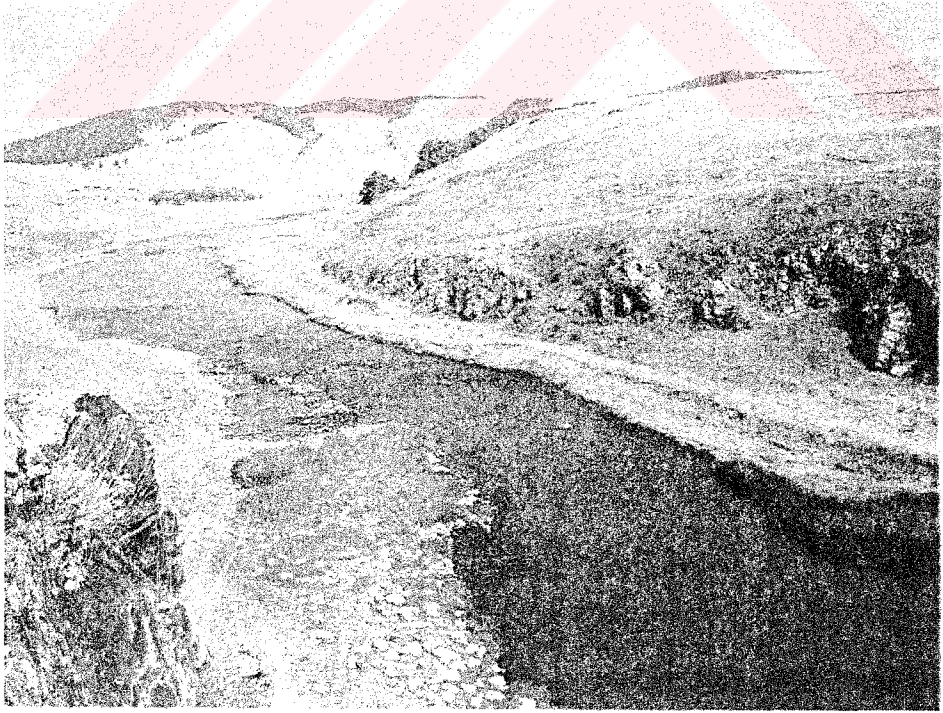
Fotoğraf.42-Rize Ardeşen'deki Tobamzga Yaylasından bir görünüm (A.A.C.K.D.,Nisan, 2003)

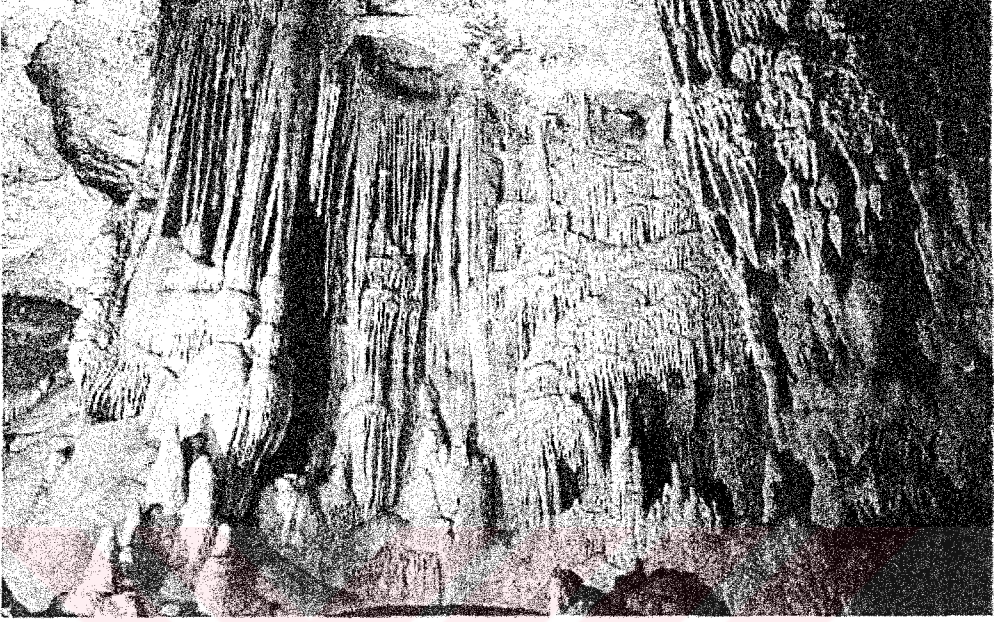
Fotoğraf.43-,Büyük Okyanustaki Polinezya Adalarından bir görünüm (A.A.C.K.D.,Mayıs, 2003)

Fotoğraf.44- Arnavutluk'un başkenti Tiran'dan bir görünüm (A.A.C.K.D.,Mayıs, 2003)

Fotoğraf.45- Kura Nehri'nden bir görünüm (A.A.C.K.D.,Mayıs, 2003)

Fotoğraf.46- Gümüşhane Karaca Mağarası'ndan bir görünüm, (A.A.C.K.D.,Nisan, 2002)

VI.6-EKLER:

Dergi ilk sayılarında Coğrafya ile ilgisi az olabilecek ekler vermekte iken özellikle 1998 yılından itibaren coğrafi niteliği fazla olabilecek eklere yönelmiştir.Bu ekler içerisinde çeşitli haritalar, kitapçıklar ve posterler gibi yayınlar çoğunluktadır.İlk sayılarında bir gezi rehberi niteliğine sahip “nasıl gidilir” gibi ekler çoğunlukta iken zamanla daha çok haritaların öne çıktığı görülmektedir. Aşağıda coğrafi nitelik taşıyabilecek veya Coğrafya biliminin öğretilişinde ek kaynak olabilecek ekler verilmiştir.Buna bakıldığı zaman haritaların çoğunlukta olduğu görülür.

Tablo.14- Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi Ekleri

Ek	Ay	Yıl
Büyük Boy Arkeoloji Haritası	Ekim	1993
Türkiye Yabanıl Hayvanlar Haritası	Şubat	1994
Türkiye Milli Parklar Haritası	Mart	
Türkiye Çiçek Haritası (2 parça)	Mayıs, Ağustos	
Türkiye Kuş Haritası (2 parça)	Eylül, Ekim	
Türkiye Fiziki Haritası (3 parça)	Ağustos, Eylül, Ekim	1995
Türkiye Doğa Sporları Haritası	Haziran	1996
Arkeoloji Haritası	Şubat	1997
Ağaçlarımız: İğne Yapraklılar Kitabı	Nisan	
Ağaçlarımız: Geniş Yapraklılar Kitabı	Mayıs	
Süs Çalıları ve Sarılcılar	Haziran	
Kafkasya Etnik Haritası	Ekim	1998
Harita: Eski Türkler	Şubat	
Antalya Haritası	Mayıs	
Harita Osmanlı Alemi	Temmuz	
Harita Bergama Antik Kenti	Ağustos	1999
Doğu Karadeniz Haritası	Kasım	
Mimar Sinan Atlası	Şubat	
Ege Bölgesi Haritası	Mart	
Kanuni Atlası	Nisan	2000
Hititler Atlası	Mayıs	
Yeniçeriler Atlası	Haziran	
Akdeniz Bölgesi Haritası	Temmuz	
Çanakkale Savaşı Atlası	Ağustos	2001
Deprem Haritası	Eylül	
Dünya Haritası (3 parça)	Şubat Mart Nisan	
Son Deprem Haritası	Mayıs	
Ege Bölgesi Haritası	Temmuz	2002
Marmara Bölgesi Haritası	Eylül	
Karadeniz Haritası (2 parça)	Şubat Mart	
Üç Harita: Urartu, Karadeniz, Deprem Noktaları	Mayıs	
İki Harita: Kızılderili Haritası, Karadeniz	Haziran	2003
Orta Asya Haritası ve Türklerin Göçü	Eylül	
İslam Dünyası Haritası	Aralık	
Türkiye'nin Kuşları	Nisan	
Harita: Marmara'nın Dibinde	Mayıs	2002
Ortadoğu Haritası	Haziran	
İç Anadolu Bölgesi Haritası (3 parça)	Ağustos Eylül Ekim	
Doğu ve Güneydoğu Bölgesi Haritası (2 parça)	Kasım Aralık	
Doğu ve Güneydoğu Bölgesi Haritası (2 parça)	Ocak Şubat	2003
Kafkasya Haritası	Mart	
Mezopotomya Haritası	Mayıs	
Türkiye Haritası (6 parça)	Haziran Temmuz Ağustos Eylül Ekim Kasım	

Dergi bunlardan başka ücretli eklerde yayınlamaktadır. Bunlar arasında Tarih Atlası gibi daha çok Tarih bilimine hitap edenler de vardır . Ancak bunlar arasında 35x50 cm boyunda Coğrafya atlasında Türkiye paftaları 1:250.000 ölçeğindedir ve Türkiye’de bu ebatlarda yayınlanan ilk Atlas özelliğine sahiptir. Yine Türkiye paftalarının 1:400.000 ölçeğinde olduğu başka bir Coğrafya atlası vardır. 70x100 cm boyutlarında Türkiye ve Dünya Fiziki ve Siyasi Haritaları da derginin verdiği önemli ekler arasındadır.Bunlar arasında büyük boy Coğrafya atlasının içeriğine bakıldığı zaman Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi’nin coğrafi açıdan oldukça yararlı olduğu kolaylıkla anlaşılabılır.Aşağıda bu atlasın içeriği sayfa numaraları ile birlikte verilmiştir.

Tablo.15- Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi’nin Eki Olan Atlasın İçeriği

Konu	Sayfa	Konu	Sayfa
Birinci Bölüm: Sözel Veri Haritaları		Maksimum Rüzgar Hızı Haritası	30
Yıldızlar Haritası	1-2	Yıllık Ortalama Nem Haritası	30
Harita Projeksiyonları	3-4	Bitki Örtüsü Haritası	31-32
Dünya Fiziki Haritası	5-6	Türkiye Sanayi Coğrafyası Haritası	33
Dünya Siyasi Haritası	7-8	Organize Sanayi Haritası	34
Amerika	9-10	Elektrik Santralleri Haritası	35
Afrika	11-12	Türkiye Hayvancılık Haritası	35
Avrupa	13	Türkiye Tarım Haritası	36
Asya	14	Türkiye Maden Haritası	37
Avustralya	15	Türkiye Sağlık Haritası	38
Türkiye Uydu Fotoğrafı	16	Tatlı ve Tuzlu Su Balıkları Haritası	39-40
Türkiye Fiziki Haritası	17-18	Orman Yangınları Risk Haritası	41
Türkiye Siyasi Haritası	19-20	Ormanlarımız	41
Türkiye Deprem Haritası	21-22	Toprak Kullanım Haritası	41
Türkiye Su Haritası	23-24	Türkiye Eğitim Coğrafyası	42
Türkiye Bölgeleri	25	Limanlar, Rıhtım, İskeleler, Tersaneler...	43-44
İl ve İlçelere Göre Nüfus Artış Hızı	25	Kaplıcalar-Yaylalar Haritası	45-46
İl ve İlçelere Göre Nüfus Dağılımı	26	Türkiye Ulaşım Haritası	47-48
İl Göç Haritası	26	Neolitik-Katolitik Çağ Haritası	49
Türkiye Nüfus Yoğunluğu Haritası	27	Nesli Tükenen Canlılar Haritası	50
Yıllık Ortalama Gerçek Sıcaklık Haritası	28	İkinci Bölüm: Türkiye Siyasi ve Fiziki	
Ocak Ayı Gerçek Sıcaklık Haritası	29	Coğrafi Paftalar (1:250.000 Ölçek)	51-113
Temmuz Ayı Gerçek Sıcaklık Haritası	29	Kıbrıs (1:400.000 Ölçek)	114-115
İklim Kuşakları Haritası	29	Üçüncü Bölüm: Dizin	
Yıllık Ortalama Yağış Miktarı	30		

Bu atlasın içerisinde Türkiye'nin 1:250.000 ölçekli paftalar yayınlaması Coğrafyada özellikle yüksek öğretim öğrencileri için çok önemli bir kaynak olabilecek durumdadır. Bunun yanında bazı haritalardaki başlıklar da yanlışlıklar yapıldığı göze çarpar. Örneğin "Türkiye İdari Bölünüş Haritası"nın adı "Türkiye Siyasi Haritası" şeklinde verilmiştir. Yine "Türkiye Su Haritası" yerine "Türkiye Akarsuları ve Gölleri" olmalıdır. "Türkiye Sanayi Coğrafyası Haritası" yerine "Türkiye'de Sanayi Faaliyetlerinin Dağılımı" şeklinde olmalıdır.

Bu ücretli eklerden başka Yeşil adı altında yılda bir kez yayınlanan ve ilk sayısı 1998 yılında çıkan ikinci bir dergi de yer almaktadır. Bu derginin içeriğine bakıldığı zaman tamamıyla çevre ve çevre sorunları konularını işlediği anlaşılmaktadır. Aşağıda bu dergilerin konu başlıkları verilmiştir.

Tablo.16 Yeşil Atlas Konu İçeriği

Sayı: 1 Doğa ve Çılgınlık · Türkiye'nin balinaları · Soyu tükenen avcının itirafları · Genetik sığınak · Endemik miras · Vahşi doğanın son kaleleri · Kimyasal sessizlik · Kirlilik barometreleri · Ağacı gören var mı?
Sayı: 2 Yeryüzünün Düşü ve Kabusu Yeryüzünün düşü ve kabusu · Bir ağaç neye yarar? · Ormanlarımızın Geleceği · Dağlarca'nın Yeşil Konuşmaları · Ot: Toprağın Üvey Evladı · Karadeniz'in Çılgılığı · Orman Hayvanları · Bu Yol Çöle Çıkar · Asit Yağmurları · Anıt Ağaçlar
Sayı: 3 Tufandan sonra Tufandan Sonra Biyolojik Çeşitlilik · Ek:Türkiye'nin Memeli Hayvanları Poster
Sayı: 4 Son Anadolu Ana ne oldu sana! · Yedi ananın öyküsü · Bozkırlar · Sulak alanlar · Akarsular · Ormanlar · Yüksek dağlar · Maki · Kıyı ve denizler
Sayı: 5 Kırmızı Boşluk Anadolu'da nesli tükenen canlılar · Doğanın kayıp çocukları · Anadolu Parsı · Kurtlar ve Ayılar · Türkiye'nin Orkideleri · Uçan Köpekler · Kartallar ve Akbabalar · Tuzun Çiçekleri EK: Poster Türkiye'nin nesli tükenen canlıları
Sayı: 6 MİRAS COĞRAFYALAR Sıfır yok oluş · Yaşar Kemal'le Anadolu Doğası · Ekoturizm · Coğrafya Bekçiliği · İlk Milli Parkçılar · Sivil İtaatsizlik · Ekolojik Ekonomi · Anadolu Bilgeliği · Sana! Coğrafyalar Ek: Poster Türkiye'nin Önemli Doğa Alanları

V. NATIONAL GEOGRAPHIC TÜRKİYE DERGİSİ

Dergi, merkezi ABD’de olan National Geographic Society (Ulusal Coğrafya Topluluğu) tarafından yayınlanmaktadır. Dergi ile ilgili bilgilere geçmeden önce ilgili topluluk hakkında biraz bilgi vermek yerinde olacaktır.

Topluluk, Washington D.C.’de 13 Ocak 1888’de kuruldu. Kuruluşunda öncülük eden kişi Avukat Gardiner Greene Hubbard’dır. Çeşitli meslek gruplarından 33 kişinin kurduğu bir kulüp şeklinde örgütlenen kişiler Ekim 1888 yılında derginin ilk sayısını çıkardılar. Bu ilk sayı sadece kurucu üye olan 200 kişiye gönderildi. Başlangıçta düzensiz aralıklarla yayınlanmakta olan dergi, Ocak 1896’dan itibaren aylık olarak yayınlanmaya başlandı ve gazete bayilerinde 25 cent’e satışa sunuldu. Dergi hemen hemen hiç kimse tarafından satın alınmadı. Hubbard 1897 yılında öldükten sonra damadı Alexander Graham Bell başkan oldu. Telefonun da mucidi olan Graham Bell derginin bu başarısız satış sonuçlarından dolayı dergiyi sadece Society’e üye olanlara göndermeye karar verdi. Bir başka aldığı karar ise o dönemde üniversitede öğretim üyesi olan, İstanbul Robert Koleji’de 23 yıl öğretmenlik yapmış olan tarih profesörü Edwin A. Grosvenör’ü yönetime almak oldu. Bu dönemden sonra dergi kendi tabirleriyle “Renksiz, coğrafi olayları yansıtan bir dergi olmaktan çıkıp; canlı, soluk alan , dünyayla ilgili gerçekleri yansıtan” bir dergi niteliğine kavuşmuştur. Önceleri Dünyanın çeşitli yerlerine seyahat eden gezgin ya da çeşitli meslek mensuplarının yazdıkları öznel yazıların yayınlanmasıyla ortaya çıkmış, ancak iletişim teknolojisinin gelişmemiş olması sebebiyle çok fazla rağbet görmemiştir. Daha sonra dergi tirajını artırmak için çeşitli mekânların tanıtılması amacıyla pek çok araştırmacı çalıştırmaya başlamıştır. 2. Dünya Savaşı’ndan sonra Avrupa’da da yayınlanmaya başlayan dergi yeryüzü, deniz ve gökyüzü ile ilgili 7000’den fazla keşif ve araştırma projesi gerçekleştirmiştir. Bunlar arasında Robert Peary’nin Kuzey Kutbu’nu keşfi, Prof. Robert Ballard’ın Atlas Okyanusu’nun derinliklerinde yatan Titanic’i bulup ortaya çıkarması, Dr. Jane Goodall’ın şempanzelerin davranışlarını incelemek amacıyla yıllar süren araştırmaları, 1969’da Apollo 11’in National Geographic bayrağını aya taşımasını sayabiliriz. Türkiye’de ise National Geographic, Prof. Kenan

Erim'in Aphrodisias'ı gün ışığına çıkarması gibi, bugünkü değeri 30 milyon Amerikan Doları'nı bulan 200'ü aşkın araştırma projesine kaynak sağlamıştır.

Dünyanın en büyük fotoğraf arşivine sahip olan dergi Nisan 2001 yılından beri ülkemizde National Geographic Türkiye adı altında yayınlanmaktadır.

Dergi Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 13.07.2001 tarih ve 7868 sayılı kararı ile Orta Öğretim kurumları için tavsiye edilmiştir.

V.1-TİRAJ:

Dergi bugün itibariyle 19 ülkede yayınlanmaktadır. Derginin söylemine göre Dünyada 10 milyon kişi tarafından satın alınmakta olan bu derginin ülkemizdeki satış rakamları aşağıda verilmiştir.

Tablo.17-National Geographic Türkiye dergisi yıllara göre tiraj dağılımı

yıllar	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	toplam	ortalama
2001	-	-	-	179000	100023	96483	100957	95003	95126	94978	94996	94378	950944	105660,4
2002	96125	92561	89745	114972	84963	80174	75891	75649	76524	77463	77293	92986	1034346	86195,5
2003	92641	81256	79863	74521	70358	69874	63452	63104	63439	61476	62245	63374	845603	70466,9

Kaynak: aylingüneri@nationalgeographic.com.tr , 10 Mart 2004

V.2-YAYINCI KURULUŞ VE ÇALIŞANLAR:

National Geographic Türkiye Dergisi ülkemizde Doğuş Grubu İletişim Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. tarafından yayınlanmaktadır.Derginin merkezi Doğuş Grubu İletişim Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. Eski Büyükdere Cad. USO Center No: 61 80660 Maslak İstanbul'dadır. İmtiyaz Sahibi ve Yönetim Kurulu Başkanı Erman Yerdelen, Genel Müdür Murat Arayıcı, Yayın Yönetmeni Nesibe Bat'tır. .Derginin yabancı ülkelerde

yayınlanan sayıları tezin kapsamı dışında olduğundan burada bu konuya değinilmeyecektir.

Derginin bilimsel danışmanları içerisinde Coğrafyacı olarak vefat edinceye kadar danışmanlık yapmış olan (Mart 2002 sayısına kadar) **Prof. Dr. Sırrı Erinç** kuşkusuz en önemlisidir. Bunun yanında Klimatolog **Prof. Dr. Mehmet Karaca** (Klimatoloji) Coğrafyacı sayabileceğimiz bilimsel danışmanların diğeridir. Başka bilim dallarında sürekli danışmanlık yapanlar aşağıda çıkarılmıştır.

Prof. Dr. Adnan Ötüken (Uzay ve Astronomi)

Prof.Dr. Güven Arsebük (Antropoloji)

Prof.Dr. Ali Demirsoy (Biyoloji)

Prof.Dr. Tuna Ekim (Botanik)

Prof.Dr. Armağan Erkanal (Prehistorya ve Ön Asya Arkeolojisi)

Prof.Dr. Mehmet Özdoğan (Prehistorya)

Prof.Dr. Engin Özgen (Klasik Arkeoloji)

Prof.Dr. Mehmet Sakıncı (Paleontoloji)

Prof.Dr. Veli Sevin (Ön Asya Arkeolojisi ve Eski Çağ Tarihi)

Prof.Dr. Yıldız Ötüken (Bizans Sanatı)

Doç.Dr. Ali Cemal Gücü (Deniz Biyolojisi)

Dr.Cemal Pulak (Su Altı Arkeolojisi)

V.3-DERGININ AMAÇ YÖNÜNDEN İNCELENMESİ:

Derginin amacı ile ilgili olarak ilk belirtmemiz gereken özellik tarihsel süreçle ilgilidir .Daha öncede açıklandığı üzere ilk kurulduğu yıllarda amacını coğrafi bilgiyi artırmak olarak belirtmektedir. Derginin içerik özelliklerine bakarak nasıl bir amaca yönelik yayınlar yaptığı hakkında bilgi edinmeye gidilmekle birlikte, derginin editörünün görüşlerinden de yararlanılarak bir çözümlemeye gidilecektir.

Tezin konusu içinde derginin sadece Türkiye sayıları olmasına rağmen tüm dünyada aynı içerikle yayınlanıyor olmasından ya da aynı konuların farklı ülkelerde farklı sayılarda yayınlanıyor olmasından ötürü bazı genel özellikleri ile derginin bağlı olduğu National Geographic Topluluğu hakkındaki bazı bilgilere de başvurulmuştur.

“Dünyanın her yerinde dergimizin özü aynı: National Geographic’i global, çok dilli ve bu çok dilli yapı içinde aynı içeriği sunan tek dergi yapmak.”(Bill Allen, Mayıs 2001;8)

Derginin genel yayın yönetmeni Bill Allen tarafından 2. sayısında belirtilen bu olgudan anlaşılan, derginin amaçlarından birinin dünyadaki pek çok topluma hitap etmek olduğudur. Bununla beraber içerik özelliklerinde **mekânları tanıtmak** daha öne çıkmaktadır. Genel olarak işlenen konular Dünyanın farklı bölgelerindeki çeşitli mekanlara ait özelliklerin verilmesi şeklinde olduğundan, daha çok coğrafi bilgiyi artırmaktan ziyade **farklı bölgeleri tanıtmak** gibi bir amaca yönelik yayınlar yapıldığı sonucuna ulaşılır.

İçerik özelliklerinde ayrıca açıklanacak olan arkeoloji ağırlıklı konuların fazlalığı ve bilimsel danışmanlarının çoğunluğunun da arkeologlardan oluşması **arkeolojik değerleri tanıtmak** gibi bir amaca yönelik yayınlar da yapıldığını gösterebilir.

Derginin Kasım 2002 sayısında Kitle İmha Silahları konulu yayında kimyasal, biyolojik, nükleer silah sahibi ülkelere ait bir harita verilmiş ve bu haritada ilgili ülkelerle ilgili bazı bilgilere yer verilmiştir.

“ABD:Biyojik ve kimyasal silah yapmıyor, ama savunma araştırmalarını sürdürüyor. Konuşlandırılmış durumdaki stratejik savaş başlıklarının sayısını yaklaşık 2000’e indiriyor.

Rusya:Savaş başlıklarını yaklaşık 2000'e indiriyor. Sayısı 8000'i bulan nükleer silahı var. Kimyasal silahlarını imha ediyor.Biyolojik silah stokunu yok ettiğini öne sürüyor,biyolojik silah geliştirmeyi sürdürmekte olabilir.

Çin:400 nükleer silaha hâтта fazlasına yetecek malzemesi var. Asla biyolojik silaha sahip olmadığını söylüyor. Kimyasal silah stoklarını da yok etmiş durumda.ABD Hükümeti bu konuda kuşkulu.”(Kasım ,2002;69)

Yukarıdaki örnekte ABD ile ilgili bilgilerde, silah azalması yargısına ulaşılabacak bilgiler yer almakta ve kesin bilgiler ifade edilmektedir.Rusya ve Çin ile ilgili bilgilerde ise “söylüyor”, “iddia ediyor” gibi ifadeler kullanılmakta ve sanki bu ülkelerde ciddi bir tehdit varmış da ilgili ülkeler yalanlıyormuş gibi yargılara ulaşılabacak şekilde yayın yapılmıştır.Yine aynı konu başlığı altında Hindistan, Kuzey Kore , Mısır, Suriye , İran, Irak, Libya gibi ABD’nin sorunlu olduğu ülkeler silahsal tehdit içeren ülkeler olarak verilmiştir. Irak’la ilgili olarak “1998’den beri denetlenmeyen kimyasal ve biyolojik silah birikimi var” .”(Kasım ,2002;69) şeklinde bir ifade kullanılmıştır.Bugün itibariyle ise ABD yönetimi Irak’ta bu tür silahların olmadığını resmi ağızlardan ifade etmektedir.

Kısaca söylemek gerekirse dergi bazen politik yayınlar da yapabilmektedir. Bu açıdan bakıldığında dergi yayınlarının salt coğrafi bilgi yaymak gibi bir amaca yönelik olduğunu söylemek güçtür.

“National Geographic’in uluslar arası edisyonlarından da sorumlu Yazı İşleri Bernard Ohanian geçtiğimiz şubat ayında dergimizi ziyaret etti. Bernard aynı gün CNBC-E’nin piyasa ekranı programına da konuk oldu ve National Geographic’in misyonunu anlattı. National Geographic Society tüm dünyada yapılan bilimsel araştırmalar için her yıl dört milyon dolar civarında kaynak ayırıyor. Bernard, “Biz kâr amacı gütmeyen, eğitim amaçlı bir vakıfız. Hedefimiz, dünyada yaşayan insanları, Coğrafya konusunda eğitmek” diyor.(Nisan,2003;64)

Bununla beraber ÷lkemizde ve dñnyada Coğrafyaya olan ilgiyi artırması ve pek çok kitleye ulaşması nedeniyle Coğrafyaya veya Coğrafya öğretimine katkısının önemli olduğu düşün÷lebilir.

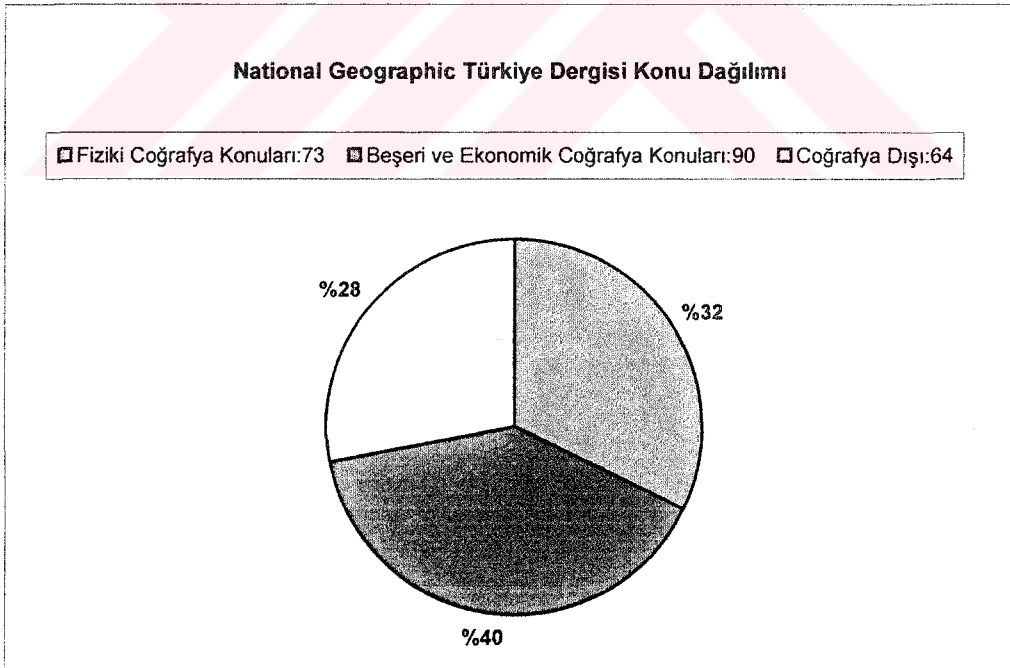

V.4-DERGINİN İÇERİK YÖNÜNDEN İNCELENMESİ:

Dergi içeriği ile ilgili bilgiler vermeden önce dergi içeriğinin ilk yıllarda tüm dünyadaki sayılarla aynı olduğunu belirtmekte yarar vardır. Ancak “Sarı Çerçeve” gibi sadece ülkemizde yayınlanan bazı bölümlere de rastlamak mümkündür.

V.4.1-ANA KONULAR

Dergi ülkemizde yayına çıktığı Nisan 2001 yılından 2003 yılı sonuna kadar 227 ana konu başlığı altında yayın yapmıştır. 64 konu Coğrafya dışı konulardan ibarettir ve bunların çoğunluğu da arkeoloji, tarih ya da genel kültür ile ilgilidir. Bu işlenen konuların 73 tanesi Fiziki Coğrafyanın, 90 tanesi de Beşeri ve Ekonomik Coğrafyanın konusu olabilecek konulardan ibarettir.

Grafik .2- National Geographic Türkiye Dergisi Konu Dağılımı

Tablo.18-National Geographic Türkiye Dergisi 2001 Yılı Konuları

NİSAN	AĞUSTOS
1-Fay Sirtında Yaşamak: Türkiye’de Deprem	1-Tanrıların İksiri Zeytinyağı
2-Kutup Ayıları	2-Cengiz Han
3-Krallar Vadisi (Eski Mısır)	3-Ölüme Davet (Örümcekler)
4-Derinlerdeki Işık (Derin Okyanus Canlıları)	4-Rusya’nın Dondurucu Cehennemi (Kamçatka Yarımadası)
5-Bölgeden Güncel Haberler (Kaşiflerin Araştırmaları)	5-Dosya: Arktik Ulusal Yaban Hayatı Koruma Alanı (Alaska)
6-Buzdan Kayaya Tırmanış (Cerro Torre Dağı, Patagonya)	6-Chauvet Mağarası (Ardeche, Fransa)
7-Madagaskar’ın Canavarları (Fossil Araştırmaları)	7-Megatransek III (Gabon)
MAYIS	EYLÜL
1-Marko Polo’nun Serüvenleri	1-Yaşı Kaç (Fosillerin Yaş Hesaplamaları)
2-Jaguarlar	2-Mısır’ın Gizli Mezarları Güneşinde
3-Derin Karadeniz	3-Değişen Amerika (Amerika’ya Dış Göç)
4-Ölümcül Barınak (Işıklı Ev Mağarası, Meksika)	4-Sınırlar Olmadan (Afrika sınırlar ötesi Koruma Alanları)
5-Pterozorlar	5-Garifunalar (Orta Amerika Balıkçı Köyleri)
6-Kurbağaların Kırılgan Dünyası	6-Morslar
7- Bölgeden Güncel Haberler	EKİM
8-Posta Kodu: Harlem	1-Kanuni Sultan Süleyman
HAZİRAN	2-Yağmur Ormanında Gece Vardiyası (Güneydoğu Asya)
1-Alışılmadık Toprakların Derinlerinde(Madre DeDios Adası, Çin)	3- Işığın Gücü
2-Marko Polo Çin’de	4-Antik Çin’in Hazineleri
3-Asya’nın Son Aslanı (Gir Ormanları, Hindistan)	5-Kaliforniya’nın Volkanik Kuzeyi
4-Megatransekt I (Orta Afrika Ormanları)	6-Leoparın Peşinde
5-Galler Sesini Duyuruyor (İngiltere)	7-Svahili Kıyısı (Doğu Afrika)
6-Cenne: Batı Afrika’nın Ölümsüz Kenti, Mali)	KASIM
7-Pearl Harbor’da Petrol ve Onur	1-Rusya Yükseliyor
TEMMUZ	2-Tunç Çağının İhtişamı (Uluburun Batığı, Kaş)
1-Boz Ayı	3-Kenya’nın Mzima Pınarı (Su Aygırları)
2-Marko Polo’nun Eve Dönüş Yolculuğu	4-Dünyanın Görkemli Işık Gösterisi
3-Monhegan Adası (A.B.D.)	5-Balinaların Evrimi
4-Küba’nın Altın Geçmişi	6-Piramit Ustaları
5-Megatransek II (Gabon)	7-Kral Kobra
6-Aksum Kralığı (Tarihi Etiyopya Hristiyanları)	ARALIK
	1-Afganistan
	2-Sıfırın Altı (Antarktika)
	3-Antarktika’nın Buz Adaları
	4-Silikon Vadisi
	5-Gelecek Bizi Arıyor (Fiber Optik Kablolar)
	6-İnanç Yolculuğu (Hz. İbrahim)
	7-Posta Kodu (Waimanalo, Hawaii)

Tablo.19-National Geographic Türkiye Dergisi 2002 Yılı Konuları

OCAK	TEMMUZ
1-Köpeklerin Evrimi	1-İstanbul Yazıları: Adalarda Göç Zamanı
2-Bir Aşk Hikayesi	2-Geniş Açı: Kara Akbaba,Geniş Kanatlar
3-Yeni Bir Avrupa	3-ABD'nin Nükleer Atıkları
4-Kahvenin Adı	4-Dazlak Kartallar
5-Dosya: Çağdaş Dünyada İslam	5-Sincan
6-Türkiye Dosya:Cumhuriyet Döneminde Türkiye'de İslami Hayat	6-Uygurlar ve Sincan
7-Çin'deki Bilinmeyen Gobi. Alaşan	7-Sıcak Noktalar: Filipinler
8-Sıcak Noktalar: Hindistan'ın Batı Gatları	8-Güney'in İç Savaşındaki Gizli Silahı: Hunley
ŞUBAT	AĞUSTOS
1-Hastalıkla Savaş	1-İstanbul Yazıları. Şehre Hayat Veren Boğaz
2-Tedavi Arayışı	2-Yeni Buluntu: Dmanisi Kafa Tası
3-Etna Tutuşuyor	3-Bereketli Sular (Güney Afrika Kıyıları)
4-Küba Resifleri	4-Fuji Dağı
5-Hazar Denizi	5-Henrietta Marie (Florida Açıklarındaki Batık)
6-Orta Asya Dünyaya Açılıyor	6-Bahia (Brezilya Kıyı Eyaleti)
7-Salt Lake Vadisi	7-Çiçek Patlaması
8-Posta Kodu: U.S.S. Enterprise (Uçak Gemisi)	EYLÜL
MART	1-Tanrılar Diyarı(Doğu Karadeniz Dağları)
1-Arkeoloji-Tahribatın Raporu	2-Suyun Gücü (Temiz Su Bulma Mücadelesi)
2-Elmaslar: Gerçek Hikaye	3-Kimin Suyu (Ülkemizde Su Temin Çabaları)
3-İstanbul Elmaslar	4-Kuyruksürenlerin Arz-ı Endamı (Afrika Kabileleri)
4-Tek Başına (Rusya'dan Kanada'ya Yolculuk)	5-Dünyada Son Durum (Dünyanın Doğal Kaynaklarının Durumu ve Sağlıklı Çevre)
5-Tuna Nehri	6-İstanbul Yazıları : Bir Berber Bir Berbere...
6-Bir Su Dünyası: Tuna Deltası	EKİM
7-Tuna : İmparatorlukların Altın Kemer	1-Bıçak Sırtındaki Şehir : İstanbul
8-Kimsesiz Ayıların Annesi	2- İstanbul'da Bir Amerikalı: Rick Gore
9-Altın Çağ Hazinele	3-Nil'de Ölüm (Eski Mısır)
10-Su altının Kilometre Taşları	4-Firavunun Barış Elçisi
11-Posta Kodu: Adjuntas, Porto Riko	5-Dosya: Batı Şeria
NİSAN	6-Sıcak Noktalar: Yeni Zellanda
1-Özel Haber : Afgan Kızı Bulundu	7-Korunan Miras (Arkeoloji)
2-Tsavo'nun Yeyesizleri (Kenya Aslanları)	8-Tehdit Altındaki Miras (Arkeoloji)
3-Tibetliler	9-İstanbul Yazıları :Ayak üstü Lezzet
4-Yarasa Devriyesi	10-Tarihten Sayfalar:Kuzeyden Güneye Yeni Türkiye
5-Yucatan'ın Gizemli Tepe Kentleri(Meksika)	KASIM
6-Bir Maya Duvar Resmi	1-Geniş Açı: Deniz Kaplumbağası-Sığ Sularda
7-Sıcak Nokta: Çin'in Hing-Duan Dağları	2-Kitle İmha Silahları
8-Posta Kodu: Elkton, Maryland,A.B.D.	3-Derinin İç Yüzü
MAYIS	4-Aybalığı
1-Geniş Açı. Kafkasya, Kafdağı'nın Ardı	5-Megakentler (Bazı Üçüncü Dünya Ülkeleri Şehirleri)
2-İstanbul Yazıları, Şehrin Ruhu	6-Var mı Ona Yan Bakan?(Gelada Maymunları)
3-Gıda:Ne Kadar Güvenli, Nasıl Değişiyor.	7-Posta Kodu:Boys Town,Nebraska
4-Türkiye'de Gıdanın Güvenliği	8-Tarihten Sayfalar:Meşrutiyetten Demokrasiye
5-Olağan Dışı Görüş (Kelebekler)	ARALIK
6- Po: Dertlerin ve Bereketlerin Nehri	1-Kar Baykuşu
7-Mumyaları Kurtarmak	2-Hawaii
HAZİRAN	3-Olağanüstü X Işın Penceresi(Nasa Uydusu)
1-İstanbul Yazıları: Yanarak, Yıkılarak Kurulan Şehir	4-Sahra'yı Aşmak
2-Filistinliler Arasında	5-Rusya'nın Ateş Cambazları(İtfaiyeciler ve Orman Yangınları)
3-Büyük Kuzey Ormanı	6- Posta Kodu: Hibbing,Minnesota
4-Kutup Porsukları	
5-Normandiya Çıkarması	
6-And İmparatorlukları	

Tablo.20-National Geographic Türkiye Dergisi 2003 Yılı Konuları

OCAK	TEMMUZ
1-Bir Gezginin Gözüyle Çin Seddi	1- Temel İçgüdü
2-Dünyanın En Garip Yanardağı : Ol Doinyo Lengai	2-Rüzgârın İnsanları (Alaçatı,Izmir)
3-Düş Dokuyanlar (Gelecekteki Tekstil)	3-Kendini Tüketen Devrim: İran
4-Mısır'ın Unutulmuş Hazineleeri	4-Çin'in Kadim Geçmişinin Yeni Hikâyesi (Arkeoloji)
5-Japonya'da Kışın Yaban Hayatı	5-Üç Zirveciler
6-Bir Belde, İki Posta Kodu: US09824/TR01340	6-Tehlikeli Bölünmüşlük (Kuzey Kore)
ŞUBAT	AĞUSTOS
1-Galaksi Avcıları	1-Amazon'un Derinliklerinde
2-Parçalanmış Sudan	2-Mavi Yolculuk
3-Derinlerde Söken Şafak	3-Maya Saltanat Şehri
4-Kâbil'de Yeni Bir Gün	4-Dünyanın En Kurak Yeri (Atamaca Çölü,Şili)
5-Pasifik Süiti	5-Toprak Kavgası (Zimbabve)
	6-Alaska'nın Yabanıl Takımadaları
MART	EYLÜL
1-Dinozorlar Hayat Buluyor	1-Kölelik
2-Yukarıdan Gelen Devrim (Katar)	2-Marmara'nın Aykırı Adası
3-Pasifik Adaları	3-Zebralar
4-Porto Riko'da Bağımsızlık Rüzgârları	4-Savaş Günlüğü (Bağdat)
5-Atalardan Yedigâr (Doğu Karadeniz)	5-Gabon Parkı
6-Pösta Kodu: Çobanların Bayramı (Tefenni,Burdur)	6-Derin Bilim (Florida Resifleri)
NİSAN	EKİM
1-Cengiz Han'ın Oğulları	1-Doğanın Baş Yapıtı: Kediler
2-Memelilerin Yükselişi	2-Bıçak Sırtındaki Krallık Suudi Arabistan
3-Açmazlar Adası (Korsika)	3-Mayaların Su Mezarları
4-Gombe'den Yeni Haberler (Afrika Gorilleri)	4-İrak'taki Eski Eser Savaşı
5-Mostar: Köprüleri Kurmak	5-Moğolistan Göçerleri
	6-Van Kedisi
MAYIS	KASIM
1-Everest (Tırmanış Tariçesi)	1-Elektronik Göz
2-Şerpalar (Khumbu,Nepal)	2-Türkiye'de Orman Yangınları
3-Aguateca (Maya Uygarlığı)	3-Kırmızı Alarm: Orangutanlar
4-Umman Mağaraları	4-Küba'nın Doğası
5-Afrika Döğünleri	5-Güneş Tanrısı'nın Hizmetkârı (Eski Mısır)
6-Posta Kodu ABD: 03246	6-Burma Yolu (Hindistan)
	7-Kinkaju'lar (Rakun Türü)
HAZİRAN	ARALIK
1-Dokunulmazlar (Hindistan Kast Sistemi)	1- Uzaya Açılan Pencere
2-Katil Tırtıllar	2-Tango; Aşk, Tutku, Acı
3-Sibirya İskitleri Altın Ustaları	3-Değişimin Kanatları (Uçaklar)
4-Bombardıman Öncesi Bağdat	4-Pembe Geçit (Afrika Flamingoları)
5-Tokyo Körfezi	5-Maya Yaratılış Efsanesi
6-Takım Ruhu	6-Geniş Aç: Romanlar
	7-Posta Kodu: Konya

Yukarıda verilen konuların 163 tanesi daha öncede belirtildiği üzere Coğrafyanın konusuna dahil edilebilecek durumdadır. Derginin içerik özelliklerinde önemli olan bir özellik, yukarıda verilen konuların ana konular şeklinde yayınlanıyor olmasıdır. Bunun haricinde bölümler olarak verilen başka konular da mevcuttur. Ancak bölümler kısmında işlenen konular ana konulara oranla oldukça az bir yer kaplamaktadır.

Ana konular içerisinde coğrafi olabilecek konular derginin genel anlatım metodu olan “tasvir” ile uyumlu bir şekilde işlenmektedir. Yani işlenen bir konudaki herhangi bir bölge bir gezginin gözüyle anlatılmakta, bu sebeple verilen bilgiler ilgili bölgenin coğrafi özelliklerinin bilimsel bir biçimde verilmesi şeklinde olmamaktadır. Sadece bu anlatım metodu uygulanırken konunun içerisinde bazı coğrafi bilgiler verilmekte ve bu verilen bilgilerin tamamı olmasa bile bazı kısımları bilimsel özellikler içermektedir.

“Güney Şili’nin sahil şeridini daha önce hiç görmemiş olsam da, yeryüzündeki en tehditkar ve en güzel yerlerden biri olduğunu yıllardır duyardım. Bu nedenle Güney Amerika’nın batı sahilinde, deniz yoluyla 1200 kilometrelik bir yolculuğa çıkan 24 kişilik bir bilim adamı ve kâşif grubuna katılma şansı ile karşılaştığımda hemen atladım. Hedefimiz Madre de Dios Adası’ydı; 1200 kilometre karelik, çıplak, üzerinde kimsenin yaşamadığı ve dalgalı denizin, rüzgarların ve sağanak yağmurların girdabında bir kaya parçası. Yine de keşif yolculuğumuzun Fransız lideri olan Jeomorfolog Richard Maire ve mağara bilimci Jean-François Pernette için ada bir cennetti. Fırtınalar yüzünden adaya çıkamamış olsalar da, belirli bir uzaklıktan, Madre de Dios’un çoğunlukla karst, yani çıplak kireçtaşıdan oluştuğunu saptamışlardı. Bu da , adanın olasılıkla kuyular ve çatlaklarla dolu olduğu anlamına geliyordu. Mağaralar ve karstik oluşumlar alanında uzman olan Pernette ve Maire, araştırmalarını derinleştirmek isteyindeydi...

Önce biz karaya çıktık, sonra karşımıza bir dizi engel çıktı. Sık bir yağmur ormanı, fırtına dolu 50’li enlemlerde Antarktika’ya yaklaşırken değil de, tropikal kuşakta karşılaşabileceğiniz türden. Yılda 8000 mm. olan toplam yağış sayesinde, ortaya inanılmaz bollukta yosun, liken ve keşif yolculuğu üyelerine Bonsai’yi anımsatan

Nothofagus ağaçlarından oluşan bodur bir orman çıkmış. Mağara dalgıcı Michel Philips'in keşfettiği gibi bu ormanın her santimetre karesi kaygan ve yeşil (bkz: Fotoğraf.54;132). Bir durgun su göletinde tatlı su algleri, peltemsi hortlaklar gibi devrilmiş ağaçların üzerini örtmüş; kalın bir yosun katmanı ağaçlardan kayalara kadar her yeri kaplamış. Mağara aramak için içinden geçtiğimizde, bu masalsi ormanın tehlikeli yönlerini keşfedecektik. Ayağımızın dibindeki bitki örtüsünün gözlerden gizlediği kayalar, çukurlar ve kuyularla doluydu.

Kutuplara yakın bölge ikliminden esinlenerek, adanın mermer platosunu, bir dizi pürüzlü buzul gibi hayal etmeye başladım. Gerçekte ise bu , 260 ila 315 milyon yıl önce, sakın bir tropikal kuşak denizinde oluşmuş bir mercan resif sisteminin kalıntıları. Adanın yukarılarında , ormanın üzerinde, neredeyse hiç rengi olmayan bir bölge vardı; grinin binlerce tonuna bürünmüş, yarıklarla dolu kaya, bir serap gibi gözümüzün önünde sürekli değişiyordu. Büyük yağmur damlaları düşmeye başlıyor ve açık gri renkte kayayı, koyu leopar beneklerine veya zebra çizgilerine boyuyordu. Ardından gökten boşanırcasına yağmur yağmaya başlıyor ve kayayı kömür kadar siyah ve parlak yapıyordu.Sonra rüzgar esmeye başlıyor ve kayanın rüzgara maruz kalan bölümleri bir an için kuruyup, beyaz renge bürünüyordu; hemen arkasından yine sırlıklam olup, siyah renk alıyordu. Madre de Dios'ta neredeyse her saat bu şekilde yağmur yağıyordu, aralarda da durumu vurgulamak istercesine ,sulusepken ya da dolu yağıyordu. Yüksek hızlı rüzgâr ve yağmur bir kayayı bile söküp götürmüş, geriye buzullar tarafından bırakılmış olan volkanik kaya parçalarının rüzgâr alan tarafında düzensiz bir sıra halinde küçük kireçtaşı parçaları (bkz:fotoğraf.75;145) kalmıştı. Grup lideri jeomorfoloğumuz Maire “Böyle bir erozyon biçimi daha önce hiç görülmedi” diyordu. “Bu karstik adalar , içlerine rüzgar tüneli inşa edilmiş doğal laboratuarlara benziyor.” Tahminine göre, yüzyılda 6 mm olan erozyon hızı dünyada rastlanan en yüksek hızlar arasında. Böylesine şekiller oyan iklim koşulları, bizi de yoruyordu.

Kabusu andıran ormanın ve mermer buzulların altında aradığımız şeyi bulduk: Mağaralar. Bunlar Madre de Dios'ta her şeyle uyum içinde olan, hayal edilebilecek en yabanıl mağaralardı.Yerdeki oyuntu tünelleri, yer altı sularının yavaş ve düzenli akışıyla

değil de, mağara duvarlarını sanki buzdanmış gibi yontacak şiddetli sağanaklar ve anisellerle biçimlenmişti. Derine indikçe midemdeki düğüm daha da sıkılaştı...”(Haziran ,2001:54-69).

Yukarıdaki örneklerde de görüldüğü üzere bilimsel olabilecek bilgiler metin içerisinde anlatımın bir parçası olarak verilmektedir. Bununla beraber Fiziki Coğrafyanın konularına girebilecek konularda bilimsel bilgiler daha çok yer almakta, Beşeri ve Ekonomik Coğrafyanın konularına girebilecek konular da ise bu oran daha az durumdadır.

“Adanın cennet yüzü apaçık ortada. Bir granit ve magma patlaması olan ada, Fransa’nın 169 km. güneyinde ama İtalya’nın batısına sadece 90 km. uzaklıkta. Bir kıyısını 2700 metreye kadar yükselen sarp dağlar, diğer kıyısını dalgalı kumsallar ve bağlar süslüyor. Korsika’nın iç kısmı çapraz vadiler biçiminde her iki yöne doğru uzanan bir bel kemiği gibi; bu vadiler o kadar dik ve bereketli ki , sakinleri, uzun zaman önce unutulmuş bir tavuk hırsızlığından- ya da bir kadına yan gözle bakmaktan- ve kuşaklardır süren kan davaları söz konusu olmadıkça birbirinden uzak yaşamaya gayret gösteriyor. Castagniccia bölgesinin kestane ormanlarında, dağ yamacına tünemiş küçük köyler ve görkemli yapılar, Korsika’yı 2000 yıldır ezip geçmiş işgalcileri püskürtmeye sonsuza dek hazır bekleyecek. Kumsallar, çöller ve dağ ormanları Korsikalıların ziyaretçilerine sunduğu *fromage de brebis* peyniri gibi kat kat. 185 kilometre uzunluğunda bu taş ve toprak parçasının çeşitliliği burada evi olan Amerikalı bir diplomata (Korsika bir ada değil, bir kıta dedirtmişti.)”(Nisan 2003:70).

Yukarıdaki alıntının konu başlığı Korsika’dır. Ancak bu alıntıdan başka, metin içinde, adayla ilgili herhangi bir coğrafi nitelik taşıyabilecek bilgi mevcut değildir. Metinde geçen diğer bilgiler gözlemcinin izlenimleri şeklinde verilmiştir ve coğrafi bilgi yerine tarihi ve siyasi bilgiler mevcuttur. Metnin tamamından ortaya çıkacak anlam ise Korsika’nın Fransa’dan bağımsızlığını kazanmasına yönelik fikirlerden ibarettir.

“Yine de Paris’te Korsika’ya daha fazla mali ve idari özerklik tanıyacak bir yasanın tartışılmakta olması bir ilerleme sayılabilir.”(Nisan 2003:83).

Bu açıdan bakıldığında politik fikirlerin metin içerisine dağıtılmış olması derginin içerik özellikleri içerisinde vurgulanması gereken bir olgudur.

Yukarıdakilerden başka bazı konularda coğrafi olabilecek bilgilerin oldukça geniş kapsamlı bir şekilde verildiği durumlar da mevcuttur. Bol fotoğraflı ve tasvir metoduyla işlenen bu konular içinde ilk sayısında (Nisan 2001) işlenen “Fay Sırtında Yaşamak, Türkiye’de Deprem” konulu yayından bazı alıntılar aşağıya çıkarılmıştır.

“Deprem, Gölcük’ün hemen doğusunda, yerin yaklaşık 15 km. altında olan ve yerkabuğu üzerindeki, Kuzey Anadolu Fay Hattı adı ile bilinen kuşakta başlamıştı. Doğu Anadolu’dan başlayıp Yunanistan’a kadar uzunluğu 1600 kilometreyi bulan fay, Kaliforniya’nın, yarattığı depremlerle kötü bir üne sahip San Andreas Fay Hattı’yla büyük benzerlik gösteriyor. Amerika’daki benzeri gibi Kuzey Anadolu Fay Hattı da aslında küçük fay parçalarından oluşuyor ve bunlar iki tektonik levha halinde birbirinden ayrılıyor: Avrasya levhası ile ondan çok daha küçük olup Türkiye’nin büyük bölümünü sırtında taşıyan Anadolu levhası.

Bu iki levhanın kenarları birbirine bitişik, ancak Anadolu levhası, jeolojik etkiler sonucu her yüzyılda 2,5 metre kadar batıya ilerleyerek Yunanistan’a yaklaşıyor; bu da fay boyunca gerilim birikimine yol açıyor. Biriken gerilim belli bir düzeyi bulduğunda ise fayın bir ya da daha fazla bölümü harekete geçerek şiddetli sarsıntılar yaratıyor. Küçük bir bölüm hareket etmişse, yol açacağı depremin büyüklüğü 6 ya da daha aşağısı olabilir. Oysa Gölcük’ün altından geçen bölüm kırıldığında açığa çıkan enerji, hem doğuya hem de batıya doğru uzanan üç bitişik kesimde de yer değiştirmeler başlatarak çok daha büyük bir felakete yol açmıştı.”(Nisan,2001:32)

“Ertesi sabah İstanbul Teknik Üniversitesi’ne gittik. Kuzey Anadolu Fay Hattı’nda olan biteni anlamaya çalışan jeologlarla konuşacaktık. Amerikalı Jeofizikçi Rob

Reilinger “Fayın bundan sonra kırılacak yerinin Gölcük civarı olduğunu biliyorduk” dedi. Reilinger GPS’den (Küresel yer saptama sistemi) yararlanarak yer yüzeyindeki deformasyonları ve kabarmaları saptıyor, böylelikle yerin altında hangi noktalarda gerilim biriktiğini belirleyebiliyor. “Ama depremin ne zaman olacağını ve fayın ne kadar kırılacağını bilmiyorduk” diyor.

Gölcük halkının hayretle izlediği ve sonradan depremle ilişkilendirdiği olayların bir bölümüne bilim adamları açıklayabiliyor. İsmet Koyun’un Marmara Deniz’i üzerinde gördüğü ışıklar , körfezdeki tortulardan açığa çıkan metan gazı olabilir. Gölcük’te yüzeye vuran yengeçlerle deniz anaları da kırılmadan hemen önce yer kabuğundaki kayalardan sızan radon gazı olabilir. Ama bilim adamlarının hala anlayamadığı ve çözülmesi gereken pek çok soru da var. Jeolog Aykut Barka’ya göre bu deprem, 1939’da Kuzey Anadolu Fay Hattı’nın doğu ucuna yakın bir yerde başlayan hareketliliğin bir parçası. Tarihsel olarak bakıldığında ortalama birkaç yüzyılda bir Türkiye’deki fayın bir bölümü kırılıyor. 20. yüzyılda bu depreme kadar ana fayın kırılmadan kalan tek kesimi Gölcük’ün yaklaşık 150 kilometre doğusundaki Bolu’dan başlayıp Marmara Deniz’inin batı ucuna uzanan bölümdü; yani aşağı yukarı 350 kilometrelik bir mesafe. Fayın 17 Ağustos’ta kırılan dört bölümü, risk altında bulunan bu 350 kilometrelik mesafenin ancak 120 kilometresini kapsıyor. Dolayısıyla bu deprem, fayın kırılmamış bölümlerinde büyük olasılıkla daha fazla gerilim birikmesine neden oldu.

Daha da endişe yaratan durum, Marmara Deniz’inin dibinde, İstanbul’un 25 kilometre kadar uzağından geçen yaklaşık 160 kilometrelik kırılmamış bir fay bulunması. Londra’daki Imperial College’da tarihteki depremler üzerine uzman olan Nicholas Ambraseys, İS birinci yüzyıldan bu yana Marmara Bölgesi’nde büyüklüğü 7 ve üzerinde olan 40 deprem yaşandığına dikkat çekiyor. İstanbul 1509’da, ardından da 1766’da gerçekleşen büyük depremlerle yerle bir olmuş. Yaşanan bu depremlerin her ikisi de 250 yıllık bir kırılma döngüsünün parçası olabilir. Bazı uzmanlar önümüzdeki on yıllarda Marmara Denizi’nin İstanbul’un güneyinde kalan kesiminde en az Ağustos depremi kadar büyük yer sarsıntılarının meydana geleceğini öne sürüyor.

Bir sonraki İstanbul depremi ne ölçüde tehlikeli olabilir? Bu bir bakıma merkez üssünün kente ne kadar yakın olduğuna bağlı; aynı zamanda da Marmara Denizi'nin dibindeki fay ya da fayların bir anda mı yoksa birbirinden bağımsız olarak mı kırılacağına. Aynı anda kırılırlarsa neden olacakları depremin büyüklüğü 7,8'e kadar çıkabilir ki bu da 17 Ağustos'taki depremden yaklaşık 12 kat daha şiddetli bir sarsıntı yaşanacağını gösterir.”(Nisan,2001:38-42)

“12 Kasım'da Kuzey Anadolu Fayı bir kez daha kırıldı. Ağustostaki sarsıntıdan sonra biriken gerilim, ilk depremin olduğu yerin doğusuna düşen fay hattının bir bölümünün kırılmasına yol açmıştı. Büyüklüğü 7,1'di. Nüfusu çok daha az bir bölgeyi vurmuş ama yine de 800'den fazla insanın ölmesine, en az 5000 kişinin yaralanmasına yol açmıştı.”.(Nisan,2001:44)

Yukarıdaki alıntılardan anlaşılacağı üzere oldukça fazla bilimsel bilgiler verilebilmektedir. Yazar Marmara Bölgesi'nden ayrılıp Türkiye'nin çeşitli bölgelerini sırayla gezmeye başlamakta ve ilgili yerleri gezgin gözüyle anlatırken Anadolu'nun jeolojik geçmişi ile ilgili bilgiler vermektedir. Bu bilgiler verilirken aynı zamanda çevrenin insan yaşamı üzerine etkileri ile ilgili bilgiler de verilerek insan ve yaşadığı çevre arasındaki kompleks ilişki açıklanmaya çalışılmaktadır.

“Antik kentin üzerinde kurulu olan günümüz Antakya'sında da sık sık deprem yaşanıyor. 1872 yılında Antakya'nın üçte biri yerle bir olmuştu. Jeologlar kentin üç büyük fayın birleşme noktasında kurulmuş olduğunu biliyor; bunlardan biri de Lût Gölü'nden uzanıp gelen bir fay. Öyleyse neden insanlar halâ buralara yerleşiyor? Bazıları, burası yolların kesiştiği nokta, önemli bir kavşak diyor; bazılarına göre de iklim yumuşak, toprak bereketli.” (Nisan,2001;50)

“Reilinger “Kıtalar arasındaki çarpışma hareketleri tüm hızıyla devam ediyor. Afrika ve Arabistan Yarımadası kuzeye yönelerek Avrasya'yı itiyor.” diyor. Son beş

milyon yıldır süregelen bu çarpışmanın yarattığı karmaşık jeolojik süreçler , nasıl antik kültürlerde esrarengiz güçlere inanışı ve dehşet duygusunu körüklemişse, bugün de bilim adamlarının düşüncesine tümüyle hakim oluyor. Doğu Anadolu Bölgesi'nde başlayan çarpışma gerçekte Anadolu'nun genelini etkiliyor. Kuzeye doğru hareketi Afrika'nunkinden biraz daha hızlı olan Arabistan Yarımadası, buraya çarpan ilk kara parçası olmuş. İzleyen süreç içinde de Avrasya'yı tam göbeğinin altından iteleyerek sadece Nemrut Dağı'nı değil, Kafkas Dağları'nı da yükseltmiş.

Çarpışma doğuda yerkabuğunu kalınlaştırmış; günümüzde kara kesiminde yerkabuğunun kalınlığı 45 kilometreyi buluyor. Oysa daha batıda Ankara yakınlarında bu kalınlık 40 kilometre. Sonuç olarak bölge bugün, ortalama yüksekliği iki kilometrelik bir plato görünümünde. Ancak çarpışmadan önce neredeyse deniz seviyesindeymiş. Bazı yerlerde ise çarpışma halindeki kıtaların arasında sıkışıp kalan deniz tabanının eğri büğrü kalıntıları, yüzeye fışkırarak dağları oluşturmuş. Ancak bu deniz tabanını dolduran kayaların büyük bölümü ezile ezile iyice çökerek yeryüzünün manto denilen 35-40 kilometre derindeki katmanına yavaşmış. Bu da yer kabuğunun alt tabakalarını eriterek magma oluşumuyla sonuçlanmış. Magmanın çatlaklardan yüzeye fışkırmasıyla da Ağrı gibi volkanlar çıkmış ortaya; yani Nuh'un gemisinin demir attığı son liman.” (Nisan,2001;49-50)

Yukarıdaki ana konu örnekleri coğrafi bilgiler içerebilenden seçilmiştir. Coğrafya dışı konuların özellikleri içinde belirtilmesi gereken bir özellik de ağırlıklı olarak arkeoloji konularının yayınlanıyor olmasıdır. Derginin isminde belirtilen Coğrafya dergisi olma özelliği ile çelişen bu durumdan, genel olarak Coğrafyanın farklı alanlardan çeşitli bilgiler edinmek gibi bir algılamaya haiz olduğu anlaşılmaktadır.

Coğrafya, Dünya'ya ya da onun bir kıt'asına , bir ülkesine ait beşeri ve fiziki bilgilerin sıralanarak öğrenilmesi veya ezberlenmesi değildir.(Şahin,2001;17).

Gerçekten derginin içerik özellikleri içerisinde belirtilmesi gereken bir olgu olan, ana konuların çok farklı bilim dallarına ait bilgilerden oluşması, okuyucular açısından derginin bir Coğrafya dergisi olarak algılanmasının da etkisiyle Coğrafyanın yanlış kavranmasına sebep olabilir. Her ne kadar dergi konu başlıkları içerisinde bir nitelime olarak işlenen konu ile ilgili sıfatlar kullanmasa da bu olgu göz ardı edilmemesi gereken bir özelliktir.

İşlenen konular içerisinde dikkat edilmesi gereken bir özellik de, bazı Fiziki Coğrafya konularının Hayvan Coğrafyası (ZooCoğrafya) ile ilgili olmasıdır. Gerçekten bugün pek çok üniversitenin Coğrafya bölümünde Hayvan Coğrafyası ile ilgili bir ders okutulmamaktadır.

“Hayvan Coğrafyası : Hayvanların yeryüzündeki dağılışı ve yayılışını, bunların yaşadıkları yere uymalarını, hayvan topluluklarını, hayvan bölgelerini inceleyen, araştıran bir Coğrafya kolu.”(İzmir,1986;157)

Hayvan Coğrafyası ile ilgili bilgiler içerisinde bazı durumlarda Zooloji bilimine göre konular işlenmektedir.

“ (Pervaneler haziran sonu ya da temmuz başlarında yaylalara geldiklerinde, vücut ağırlıklarının % 40'ı yağdan oluşur) diyor. (Ağustos sonlarında bu oran % 72'ye çıkmıştır.Böylece ekosistemdeki en zengin yiyecek onlar olurlar; gram başına kalorileri, çatal boynuzlu geyik ya da geyik etinden daha fazladır.) Böcekler Yellowstone'un yüksek yerlerinde kümelenir, boz ayılarda onları yakalamak için kayaları bile yerinden oynatır.

İri bir ayı kışın 70 kilo kadar kaybedebilir ve bunu geri alması gerekir. Boyu bosu ve vücut yağı bir dişi ayının kaç yavru doğurabileceğini belirler. Erkekler için ise büyüme, eş bulma yarışında gösterilen başarıyla eş anlamıdır. Gözlemciler bir boz ayının saatte 2500, günde ise 40.000 pervane yiyebileceğini hesaplamış. Bir ay süren böyle istikrarlı bir beslenme ayının yıllık enerji ihtiyacının neredeyse yarısını sağlayabiliyor.”(Temmuz,2001;60)

Yukarıdaki örnekte ayıların fizyolojik özellikleri ile ilgili bilgiler mevcuttur. Yani zooloji biliminin konusuna girebilecek bir içerikle yazılmıştır. Ancak sadece bu bilgiler mevcut olmayıp bölgedeki ayıların yaşam alanı, insanlarla ilişkileri , çevreden nasıl etkilendikleri ve bölgedeki dağılışı gibi Hayvan Coğrafyasının konusuna girebilecek konularda verilmiştir.

“Balıklar denizlerdeyken yedikleri tonlarca besinle birlikte akarsularda akıntıya karşı yüzerken, ayılar da bu ganimeti idrar, dışkı ve kılçık kalıntıları halinde orman zeminine yayıyor. Bitkilerin gelişimi için gerekli temel maddelerden biri olan azot kuzey ormanlarında çok az bulunuyor. Ayılar somonlu akarsuların kıyılarının çevresindeki 400 metrelik şeritte yaşayan bitkilerin kullandığı azotun % 10 ilâ 25’ini taşıyor ve bazı ağaçların büyüme hızı bu sayede en az % 60 oranında artıyor. Boz ayıların yüzlerce yıldan beri üstlendiği bir başka önemli iş ise, dönüm başına tropik yağmur ormanlarından daha fazla biyokütle (belli bir alanda yaşayan canlıların toplam kitlesel büyüklüğü) üretmeleri ve dev kozalaklı ılıman iklim yağmur ormanlarını biçimlendirmeye olan katkıları.” (Temmuz,2001;68)

Görüldüğü üzere ayıların ekosisteme katkıları ile ilgili bilgiler oldukça yararlı olabilecek durumdadır.Bununla beraber aynı konu da bu hayvanın çevredeki insanlarla etkileşimi ile bilgilerde mevcuttur.

“ Resmi kayıtlara göre 48 eyalette her yıl boz ayılar tarafından öldürülen sığırların ortalama sayısı 50’yi bulmuyor. (Ayılar 40.000 koyunun beslendiği kamuya ait toprakların bulunduğu Wyoming Sıradağları’na gelip buralarda yaşamaya başlarsa ne yaparız) diye soruyor Bruscino. (Tam bir kaos olacak. Bu arazideki avcılık işlerini düzenleyenler için her gün bir siyasi işkence)” (Temmuz,2001;61)

ZooCoğrafya ile ilgili olarak Kinkaju’lar (Rakun Türü), Orangutanlar, Van Kedisi, Zebralar, Kenya Aslanları, Aybalığı, Kar Baykuşu Kutup Ayıları gibi pek çok konu

yayınlanmıştır. Coğrafya öğretmenleri ve öğrencileri açısından bu konuların işlenmiş olması önemli bir ek kaynak teşkil edebilir.

V.4.2-BÖLÜMLER:

Derginin içerik özellikleri içerisinde ana konulardan başka derginin yayınlarında az bir yer kaplayan çeşitli bölümler mevcuttur. Bu bölümler içerisinde “Sarı Çerçeve ve “Tarihten Sayfalar” gibi sadece ülkemizde yayınlanan bölümler de mevcuttur.

V.4.2.a-Yeryüzü Güncesi: Bu bölümde pek çok konu başlığı altında kısa yayınlar yapılmaktadır. Bu yayınlar içerisinde coğrafi nitelik taşıyabilecek konularla beraber Coğrafya dışı konularda mevcut olup bunlar genelde genel kültüre yönelik bilgilerden ibarettir. “Amerika Kıtası’nın en eski sözcüğü”(Haziran,2003;28). Bununla beraber coğrafi nitelik taşıyan bilgiler de ise oldukça yararlı bilgilere rastlamak mümkündür.

Haziran 2003 yılında işlenen “Dalgaların Gücü” adlı konuda Türkiye’nin dalga enerjisi potansiyeli ve bu enerjinin uygulanabilirlik düzeyine ilişkin bir yayın yer almıştır.

“Yenilenebilir enerji türleri çevre koruma hareketlerinin hız kazanmasıyla birlikte gündeme geldi. Bu tip alternatif enerji türlerinden biri olan dalga enerjisi, açık denizlere kıyısı olan ülkeler için değerlendirilmeye değer bir potansiyel sunuyor. Okyanus ülkeleri bu enerji türünden yararlanmak açısından avantajlı gibi görünse de, farklı yöntemlerle her denizden istenilen güçte enerji elde etmek mümkün. İnşaat mühendisi Metin Çokan “Tüm kıyılarımız ve özellikle de Karadeniz’deki dalga boyutları açısından ideal bir dalga enerjisi ülkesiyiz diyor.2001 yılında patentini aldığı “ Dalga Enerjisi Santralleri” projesi Türkiye’nin tüm denizlerinden yararlanmaya yönelik bir çalışma. Çokan “Burada amaç, ilk yatırımdan ve bakım masraflarından başka gideri olmayan, doğaya herhangi bir atık madde bırakmayan ucuz, temiz, çevreci ve sınırsız bir enerji kaynağını değerlendirmek” diyor. “Bir metre dalga boyu olan bir denizden alınan enerji 4,7 metre yüksekliğindeki

kömür tabakasından alınan enerjiye eş değer. Bu on yılda 47 metre kalınlığında bir kömür tabakasının yakılması demek.(bkz:Harita.7;127)

Çokan'ın projelendirdiği santral deniz üzerinde kurulan yüzer bir sistemden oluşuyor. Bu sistem, dalganın hareketi, suyun kaldırma kuvveti ve yer çekimi arasında oluşan enerjiyi potansiyel enerji olarak depoluyor ve elektrik enerjisine dönüştürüyor. Çokan özellikle Karadeniz'de kurulabilecek "dalga enerji adaları" sayesinde Türkiye'nin elektrik ihtiyacının önemli bir bölümünün karşılanacağını belirtiyor. Üstelik yüzer yapının üzerini bir turizm tesisi olarak kullanmak da mümkün. Santral arıtma sistemi sayesinde denizlere zararlı atık madde de bırakmıyor. Bu yapı ayrıca "denizlerin ekolojik dengesini bozmuyor ve dalyan balıkçılığına olanak sağlıyor" diyor Çokan. Boğaziçi Üniversitesi Çevre Bilimleri Enstitüsü'nden Prof.Dr. Günay Kocasoy da, "Dalga enerjisinin asıl yararı doğal gaz, akaryakıt, kömür gibi fosil kökenli doğal rezervlerin tükenmesini geciktirecek enerji tasarrufu sağlaması" diyor" (Haziran,2003;26).

Bu bölümde genellikle bir fotoğraf ve fotoğrafla ilgili konu veya bir harita ve harita ile ilgili konu kısa metinler şeklinde verilmektedir. Ağustos 2002 sayısında "ateş hattında" adlı konu da dünyada yıldırım düşme olasılığı yüksek bölgeler adlı bir harita verilmiştir ve bu haritadan hareket edilerek çeşitli bilgiler de verilmiştir.

"Yıldırım en sık nereye düşer? Uydu görüntülerinden birleştirilerek oluşturulan yeni harita , dünya üzerinde yıldırımların oluşumunu gösteriyor. Görüntüler yakın-kızılötesi optik sensörlerle donatılmış iki uydu aracılığıyla elde edildi. "Bu sensörler bulutların üstünde ortaya çıkan ve gözle görülemeyen değişiklikleri saptıyor." Diyor ABD Ulusal Uzay Bilimi ve Teknoloji Merkezi'nden Hugh Christian. Siyah, kırmızı ve turuncu alanlar en fazla,; mavi, mor, gri ve beyaz alanlar da en az yıldırım düşen bölgeleri gösteriyor. Atlas Okyanusu ve Meksika Körfezi'nden gelen nemli hava kütlelerinin çarpıştığı Florida kritik bir nokta. Yıldırım çarpmasından korkuyorsanız Pasifik'teki küçük bir aday taşının; öyle ki Pasifik adalarında kullanılan bazı dillerde yıldırım anlamına gelen bir kelime bile yok.(bkz: Harita.8;127)"

Yeryüzü güncesi bölümünde spor, koruma, böcek dünyası, Antropolji, Enerji, Anıtlar, Paleontoloji vb. gibi her sayısında değişen konular bulunan çeşitli bilgiler mevcuttur. Bunların içerisinde sadece “koruma” başlığı altındaki yayınlar süreklilik arz eder ve bu konuda da genelde çevresel sorunlar yer almaktadır. Bu bölümde bazen de çevresel konulardan kısa bilgiler mevcuttur.

“WWF Türkiye’nin (Doğal Hayatı Koruma Vakfı), Fauna ve Flora International ve İstanbul Üniversitesi ile birlikte yürüttüğü bir araştırma sonucunda Önemli Bitki Alanları (ÖBA) belirlendi. 1990’ların başında ortaya çıkan ÖBA kavramı; nadir, tehlike altında, endemik bitki türlerinin çok zengin popülasyonlarını barındıran doğal ya da yarı doğal alan anlamına geliyor. Araştırma Türkiye’de bu kriterlere uygun 122 ÖBA tespit etti. Bu alanlar koruma önceliklerine göre “Zarar görebilir”, “Acil” ve “Çok acil” olarak sınıflandırıldı.

Çalışmanın sonuçları Türkiye’nin bitki envanterini oluşturmak açısından da önem taşıyor. Tüm Avrupa’da yaklaşık 12.000 bitki türü bulunurken coğrafi ve jeolojik konumu nedeniyle zengin bir bitki örtüsüne sahip Türkiye’de bu sayı 10.000’e ulaşıyor. Bu bitkilerin 3000 kadarı endemik. Başta orman ve step olmak üzere, Türkiye Coğrafyasının yaklaşık yarısı yarı doğal yaşam alanlarıyla kaplıve florasına her gün yeni türler ekleniyor. Araştırmayı yürüten uzmanlardan Prof.Dr. Neriman Özhatay “Bitli envanterinin çıkarılması bitki çeşitliliğini tanıtmayı bakımından çok önemli; tanımadığınız bir zenginliği nasıl koruyabilirsiniz.” Diyor. Yaşam alanları AB Habitat Yönetmeliği ve Bern sözleşmesine göre belirlenen ÖBA’ların maruz kaldığı tehditlerin başında tarıma alanlarının genişletilmesi ve şehirleşme geliyor.(bkz: Harita.9;128)”(Haziran,2003;32)

V.4.2.b-Sarı Çerçeve:

Bu bölümde pek farklı konularda yayınlar yapılmaktadır. Burada işlenen konuların genel özelliği derginin çalışanlarının çeşitli bilgileri ya da derginin çeşitli faaliyetleri ile çeşitli genel kültür bilgileri yer almaktadır. Ayrıca bazen bir fotoğraf verilip bununla ilgili çeşitli genel kültür bilgileri yer almaktadır.

“Dünyayı Algılama Sanatı: Türkiye Coğrafya Kurumu (TCK) geçtiğimiz ay ilköğretim okulları ve liseler arası Coğrafya Proje Yarışması’nın sonucunu açıkladı. National Geographic Türkiye sponsorluğunda düzenlenen ve 45 okulun katılımıyla 92 projenin sunulduğu yarışmada dereceye giren projeler, dergiye yıllık abonelik, VCD seti, National Geographic fotoğraf kitabı ile ödüllendirildi. Çalışmalar öğrencilerin Coğrafya bilimi metotlarını kullanarak, yakın çevrelerinden ne derecede etkilendiklerini yorumlamalarına göre değerlendirildi.

TCK Başkanı Doç.Dr. İ. Yaşar Hacısalihoğlu amaçlarının Coğrafyayı öğrencilere cazip gelen bir derse dönüştürmek olduğunu belirtiyor: “Coğrafya ülkemizde yeterince bilinmiyor, tanınmıyor ve öğrencilerin ilgisini çekmeyi başaramıyor.” Teması “yakın çevremiz” olan yarışmanın öğrencilere Coğrafyanın hayatımızın içinde olduğunu öğretmeyi amaçladığını belirten Doç.Dr. İ. Yaşar Hacısalihoğlu “Coğrafya, dünyayı algılama sanatıdır. Yarışma ile öğrencilerin Coğrafya bilincine ulaşmaların, yaşadığımız çevreye sahip çıkma sorumluluğunu hissetmelerini istedik. Bu yarışma ilk adımdı; çalışmalarımız sürecektir.” diyor” (Aralık,2003;66).

Görüldüğü üzere derginin kendi faaliyetleri ile ilgili bilgiler bu bölümde ağırlıklı konulardır. Başka bir örnek aşağıda çıkarılmıştır. “Coğrafyanın sızısı” başlığıyla yayınlanan bu bölümde Prof.Dr. Aykut Barka ve Prof.Dr. Sırrı Erinç’in anısına yazılan yazılar yer almıştır.

“Barka’dan tam bir hafta sonra 8 Şubat’ta yaşayan en büyük Coğrafyacımız Prof.Dr. Sırrı Erinç’in ölüm haberini aldık. 84 yaşında yitirdiğimiz Erinç, Fiziki Coğrafyanın pek çok dalında Türkiye’nin ilklerini gerçekleştiren, klimatoloji bilimini temellerini atan kişiydi. Alanında dünyanın sayılı isimleri arasında yer alan, çalışmaları uluslar arası bilim çevrelerinde ses getiren Sırrı Hoca için genç kuşağın eğitimi ayrı bir önem taşırdı. Büyük bir hevesle yazdığı lise ders kitaplarıyla, her birimizin coğrafi bilgisine katkısı bulunmuştu. “Onu her aradığınızda, sizi bir kez daha şaşırtırdı” diyor editörlerimizden Gökhan Tan: “Dünyanın en ücra köşelerinde yer alan , sadece o bölgeye özgü coğrafi formlar hakkındaki sorularınızı bile anında cevaplardı”(Mart,2002;38).

V.4.2.c-Bize Sorun:

Bu bölümde okurlardan gelen çeşitli sorulara kısa cevaplar verilmektedir. Gelen sorular her konuyu kapsayan sorular olup daha çok insanların ilginç merakları ile ilgili sorulardır. Bununla beraber bazı coğrafi nitelikte olabilecek sorular da mevcuttur.

“-Tornadolar neden özellikle ABD’de görülür?

-ABD’nin topografisi, atmosferik ve oseonografik özellikleri tornado oluşumu için ideal ortamı sağlar. Kümülonimbüs bulutları , Meksika Körfezi’nden aldığı nemle elektrik yüklenir. Subtropikal jet akımı üzerinde , yerden 10-20 km. yükseklikte esen kuvvetli rüzgarlar Kayalık Dağları aşar ve ABD’nin güneyindeki düzlüklerde şiddetlenir. Bu da siklonik dönüşü (saat istikametinin tersine) kuvvetlendirir. Aslında sadece ABD’de değil sayıları çok olmamakla birlikte Avustralya ve Çin’de de tornado görülmektedir”(Mayıs,2002;56).

V.4.2.d- Okur Mektupları:

Bu bölümde dergiye gelen okur mektuplarından bazıları yayınlanmaktadır. Bu mektupların seçiminde dergiyi övücü olanların seçildiği göze çarpmaktadır. Ticari bir dergi olmasından ötürü bu olgu doğaldır. Bununla beraber derginin okuyucu kitlesine ışık tutması açısından bazı örneklerin verilmesinin derginin genel özelliklerinde önemli bir yeri vardır.

“İç Anadolu Bölgesi: Çoğu kişinin İngilizce olduğu için sadece fotoğraflarına baktığı Türkçe olarak yayınlamanız gerçekten çok büyük başarı. Eylül 2002 sayısı Yeryüzü Güncesi’nde kullanılan bir terim konusunda küçük bir uyarıda bulunmak istiyorum. Türkiye’de coğrafi bölgelerin isimleri 1941 yılında Ankara’da toplanan 1. Coğrafya Kongresi’nde saptanmıştır. Bu kongrenin sonuçlarına göre Türkiye’deki 7 coğrafi bölgeden birisinin adı “İç Anadolu Bölgesi”dir. Bu isim daha sonraları bir polemik konusu olmuş ve “Orta Anadolu” diye bir isim ortaya atılarak “İç Anadolu” yerine kullanılmaya başlanmıştır. Bu karmaşa günümüzde de meslektaşlarım arasında devam ediyor. Ancak resmi olarak “İç Anadolu Bölgesi” ismi değişmemiştir. Bu nedenle bölge ismindeki tartışmalar bitene kadar “İç Anadolu Bölgesi” isminin kullanılması daha doğru olacaktır. Yayın hayatınızda başarılar.

Doç.Dr.Hakan Yiğitbaşıoğlu. Ankara Üniversitesi Coğrafya Bölümü ” (Kasım 2002;16)

“Deniz Kaplumbağaları: National Geographic’in Ekim 2002 sayısında yayınlanan “Sığ sularda” başlıklı yazıda ülkemizde yaşayan dört tür deniz kaplumbağasından bahsediliyor. *Trionyx triunguis* tatlı su kaplumbağası olup daha çok göllerde yaşar; sadece nehir ağızlarında beslenmek amacıyla denizlere de çıkar. Bu nedenle bu türe deniz kaplumbağası demek mümkün değildir. National Geographic gibi bilimsel bir derginin doğrusu böyle bir hataya düşmesi beni şaşırttı.

Yrd.Doç.Dr. Yakup Kaska Pamukkale Üniversitesi Biyoloji Bölümü,Denizli

Cevap: Doç.Dr. Ali Cemal Gücü konuyla ilgili şöyle diyor: Her ne kadar yayılım alanları çoğunlukla tatlı su sistemleri olarak bilinse de, Türkiye’de gerek bilim kuruluşları ve gerekse de sivil toplum örgütlerince gerçekleştirilen deniz araştırmalarında *Trionyx triunguis* türü sucul kaplumbağaya İskenderun ve Mersin körfezlerinde 50 mere derinliklerde ve tüm yıl boyunca rastlandığı ortaya konulmuştur. Ege Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi öğretim üyesi Doç Dr. Ertan Taşkavak aynı tür için yakın çevresinde hiçbir tatlı su sistemi bulunmayan Kos Adası’ndan kayıt vermiştir. (bkz. *Chelonian Conservation and Biology*, 1999, 3(3):510-512) Ayrıca Orta Doğu Teknik Üniversitesi Deniz Bilimleri Enstitüsü’nce sürdürülen çalışmalar sonucunda bu türün yıl boyunca Mersin Erdemli’de tuzluluk oranının % 38 olduğu ODTÜ-DBE limanında yoğun olarak bulunduğu belirlenmiş ve bu alan türünün korunması amacıyla koruma altına alınmıştır.” (Aralık, 2002; 16)

“Keşif Heyecanı: Bilim tarihinin en çok ilgi çeken maceralı sayfaları 18. ve 19. yüzyıllarda yoğunlaşmış bulunan coğrafi keşif seferleri olmuştur. 20. yüzyılda gelişen ulaşım alt yapısı olanakları içinde , yeryüzünün her noktası keşfedilmiş ve Coğrafya da serinkanlı kuramsal bir bilim haline gelerek gelişmesini sürdürmeye başlamıştır. Bu yüzyılda keşif serüveninin heyecanını evlerimizin oturma odalarına ,National Geographic’e taşımıştır. Kanımca, bu derginin tüm dünyada başka dergiler için hayal olan büyük tirajlara ulaşmasının sırrı, bu heyecanı canlı tutmasında yatmaktadır.

Prof.Dr. İlhan Tekeli.”(Haziran, 2001; 14)

“Orman Vafını Kaybetmiş Araziler: Derginizi sürekli takip ediyoruz. Kasım 2003 sayınızda yer alan orman yangınları ile ilgili sayınızı beğeniyle okuduk. Biz İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Ormancılık Hukuku Ana Bilim Dalı öğretim üye ve elemanlarıyız. Son dönemlerde gündemde olan orman vafını kaybetmiş arazilerin orman sınırları dışına çıkarılması konusunda bir çalışma yapmanızı ve bu şekilde çok büyük bir çevre tahribatı olasılığını tüm yönleriyle kamuoyuna anlatmanızı talep ediyoruz. Çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Aynur Aydan Coşkun. *İÜ'den bir grup öğretim üyesi adına* (Aralık,2003;16)

“Ders kitaplarımız derginiz gibi olsaydı: National Geographic ailesine selamlar. Ben de genç okurlarınızdan biriyim. Lise 2. sınıfa gidiyorum. Size nasıl teşekkür etsem azdır. Çünkü sayenizde eskiden nefret ettiğim Coğrafya ve tarih derslerinden artık büyük zevk alıyorum. Tüm öğrenciler bir araya geliyor ve derginizi okuyoruz. Öğretmenlerimiz de bu durumdan çok memnun. Keşke bütün ders kitaplarımız National Geographic gibi olsaydı.

Mine Türkmen Rize” (Nisan,2003;24)

Yukarıdaki örnekler incelendiğinde pek çok kesimden okuyucunun dergiyi takip ettiği hatta akademik düzeyde de takip edildiği anlaşılmaktadır. Bu açıdan derginin geniş bir kitleye ulaşmasından başka akademisyenler tarafından da takip ediliyor olmasının burada belirtilmesinde fayda vardır.

Yukarıda sayılan bölümlerden başka “Forum”, “Geçmişe bakış”, “Editörden” gibi bölümler de mevcuttur. Forum kısmında derginin Türkiye editörünün yayınlanan sayı ile ilgili görüşleri, Editörden kısmında dergi editörünün bir yazısı, Geçmişe Bakış bölümünde ise eski bir fotoğraf ve bu fotoğrafla ilgili bir metin yer almaktadır.

V.5-DERGINİN DİL-ANLATIM VE GÖRSEL AÇIDAN İNCELENMESİ:

V.5.1-Dil ve Anlatım: Daha önce de belirtildiği üzere ve Atlas dergisinde de olduğu gibi, derginin dil ve anlatım açısından incelenmesinde derginin bir ders kitabı ya da bir bilimsel dergi olmamasından ötürü dilin kullanımındaki özellikler dikkate alınırken, bu olgu göz ardı edilmemekle birlikte derginin Coğrafya öğretimindeki yeri açısından dil kullanımının doğruluğu ilkesi, bir eğitim ya da bilimsel dergi basamaklarına uygun olarak incelenecektir. Ayrıca tez konusu bir dergi incelemesi olmayıp dergilerin

Coğrafya öğretimindeki yeri ile ilgili olduğundan derginin dil ve anlatım özelliklerinin niteliğinden çok Coğrafya öğretimi açısından nasıl bir özellik taşıdığı önemlidir.

Burada belirtilmesi gereken bir özellik de derginin içeriğinin tamamına yakın bir kısmının yabancı ülkelerde çıkanlarla aynı olmasıdır. Bu açıdan bakıldığında derginin dil ve anlatımında çeviri söz konusu olduğu unutulmamakla birlikte, derginin sadece Türkiye sayıları tez konusunun kapsamında olduğundan Türkiye sayılarındaki dil-anlatım özellikleri incelenecektir.

Derginin dil ve anlatım özellikleri içerisinde, metinlerde genel olarak herhangi bir imlâ hatası veya noktalama işareti hatasına rastlanmamıştır. Cümle yapısının incelenmesi ise derginin anlatım özelliklerinde ortak olan “tasvir” metoduna uygunluk arz etmekle birlikte genel olarak ana konularda bu yöntem kullanılmaktadır. Bölümler kısmında ise tasvirden ziyade normal bir anlatım tarzının yanı sıra konuyla ilgili uzmanların görüşlerine de yer verilmektedir.

“Yüksek irtifa dalışlarında en büyük sorun soğuk. Yrd.Doç.Dr. Murat Egi “Cihazın düşük ortam basıncından nasıl etkileneceğini, su içinde kalan kısımlarının donup donmayacağı bilmiyorduk. Ancak yapılan bir dizi buzaltı dalışı, sistemin yüksek irtifada da olumlu sonuçlar verdiğini gösterdi.” diyor. Solunum cihazları dalgıçları da soğuktan koruyor: “ Dalgıç elbiseleri buz altında yapılan dalışlarda sınırlı bir yalıtım sağlıyor. Oysaki bu cihazın filtresinin karbondioksiti emmesi sırasında oluşan yüksek ısı, dalgıcın sıcak gaz solumasını sağlıyor ve üşümeyi önüyor. Böylece dipte kalış süresi de uzuyor.” Egi’ye göre gelecekte bu donanımlarla yapılacak dalışlar sayesinde yüksek irtifa göllerinde ender rastlanan canlıları da gözlemlemek mümkün olacak.” (Aralık,2002;26)

Yukarıdaki örnekte görüldüğü üzere bölümler kısmındaki yazılarda anlatım bol bol alıntılarla yapılmaktadır. Burada dikkati çeken bir özellik de “buzaltı” kelimesinin ayrı yazılmamış olması ve üçüncü mısırda “donmayacağı” kelimesinin anlatımı

bozmasıdır. Doğrusu ise “donmayacağını” şeklinde olmalıdır. Ancak bu tür hatalar çok ender olmaktadır ve muhtemelen yazım hatasıdır.

Ana konularda ise daha önce de belirtildiği üzere “tasvir” metodu ile işlenmektedir. İşlenen konu anlatımında yazarın veya gezginin kişisel izlenimleri ile bölgenin genel özellikleri birlikte açıklanmakta, bununla beraber işlenen konu herhangi bir mekana ait ise ilgili mekanda yaşayan insanlarla yapılan sohbetler de yer alabilmektedir.

“Fuji’nin manyetik çekimi öyle yoğun ki, bu konuda söylenecek hiçbir şey abartılı olmayacaktır. Dağın tek konisi, Japonya’nın bumerang biçimli ana adası Honşu’yu ikiye bölen tektonik sınırdan, Fossa Magna’dan yükselir. Japonların deyişiyle Fuji-San berrak bir günde 113 km. ötedeki Tokyo’dan görülebiliyor. Yüzyıllarca Japonya’nın doğal ziyaretgâhlarının en kutsalı olan Fuji, bugün popüler bir maden suyu markası ve Fuji Foto ve Fuji Xerox gibi çok uluslu devlerin de olduğu yüzlerce işin gözde logosu olarak daha dünyevi biçimlerde karşımıza çıkıyor. Deneyimli bir dağcı bana “Fuji’siz Japonya, Özgürlük Anıtsız Amerika gibi olurdu” dedi.” (Ağustos,2002;82).

Bununla beraber bilimsel olabilecek metinler fotoğrafların üzerinde ya da kenarında verilmektedir. Bu bilgilerde de anlatım bilimsel dilin genel özelliği olan geniş zaman fiillerinin kullanılması yerine daha çok şimdiki zaman fiilleri kullanılması şeklinde olmaktadır. Ancak kesin ifadeler de yer alabilmektedir.

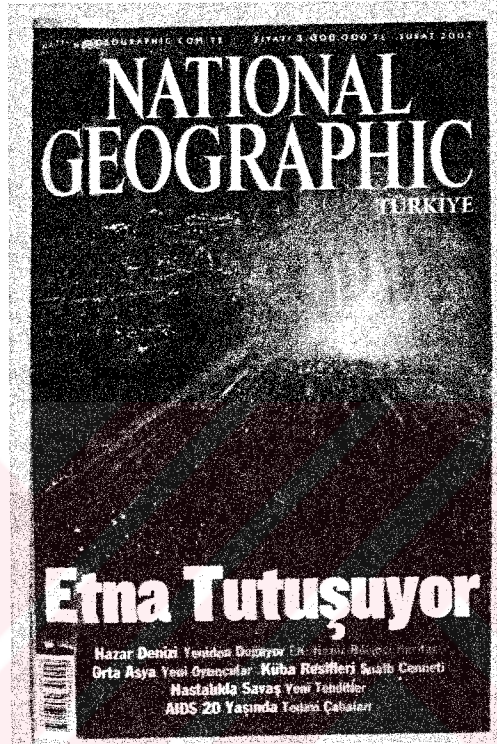
“Fuji Dağı’nın son patlamasından bu yana yaklaşık 300 yıl geçti ve bu sessizliğin daha ne kadar süreceğini kimse bilmiyor. Büyük Okyanus’un çevresinde bir yay çizen ve çarpışan tektonik levhalardan oluşan jeolojik hat üzerinde oluşan Fuji, 8. yüzyıldan bu yana en az 10 kez patladı. Üst üste binen lav ve kül katmanları Fuji’nin Japonya’nın en yüksek dağı olmasını sağladı.

Fuji, 1707'deki son patlamada Tokyo'yu kaplayan bir kül bulutu püskürttü. Bu patlamanın bir çizimi, bir miras olarak Fumio Takiguçi'nin elinde. Takiguçi'nin ailesi kuşaklar önce bu çizimi oda ve yiyecek karşılığında zengin bir sanatçıdan almış. Bir patlama durumunda ailesiyle Gotemba'daki evlerinden kaçabilmek için akıllıca bir tahliye planı yapmış olan Takiguçi, "Burada yaşamak tehlikeli olabilir, ancak biz riskleri ciddiye alıyoruz." Diyor. Bazı yanardağ bilimcileri son verilere dayanarak Fuji'nin çok yakında yeniden patlayabileceğini tahmin ediyor" (Ağustos,2002;86).

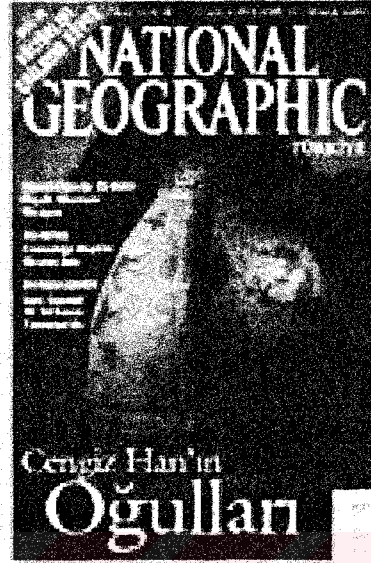
Görüldüğü üzere anlatım özellikleri genel olarak ana konularda tasvir şeklinde verilmektedir. Anlatımda bilimsel dil kullanılmamakta, bilimsel bilgiler metin içersinde dağınık ve konuyla bağlaştırmacı bir şekilde verilmektedir. Bir başka özellik de, tüm metinlerin fotoğraflarla destekleniyor olması ve anlatımın bir nevi fotoğrafla birlikte bir bütün oluşturmasıdır.

V.5.2-Görsellik: Daha önce de belirtildiği üzere görsel açıdan kişilerde ilgi uyandırmak kuşkusuz dergiler için en önemli özelliklerden birisidir. Bilimsel dergiler için geçerli olmayan bu olgu bilimsel olmayan dergilerin tamamı için söz konusudur. Çünkü bu dergilerin hemen hemen tamamı ticari bir yapıya sahiptirler. Dergi incelenirken diğer aşamalarda ve Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi'nde olduğu gibi tezin konusunun bir dergi incelemesinden çok derginin Coğrafya öğretimindeki yeri ile ilgili olmasından ötürü, Coğrafya öğretmenleri veya Coğrafya öğrencileri için çekicilik özelliği ile birlikte Coğrafya öğretiminde bir ek kaynak oluşturabilme özelliği de dikkate alınarak bir değerlendirme yapılacaktır. Bu sebepten bir ders araç-gerecinde bulunması gereken özellikler baz alınacak ve ticari açıdan görselliği dikkate alınmayacaktır.

V.5.2.a-Kapak:

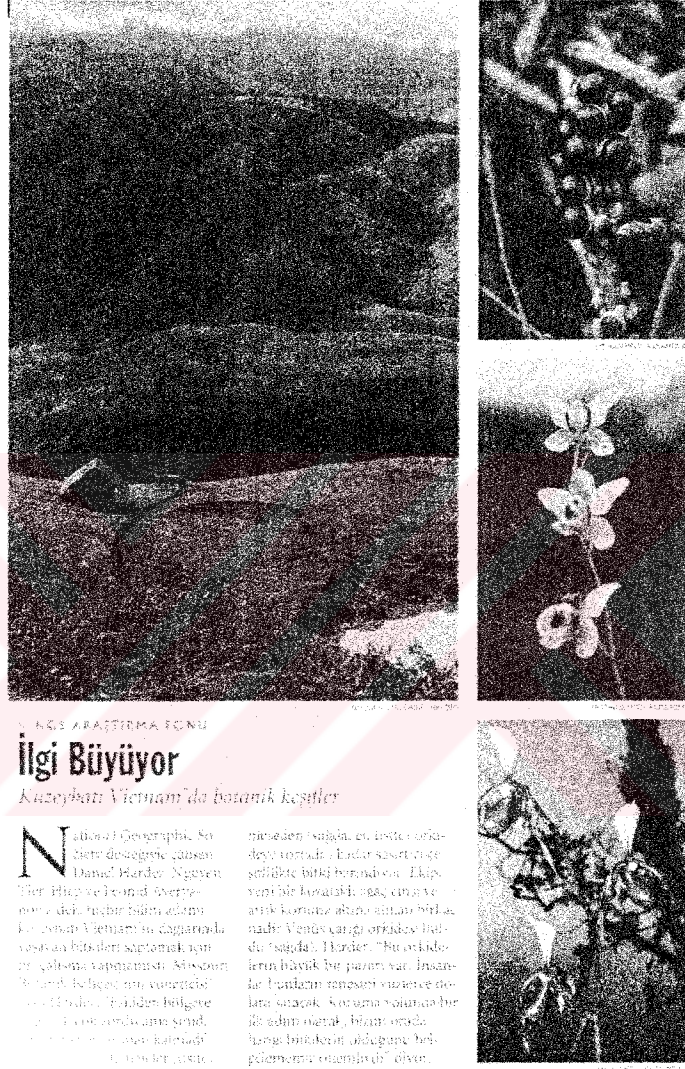

Üstteki şubat 2002 sayısına ait bu kapak başarılı. Coğrafya öğretmenleri veya öğrencileri için ilgi çekici. Kapağın çekicilik duygusu ile öğrencilerin daha fazla bilgi edinme arzusu artabilir.

Bu ağustos 2002 sayısına ait kapaktır. Bu kapaktaki ana konu başlığı tarih ile ilgilidir. Bir Coğrafya öğretmeni veya öğrencisi bu kapağa bakarak coğrafi bilgi edinebilme yargısına varamaz. Coğrafya öğretimi açısından başarısızdır.

V.5.2.b-Sayfa Düzeni:

YAKIN KARAĞIÇTIRMA TONU

İlgi Büyüyor

Kuzeybatı Vietnam'da botanik keşifler

National Geographic, Soğuk denizlere yakın olan Danai Hırda Nguyen Tiler ilgisini Leonid Werrenov'un da, hiçbir bilim adamı keşfetmemiş Vietnam su dağlarında yaşayan bitkileri sepmek için bir çalışma yapmıştır. Missouri Botanik Bahçesi'nin kurucusu, "Bu bölge, bitkilerden bölgeye" dedi. "Bu bölge, bitkilerden bölgeye" dedi. "Bu bölge, bitkilerden bölgeye" dedi.

meseden (sığır), en üstte (sığır) dedi. "Bu bölge, bitkilerden bölgeye" dedi. "Bu bölge, bitkilerden bölgeye" dedi. "Bu bölge, bitkilerden bölgeye" dedi. "Bu bölge, bitkilerden bölgeye" dedi. "Bu bölge, bitkilerden bölgeye" dedi.

Bu sayfa düzeni başarılı. Hem konu ile ilgili bilgi, hem bölgeye ait bitki örtüsü ile ilgili fotoğraf hem de bölgedeki bazı bitkilere ait fotoğraf mevcut. Metinler ile fotoğraflar anlam bakımından uyumlu.

KÜLTÜR

İngilizler Çaydan Soğudu

Türk çayı ise demlentiyor

Tarih boyunca çay tüketiminde başı çeken İngiltere'de çay satışı artık daha az zaman alıyor. Alternatif içeceklerle yemelik merak ve konuşturmacıya geçen yaşam, son yıllarda İngiltere'de çay tüketiminin hızla düşmesine yol açtı.

London merkezli araştırma şirketi Datamonitor'un verilerine göre İngilizler 2002 yılında kişi başına 2,24 kilogram çay tüketti. 1990 fincanı karşılık gelen bu miktar 1997 verilerindeki 1300 fincan çay tüketimiyle karşılaştırıldığında düşüş gözleniyor.

Datamonitor'dan analist John Band, bu düşüşün ardında yatan birkaç nedene dikkat çekiyor. Genç İngiliz tüketiciler, daha çok buzlu çay ve moda olan özel aromalı kahveler içiyor. Demli-

sıcak çayı, eski moda olduğu, hazırlama aşamasının uzun sürdüğünü ve ayaküstü içmeye uygun olmadığı gerekçesiyle tercih etmiyorlar. Giderek daha çok

buğulu meyve çayı ve vesil çay satım almalarına rağmen bu çayların tüketimi, geleneksel "cuppa" ya (İngilizler bir fincan ısıtık, demli çaya cuppa adını veriyor) oranla devde kulak kalıyor.

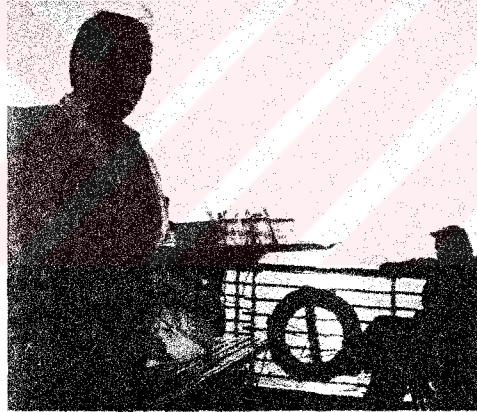
Şimdi dünyanın sümpeyon çay tüketicileri Türkleri Türkiye'de 2002 yılında kişi başına çay tüketim 2,29 kilogramı buldu.

—Margaret G. Zuckerman

2002 Yılı Toplam Çay Tüketimleri

(Her tür çay, kişi başına)

Türkiye	2,29 kg
İngiltere	2,24 kg
İtalya	1,51 kg
Hong Kong	1,47 kg
Polonya	1,21 kg
Fas	1,18 kg
Mısır	1,12 kg
İsrail	1,06 kg
Japonya	0,75 kg
Almanya	0,68 kg
Yunanistan	0,40 kg

Yerine Göre: Yarar Veya Zarar

İçinde taşıdığı zengin mineraller sayesinde birçok hastalığa iyi gelen çay, ülkemizde hiç ara vermeden, sabahtan akşama kadar tüketiliyor. Çayın etkin öğelerinden katekinin kas, sinir ve mide salgısını uyandırıcı, idrar söktürücü ve metabolizmayı hızlandırıcı etkisi var. Ancak esir çay tüketimi duvarlı bireylerde tokusuzluğa, gerginliğe, gastrit ve ülser riskinin artmasına neden olabiliyor. Ayrıca iyonik kalsiyum alımının artmasıyla kemik erimesi riski de büyüyor. Çayın içindeki antioksidan maddeler ise bağışıklık sistemini güçlendiriyor, ancak çay yemekle birlikte içildiğinde, kan yapımının etkinliğini azaltarak kansuzluk riskini artırıyor. Yemektan bir saat sonra içilen çayın ise bu tür etkisi yok.

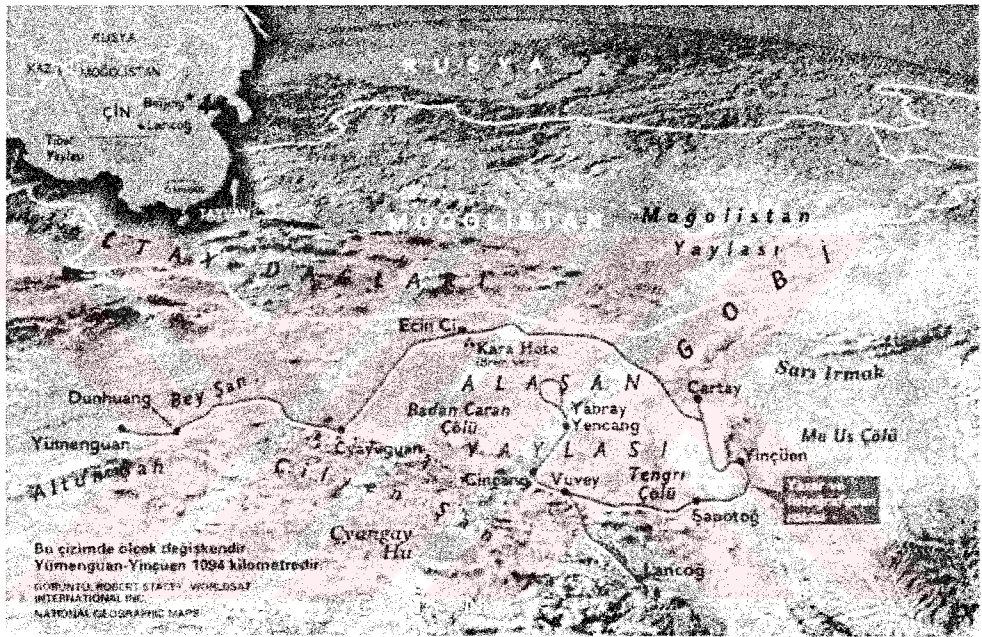
—Prof. Dr. Ayşe Baysal

KARDİYOLOGİ VE İÇ HASTALIKLARI UZMANI

54 NATIONAL GEOGRAPHIC • ARALIK 2004

Yukarıdaki sayfa düzeni yanlış. Sol alttaki fotoğraf sayfanın yan kenarına kaymış. Sağ üstteki fotoğraf ise yarıdan kesilerek sayfanın kenarında bitmiş. Ancak yine de konu ile uyumlu fotoğraflar mevcut.

V.5.2.c-Haritalar: Dergi, konuları işlerken ilgili konuyla ilgili haritalara da yer vermektedir.Derginin kendisine ait kartografya servisi tarafından hazırlanan bu haritalar genellikle lokasyon haritası ile birlikte verilmektedir. Bununla ilgili bazı örnekler aşağıda verilmiştir.

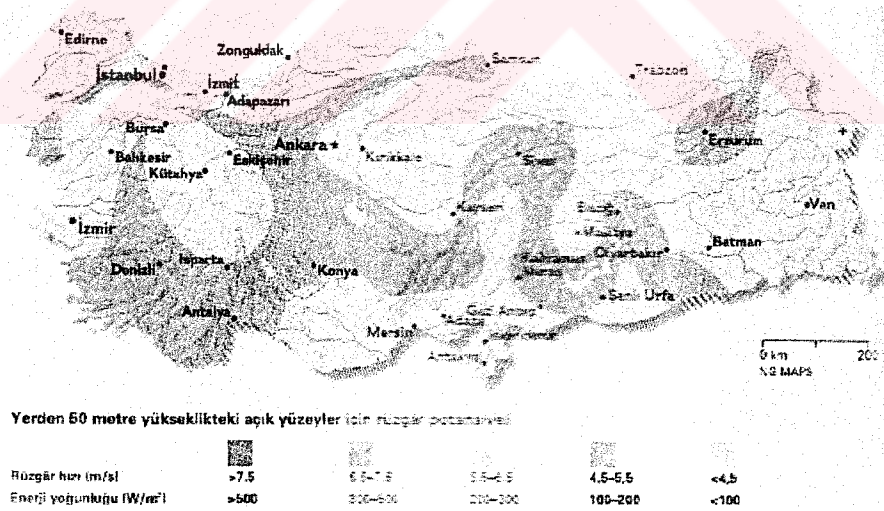
Harita.4-Alaşan Yaylası (N.C.T.D.,Ocak 2002)

Yukarıdaki örnekte bir çizim mevcuttur. Derginin kendi tabiri çizim olmasına rağmen bu çizimin harita olduğunu kabul ettiğimizde bazı özellikleri açıklamakta fayda vardır. Dergide metin içersinde verilen haritaların yaklaşık yarısında “değişken ölçek” kullanılmaktadır ve çoğunlukla renklendirme yöntemiyle hazırlanmışlardır. Aradığımız kaynaklar içerisinde değişken ölçekli bir haritaya rastlanmamıştır. Bu açıdan bu haritadan yararlanma da; örneğin iki mesafe arasının hesaplanmasında nasıl bir yöntem izleneceği muallakta kalan bir durumdur. Haritaların bir köşesinde iki mesafe arasının uzaklıkları verilse de, bu iki mesafe arasındaki yükselti farklarının dikkate alınıp alınmadığı belirtilmemiştir. Bu açıdan haritalarda bu olgunun verilmesinde yarar görülmektedir.

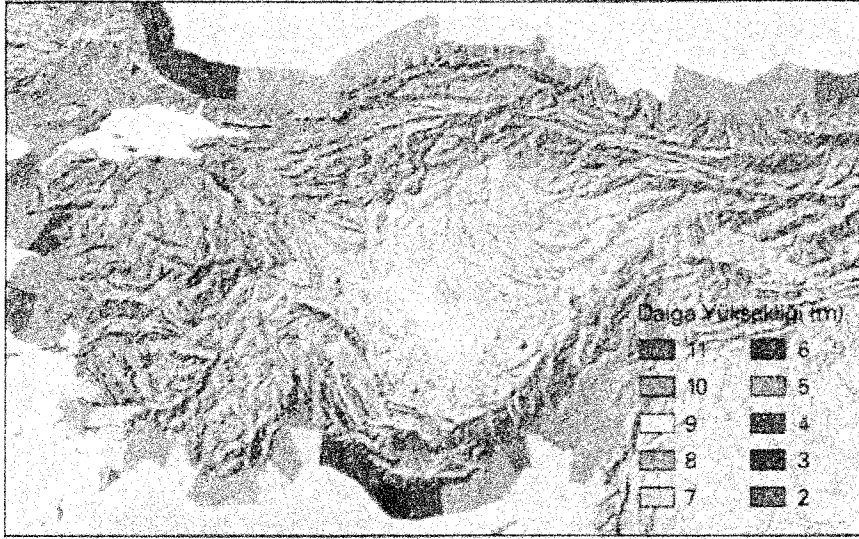

Alpler ile Apeninler arasında uzanan Po havzası, İtalya'nın dörtte birlik kısmını kaplar. Eski dönemlerdeki adı "dipsiz" anlamında Bodincus olan nehir 652 kilometre uzunluğundadır.

Harita.5- Po Nehri (N.C.T.D., Mayıs, 2002)

Harita.6- Türkiye Rüzgâr Potansiyeli (N.C.T.D., Kasım, 2002)

VERİLER: PROF. DR. ERDAL ÖZKAN, TÜRKİYE KİMLİK RÜZGAR VE DALGA İKLİM PROJESİ (NATO-WAVES), ODÜ

Harita.7-Türkiye Kıyıları Dalga Yüksekliği (N.C.T.D.,Haziran ,2003)

Ateş Hattında

Yeni bir harita yıldırım düşme olasılığı en yüksek bölgeleri gösteriyor

Harita.8- Dünya Yıldırım Düşme Olasılığı (N.C.T.D.,Ağustos, 2002)

Harita.9- Türkiye Önemli Bitki Alanları (N.C.T.D., Haziran, 2003)

V.5.2.d-Fotoğraflar: Daha önce de belirtildiği üzere dergi Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 13.07.2001 tarih ve 7868 sayılı kararı ile Orta Öğretim kurumları için tavsiye edilmiştir.

Yüksek öğretimde olduğu kadar ortaöğretim kademesinde de fotoğrafların önemli bir yeri vardır. Öğrenci anlatılanları belki zihinde canlandırır ancak anlatılanların fotoğraflarını gördüğü an zihinde kalıcılık etkisi oluşur.(Güngördü, 2002;134)

Dergi bugün dünyadaki mekanlarla ilgili olan en büyük fotoğraf arşivine sahiptir. Dergi hayvanların gece fotoğraflarını ve sualtı fotoğraflarını ilk olarak yayınlamış; tamamı renkli fotoğrafla çıkan ve kapağında hologram kullanan ilk dergi de olmuştur. Tezin konusu sadece ülkemizde çıkan sayılarını kapsadığından sadece ülkemizdeki çıkan sayılardaki bazı fotoğraflara yer verilecektir.

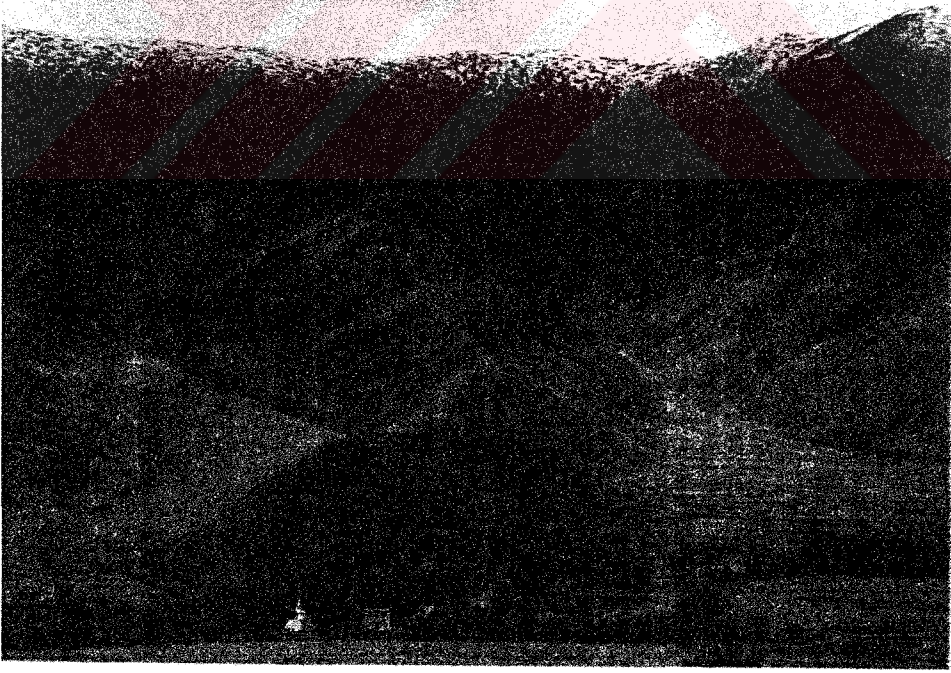
Fotoğraf.47- Hawaii'den bir görünüm (N.C.T.D.,Aralık, 2002)

Fotoğraf.48-, Sahra ölü'ndeki vahadan bir görünüm (N.C.T.D.,Aralık ,2002)

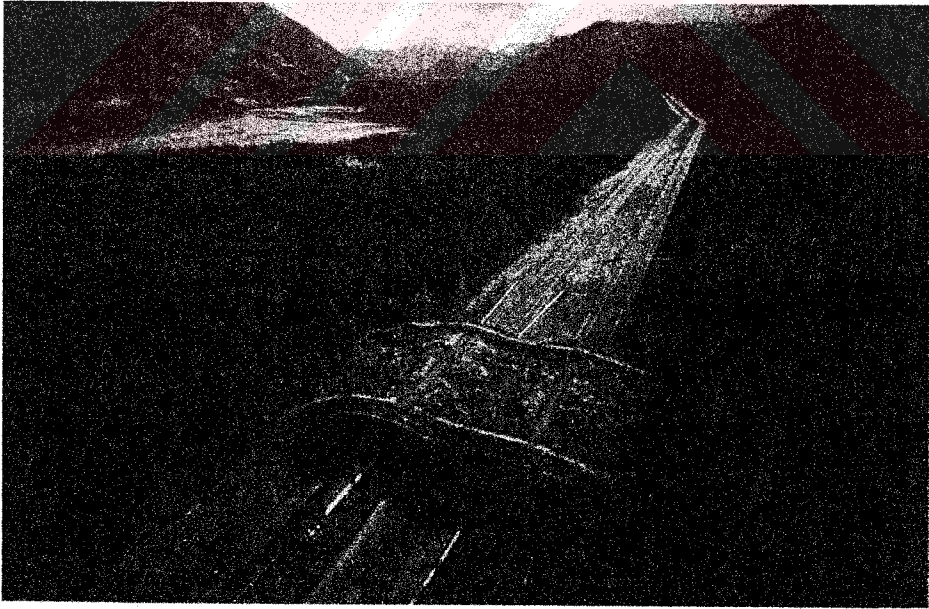
Fotoğraf.49-Kuğu Bulutlusu (N.C.T.D.,Aralık, 2003)

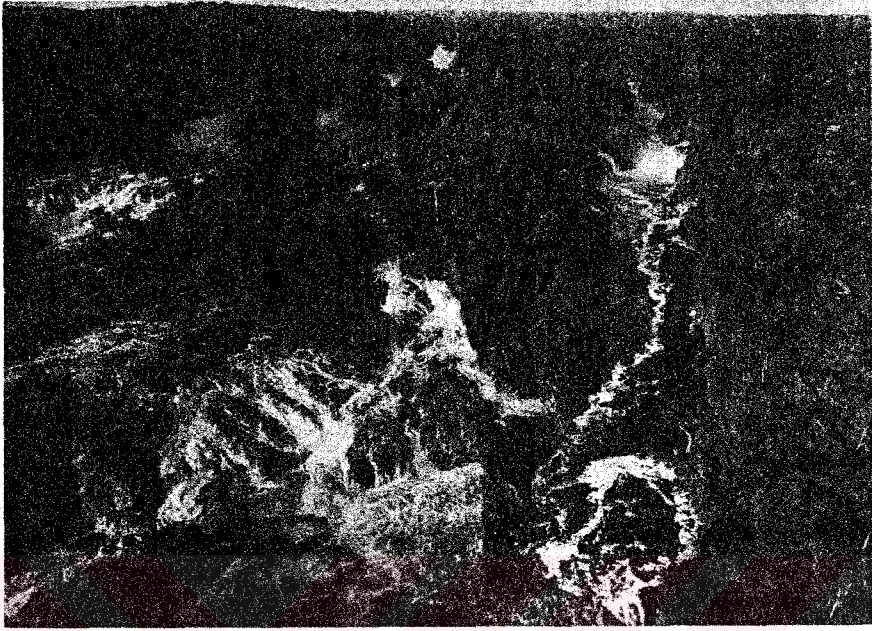
Fotoğraf.50-Çin'deki Hing-Duan Dağları'ndan bir görünüm (N.C.T.D.,Nisan, 2002)

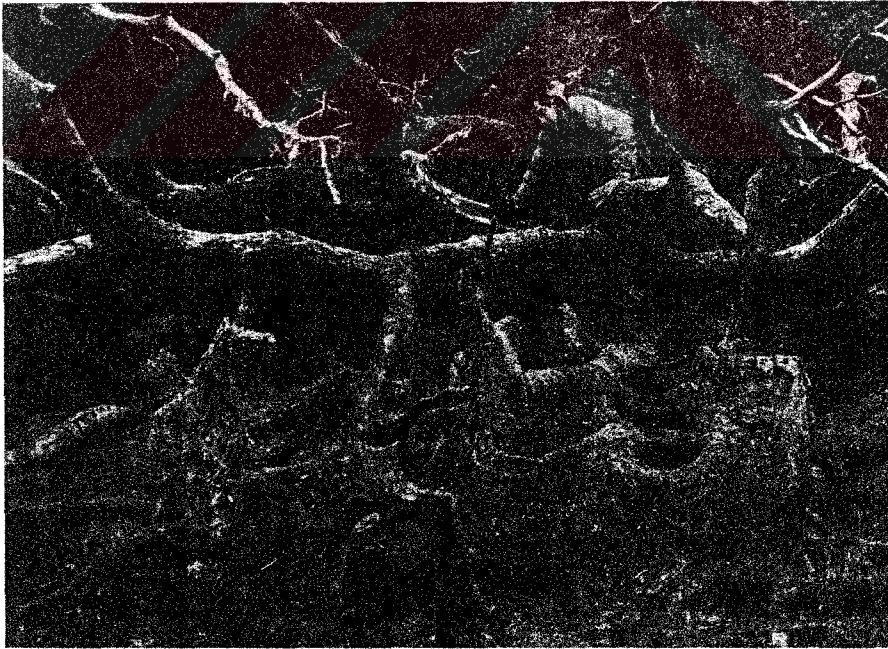
Fotoğraf.51-Sinop'tan bir görünüm (N.C.T.D.,Mayıs, 2001)

Fotoğraf.52- Vahşi hayvanlar için yapılmış köprüden bir görünüm, Alaska(N.C.T.D.,Temmuz 2001)

Fotoğraf.53-Kongou Şelaleleri'nden bir görünüm,Gabon (N.C.T.D.,Temmuz, 2001)

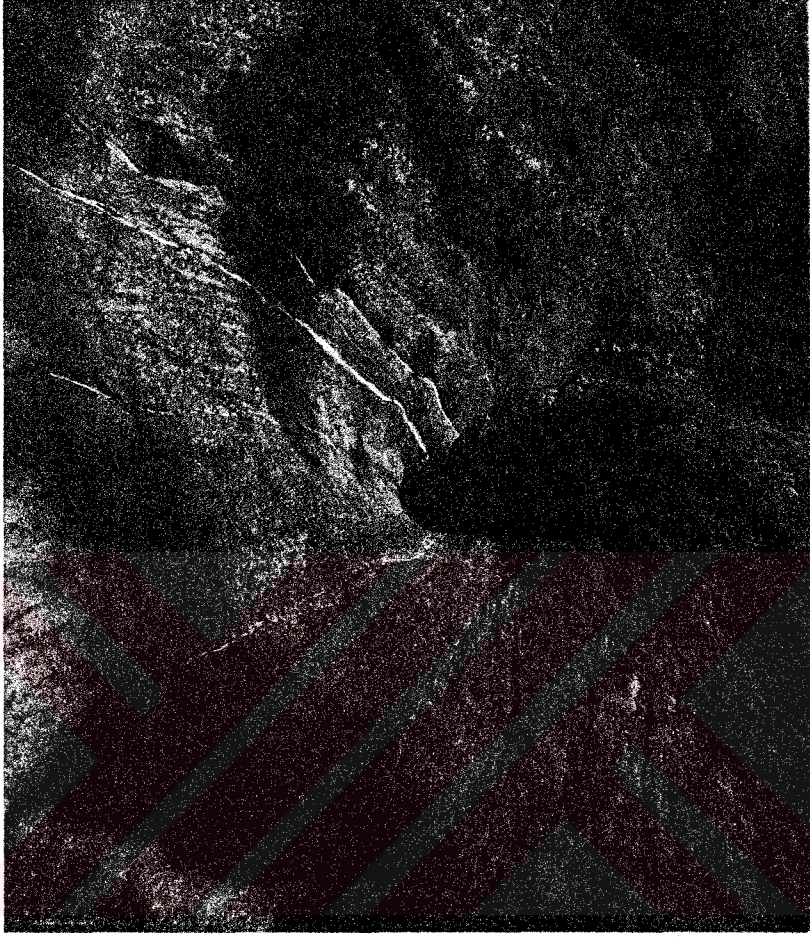

Fotoğraf.54-Madre de Dios Adası'ndaki bitki örtüsünden bir görünüm (N.C.T.D.,Haziran 2001)

Sürekli esen rüzgar
kayaları ortan co-
kelleri süzürüp yör-
dang deyin sirtlar
plastıfır. Bir kam-
yonkısı yarılarında
prıncak gibi keldi.
B) Yunenguan
yakınındaki yer-
dağlar. Aşağıda
en büyüklerinden.

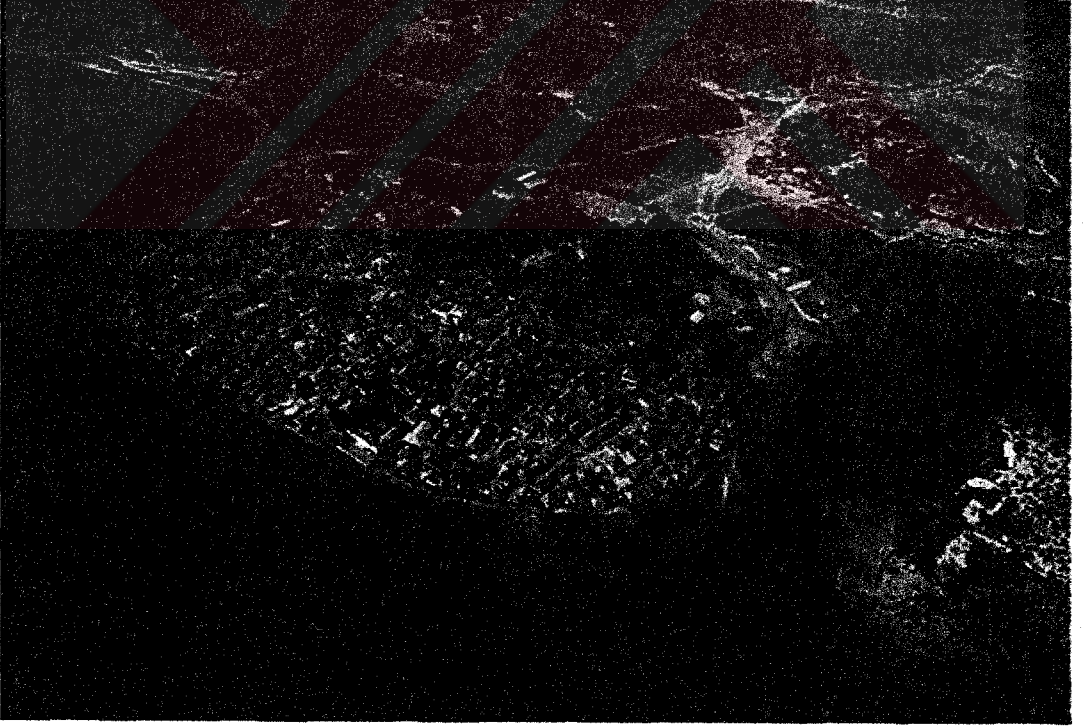
Fotoğraf.55- Çin'deki Yardanglardan bir görünüm, (N.C.T.D., Ocak, 2002)

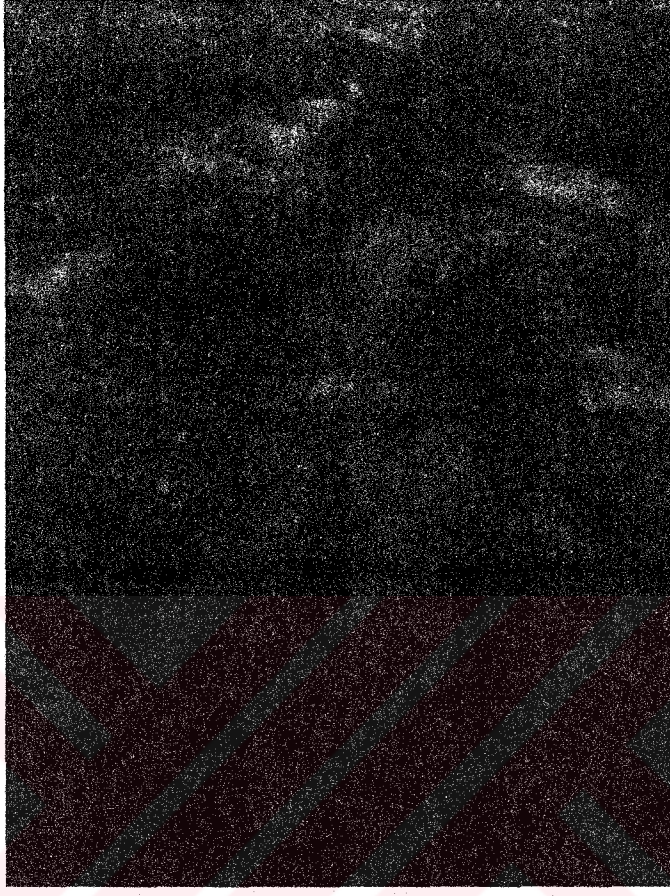
Fotoğraf.56-Hawaii'deki volkanik araziden bir görünüm (N.C.T.D.,Aralık ,2002)

Fotoğraf.57- Mercan Resiflerinden bir görünüm, Belize (N.C.T.D.,Eylül, 2003)

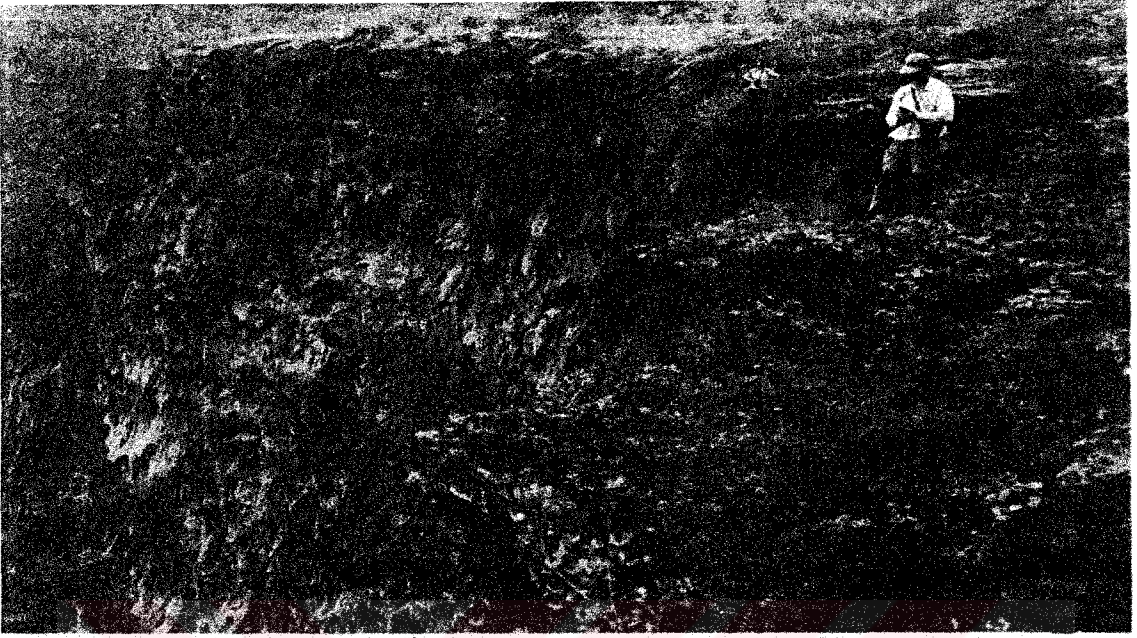
Fotoğraf.58-Cenne şehrinden bir görünüm.Mali (N.C.T.D.,Haziran, 2001)

Fotoğraf.59- Orta Afrika ormanlarındaki fillerin açtığı alanlardan bir görünüm
(N.C.T.D.,Eylül 2003)

Fotoğraf.60-Rondinara körfezindeki doğal limanlardan bir görünüm, Korsika
(N.C.T.D.,Nisan, 2003)

AŞIRI UÇLARA GİTMEK Yıllık musonlar Derbe Vadisi'ndeki kireçtaşı kayalıkları ıslatarak üç aylık bir yeşil mevsimi başlatır. İç kısımlara, Issız Mahal'e doğru gittiğinizde renkler kısa sürede soluyor. "Ne sıklıkla iyi yağmur alırız?" diye düşünüyor yerel rehber Mebruk Messin (karşı sayfada). "Yaklaşık her 20 yılda bir."

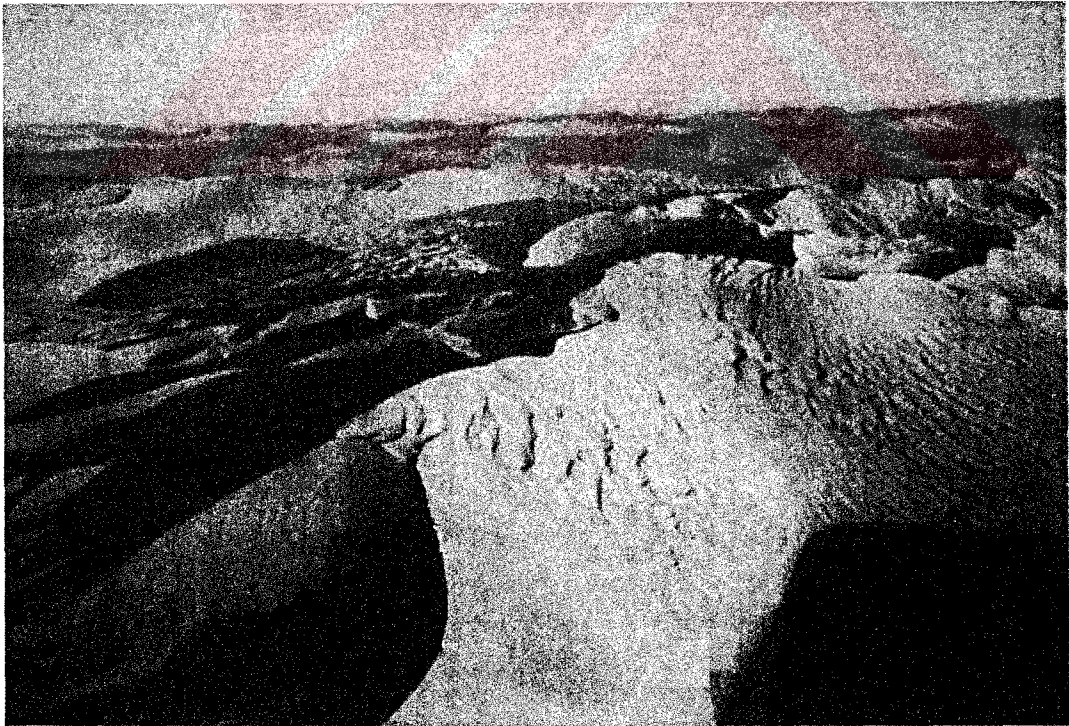
Fotoğraf.61- Derbe vadisindeki kireçtaşı kayalıklarından bir görünüm, Umman (N.C.T.D., Mayıs, 2003)

Fotoğraf.62-Fuji Dağı'ndan bir görünüm, (N.C.T.D., Ağustos, 2002)

Fotoğraf.63-Menderes oluşturmuş akarsudan bir görünüm Meksika (N.C.T.D.,Mayıs, 2001)

Fotoğraf.64-Alaşan ölu'nden bir görünüm, (N.C.T.D.,Ocak, 2002)

Fotoğraf.65-Etna Dağı'ndan bir görünüm (N.C.T.D.,Şubat, 2002)

Fotoğraf.66-Madre de Dios Adası'ndaki karstik mağara girişinden bir görünüm,
(N.C.T.D.,Haziran, 2001)

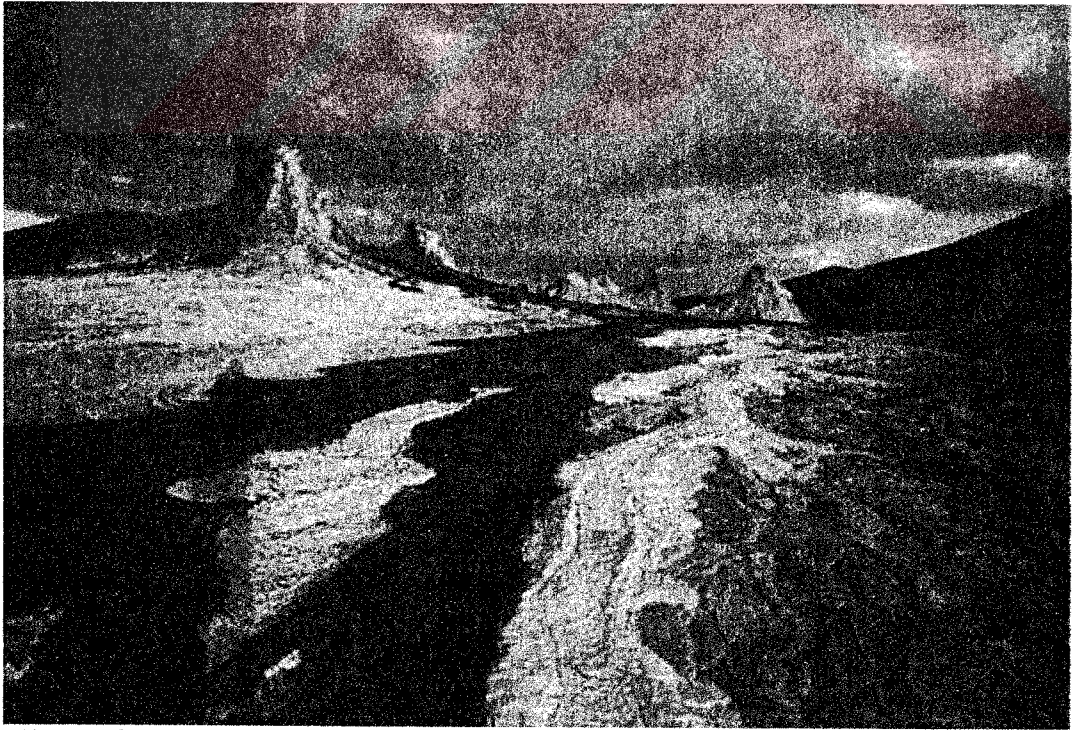
Fotoğraf.67- ABD’de oluşan Tornado’dan bir görünüm, (N.C.T.D.,Nisan,2004)

Fotoğraf.68-Kamçatka Yarımadasındaki göllerden bir görünüm (N.C.T.D.,Ağustos, 2001)

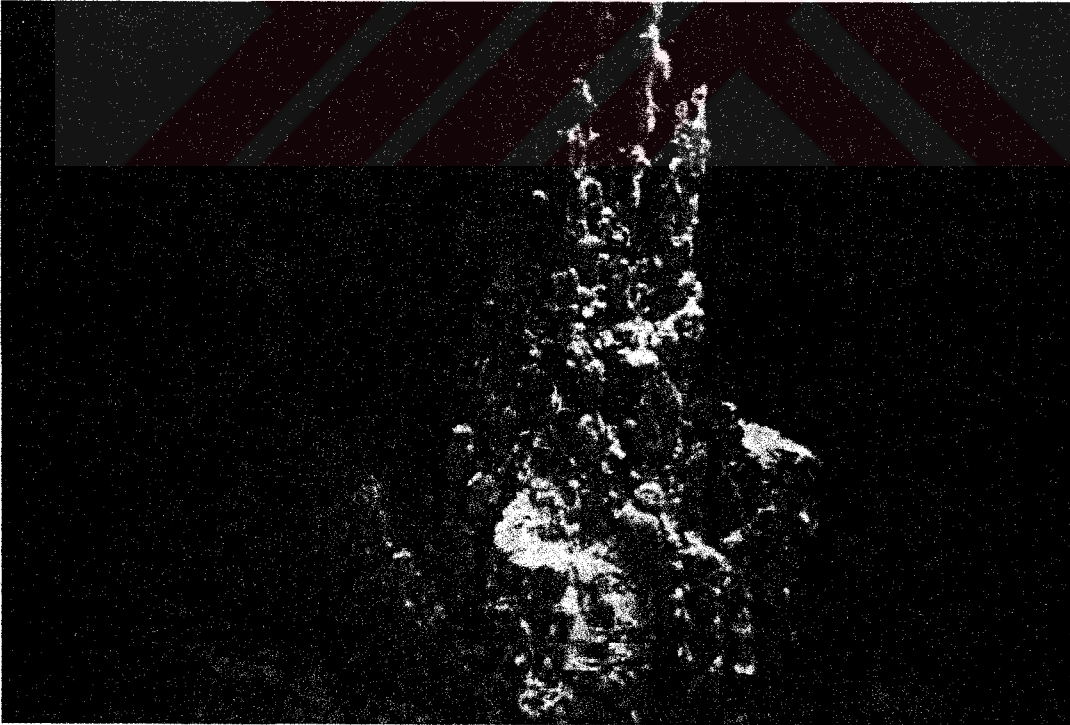
Fotoğraf.69-Ummman mağaralarından bir görünüm (N.C.T.D.,Mayıs ,2001)

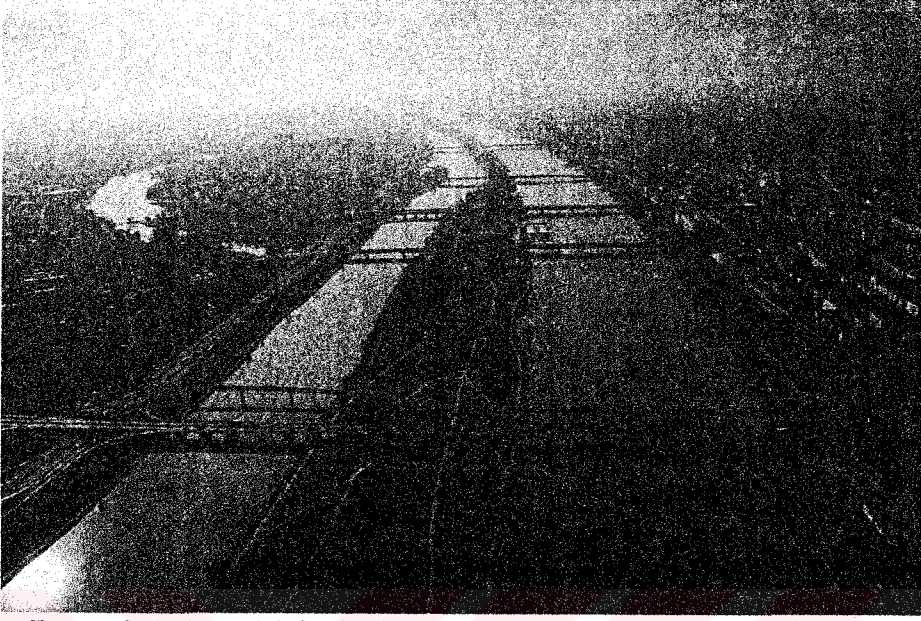
Fotoğraf.70-Ol Doingo Lengai dağından akmış lavlardan bir görünüm (N.C.T.D.,Ocak, 2003)

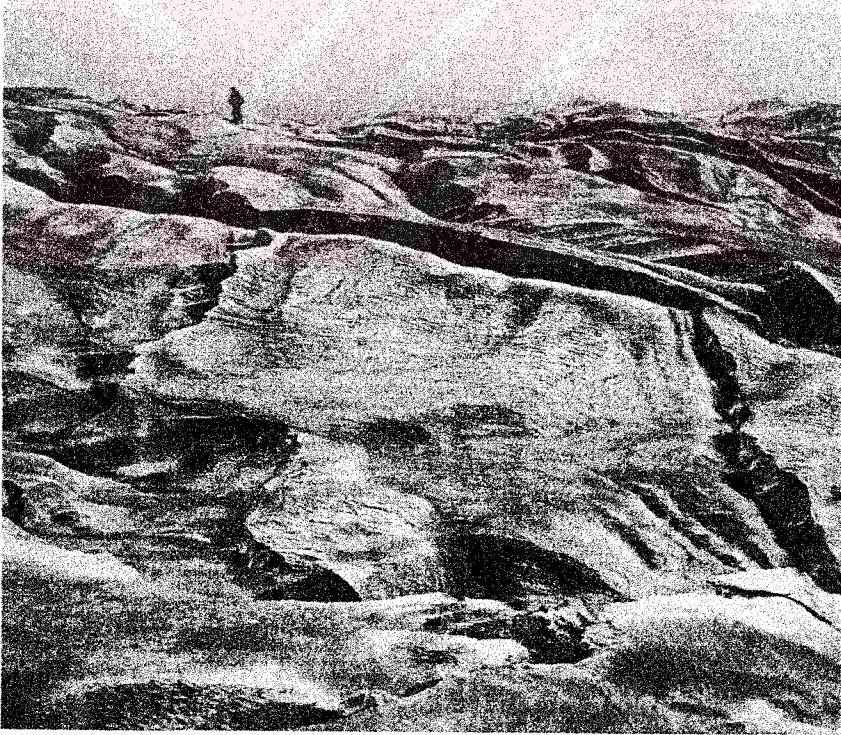
Fotoğraf.71-Ol Doingo Lengai dağındaki lavlardan bir görünüm (N.C.T.D., Ocak, 2003)

Fotoğraf.72-Deniz altı volkanından bir görünüm (N.C.T.D., Şubat, 2003)

Fotoğraf.73-Tuna Nehri'nden bir görünüm,Viyana (N.C.T.D.,Mart, 2002)

Fotoğraf.74-Karstik kayalıklardan bir görünüm,Madre de Dios Adası (N.C.T.D.,Haziran, 2001)

Fotoğraf.75-Madre de Dios Adasında volkanik kayalar üzerindeki kireçtaşı kayalıklarından bir görünüm bir görünüm (N.C.T.D.,Haziran, 2001)

V.6-EKLER:

Derginin ilk sayısından 2003 yılı sonuna kadar verdiği ekler aşağıda gösterilmiştir. Hiçbir ek verilmeyen aylar boş bırakılmıştır.

Tablo.21-National Geographic Türkiye Dergisi Ekleri

Ek	Ay	Yıl
Evren Haritası	Mayıs	2001
Keşifler Haritası	Haziran	
Dünyanın Hazineleri	Temmuz	
Moğollar/ Moğol Hanları	Ağustos	
Afrika Haritası	Eylül	
Biyolojik Çeşitlilik	Ekim	
Eski Mısır	Kasım	
Afganistan Haritası	Aralık	
Hazar Bölgesi Haritası	Şubat	2002
Antarktika Haritası	Mart	
İnkalar ve And Uygarlıkları Haritası	Mayıs	
Avrupa Haritası	Haziran	
Dünya'da Son Durum; Doğal Kaynaklar ve Çevre Haritası	Eylül	
Ortadoğu Haritası	Ekim	
Dünya Haritası	Aralık	
Güneş Sistemi Haritası	Mart	2003
Mavi Yolculuk Haritası	Ağustos	
Dünya ve Avrupa Haritası	Eylül	
Havacılık Tarihi Haritası	Aralık	

Dergi bu verdiği eklerden başka ücretli eklerde vermektedir. Bu ekler içerisinde çeşitli dünya ülkelerindeki bazı şehirlere ait gezi rehberleri, belgesel video kasetleri, derginin yayınladığı fotoğraflara ait albümler gibi ekler mevcuttur.

Tablo.22-İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın Yazarı	Araştırmanın Adı	Yapıldığı Kurum
Hatice Uzguç Koşar	Sosyal bilgiler ders kitaplarının incelenmesi	Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Bayram Seyman	Orta öğretim kurumlarında coğrafya ders kitapları	Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Fisun Akşit (Bozkurt)	Milli coğrafya ders kitaplarının incelenmesi	Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Feyzullah Akben	Türk basınında popüler bilim yayıncılığı ve Bilim ve Teknik Dergisi örnek olayı	Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Hüseyin Şimşek	Tanzimat ve Mutlakiyet Dönemi çocuk dergilerinin eğitim açısından incelenmesi	Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Nihat Bayat	Eski harfli çocuk dergilerinin (Çocuk Bahçesi, Çocuk Dünyası) çocuk eğitimindeki işlevleri	Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Bülent Dursun	Ortaöğretim kurumlarında basılı materyallerin (kitapların) biçimsel açıdan değerlendirilmesi	Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Meral Bilgili Kiriş	İlköğretim birinci kademede yararlanılan ünite dergilerinin içerik, dil ve biçimsel özelliklerine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri	Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Kamil İşeri	Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin ilköğretim programına uygunluğunun incelenmesi: Gösterge bilimsel bir betimleme	Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Halit Yanar	Bizim Mecmua Dergileri'nin incelenmesi	Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Ahmet Özpay	Hayat mecmuasındaki sanat, edebiyat ve fikir yazılarının sınıflandırılması ve değerlendirilmesi	Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Nebahat Dalga	Hayat mecmuasındaki fikri ve ilmi makalelerin incelenmesi (1926-1927)	Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü
Celal Aslan	Bahçe Dergisi'nin sistematik incelenmesi	Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Emine Kutlu	Genel liselerin birinci sınıflarında okutulan Türk dili ve edebiyat ders kitapları üzerine bir inceleme	Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Hatice Yaray	Lise öğrencilerinin başarılarını etkileyen kitle iletişim araçları ve sosyo-ekonomik faktörler	Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Okyay Doğan	Ünite dergilerine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirilmesi	Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Gülsüm Göktürk	Medyanın çocuk eğitimindeki rolü ve Türkiye Çocuk Dergisi örneği	İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Saliha Gökyer (Okutucu)	İlköğretim kurumları birinci kademesinde okutulan öğrenci dergilerine ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri (Konya ili örneği)	Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Aydın Çayır	Yazılı basının din eğitimi ve öğretimindeki yeri ve önemi	Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Ali Meydan	İlköğretim birinci kademe sosyal bilgiler öğretimi coğrafya ünitelerinin işlenişinde laboratuvar ve görsel-işitsel materyal kullanımının öğrencilerin niteliksel gelişimine etkisinin değerlendirilmesi	Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde sırasıyla, araştırma modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması ve çözümlenmesi yer almaktadır. Araştırma, alan araştırması yöntemine (survey) bağlı kalınarak anket uygulaması ve kaynak taraması yoluyla yapılmıştır.

I-Araştırma Modeli

Bu araştırma, Magazin coğrafya dergilerinin coğrafya öğretimi alan yüksek öğrenim öğrencileri üzerindeki etkilerini belirlemeye yönelik olduğu için tarama modelindedir. Tarama modelleri geçmişte ya da halen var olan bir durumu, var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2000:77). Yüksek öğretim coğrafya öğrencilerinin magazin coğrafya dergileri ile ilgili görüşleri araştırmanın bağımlı değişkenini oluşturmaktadır. Yüksek öğretim coğrafya öğrencilerinin cinsiyeti, sınıfı, mezun oldukları lise türleri, aylık gelirleri ve sürekli takip ettikleri dergiler ise bağımlı değişken üzerinde etkisi araştırılan bağımsız değişkenleri oluşturmaktadır.

II- Evren ve Örneklem

II.1-Evren: Magazin coğrafya dergilerinin Coğrafya Öğretimindeki Rolünün Değerlendirilmesi adlı araştırmanın evrenini Üniversitelerin coğrafya öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Eğitim fakültesinde öğrenim gören Coğrafya öğrencileri, hem öğrenci hem de öğretmen adayı olduklarından magazin coğrafya dergilerinin coğrafya öğretimindeki yerinin değerlendirilmesinde evreni temsil etmeleri gerektiği düşünülmüştür.

II.2-Örneklem: Magazin coğrafya dergilerinin Coğrafya Öğretimindeki Rolünün Değerlendirilmesi adlı araştırmada örneklem grubunu Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Ana bilim Dalı 1., 2. ,3. ,4. ve 5. sınıflarda öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmada Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören tüm öğrencilere ulaşmak hedeflenmiştir. Anketler araştırmacı tarafından tüm sınıflardaki öğrencilere dağıtılmış ve aynı yolla tekrar toplanmıştır. Bu araştırmada her sınıftan toplam 194 öğrenciye anket uygulanabilmiştir. Anket uygulanan öğrencilerin çeşitli değişkenlerine ait veriler , Tablo.23’de gösterilmiştir.

Tablo.23-Araştırmaya katılan değerlendirmecilerin cinsiyet,sınıf, mezun olunan lise türü ,aylık gelir ve sürekli takip edilen dergi değişkenine göre dağılımları

Değişkenler	Alt Kategoriler	N	%	Toplam (N)
CİNSİYET	1- Kız	88	45,4	194
	2- Erkek	106	54,6	
SINIF	1- 1. Sınıf	34	17,5	194
	2- 2. Sınıf	41	21,1	
	3- 3. Sınıf	37	19,1	
	4- 4. Sınıf	42	21,6	
	5- 5. Sınıf	40	20,6	
MEZUN OLUNAN LİSE TÜRÜ	1- Genel lise	92	47,4	194
	2- Anadolu Öğretmen Lisesi	79	40,7	
	3- Diğer	23	11,9	
AYLIK GELİR	1- 0-100 milyon TL	38	19,6	194
	2- 100-200 milyon TL	69	35,6	
	3- 200-300 milyon TL	56	28,9	
	4- 300-400 milyon TL	18	9,3	
	5- 400 milyon ve üstü TL	13	6,7	
SÜREKLİ TAKİP EDİLEN DERGİ	1- Coğrafya Dergileri	64	33,0	194
	2- Magazin dergileri	10	5,2	
	3- Diğer	53	27,3	
	4- Hiçbiri	67	34,5	

III-Veri Toplanma Aracının Geliştirilmesi

Araştırmada ayrıntılı bir literatür taraması yapılarak magazin coğrafya dergileri, akademik düzeyde çeşitli coğrafya kitapları, çeşitli bilimsel makaleler ve çeşitli eğitim kitapları ile bazı Türkçe kitapları ve sözlükler ayrıntılı olarak taranmıştır.

Belirtilen literatür taraması yapıldıktan sonra incelenen kaynaklardan elde edilen veriler doğrultusunda ve Coğrafya alanındaki ve eğitim alanındaki ilgili uzmanların görüşleri ve tavsiyeleri alınarak bir anket hazırlanmış ve ön uygulama yapılacak hale getirilmiştir. Ön anket uygulaması Dokuz Eylül Üniversitesi Coğrafya Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören farklı sınıflardan 79 kişilik karma bir gruba uygulanmıştır. Bu uygulama sonucunda elde edilen veriler ile SPSS programı kullanılarak anket maddelerinin güvenilirlik analizi yapılmıştır ve asıl anket elde edilmiştir. Bu ankette veri toplama tekniği olarak beşli likert tipi dereceleme ölçeği kullanılmıştır. Anket üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırmaya katılan öğrencilerin magazin coğrafya dergilerinin amaç boyutuna ilişkin görüşlerine ait sorular yer almıştır. İkinci bölümde öğrencilerin bu dergilerin içerik boyutuna ilişkin görüşlerine ait sorular, üçüncü bölümde ise öğrencilerin bu dergilerin dil-anlatım ve görsellik boyutuna ilişkin görüşlerine ait sorular yer almıştır. Birinci bölümde 5, ikinci bölümde 17, üçüncü bölümde ise 7 madde yer almıştır. Ankette kullanılan ölçekteki her bir ifade için 1) Hiç katılmıyorum, 2) Az katılıyorum, 3) Orta, 4) Katılıyorum, 5) Tamamen katılıyorum seçenekleri sunulmuş ve araştırmaya katılan bireylerden kendileri için uygun gelen seçeneği işaretlemeleri istenmiştir.

IV-Anketin Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışmaları

Anketin geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının yapılması amacıyla araştırma örneklemini dışında bir gruba 79 öğrenci üzerinde ön uygulama yapılmıştır.

Faktör analizi sonucunda ölçek tek boyutlu çıkmış açıklanan varyans %42 olmuştur. Anketin geçerlik ve güvenilirlik çalışmasının yapılması amacıyla yukarıda da belirtildiği gibi 79 öğrenci üzerinde ön uygulama yapılmıştır. Ön uygulama anketlerinden elde edilen veriler ile, SPSS programı kullanılarak ölçeğin güvenilirlik analizi yapılmıştır. Ölçekte yer alan likert dereceleme ölçeğindeki 29 maddenin güvenilirlik katsayısı Cronbach Alfa; .90 gibi oldukça yüksek bir değer çıkmıştır. Ön uygulama ölçeğinde yer alan 38 maddeden 9 tanesinin madde toplam korelasyonu .30'un altında bir değer almış, diğer maddelerin madde toplam korelasyonları, .33 ile .63 arasında değişmiştir.

Ön uygulama anketinde yer alan maddelerden .30'un altında madde toplam korelasyonuna sahip 9 madde, asıl uygulama anketine alınmamıştır. Sonuç olarak ön uygulama anketinde yer alan 29 likert tipi dereceleme ölçeğinde madde asıl uygulama ölçeğinde yer almıştır.

V-Verilerin Çözümlemesinde Kullanılan İstatistiksel Teknikler

Araştırmada, verilerin istatistiksel analizinde SPSS paket programı kullanılmıştır. Magazin coğrafya dergilerinin amaç, içerik, dil- anlatım ve görsellik boyutlarına ilişkin değerlendirmecilerin görüşleri, araştırmanın bağımlı değişkenini; değerlendirmecilerin cinsiyet, sınıf, aylık gelir ve takip edilen dergiler bölümü de araştırmanın bağımsız değişkenlerini oluşturmuştur.

Araştırmanın birinci alt probleminde Magazin coğrafya dergilerinin amaç, içerik, dil- anlatım ve görsellik boyutlarında verilen ifadelerle ilişkin değerlendirmeci görüşlerinin frekans (f) ve yüzde (%) değerleri kullanılarak yorumlar yapılmıştır. Ayrıca birinci alt problemde, ilgili boyutlarda yer alan her bir ifadeye ilişkin görüşlerin genel bir ortalama değeri ($\bar{X}$) verilmiş ve yorumlarda bu ortalama puan da dikkate alınmıştır.

Bu araştırmada % ve frekans değeri yorumlamasında aşağıdaki ölçek kullanılmıştır.

1-1.80Hiç Katılmıyorum

1.80-2.60.....Az Katılıyorum

2.60-3.40.....Orta

3.40-4.20.....Katılıyorum

4.20-5.00.....Tamamen Katılıyorum

Araştırmanın ikinci alt probleminin istatistiksel analizinde, magazin coğrafya dergilerinin amaç, içerik, dil- anlatım ve görsellik boyutlarına ait ortalama puanların, araştırmaya katılan değerlendirmecilerin sınıflarına, mezun oldukları lise türüne, aylık gelirlerine ve sürekli takip ettikleri dergilere göre farklılığı için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucu istatistiksel farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey-HSD çoklu karşılaştırma testi uygulanmıştır.

Verilerin istatistiksel analizinde ve yorumlarda, $\alpha = .05$ anlamlılık düzeyi dikkate alınmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

1- Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın birinci alt probleminde, araştırmaya katılan bireylerin (değerlendirmecilerin) “Magazin coğrafya dergilerinin Coğrafya Öğretimindeki Yerinin Değerlendirilmesi” adlı araştırmanın amaç, içerik, dil- anlatım ve görsellik boyutlarındaki özelliklere uygunluğuna ilişkin görüşleri analiz edilmiştir.

Tablo.24- “Magazin coğrafya dergilerinin Coğrafya Öğretimindeki Yerinin Değerlendirilmesi” adlı araştırmanın “amaç” boyutuna ilişkin görüşlerin dağılımı

Boyut	SEÇENEKLER										$\bar{X}$
AMAÇ	1)Hiç Katılmıyorum		2) Az Katılıyorum		3) Orta		4) Katılıyorum		5)Tamamen Katılıyorum		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi ve National Geographic Türkiye Dergisi’ni sürekli okumak isterim	3	1,5	8	4,1	25	12,9	57	29,4	101	52,1	4,26
Bu dergileri coğrafya eğitimime kaynak teşkil ettiği için okurum.	6	3,1	22	11,3	39	20,1	62	32,0	65	33,5	3,81
Dergileri bilimsel bilgi edinmek için okurum.	7	3,6	13	6,7	30	15,5	70	36,1	74	38,1	3,98
Dergileri popülist bulduğum için almam.	88	45,4	46	23,7	27	13,9	14	7,2	19	9,8	2,12
Dergileri politik bulduğum için almam.	91	46,9	46	23,7	21	10,8	16	8,2	20	10,3	2,11

Araştırma ilk olarak amaç boyutu dikkate alınarak incelenmiştir. Araştırmaya katılan bireylerin “Magazin Coğrafya Dergilerinin Coğrafya Öğretimindeki Yerinin Değerlendirilmesi” adlı araştırmanın amaç boyutuna ilişkin verdikleri cevapların analizi Tablo-1’de verilmiştir. Amaç boyutu altında 5 farklı ifade yer almış ve araştırmaya katılan bireylerden bu ifadelere ilişkin görüşleri analiz edilmiştir.

Amaç boyutundaki birinci ifade “Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi ve National Geographic Türkiye Dergisi’ni sürekli okumak isterim” şeklindedir. Bu ifadeye verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin %1.5’i, hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Az katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı %4.1, orta seçeneğini %12.9 ve katılıyorum seçeneğini de %29.4’tür. Bu ifadede tamamen katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise %52.1 olmuştur. Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi ve National Geographic Türkiye Dergisi’ni sürekli okumak isterim boyutuna ilişkin görüşlerin genel ortalaması $\bar{X}=4.26$ olarak gerçekleşmiştir. Bu bulgu, araştırmaya katılan bireylerin büyük çoğunluğunun, Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi ve National Geographic Türkiye Dergisi’ni sürekli okumak istedikleri şeklinde yorumlanabilir. Araştırmaya katılan değerlendirmecilerin amaç boyutunda en yüksek görüş bildirdikleri ifade bu madde olmuştur.

Amaç boyutundaki ikinci ifade “Bu dergileri coğrafya eğitimime kaynak teşkil ettiği için okurum” şeklindedir. Bu ifadeye verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin %3.1’i, hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Az katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı %11.3, orta seçeneğini %20.1 ve katılıyorum seçeneğini de %32.0’dır. Bu ifadede tamamen katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise %33.5 olmuştur. Bu dergileri coğrafya eğitimime kaynak teşkil ettiği için okurum boyutuna ilişkin görüşlerin genel ortalaması $\bar{X}=3.81$ olarak gerçekleşmiştir. Bu bulgu, araştırmaya katılan bireylerin büyük çoğunluğunun, bu dergileri coğrafya eğitimime kaynak teşkil ettiği için okurum görüşünü paylaştıkları şeklinde yorumlanabilir.

Amaç boyutundaki üçüncü ifade “Dergileri bilimsel bilgi edinmek için okurum.” şeklindedir. Bu ifadeye verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin %3.6’sı hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Az katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı %6.7, orta seçeneğini işaretleyenlerin oranı %15.5 ve katılıyorum

seçeneğini işaretleyenlerin oranı da %36.1 olmuştur. Bu ifadede tamamen katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise %38.1 olmuştur. Araştırmanın “Dergileri bilimsel bilgi edinmek için okurum” boyutuna ilişkin görüşlerin genel ortalaması $\bar{X}=3.98$ olarak gerçekleşmiştir. Bu bulgu, araştırmaya katılan bireylerin büyük çoğunluğunun, dergileri bilimsel bilgi edinmek için okurum görüşünü paylaştıkları şeklinde yorumlanabilir.

Amaç boyutundaki dördüncü ifade “Dergileri popülist bulduğum için almam” şeklindedir. Bu ifadeye verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin %45.4’ü, hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Az katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı %23.7, orta seçeneğini işaretleyenlerin oranı %13.9 ve katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı da %7.2 olmuştur. Bu ifadede tamamen katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise %9.8 olmuştur. Araştırmanın bu boyutuna ilişkin görüşlerinin genel ortalaması $\bar{X}=2.12$ olarak gerçekleşmiştir. Bu bulgu, araştırmaya katılan bireylerin büyük çoğunluğunun, dergileri popülist bulduğum için almam görüşünü paylaşmadıkları şeklinde yorumlanabilir.

Amaç boyutundaki beşinci ifade “Dergileri politik bulduğum için almam.” şeklindedir. Bu ifadeye verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin %46.9’u, hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Az katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı %23.7, orta seçeneğini işaretleyenlerin oranı %10.8 ve katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı da %8.2 olmuştur. Bu ifadede tamamen katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise %10.3 olmuştur. Araştırmanın “Dergileri politik bulduğum için almam” boyutuna ilişkin görüşlerin genel ortalaması $\bar{X}=2.11$ olarak gerçekleşmiştir. Bu bulgu, araştırmaya katılan bireylerin büyük çoğunluğunun, dergileri politik bulduğum için almam görüşünü paylaşmadıkları şeklinde yorumlanabilir.

Tablo.25- “Magazin coğrafya dergilerinin Coğrafya Öğretimindeki Yerinin Değerlendirilmesi” adlı araştırmanın “içerik” boyutuna ilişkin görüşlerin dağılımı

Boyut	SEÇENEKLER										$\bar{X}$
İÇERİK	1)Hiç Katılmıyorum		2) Az Katılıyorum		3) Orta		4)Katılıyorum		5)Tamamen Katılıyorum		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Dergileri eğitimim için yeterli bulmam.	55	28,4	40	20,6	50	25,8	31	16,0	18	9,3	2,57
Dergilerdeki fotoğraflardan ileri düzeyde yararlanılabilir.	8	4,1	13	6,7	38	19,6	59	30,4	76	39,2	3,99
Dergilerin anlatım dilini anlaşılır bulurum.	4	2,1	9	4,6	41	21,1	88	45,4	52	26,8	3,90
Bu dergilerin beşeri coğrafya eğitimindeki katkısını yeterli bulurum.	10	5,2	38	19,6	80	41,2	44	22,7	22	11,3	3,15
Dergilerdeki bilgileri başkalarıyla paylaşabilirim.	5	2,6	6	3,1	24	12,4	75	38,7	84	43,3	4,17
Dergilerin akademik danışmanlarını yeterli bulurum.	11	5,7	26	13,4	80	41,2	57	29,4	20	10,3	3,25
Dergilerin verdiği atlasları coğrafya öğretmenleri derslerde kullanabilir.	5	2,6	11	5,7	37	19,1	66	34,0	75	38,7	4,01
Dergilerin yerel Coğrafya ile ilgili bilgilerini ayrıntılı bulurum.	11	5,7	31	16,0	61	31,4	57	29,4	34	17,5	3,37
Üniversitede yeterli olmayan Zoo Coğrafya eksikimi bu dergilerdeki bilgilerden karşılayabilirim.	17	8,8	35	18,0	56	28,9	63	32,5	23	11,9	3,21
Dergilerdeki ayrıntılı bilgiler üst seviyede bilgi verir.	9	4,6	34	17,5	65	33,5	57	29,4	29	14,9	3,32
Dergilerdeki bilgiler fakültede aldığım bilgileri pekiştirir.	4	2,1	22	11,3	51	26,3	69	35,6	48	24,7	3,70
Dergiler bilgilerimi unutmanı engeller.	15	7,7	19	9,8	51	26,3	61	31,4	48	24,7	3,56
Dergileri üniversiteyi bitirdikten sonra da almayı isterim.	9	4,6	14	7,2	30	15,5	52	26,8	89	45,9	4,02
Dergilerdeki fotoğraflar bilgilerimin pekişmesine katkı sağlar.	5	2,6	11	5,7	28	14,4	68	35,1	82	42,3	4,09
Dergiler eğitimin tüm kademesindeki öğrencilere hitap eder.	17	8,8	27	13,9	61	31,4	56	28,9	33	17,0	3,31
Dergileri güvenilir bulurum.	5	2,6	22	11,3	56	28,9	77	39,7	34	17,5	3,58
Bu dergiler coğrafya literatürü için yeterlidir.	38	19,6	51	26,3	58	29,9	34	17,5	13	6,7	2,65

Araştırma ikinci olarak içerik boyutu dikkate alınarak incelenmiştir. Araştırmaya katılan bireylerin “Magazin Coğrafya Dergilerinin Coğrafya Öğretimindeki Yerinin Değerlendirilmesi” adlı araştırmanın içerik boyutuna ilişkin verdikleri cevapların analizi Tablo-2’de verilmiştir. İçerik boyutu altında 17 farklı ifade yer almış ve araştırmaya katılan bireylerin bu ifadelere ilişkin görüşleri analiz edilmiştir.

İçerik boyutundaki ilk ifade “Dergileri eğitimim için yeterli bulmam” şeklindedir. Bu ifadeye verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin %28.4’ü, hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Az katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı %20.6, orta seçeneğini işaretleyenlerin oranı %25.8 ve katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı da %16.0 olmuştur. Bu ifadede tamamen katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise %9.3 olmuştur. “Dergileri eğitimim için yeterli bulmam” boyutuna ilişkin görüşlerin genel ortalaması ise $\bar{X}=2.57$ olarak gerçekleşmiştir. Dergileri eğitimim için yeterli bulmam ifadesi, araştırmaya katılan değerlendirmecilerin en düşük görüş bildirdiği ifade olmuştur.

İçerik boyutundaki ikinci ifade “Dergilerdeki fotoğraflardan ileri düzeyde yararlanılabilir.” şeklindedir. Bu ifadeye verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin %4.1’i, hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Az katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı %6.7, orta seçeneğini işaretleyenlerin oranı %19.6 ve katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı da %30.4 olmuştur. Bu ifadede tamamen katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise %39.2 olmuştur. Dergilerdeki fotoğraflardan ileri düzeyde yararlanılabilir boyutuna ilişkin görüşlerin genel ortalaması $\bar{X}=3.99$ olarak gerçekleşmiştir. Bu bulgu, araştırmaya katılan bireylerin çoğunluğunun dergilerdeki fotoğraflardan ileri düzeyde yararlanabileceğini düşündükleri şeklinde yorumlanabilir.

İçerik boyutundaki üçüncü ifade “Dergilerin anlatım dilini anlaşılır bulurum.” şeklindedir. Bu ifadeye verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan

bireylerin %2.1'i, hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Az katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı %4.6, orta seçeneğini işaretleyenlerin oranı %21.1 ve katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı da %45.4 olmuştur. Bu ifadede tamamen katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise %26.8 olmuştur. Dergilerin anlatım dilini anlaşılır bulurum boyutuna ilişkin görüşlerin genel ortalaması $\bar{X}=3.90$ olarak gerçekleşmiştir. Bu bulgu, araştırmaya katılan bireylerin yarısına yakın bir sayıda katılımcının Dergilerin anlatım dilini anlaşılır bulurum görüşüne katıldıkları şeklinde yorumlanabilir.

İçerik boyutundaki dördüncü ifade “Bu dergilerin Beşeri Coğrafya eğitimindeki katkısını yeterli bulurum.” şeklindedir. Bu ifadeye verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin %5.2'si, hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Az katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı %19.6, orta seçeneğini işaretleyenlerin oranı %41.2 ve katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı da %22.7 olmuştur. Bu ifadede tamamen katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise %11.3 olmuştur. Bu dergilerin Beşeri Coğrafya eğitimindeki katkısını yeterli bulurum boyutuna ilişkin görüşlerin genel ortalaması ise $\bar{X}=3.15$ olarak gerçekleşmiştir. Bu bulgu, araştırmaya katılan bireylerin yarısına yakın bir sayıda katılımcının Bu dergilerin Beşeri Coğrafya eğitimindeki katkısını yeterli bulurum görüşüne katıldıkları şeklinde yorumlanabilir.

İçerik boyutundaki beşinci ifade “Dergilerdeki bilgileri başkalarıyla paylaşabilirim” şeklindedir. Bu ifadeye verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin %2.6'sı, hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Az katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı %3.1, orta seçeneğini işaretleyenlerin oranı %12.4 ve katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı da %38.7 olmuştur. Bu ifadede tamamen katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise %43.3 olmuştur. Dergilerdeki bilgileri başkalarıyla paylaşabilirim boyutuna ilişkin görüşlerin genel ortalaması ise $\bar{X}=4.17$ olarak gerçekleşmiştir. Bu bulgu, araştırmaya katılan bireylerin çoğunluğunun Dergilerdeki bilgileri başkalarıyla paylaşabilirim görüşüne katıldıkları şeklinde

yorumlanabilir. Araştırmaya katılan değerlendirmecilerin içerik boyutunda en yüksek görüş bildirdikleri ifade bu madde olmuştur.

İçerik boyutundaki altıncı ifade “ Dergilerin akademik danışmanlarını yeterli bulurum.” şeklindedir. Bu ifadeye verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin %5.7’si, hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Az katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı %13.4, orta seçeneğini işaretleyenlerin oranı %41.2 ve katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı da %29.4 olmuştur. Bu ifadede tamamen katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise %10.3 olmuştur. Dergilerin akademik danışmanlarını yeterli bulurum boyutuna ilişkin görüşlerin genel ortalaması ise $\bar{X}=3.25$ olarak gerçekleşmiştir. Bu bulgu, araştırmaya katılan bireylerin yarıya yakın kısmının dergilerin akademik danışmanlarını yeterli bulurum görüşüne katıldıkları şeklinde yorumlanabilir.

İçerik boyutundaki yedinci ifade “Dergilerin verdiği atlasları coğrafya öğretmenleri derslerde kullanabilir.” şeklindedir. Bu ifadeye verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin %2.6’sı, hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Az katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı %5.7, orta seçeneğini işaretleyenlerin oranı %19.1 ve katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı da %34.0 olmuştur. Bu ifadede tamamen katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise %38,7 olmuştur. Dergilerin verdiği atlasları coğrafya öğretmenleri derslerde kullanabilir boyutuna ilişkin görüşlerin genel ortalaması ise $\bar{X}=4.01$ olarak gerçekleşmiştir. Bu bulgu, araştırmaya katılan bireylerin çoğunluğunun dergilerin verdiği atlasları coğrafya öğretmenleri derslerde kullanabilir görüşüne katıldıkları şeklinde yorumlanabilir.

İçerik boyutundaki sekizinci ifade “Dergilerin yerel coğrafya ile ilgili bilgilerini ayrıntılı bulurum” şeklindedir. Bu ifadeye verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin %5.7’si, hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Az katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı %16.0, orta seçeneğini işaretleyenlerin

oranı %31.4 ve katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı da %29.4 olmuştur. Bu ifadede tamamen katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise %17.5 olmuştur. Dergilerin yerel coğrafya ile ilgili bilgilerini ayrıntılı bulurum boyutuna ilişkin görüşlerin genel ortalaması ise $\bar{X}=3.37$ olarak gerçekleşmiştir. Bu bulgu değerlendirmecilerin çoğunluğunun bu dergilerdeki yerel Coğrafya ile ilgili bilgileri ayrıntılı buldukları şeklinde yorumlanabilir.

İçerik boyutundaki dokuzuncu ifade “ Üniversitede yeterli olmayan Zoo Coğrafya eksikliği bu dergilerdeki bilgilerden karşılayabilirim” şeklindedir. Bu ifadeye verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin %8.8’i, hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Az katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı %18.0, orta seçeneğini işaretleyenlerin oranı %28.9 ve katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı da %32.5 olmuştur. Bu ifadede tamamen katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise %11.9 olmuştur. Üniversitede yeterli olmayan Zoo Coğrafya eksikliği bu dergilerdeki bilgilerden kapatırım boyutuna ilişkin görüşlerin genel ortalaması ise $\bar{X}=3.21$ olarak gerçekleşmiştir. Değerlendirmecilerin farklı derecede de olsa üniversitede yeterli olmayan Zoo Coğrafya eksikliği bu dergilerdeki bilgilerden kapatırım görüşüne katılmaları, üniversitede Zoo Coğrafya derslerinin konulmasını veya ilettilmesini düşündükleri şeklinde yorumlanabilir.

İçerik boyutundaki onuncu ifade “Dergilerdeki ayrıntılı bilgiler üst seviyede bilgi verir” şeklindedir. Bu ifadeye verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin %4.6’sı, hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Az katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı %17.5, orta seçeneğini işaretleyenlerin oranı %33.5 ve katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı da %29.4 olmuştur. Bu ifadede tamamen katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise %14.9 olmuştur. Dergilerdeki ayrıntılı bilgiler üst seviyede bilgi verir boyutuna ilişkin görüşlerin genel ortalaması ise $\bar{X}=3.32$ olarak gerçekleşmiştir. Bu bulgu değerlendirmecilerin yarısından az bir kısmının

dergilerdeki ayrıntılı bilgilerin üst seviyede olduğunu düşündükleri şeklinde yorumlanabilir.

İçerik boyutundaki on birinci ifade “Dergilerdeki bilgiler fakültede aldığım bilgileri pekiştirir” şeklindedir. Bu ifadeye verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin %2.1’i, hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Az katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı %11.3, orta seçeneğini işaretleyenlerin oranı %26.3 ve katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı da %35.6 olmuştur. Bu ifadede tamamen katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise %24.7 olmuştur. Dergilerdeki bilgiler fakültede aldığım bilgileri pekiştirir boyutuna ilişkin görüşlerin genel ortalaması ise $\bar{X}=3.70$ olarak gerçekleşmiştir. Bu bulgular , araştırmaya katılan bireylerin büyük çoğunluğunun, dergilerdeki bilgileri fakültede aldığı eğitime pekiştireç olarak gördükleri şeklinde yorumlanabilir.

İçerik boyutundaki on ikinci ifade “Dergiler bilgilerimi unutmamı engeller” şeklindedir. Bu ifadeye verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin %7.7’si, hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Az katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı %9.8 orta seçeneğini işaretleyenlerin oranı %26.3 ve katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı da %31.4 olmuştur. Bu ifadede tamamen katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise %24.7 olmuştur. Dergiler bilgilerimi unutmamı engeller boyutuna ilişkin görüşlerin genel ortalaması ise $\bar{X}=3.56$ olarak gerçekleşmiştir. Bu bulgular , araştırmaya katılan bireylerin büyük çoğunluğunun, dergiler bilgilerimi unutmamı engeller görüşüne katıldıkları şeklinde yorumlanabilir.

İçerik boyutundaki on üçüncü ifade “Dergileri üniversiteyi bitirdikten sonra da almayı isterim” şeklindedir. Bu ifadeye verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin 9’u %4.6, hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Az katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı %7.2 orta seçeneğini işaretleyenlerin oranı %15.5 ve katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı da %26.8 olmuştur. Bu ifadede

tamamen katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise %45.9 olmuştur. Dergileri üniversiteyi bitirdikten sonra da almayı isterim boyutuna ilişkin görüşlerin genel ortalaması ise $\bar{X}=4.02$ olarak gerçekleşmiştir. Bu bulgular , araştırmaya katılan bireylerin büyük çoğunluğunun, dergileri üniversiteyi bitirdikten sonra da almayı düşündükleri şeklinde yorumlanabilir.

İçerik boyutundaki on dördüncü ifade “Dergilerdeki fotoğraflar bilgilerimin pekişmesine katkı sağlar.” şeklindedir. Bu ifadeye verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin %2.6’sı, hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Az katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı %5.7 orta seçeneğini işaretleyenlerin oranı %14.4 ve katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı da %35.1 olmuştur. Bu ifadede tamamen katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise %42.3 olmuştur. Dergiler bilgilerimi unutmamı engeller boyutuna ilişkin görüşlerin genel ortalaması ise $\bar{X}=4.09$ olarak gerçekleşmiştir. Bu bulgular, araştırmaya katılan bireylerin büyük çoğunluğunun, dergilerdeki fotoğraflar bilgilerimin pekişmesine katkı sağlar görüşünü paylaştıkları şeklinde yorumlanabilir.

İçerik boyutundaki on beşinci ifade “Dergiler eğitimin tüm kademesindeki öğrencilere hitap eder” şeklindedir. Bu ifadeye verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin %8.8’i, hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Az katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı %13.9, orta seçeneğini işaretleyenlerin oranı %31.4 ve katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı da %28.9 olmuştur. Bu ifadede tamamen katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise %17.0 olmuştur. Dergiler eğitimin tüm kademesindeki öğrencilere hitap eder boyutuna ilişkin görüşlerin genel ortalaması ise $\bar{X}=3.31$ olarak gerçekleşmiştir. Bu bulgular, araştırmaya katılan bireylerin büyük çoğunluğunun, dergilerin eğitim kademelerine hitap ediş bakımından orta derecede geçerli olduğunu düşündükleri şeklinde yorumlanabilir.

İçerik boyutundaki on altıncı ifade “Dergileri güvenilir bulurum” şeklindedir. Bu ifadeye verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin %2.6’sı, hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Az katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı %11.3, orta seçeneğini işaretleyenlerin oranı %28.9 ve katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı da %39.7 olmuştur. Bu ifadede tamamen katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise %17.5 olmuştur. Dergileri güvenilir bulurum boyutuna ilişkin görüşlerin genel ortalaması ise $\bar{X}=3.58$ olarak gerçekleşmiştir. Bu bulgular, araştırmaya katılan bireylerin büyük çoğunluğunun, dergileri güvenilir bulduğu şeklinde yorumlanabilir.

İçerik boyutundaki on yedinci ifade “Bu dergiler Coğrafya literatürü için yeterlidir” şeklindedir. Bu ifadeye verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin %19.6’sı, hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Az katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı %26.3, orta seçeneğini işaretleyenlerin oranı %29.9 ve katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı da %17.5 olmuştur. Bu ifadede tamamen katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise %6,7 olmuştur. Bu dergiler Coğrafya literatürü için yeterlidir boyutuna ilişkin görüşlerin genel ortalaması ise $\bar{X}=2,65$ olarak gerçekleşmiştir. Bu bulgu değerlendirmecilerin oldukça az bir kısmının bu dergiler Coğrafya literatürü için yeterlidir görüşüne katıldıkları şeklinde yorumlanabilir.

Tablo.26- “Magazin coğrafya dergilerinin Coğrafya Öğretimindeki Yerinin Değerlendirilmesi” adlı araştırmanın “dil-anlatım ve görsellik” boyutuna ilişkin görüşlerin dağılımı

Boyut	SEÇENEKLER										$\bar{X}$
DİL-ANLATIM, GÖRSELLİK	1)Hiç Katılmıyorum		2) Az Katılıyorum		3) Orta		4)Katılıyorum		5)Tamamen Katılıyorum		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Dergileri akademik açıdan yeterli bulmam.	23	11,9	48	24,7	60	30,9	39	20,1	24	12,4	2,96
Dergilerdeki metinlerde yalın ve anlaşılır bir dil kullanılmaktadır.	10	5,2	25	12,9	53	27,3	69	35,6	36	18,6	3,50
Dergilerin metinlerinde kullanılan dil ve anlatım özellikleri bilimsel olmaktan uzaktır	55	28,4	45	23,2	55	28,4	26	13,4	13	6,7	2,47
Dergilerin metinlerinde sürükleyici bir anlatım tarzı vardır.	9	4,6	24	12,4	53	27,3	69	35,6	39	20,1	3,54
Dergilerin kuşe kağıda basılması algılamayı kolaylaştırır.	6	3,1	12	6,2	26	13,4	69	35,6	81	41,8	4,07
Dergilerdeki renklendirme göze hitap eder derecededir.	1	0,5	11	5,7	20	10,3	61	31,4	101	51,2	4,29
Dergileri görsel tasarım açısından yeterli bulurum.	8	4,1	10	5,2	31	16,0	62	32,0	83	42,8	4,04

Araştırma üçüncü olarak **dil-anlatım ve görsellik** boyutu dikkate alınarak incelenmiştir. Araştırmaya katılan bireylerin yazılımın amaç boyutuna ilişkin verdikleri cevapların analizi Tablo-...’de verilmiştir. Amaç boyutu altında 7 farklı ifade yer almış ve araştırmaya katılan bireylerden bu ifadelere ilişkin görüşleri analiz edilmiştir.

Dil-anlatım ve görsellik boyutundaki birinci ifade “Dergileri akademik açıdan yeterli bulmam” şeklindedir. Bu ifadeye verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin %11.9’u, hiç katılmadıklarını belirtmiş, az katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı %24.7, orta seçeneğini işaretleyenlerin oranı %30.9 ve katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı da %20.1 olmuştur. Bu ifadede tamamen katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise %12,4 olmuştur. Dergileri akademik açıdan yeterli bulmam boyutuna ilişkin görüşlerin genel ortalaması ise $\bar{X}=2,96$ olarak

gerçekleşmiştir. Bu bulgu, değerlendirmecilerin dergileri akademik açıdan yeterli bulmak boyutuna pek fazla katılmadıkları şeklinde yorumlanabilir.

Dil-anlatım ve görsellik boyutundaki ikinci ifade “Dergilerdeki metinlerde yalın ve anlaşılır bir dil kullanılmaktadır.” şeklindedir. Bu ifadeye verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin % 5,2’si, hiç katılmadıklarını belirtmiş, az katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı %12,9, orta seçeneğini işaretleyenlerin oranı %27,3 ve katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı da %35,9 olmuştur. Bu ifadede tamamen katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise %18,6 olmuştur. Dergileri akademik açıdan yeterli bulmam boyutuna ilişkin görüşlerin genel ortalaması ise $\bar{X}=3.50$ olarak gerçekleşmiştir. Bu bulgu değerlendirmecilerin yaklaşık yarısından fazlasının dergilerdeki metinlerde yalın ve anlaşılır bir dil kullandığını düşündükleri şeklinde yorumlanabilir.

Dil-anlatım ve görsellik boyutundaki üçüncü ifade “Dergilerin metinlerinde kullanılan dil ve anlatım özellikleri bilimsel olmaktan uzaktır” şeklindedir. Bu ifadeye verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin %28,4’ü, hiç katılmadıklarını belirtmiş, az katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı %23,2, orta seçeneğini işaretleyenlerin oranı %28,4, katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı %13,4 olmuştur. Tamamen katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise %12,4 olmuştur. Dergilerin metinlerinde kullanılan dil ve anlatım özellikleri bilimsel olmaktan uzaktır boyutuna ilişkin görüşlerin genel ortalaması ise $\bar{X}=2,47$ olarak gerçekleşmiştir. Bu bulgu, araştırmaya katılan değerlendirmecilerin büyük çoğunluğunun dergilerin metinlerinde kullanılan dil ve anlatım özellikleri bilimsel olmaktan uzaktır görüşüne katılmadıkları şeklinde yorumlanabilir.

Dil-anlatım ve görsellik boyutundaki dördüncü ifade “Dergilerin metinlerinde sürükleyici bir anlatım tarzı vardır ” şeklindedir. Bu ifadeye verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin %4,6’sı, hiç katılmadıklarını belirtmiş, az

katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı %12.4, orta seçeneğini işaretleyenlerin oranı %27.3, katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı %35.6, tamamen katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı da %20,1 olmuştur. Dergilerin metinlerinde sürükleyici bir anlatım tarzı vardır boyutuna ilişkin görüşlerin genel ortalaması ise $\bar{X}=3,54$ olarak gerçekleşmiştir. Bu bulgu, araştırmaya katılan değerlendirmecilerin büyük çoğunluğunun dergilerin metinlerinde sürükleyici bir anlatım tarzı vardır görüşüne katıldıkları şeklinde yorumlanabilir.

Dil-anlatım ve görsellik boyutundaki beşinci ifade “Dergilerin kuşe kağıda basılması algılamayı kolaylaştırır” şeklindedir. Bu ifadeye verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin %3.1’i, hiç katılmadıklarını belirtmiş, az katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı %6.2, orta seçeneğini işaretleyenlerin oranı %13.4, katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı %35.6 ,tamamen katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı da %41,8 olmuştur. Dergilerin kuşe kağıda basılması algılamayı kolaylaştırır boyutuna ilişkin görüşlerin genel ortalaması ise $\bar{X}=4,07$ olarak gerçekleşmiştir. Bu bulgu, araştırmaya katılan değerlendirmecilerin büyük çoğunluğunun dergilerin kuşe kağıda basılması algılamayı kolaylaştırır görüşüne katıldıkları şeklinde yorumlanabilir.

Dil-anlatım ve görsellik boyutundaki altıncı ifade “Dergilerdeki renklendirme göze hitap eder derecededir” şeklindedir. Bu ifadeye verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin %0.5’i, hiç katılmadığını belirtmiş, az katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı %5.7 orta seçeneğini işaretleyenlerin oranı %10.3, katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı 61 %31.4 kişi ,tamamen katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise %51,2 olmuştur. Dergilerdeki renklendirme göze hitap eder derecededir boyutuna ilişkin görüşlerin genel ortalaması ise $\bar{X}=4,29$ olarak gerçekleşmiştir. Bu bulgu, araştırmaya katılan değerlendirmecilerin büyük çoğunluğunun dergilerdeki renklendirme göze hitap eder derecededir görüşüne katıldıkları şeklinde yorumlanabilir.

Dil-anlatım ve görsellik boyutundaki yedinci ifade “Dergileri görsel tasarım açısından yeterli bulurum” şeklindedir. Bu ifadeye verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin %4.1’i, hiç katılmadıklarını belirtmiş, az katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı %5.2, orta seçeneğini işaretleyenlerin oranı %16.0, katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı %32.0 olmuştur. Tamamen katılıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise %42,8 olmuştur. Dergileri görsel tasarım açısından yeterli bulurum boyutuna ilişkin görüşlerin genel ortalaması ise $\bar{X}=4,04$ olarak gerçekleşmiştir. Bu bulgu, araştırmaya katılan değerlendirmecilerin büyük çoğunluğunun dergileri görsel tasarım açısından yeterli buldukları şeklinde yorumlanabilir.

2- İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ikinci alt probleminde, araştırmaya katılan bireylerin, magazin coğrafya dergilerinin coğrafya öğretimindeki yerine ilişkin görüşlerinin;

- a- Öğrenim gördükleri sınıf düzeyi
- b- Mezun oldukları okul (lise) türü
- c- Aylık gelir durumu
- d- Sürekli takip ettikleri dergiler

değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin sonuçlar araştırılmıştır.

Tablo.27- Yüksek Öğretim Coğrafya Öğrencilerinin Magazin Coğrafya Dergilerine İlişkin Görüşlerinin “Sınıf” Değişkenine Göre Farklılığı İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Fark Tukey
AMAC	Gruplar Arası	6,053	4	1,513	3,390	,010	2-5
	Gruplar İçi	84,373	189	,446			
	Toplam	90,426	193				
İÇERİK	Gruplar Arası	3,000	4	,750	2,622	,036	2-5
	Gruplar İçi	54,072	189	,286			
	Toplam	57,072	193				
DİL-ANLATIM-GÖRSELLİK	Gruplar Arası	4,817	4	1,204	4,412	,002	1-2 2-5
	Gruplar İçi	51,586	189	,273			
	Toplam	56,404	193				

Yüksek öğretim coğrafya öğrencilerinin magazin coğrafya dergilerinin amaç boyutuna ilişkin görüşleri sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. [$F_{(4-189)} = 3,390$; $p < 0.05$]. Anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek

amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre 2. sınıf öğrencilerinin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=3.54$) ile 5. sınıf öğrencilerinin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=3.01$) arasında 2. sınıf öğrencilerinin lehine bir anlamlılık bulunmuştur. Bu bulgu 2. sınıf öğrencilerinin magazin coğrafya dergilerini amaç yönünden daha yeterli buldukları şeklinde yorumlanabilir.

Yüksek öğretim coğrafya öğrencilerinin Magazin coğrafya dergilerinin içerik boyutuna ilişkin görüşleri sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. [$F_{(4-189)}=2,622$; $p< 0.05$]. Anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre 2. sınıf öğrencilerinin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=3.63$) ile 5. sınıf öğrencilerinin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=3.29$) arasında 2. sınıf öğrencilerinin lehine bir anlamlılık bulunmuştur. Bu bulgu 2. sınıf öğrencilerinin magazin coğrafya dergilerini içerik yönünden daha yeterli buldukları şeklinde yorumlanabilir.

Yüksek Öğretim Coğrafya Öğrencilerinin Magazin coğrafya dergilerinin dil-anlatım ve görsellik boyutuna ilişkin görüşleri sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir [$F_{(4-189)}= 4,412$; $p< 0.05$]. Anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre 2. sınıf öğrencilerinin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=3.77$) ile 5. sınıf öğrencilerinin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=3.35$) arasında 2. sınıf öğrencilerinin lehine bir anlamlılık bulunmuştur. Yine Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre 1.sınıf öğrencilerinin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=3.38$) ile 2. sınıf öğrencilerinin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=3.77$) arasında 2. sınıf öğrencilerinin lehine bir anlamlılık bulunmuştur. Bu bulgu 2.sınıf öğrencilerinin magazin coğrafya dergilerini dil-anlatım ve görsellik yönünden daha yeterli buldukları şeklinde yorumlanabilir. Sınıf değişkenine göre anlamlı farklılıklara bakıldığı zaman 1. sınıf öğrencileri ile 2. sınıf bir

farklılık olmamakla birlikte 2. sınıf öğrencilerinin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=3.77$) diğer sınıfların görüşlerinin ortalamasından daha yüksek düzeyde gerçekleşmiştir.

Tablo.28- Sınıf Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler

Boyut	Sınıf	N	$\bar{X}$	S
AMAÇ	1. sınıf	34	3,28	,64
	2. sınıf	41	3,54	,72
	3. sınıf	37	3,29	,64
	4. sınıf	42	3,18	,61
	5.sınıf	40	3,01	,73
	Toplam	194	3,26	,68
İÇERİK	1. sınıf	34	3,61	,60
	2. sınıf	41	3,63	,54
	3. sınıf	37	3,52	,41
	4. sınıf	42	3,56	,47
	5.sınıf	40	3,29	,63
	Toplam	194	3,52	,54
DİL, ANLATIM ve GÖRSELLİK	1. sınıf	34	3,38	,60
	2. sınıf	41	3,77	,48
	3. sınıf	37	3,62	,47
	4. sınıf	42	3,61	,52
	5.sınıf	40	3,35	,54
	Toplam	194	3,55	,54

Tablo.29- Yüksek Öğretim Coğrafya Öğrencilerinin Magazin Coğrafya Dergilerine İlişkin Görüşlerinin “Mezun Olunan Lise Türü” Değişkenine Göre Farklılığı İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
AMAC	Gruplar Arası	,319	2	,160	,339	,713
	Gruplar İçi	90,107	191	,472		
	Toplam	90,426	193			
İCERİK	Gruplar Arası	9,278	2	4,639	,156	,856
	Gruplar İçi	56,980	191	,298		
	Toplam	57,072	193			
DİL-ANLATIM-GÖRSELLİK	Gruplar Arası	,449	2	,224	,766	,466
	Gruplar İçi	55,955	191	,293		
	Toplam	56,404	193			

Yüksek Öğretim Coğrafya Öğrencilerinin Magazin coğrafya dergilerinin amaç boyutuna ilişkin görüşleri Mezun Olunan Lise Türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$F_{(2-191)} = 0,339$; $p > 0.05$]. Mezun Olunan Lise Türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmamakla birlikte genel lise mezunu öğrencilerinin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=3.30$) diğer liselerden mezun olan öğrencilerin görüşlerinin ortalamasından daha yüksek düzeyde gerçekleşmiştir.

Yüksek Öğretim Coğrafya Öğrencilerinin Magazin coğrafya dergilerinin içerik boyutuna ilişkin görüşleri Mezun Olunan Lise Türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$F_{(2-191)} = 0,156$; $p > 0.05$]. Mezun Olunan Lise Türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmamakla birlikte genel lise mezunu öğrencilerinin

görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=3.54$) diğer liselerden mezun olan öğrencilerin görüşlerinin ortalamasından daha yüksek düzeyde gerçekleşmiştir.

Yüksek Öğretim Coğrafya Öğrencilerinin Magazin coğrafya dergilerinin dil-anlatım ve görsellik boyutuna ilişkin görüşleri Mezun Olunan Lise Türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$F_{(2-191)}= 0,766$; $p> 0.05$]. Mezun Olunan Lise Türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmamakla birlikte diğer liselerden mezun olan öğrencilerinin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=3,61$) genel liselerden ve Anadolu öğretmen liselerinden mezun olan öğrencilerin görüşlerinin ortalamasından daha yüksek düzeyde gerçekleşmiştir.

Tablo.30- “Mezun Olunan Lise Türü” Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler

Boyut	Lise Türü	N	$\bar{X}$	S
AMAÇ	1)genel lise	92	3,30	,70
	2)Anadolu öğretmen lisesi	79	3,22	,67
	3)diğer	23	3,23	,68
	Toplam	194	3,26	,68
İÇERİK	1)genel lise	92	3,54	,53
	2)Anadolu öğretmen lisesi	79	3,49	,61
	3)diğer	23	3,51	,37
	Toplam	194	3,52	,54
DİL, ANLATIM ve GÖRSELLİK	1)genel lise	92	3,59	,54
	2)Anadolu öğretmen lisesi	79	3,50	,57
	3)diğer	23	3,61	,41
	Toplam	194	3,55	,54

Tablo.31- Yüksek Öğretim Coğrafya Öğrencilerinin Magazin Coğrafya Dergilerine İlişkin Görüşlerinin “Aylık Gelir Düzeyi” Değişkenine Göre Farklılığı İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
AMAC	Gruplar Arası	,233	4	5,834	,122	,974
	Gruplar İçi	90,193	189	,477		
	Toplam	90,426	193			
İÇERİK	Gruplar Arası	,309	4	7,722	,257	,905
	Gruplar İçi	56,764	189	,300		
	Toplam	57,072	193			
DİL-ANLATIM-GÖRSELLİK	Gruplar Arası	,996	4	,249	,849	,496
	Gruplar İçi	55,408	189	,293		
	Toplam	56,404	193			

Yüksek Öğretim Coğrafya Öğrencilerinin Magazin coğrafya dergilerinin amaç boyutuna ilişkin görüşleri Aylık Gelir Düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$F_{(4-189)} = 0,122$; $p > 0.05$]. Aylık Gelir Düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmamakla birlikte aylık geliri 200-300 Milyon TL arasında değişen öğrencilerin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=3.30$) diğer aylık geliri olan öğrencilerin görüşlerinin ortalamasından daha yüksek düzeyde gerçekleşmiştir.

Yüksek Öğretim Coğrafya Öğrencilerinin Magazin coğrafya dergilerinin içerik boyutuna ilişkin görüşleri Aylık Gelir Düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$F_{(4-189)} = 0,257$; $p > 0.05$]. Aylık Gelir Düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmamakla birlikte aylık geliri 300-400 Milyon TL arasında değişen öğrencilerin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=3.57$) diğer aylık geliri olan öğrencilerin görüşlerinin ortalamasından daha yüksek düzeyde gerçekleşmiştir.

Yüksek Öğretim Coğrafya Öğrencilerinin Magazin coğrafya dergilerinin dil-anlatım ve görsellik boyutuna ilişkin görüşleri Aylık Gelir Düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$F_{(4-189)} = 0,202$; $p > 0.05$]. Aylık Gelir Düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmamakla birlikte aylık geliri 300-400 Milyon TL arasında değişen öğrencilerin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=3,71$) diğer aylık geliri olan öğrencilerin görüşlerinin ortalamasından daha yüksek düzeyde gerçekleşmiştir.

Tablo.32- “Aylık Gelir Düzeyi” Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler

Boyut	Gelir	N	$\bar{X}$	S
AMAÇ	1) 0-100 milyon	38	3,22	,79
	2) 100-200 milyon	69	3,26	,72
	3) 200-300 milyon	56	3,30	,62
	4) 300-400 milyon	18	3,20	,59
	5) 400 milyon üstü	13	3,28	,63
	Toplam	194	3,26	,68
İÇERİK	1) 0-100 milyon	38	3,54	,50
	2) 100-200 milyon	69	3,47	,62
	3) 200-300 milyon	56	3,55	,53
	4) 300-400 milyon	18	3,57	,48
	5) 400 milyon üstü	13	3,50	,36
	Toplam	194	3,52	,54
DİL ANLATIM VE GÖRSELLİK	1) 0-100 milyon	38	3,56	,64
	2) 100-200 milyon	69	3,47	,55
	3) 200-300 milyon	56	3,59	,53
	4) 300-400 milyon	18	3,71	,36
	5) 400 milyon üstü	13	3,55	,37
	Toplam	194	3,55	,54

Tablo.33- Yüksek Öğretim Coğrafya Öğrencilerinin Magazin Coğrafya Dergilerine İlişkin Görüşlerinin “Sürekli Takip Edilen Dergiler” Değişkenine Göre Farklılığı İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Fark Tukey
AMAC	Gruplar Arası	1,226	3	,409	,870	,458	
	Gruplar İçi	89,201	190	,469			
	Toplam	90,426	193				
İÇERİK	Gruplar Arası	2,492	3	,831	2,892	,067	
	Gruplar İçi	54,580	190	,287			
	Toplam	57,072	193				
DİL-ANLATIM-GÖRSELLİK	Gruplar Arası	2,666	3	,889	3,142	,026	1-4
	Gruplar İçi	53,738	190	,283			
	Toplam	56,404	193				

Yüksek Öğretim Coğrafya Öğrencilerinin Magazin coğrafya dergilerinin **amaç** boyutuna ilişkin görüşleri **Sürekli Takip Edilen Dergiler** değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$F_{(4-189)} = 0,870$; $p > 0.05$]. **Sürekli Takip Edilen Dergiler** değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmamakla birlikte Coğrafya dergilerini sürekli takip eden öğrencilerin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=3.37$) başka dergileri sürekli takip eden ve hiçbir dergiyi sürekli takip etmeyen öğrencilerin görüşlerinin ortalamasından daha yüksek düzeyde gerçekleşmiştir.

Yüksek Öğretim Coğrafya Öğrencilerinin Magazin coğrafya dergilerinin **içerik** boyutuna ilişkin görüşleri **Sürekli Takip Edilen Dergiler** değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. [$F_{(4-189)} = 2,892$; $p > 0.05$]. **Sürekli Takip Edilen Dergiler** değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmamakla birlikte Magazin dergilerini sürekli takip eden öğrencilerin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=3.71$) başka dergileri sürekli takip

eden ve hiçbir dergiyi sürekli takip etmeyen öğrencilerin görüşlerinin ortalamasından daha yüksek düzeyde gerçekleşmiştir.

Yüksek Öğretim Coğrafya Öğrencilerinin Magazin coğrafya dergilerinin **dil-anlatım ve görsellik** boyutuna ilişkin görüşleri **Sürekli Takip Edilen Dergiler** değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. [$F_{(4-189)} = 3,142$; $p < 0.05$]. Anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre Coğrafya dergilerini sürekli takip eden öğrencilerin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=3.71$) ile hiç bir dergiyi sürekli takip etmeyen öğrencilerin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=3.45$) arasında Coğrafya dergilerini sürekli takip eden öğrencilerin lehine bir anlamlılık bulunmuştur. Bu bulgu Coğrafya dergilerini sürekli takip eden öğrencilerin magazin coğrafya dergilerini **dil-anlatım ve görsellik** yönünden daha yeterli buldukları şeklinde yorumlanabilir.

Tablo.34- “Sürekli Takip Edilen Dergiler” Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler

Boyut	Dergiler	N	$\bar{X}$	S
AMAÇ	1)coğrafya dergileri	64	3,37	,68
	2)magazin dergileri	10	3,16	,67
	3)diğer	53	3,22	,67
	4)hiçbiri	67	3,20	,70
	5)Toplam	194	3,26	,68
İÇERİK	1)coğrafya dergileri	64	3,65	,54
	2)magazin dergileri	10	3,71	,35
	3)diğer	53	3,45	,53
	4)hiçbiri	67	3,41	,56
	5)Toplam	194	3,52	,54
DİL, ANLATIM VE GÖRSELLİK	1)coğrafya dergileri	64	3,71	,51
	2)magazin dergileri	10	3,41	,71
	3)diğer	53	3,52	,54
	4)hiçbiri	67	3,45	,52
	5)Toplam	194	3,55	,54

V.BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın sonucu ve araştırma bulgularına dayalı önerilere yer verilmiştir.

1.SONUÇ

Araştırmada, değerlendirmecilerin önemli bir çoğunluğu bu dergileri sürekli takip etmek istediklerini belirtmişlerdir. Değerlendirmecilerin yarısından fazlası bu dergileri coğrafya eğitimlerine kaynak teşkil ettiği için okuduklarını belirtmişlerdir. Bu bulgu, bu dergilerin yüksek öğretim coğrafya öğretiminde kaynak olarak kullanıldığını göstermektedir.

Araştırmaya katılan değerlendirmecilerin yaklaşık dörtte üçü, bu dergileri bilimsel bilgi edinmek için okuduklarını belirtmiştir. Bu bulgu, bu dergilerin bilimsel olarak algılandıkları anlamına gelebilir.

Araştırmaya katılan değerlendirmecilerin yarısından fazlası bu dergileri politik veya popülist bulmadıklarını belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan değerlendirmecilerin yaklaşık yarısı bu dergileri eğitimleri açısından yeterli bulunduğunu belirtmiş ve tamamına yakını da dergilerdeki fotoğraflardan ileri düzeyde faydalanılabileceğini ifade etmişlerdir. Bu bulgu, yüksek öğretim coğrafya öğretiminde görsel materyal kullanımında bir eksiklik olduğunu gösterebilir.

Araştırmaya katılan değerlendirmecilerin yaklaşık yarısı, bu dergilerin anlatım dilini anlaşılır bulduklarını belirtmişler ve Beşeri Coğrafya'daki eğitimleri açısından da yeterli bulduklarını belirtmişlerdir.

Değerlendirmecilerin neredeyse tamamına yakını dergilerdeki bilgileri başkalarıyla paylaşabildiklerini belirtmiştir. Bu bulgu, öğrencilerin bu dergilerden elde ettikleri bilgileri başkalarıyla paylaşılabilir değerde gördükleri anlamına gelebilir.

Araştırmaya katılan değerlendirmecilerin yarısından az bir bölümü, bu dergilerin akademik danışmanlarını yeterli bulduklarını belirtmiştir. Bu bulgu öğrencilerin, bu dergilerin akademik danışmanları içerisinde, daha çok coğrafyacı bulundurmaları gerektiğini düşündükleri anlamına gelebilir.

Araştırmaya katılan değerlendirmecilerin yaklaşık dörtte üçü, dergilerin verdiği atlasları Coğrafya öğretmenlerinin derslerde kullanabileceğini belirtmiştir. Bu bulgu öğrencilerin öğretmen olduklarında, bu dergilerin verdiği atlasları derslerde kullanacağı anlamına gelebilir.

Araştırmaya katılan değerlendirmecilerin yaklaşık yarısı, üniversitedeki Zoo Coğrafya ile ilgili verilen bilgilerin eksik olduğunu düşünmektedir. Bu bulgu üniversitede Zoo Coğrafya ile ilgili bilgilerin daha fazla verilmesi gerektiği anlamına gelebilir.

Araştırmaya katılan değerlendirmecilerin yaklaşık dörtte biri, dergilerdeki ayrıntılı bilgilerin üst seviyede olduğunu düşünmektedir. Bu bulgu öğrencilerin dergilerden üst seviyede bilgi almak yerine, ek kaynak olarak bilgi aldıkları anlamına gelebilir.

Araştırmaya katılan değerlendirmecilerin çoğunluğu bu dergilerin bilgilerini unutmalarını engellediğini ve fakültede aldıkları bilgileri pekiştirdiğini belirtmişler; üniversiteyi bitirdikten sonra da bu dergileri almak istediklerini ifade etmişlerdir. Bu bulgu öğrencilerin, üniversitede aldıkları bilgilerin devamlılığını sağlamak için bu dergileri takip edecekleri anlamına gelebilir.

Araştırmaya katılan değerlendirmecilerin büyük çoğunluğu dergilerdeki fotoğrafları eğitimlerine pekiştireç olarak gördüklerini belirtmiştir. Bu bulgu, bu dergilerdeki bilgilerin fotoğraflarla desteklenen bilgiler olmasından dolayı öğrenciler tarafından pekiştireç olarak algılandıkları anlamına gelebilir.

Araştırmaya katılan değerlendirmecilerin çoğunluğu bu dergilerin eğitimin tüm kademelerine hitap ettiğini düşünmemektedir. Bu bulgu bu dergilerin ilk ve ortaöğretim okullarına tavsiye edilmiş olmalarıyla çelişki oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılan değerlendirmecilerin çoğunluğu bu dergileri güvenilir bulduklarını ve Coğrafya literatürü için yeterli bulmadıklarını belirtmiştir. Bu bulgu bu dergilerin Coğrafya öğretiminde sadece ek kaynak olarak algılandıkları asıl eğitimlerine alternatif olarak görmedikleri anlamına gelebilir.

Araştırmaya katılan değerlendirmecilerin çoğunluğu dergilerdeki akademik danışmanları yeterli bulmadıklarını belirtmiştir. Bu bulgu dergilerdeki akademik danışmanlar içerisindeki Coğrafyacıların azlığı veya yokluğuyla ilgilidir.

Araştırmaya katılan değerlendirmecilerin çoğunluğu, dergilerdeki metinlerin yalın ve anlaşılır olduğunu; dil ve anlatım özelliklerinin bilimsel özellikte olduğunu ve anlatımın sürükleyici bir tarzda olduğunu ifade etmiştir. Bu bulgu tasvir metoduyla anlatılmış bilgilerin, öğrenciler tarafından daha etkili bir öğretim dili olarak algılandığı anlamına gelebilir.

Araştırmaya katılan değerlendirmecilerin büyük çoğunluğu, dergilerin kuşe kâğıda basılmasının algılamayı kolaylaştırdığını, renklendirmenin göze hitap eder derece olduğunu ve dergileri görsel tasarım açısından başarılı bulduklarını belirtmişlerdir. Bu bulgu öğrencilerin, öğrenmede görsel özelliklerden daha çok etkilendikleri anlamına gelebilir.

Yüksek öğretim coğrafya öğrencilerinin magazin coğrafya dergilerinin Coğrafya öğretimindeki yerine ilişkin görüşleri, mezun olunan lise türü ve aylık gelir durumu değişkenlerine göre anlamlı bir fark göstermezken; sınıf ve sürekli takip edilen dergiler değişkenlerine göre anlamlı bir fark göstermiştir.

Yüksek öğretim coğrafya öğrencilerinin magazin coğrafya dergilerinin amaç ve içerik boyutuna ilişkin görüşleri sınıf değişkenine göre anlamlı bir fark göstermiştir. 5. sınıf öğrencileri ile 2. sınıf öğrencileri arasındadır ve 2. sınıf öğrencilerinin lehine bir anlamlı fark bulunmuştur. Yüksek öğretim coğrafya öğrencilerinin magazin coğrafya dergilerinin dil-anlatım ve görsellik boyutuna ilişkin görüşlerinden sınıf değişkenine göre ortaya çıkan anlamlı farklar ise 1. ve 5. sınıf öğrencileri ile 2. sınıf öğrencileri arasındadır ve 2. sınıf öğrencilerinin lehine bir anlamlılık söz konusudur.

Yüksek öğretim coğrafya öğrencilerinin magazin coğrafya dergilerinin amaç ve içerik boyutuna ilişkin görüşleri sürekli takip edilen dergiler değişkenine göre anlamlı bir fark göstermezken; dil-anlatım ve görsellik boyutuna ilişkin görüşlerinde anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. Anlamlı farklılık Coğrafya dergilerini sürekli takip eden öğrencilerin görüşleri ile hiç bir dergiyi sürekli takip etmeyen öğrencilerin görüşleri arasında, Coğrafya dergilerini sürekli takip eden öğrencilerin lehine olduğu bulunmuştur.

2.ÖNERİLER

Araştırma sonucunda magazin coğrafya dergilerinin yüksek öğretim coğrafya öğrencileri tarafından öğretimlerinde kaynak olarak kullanıldığı görülmüştür. Bu bulgu yüksek öğretimde görsel materyal eksikliği ile ilgili olduğu sonucuna varıldığından, yüksek öğretimde daha çok görsel materyal kullanılması gerektiği önerilebilir.

Araştırma sonucunda üniversitedeki Zoo Coğrafya öğretiminde bir yetersizlik olduğu sonucuna varılmış olduğundan, üniversitede Zoo Coğrafya öğretimine daha fazla önem verilmesi gerektiği önerilebilir.

Araştırma sonucunda bu dergilerin akademik danışmanlarının öğrenciler tarafından yeterli bulunmadığı ortaya çıkmıştır. Bu bulgunun danışmanların içerisinde Coğrafyacıların azlığı veya yokluğu ile ilgili olduğu sonucu ortaya çıktığından, bu dergilerin daha çok Coğrafyacı danışman bulundurması gerektiği önerilebilir.

Araştırma sonucunda bu dergilerin bilimsel bilgiler içerdiği yönünde bir sonuç ortaya çıkmıştır. Dergilerin yayınlarında, konuları işlerken daha çok alanı esas almaları göz önüne alınırsa, öğrencilerin üniversitede ekonomik sebeplerden kaynaklanan gezi-gözlem ve arazi çalışması eksikliğini giderdiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu sebepten dolayı yüksek öğretimde sözü edilen yöntemlerin daha çok kullanılması gerektiği önerilebilir.

Araştırma sonucunda bu dergilerin Coğrafya öğretiminde kaynak olarak görüldüğü ortaya çıktığından bu dergilerle üniversitelerin Coğrafya bölümlerinin birlikte hareket etmeleri önerilebilir.

KAYNAKÇA

- ARDOS,Mehmet. (1987) **Volkan Coğrafyası**. İstanbul: Türkiyat Matbaacılık.
- ARDOS,Mehmet. (1996) **Jeolojik Temel Bilgiler, Coğrafya Açısından**. İstanbul: Edebiyat Fak. Yay.
- Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi** (1991+2003) Sayı:1-129 İstanbul: Doğan Burda Rizzoli DergiYayıncılık.
- ARIK,İ.Alev. (1995) **Öğrenme Psikolojisine Giriş**. İstanbul: Der Yayıncılık.
- ATALAY, İbrahim. (1991). **Coğrafya Öğretimi**. Eskişehir: Açık Öğretim Fak.Yay. (416)
- ATALAY, İbrahim. (2000) **Ülkeler Coğrafyası**. Ankara: İnkılap Yayın.
- ATALAY, İbrahim. (2000) **Türkiye Coğrafyası ve Jeopolitiği**. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- DOĞANAY, Hayati. (1993). **Coğrafyaya Giriş**. Ankara: Gazi Büro Kitabevi.
- DÖNMEZ, Yusuf. 81985) **Bitki Coğrafyası**. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- ERİNÇ, Sırrı. (1996). **Jeomorfoloji I**. Konya: Öz Eğitim Yayınevi.
- EROL,Oğuz. (1996). **Genel Klimatoloji**. Ankara: Gazi Büro Kitabevi.
- GÜNGÖRDÜ, Ersin. (1994) **Türkiye'nin Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası**. Ankara:İdeal Basım Yayın.
- GÜNGÖRDÜ, Ersin. (1997) **Doğal ve Tarihi Coğrafya Açısından Türkiye'nin Turizm Coğrafyası**. Ankara: Copy Star Matbaası.
- GÜNGÖRDÜ, Ersin. (2001) **Liselerde Coğrafya Dersi Öğretimi**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

GÜNGÖRDÜ, Ersin.(2002a) **Coğrafyada Öğretim Yöntemleri İlkeler ve Uygulamalar**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

GÜNGÖRDÜ, Ersin. (2002b) **Coğrafyada İstatistik Metotları**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

GÜNGÖRDÜ, Ersin. (2003) **Türkiye'nin Coğrafyası**. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

GÜNGÖRDÜ, Ersin. (2003) **Öğretimde görsellik ve görsel araçlarda bulunması gereken özellikler** Milli Eğitim Dergisi. Kış 2003, sayı.157

İZBIRAK,Reşat. (1992). **Coğrafya Terimleri Sözlüğü**. İstanbul: MEB Yayınevi.

KARABAĞ, Servet. (1998) **Coğrafya Öğretiminde Anahtar Sorular ve Kavramlar**. Ankara: Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi.Cilt.21,Sayı.2001-1.

KARASAR, Niyazi. (2000) **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. Nobel Yayın Dağıtım.

KOÇMAN, Asaf. (1994) **Türkiye'nin İklimi**. İzmir: Ege Üniv. Ed. Fak. Yay.

National Geographic Türkiye Dergisi (2001+2003) Sayı:1-33 İstanbul:Doğan Grubu İletişim Yayıncılık.

LACOSTE, Yves. Aktaran:Ayşın Arayıcı (1998). **Coğrafya Savaşmak İçindir**. İstanbul: Özne Yayınları.

ÖZTÜRK, Mustafa Kemal. (2002). **Liselerde Coğrafya Öğretiminde Aç, Gereç ve Materyal Kullanımı ve Önemi**. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Sayı22,126-129.

PARLATIR,İsmail ve N.Gözyaydın. (1998) **Türkçe Sözlük**. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

SANIR, Ferruh. (2000) **Coğrafya Terimleri Sözlüğü**. Ankara: Gazi Büro Kitabevi.

SÜR, Özdoğan. (1994) **Strüktürel Jeomorfoloji**. Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesi Yayınları.

ŞAHİN,Cemalettin. (1991) **Türkiye Afetler Coğrafyası**. Ankara: Gazi Ün. Gazi Eğt. Fak. Yay.

ŞAHİN,Cemalettin. (1998) **Coğrafyaya Giriş**. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

ŞAHİN,Cemalettin ve H.Doğanay. (2000). **Türkiye Coğrafyası**. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

ŞAHİN,Cemalettin. (2001) **Türkiye’de Coğrafya Öğretimi, Sorunlar-Çözüm Önerileri**. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

ŞAHİN,Cemalettin.(Editör). (2003) **Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu, Sosyal Bilgiler**. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

TEKİN, Halil. (1996). **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**. Ankara: Yargı Kitap ve Yayınevi.

TÜMERTEKİN, Erol. (1994). **Beşeri Coğrafya**. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İletişim Fak. Yay.

YILDIRIM,Ali ve H.ŞİMŞEK.(2000) **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

EK-ANKET SORULARI

Bu anketin amacı Coğrafya eğitimi alan yüksek öğretim öğrencilerinin **ATLAS AYLIK COĞRAFYA VE KEŞİF DERGİSİ** ve **NATİONAL GEOGRAPHIC TÜRKİYE** Dergilerine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Anket üç bölümden oluşmaktadır: 1 – 5 arası sorular okuma amacınızı, 5 – 22 arası sorular dergi içeriğini, 22 – 29 arası sorular dergilerin dil-anlatım ve görselliğini ölçmeye yöneliktir. Soruları dikkatle okuyarak size en uygun olan seçeneği işaretleyiniz. Cevaplarınız bilimsel bir amaç için kullanılacaktır. Samimiyetle cevap verdiğiniz için teşekkürler...

Murat YAMAN

Cinsiyetiniz	☐ Kız	☐ Erkek			
Sınıfınız	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
Mezun olduğunuz lise türü	☐ Genel lise	☐ Meslek lisesi	☐ Öğretmen lisesi	☐ Diğer	
Aylık geliriniz	☐ 0 – 100 milyon TL	☐ 100 – 200 milyon TL	☐ 200 – 300 Milyon TL	☐ 300 – 400 milyon TL	☐ 400 milyon ve üstü
Sürekli takip ettiğiniz dergiler hangileridir?	☐ Coğrafya dergileri	☐ Magazin dergileri	☐ Diğer	☐ Hiçbiri	

	Tamamen katılıyorum	Katılıyorum	Orta düzeyde katılıyorum	Az katılıyorum	Hiç katılmıyorum
1) Atlas Aylık Coğrafya ve Keşif Dergisi ve National Geographic Türkiye Dergisini sürekli okumak isterim.					
2) Bu dergileri Coğrafya eğitimime kaynak teşkil ettiği için okurum.					
3) Dergileri bilimsel bilgi edinmek için okurum.					
4) Dergileri popülist bulduğum için almam.					
5) Dergileri politik bulduğum için almam.					

6)	Dergileri eğitimim için yeterli bulmam.						
7)	Dergilerdeki fotoğraflardan ileri düzeyde yararlanılabilir.						
8)	Dergilerin anlatım dilini anlaşılır bulurum.						
9)	Bu dergilerin Beşerî Coğrafya eğitimimdeki katkısını yeterli bulurum.						
10)	Dergilerdeki bilgileri başkalarıyla paylaşabilirim.						
11)	Dergilerin akademik danışmanlarını yeterli bulurum.						
12)	Dergilerin verdiği atlasları Coğrafya öğretmenleri derslerde kullanabilir.						
13)	Dergilerin yerel Coğrafya ile ilgili bilgilerini ayrıntılı bulurum.						
14)	Üniversitede yeterli olmayan Zoo-Coğrafya eksikliği bu dergilerdeki bilgilerden kapatırım.						
15)	Dergilerdeki ayrıntılı bilgiler üst seviyede bilgi verir.						
16)	Dergilerdeki bilgiler fakültede aldığım bilgileri pekiştirir.						
17)	Dergiler bilgilerimi unutmamı engeller.						
18)	Dergileri üniversiteyi bitirdikten sonra da almayı isterim.						
19)	Dergilerdeki fotoğraflar bilgilerimin pekişmesine katkı sağlar.						
20)	Dergiler eğitimin tüm kademesindeki öğrencilere hitap eder.						
21)	Dergileri güvenilir bulurum.						
22)	Bu dergiler Coğrafya literatürü için yeterlidir.						
23)	Dergileri akademik açıdan yeterli bulmam.						
24)	Dergilerdeki metinlerde yalın ve anlaşılır bir dil kullanılmaktadır.						
25)	Dergilerin metinlerinde kullanılan dil ve anlatım özellikleri bilimsel olmaktan uzaktır.						
26)	Dergilerin metinlerinde sürükleyici bir anlatım tarzı vardır.						
27)	Dergilerin kuşe kağıda basılması algılamayı kolaylaştırır.						
28)	Dergilerdeki renklendirme göze hitap eder derecededir.						
29)	Dergileri görsel tasarım açısından yeterli bulurum.						